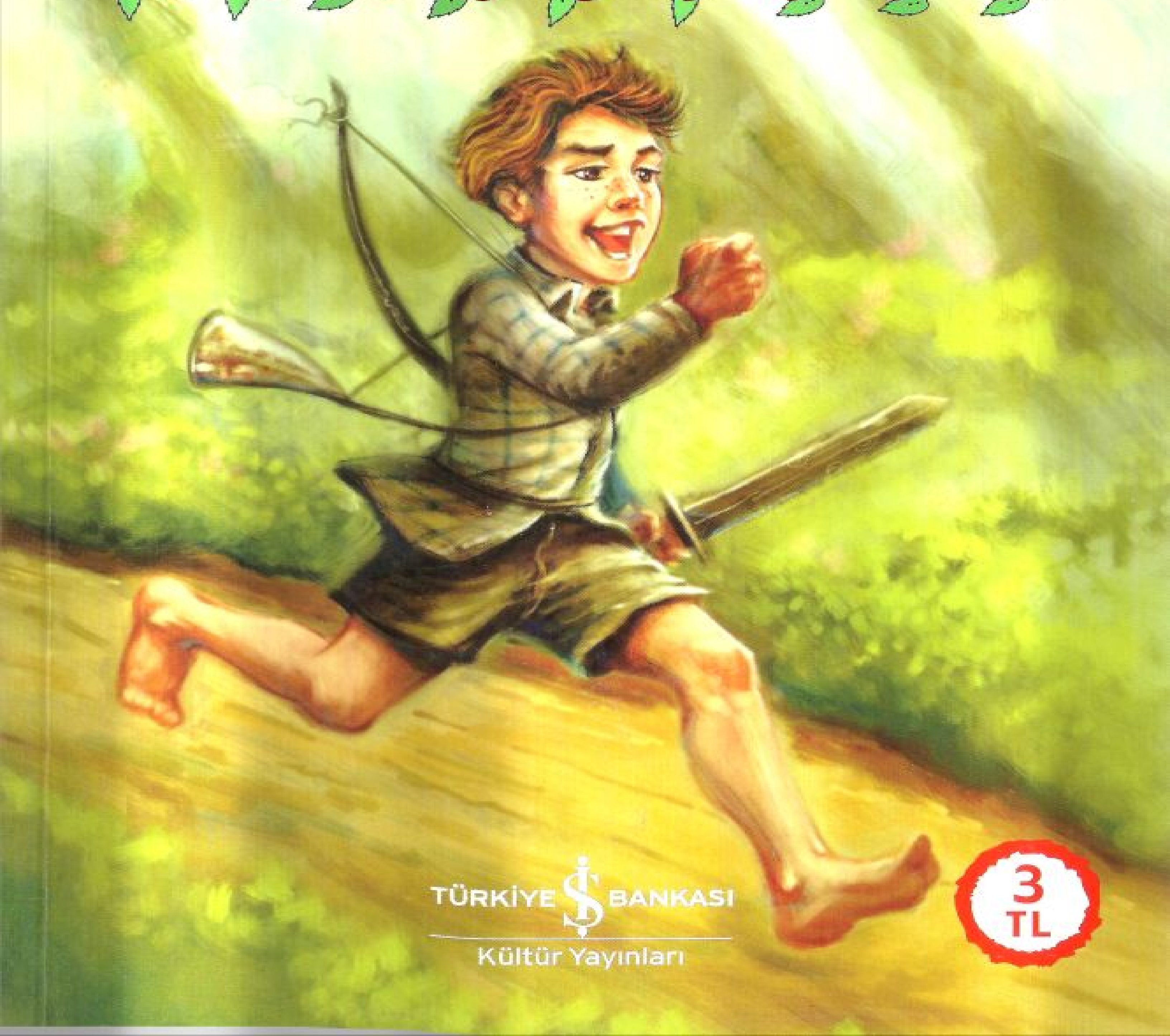
100 TEMEL ESER

Orijinal dilinden, kısaltılmamış çeviri

MARK TWAIN

TOM SAWYER'IN MACERALARI

Çeviren: Bülent O. Doğan

3 TL

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

MARK TWAIN
TOM SAWYER'IN MACERALARI

ÖZGÜN ADI
THE ADVENTURES OF TOM SAWYER

ORİJİNAL İNGİLİZCE METİNDEN
KISALTILMADAN ÇEVRİLMİŞTİR

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2010
Sertifika No: 11213

ÇEVİREN
BÜLENT O. DOĞAN

EDİTÖR
NEVİN AVAN ÖZDEMİR

GRAFİK UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

I. BASIM: OCAK 2010
5. BASIM: HAZİRAN 2013, İSTANBUL
Genel Yayın Numarası: 1836

ISBN 978-9944-88-781-6

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla
yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme
hiçbir yolla yayınevinden
izin alınmadan çoğaltılamaz,
yayınlanamaz ve dağıtılamaz.

BASKI
KİTAP MATBAACILIK SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
(0212) 482 99 10
DAVUTPAŞA CADDESİ NO: 123 KAT: 1
TOPKAPI İSTANBUL
Sertifika No: 16053

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK
NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL

Tel. (0212) 252 39 91
Fax. (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

Tom Sawyer'ın Maceraları

Mark Twain

Çeviren
Bülent O. Doğan

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

GİRİŞ

Bu kitapta anlatılan serüvenlerden birçoğu gerçektir; bir iki tanesi benim, diğerleri de okuldaki arkadaşlarımın yaşadığı olaylardır. Huck Finn de gerçek hayatta var olan bir karakterdir; Tom Sawyer da öyle. Fakat Tom Sawyer tek bir kişi değildir; Tom karakteri, tanıdığım üç ayrı çocuğun özelliklerini aynı anda üzerinde taşıyor ve bu nedenle karma bir mimari yapı olarak görülebilir.

Öyküde sözü edilen tuhaf batıl inanışların tamamı, bu öykünün geçtiği zamanda, yani otuz kırk yıl öncesinde Batı'daki çocuklar ve köleler arasında büyük kabul görüyordu.

Elinizde tuttuğunuz kitap, kız ve erkek çocukları eğlendirmek için yazıldı, fakat yetişkinlerin de bu öyküden keyif almasını umuyorum, çünkü amacımın bir bölümü de, yetişkinlere geçmişte nasıl olduklarını, neler hissettiklerini, neler düşündüklerini, neler konuştuklarını ve ne kadar tuhaf işlere kalkıştıklarını anımsatmak.

Mark Twain
Hatford, 1876

BÖLÜM I

TOM!"

Cevap yok.

"TOM!"

Cevap yok.

"Nereye kayboldu bu oğlan? TOM DİYORUM!"

Cevap yok.

Yaşlı kadın parmağıyla aşağı çektiği gözlüğünün üzerinden odada gözlerini gezdirdi; sonra gözlüğünü yukarı itip bu kez altından baktı. Çocuklar gibi minik şeyleri görmek için gözlüğünün *ardından* nadiren bakar, hatta hiç bakmazdı; en gösterişli takısı, canının yongasıydı gözlüğü ve işe yaraması için değil "şık durması" için yapılmıştı — iki soba kapağı da taksa aynı derecede iyi görecekti. Bir an şaşkın şaşkın durdu, sonra hiddetle değil ama yine de etraftaki mobilyalara duyuracak kadar yüksek sesle şöyle dedi:

"Seni elime bir geçirirsem..."

Lafını bitirmedi, çünkü bir anda eğilmiş süpürgenin sapıyla yatağın altını dürtüklemeye başlamıştı ve nefesi sapı itmek için lazım oluyordu. Yatağın altından çıkarabildiği tek şey kedi oldu.

"Bu oğlan gibisini hiç görmedim!"

Açık kapıya yöneldi, kapıda durup bahçeyi oluşturan domates fidanları ile tatula otlarının arasına göz attı. Tom yok. Sonra sesini artan mesafeye göre yükselterek bağırdı:

"TOOOOM!"

Arkasından hafif bir tıkırtı geldi, tam vaktinde dönüp ufak tefek bir çocuğu ceketinin ucundan tutuverdi ve sıvışmaktan alıkoydu.

"İşte! Dolaba bakmak nasıl da aklıma gelmedi. Ne yapıyordun orada?"

"Hiç."

"Hiç mi! Ellere bak. Ağza bak. O lekeler ne öyle?

"Bilmiyorum teyze."

"Yok canım, ben gayet iyi biliyorum ama. Reçel bu, reçel. Sana kırk defa dedim reçele dokunursan derini yüzerim diye. Ver bakalım şu değneği."

Değnek havaya kalktı... Kurtuluş umudu görünmüyordu.

"Aman! Arkana bak teyze!"

Yaşlı kadın hızla arkasını dönüp tehlikeye karşı eteğini topladı. Çocuk hemen fırladı, yüksek tahta çiti tırmanıp ardında kayboldu.

Polly Teyze bir an ardından bakakaldı, sonra da küçük bir kahkaha attı.

"Tut da çocuğa kulak as, neden hiç ders almam, bilmem ki? Onca numarasından sonra nasıl da hâlâ kanıyorum? Ama işte kurt kocayınca çakalın maskarası olur derler ya, bu da o hesap. İhtiyar it de yeni numara öğrenemezmiş. Aman Allah canını almasın, bir gün oynadığı oyun öteki günü tutmaz, nereden bileyim ne yapacağını? Tepemi attırmadan işi nereye kadar vardıracağını, sabrımın son sınırını nasıl da ezber etmiş. Bir dakikalığına oyalasa ya da güldürse yelkenleri suya indireceğimi, ona fiske bile vuramayacağımı da ne iyi bilir ya. Tanrı biliyor, işin doğrusu bu çocuk için vazifemi yapmıyorum. Kutsal Kitap ne demiş: Evladını dövmeyen dizini döver. İkimizin yerine de günaha girip çilesini çekiyorum. Şeytanlık çok bu çocukta, ama Tanrı korusun! Merhum kız kardeşimin oğlu zavallıcık, ona vurmak elimden gelmiyor işte. Suç işlediğinde ses etmesem vicdanım sızlıyor, ama her vurduğumda da yüreğim dağlanıyor. Neyse artık, 'insan ki, kadından doğmadır, sayılıdır günleri ve bitmez çilesi,' yazar Kutsal Kitap; doğru da demiş, bana kalırsa da öyle. Bugün öğlenden sonra okuldan kaçacak, ben de yarın ceza olarak ona iş yaptıracağım. Cumartesi günü diğer çocuklar tatil yaparken onu çalıştırmak çok zor olacak, ama çalışmaktan nefret ettiği kadar hiçbir şeyden nefret etmez; ben de ona karşı vazifemi yerine getirmeliyim, yoksa asla adam olamayacak yavrucak.

Tom gerçekten okula gitmemiş ve çok iyi vakit geçirmişti. Akşam yemeğinden evvel ertesi gün için odun kesip çıra yapan küçük siyah oğlan Jim'e yardım etmeye güç bela yetişti. Daha doğrusu Jim işin dörtte üçünü yaparken ona maceralarını anlattı. Tom'un kardeşi (daha doğrusu üvey

kardeşi) Sid kendi payına düşen (kıymıkları toplama işini) çoktan bitirmişti, çünkü uslu bir çocuktu ve ne macera yaşamaktan anlardı, ne de başını belaya sokmaktan.

Tom akşam yemeğini yerken ve fırsat buldukça aşırdığı şekerleri cebine atarken, Polly Teyze ona şaşırtmacalı ve ustaca planlanmış sorular soruyordu... niyeti onu tuzağa düşürüp kendini ele vermesini sağlamaktı. Tüm temiz kalpli insanlar gibi, karanlık ve gizemli bir diplomatlık yeteneğine sahip olduğu inancıyla kurum kurum kurumlanıyor, maksadı ayan beyan belli yöntemlerini en düzenbazca kurnazlık numaraları saymaya bayılıyordu. Şöyle dedi:

"Tom, okulun içi epey sıcaktı, değil mi?"

"Evet, teyze."

"Hatta çok sıcaktı, değil mi?

"Evet."

"Canın yüzmeye gitmek istemedi mi, Tom?"

Tom'un içinden küçük bir korku dalgası geçti... tatsız, huzursuz edici bir kuşku sardı içini. Polly Teyze'nin yüzüne baktı, ama hiçbir şey çıkaramadı. Bunun üzerine şöyle dedi:

"Yoo... şey, pek istemedi, teyze."

Yaşlı kadın elini uzatıp Tom'un gömleğini şöyle bir yokladı, "Ama pek de terlemiş gibi bir halin yok," dedi. Niyetini belli etmeden gömleğin kuru olduğunu anlayabildiği için kendi kendine böbürlendi. Ama yaşlı kadının tüm yeteneğine rağmen Tom artık işin nereye varacağını anlamıştı. Bu yüzden bir sonraki adımı tahmin edip önünü kesti:

"Bazılarımız başımızı tulumbanın altına tuttuk... benimki hâlâ ıslak. Gördün mü?"

Polly Teyze ikinci derece kanıtlardan birini gözden kaçırdığı ve kurnazlık etme fırsatını yitirdiği için biraz üzülmüştü. Ama sonra yeniden ilham geldi:

"Tom, başını tulumbanın altına tutmak için gömleğinin yakasını diktiğim yeri sökmedin değil mi? Ceketinin düğmesini aç!"

Tom'un yüzündeki kaygı uçup gitti. Ceketinin önünü açtı. Gömleğin yakasındaki dikiş sapasağlam duruyordu.

"Hay Allah! Şey, öyle olsun bakalım. Okuldan kaçıp yüzmeye gittiğinden eminim. Ama seni affediyorum Tom. Sen de haklısın yavrum, adı çıkmış dokuza, inmez sekize, dedikleri gibi. Bu seferlik."

Kurnazca planı suya düştüğü için yarı üzülüyor, Tom bir kereliğine olsun uslu durdu diye yarı seviniyordu.

Ama Sidney lafa karıştı:

"Aaa, ben yakasını beyaz iple diktin sanıyordum, ama bu siyah."

"Hakikaten, beyazla dikmiştim! Tom!"

Ama Tom devamını beklemedi. Dışarı fırlarken seslendi:

"Sid, sen gününü görürsün."

Tom emniyetli bir yerde ceketinin iki yakasına sokulu duran ucu iplikli iki dikiş iğnesini inceledi... bir iğnedeki beyaz, diğerindeki siyahtı.

"Sid olmasa hayatta fark etmezdi," dedi. "Karıştırmışım, kimi zaman beyazla, kimi zaman siyahla dikiyor. Artık birini seçsin canım... hesabını tutamıyorum bir türlü. Sid'i bunun için iyi bir pataklamazsam ne olayım. Yaptığını ödetmezsem benim adım Tom değil."

Tom köyün örnek çocuğu değildi. Gerçi örnek çocuğu çok iyi tanıyordu ve ondan hiç hoşlanmazdı.

İki dakikada, hatta daha kısa sürede bütün dertlerini unuttu. Onun dertleri başka insanların dertlerinden daha hafif, daha az acı verici olduğundan değil; yeni ve çok ilginç bir şey dertlerini bastırıp bir süreliğine zihninden kovalamıştı... tıpkı yeni girişimlerin heyecanıyla insanların önceki talihsizliklerini unutmalarındaki gibi. Bu ilginç şey, az önce bir zenciden duyduğu, yepyeni bir ıslık çalma tekniğiydi ve bir an önce rahatça denemek istiyordu. Bu teknikte ıslık çalarken aralarda dil üst damağa değdirilerek kuş şakımasına benzer akıcı bir cıvıltı çıkartılıyordu. Okur bir zamanlar oğlan çocuğu olduysa muhtemelen nasıl yapıldığını hatırlıyordur. Gayret ve dikkat kısa zamanda sonuç verdi ve ağzı ahenkle, ruhu kıvançla dolu, sokakta yürümeye koyuldu. Yeni bir gezegen keşfeden bir gökbilimci ne hissederse onu hissediyordu. Ama alınan hazzın kuvveti, derinliği, katıksızlığı düşünülürse gökbilimcinin hissettiği solda sıfır kalırdı.

Yaz akşamları uzun sürüyordu. Henüz hava kararmamıştı. Tom aniden ıslık çalmayı kesti. Karşıdan bir yabancı geliyordu, ondan azıcık daha iri bir

oğlan. Yoksul ve küçük St. Petersburg köyüne yeni gelen biri hangi yaşta ya da cinsiyette olursa olsun müthiş bir merak uyandırırdı. Üstelik bu çocuk iyi giyimliydi. Günlerden Pazar olmamasına rağmen tam tekmil giydirilmişti. Bu gerçekten hayret vericiydi. Kasketi pek biçimliydi, sık düğmeli mavi ceketi yepyeni ve pek afiliydi, pantolonu da öyle. Ayağında ayakkabı vardı, hem de daha Cuma günü. Hatta parlak kurdeleden bir boyunbağı bile takmıştı. Kentli havası Tom'un içini oyuyordu adeta. Tom bu mucizevi şahaneliğe gözlerini dikip baktıkça tüm bu şaşaa ve süse daha çok burun kıvırıyordu, ama kendi kılığı giderek daha pespaye görünmeye başlamıştı gözüne. Çocuklardan ikisi de konuşmuyordu. Biri adım atınca diğeri de atıyordu — ama sadece yana doğru, bir çember çizerek. Sürekli yüz yüze ve göz göze kalmaya özen gösteriyorlardı.

Nihayet, Tom konuştu:

"Döverim seni!"

"Döv de görelim."

"Pekala da döverim."

"Hayır, hiç de dövemezsin."

"Döverim."

"Yok canım."

"Var canım."

"Yok."

"Var."

"Yok.

Tatsız bir duraklama oldu. Sonra Tom konuştu:

"Adın ne?"

"Belki de seni hiç ilgilendirmiyordur."

"Görürsün bak nasıl ilgileneceğim."

"Haydi, niye ilgilenmiyorsun o zaman?"

"Fazla konuşursan ilgilenirim."

"Fazla... fazla... fazla! İşte konuştum."

"Sen kendini çok mu zeki zannediyorsun? Bir elim arkada döverim seni be, canım isterse."

"İyi ya, niye dövmüyorsun öyleyse? Döverim diyorsun ya."

"Benimle dalga geçmeye devam edersen döverim."

"Yaa, tabii... Senin gibilerini çok gördük."

"Ukala dümbeleği! Laf söyledin aklın sıra, değil mi? Şunun şapkasına bak be!"

"Beğenmediysen al bakalım başımdan. Yiyorsa vur da düşür bakalım haydi; şapkayı düşürmeyen adam değildir ama."

"Yalancı!"

"Sensin yalancı."

"Ödlek yalancının tekisin, vurmaya cesaretin yok."

"Yaa... git işine be!"

"Bana bak... biraz daha diklenirsen elime taşı aldığım gibi kafanı yararım."

"Anca yararsın."

"Hem de nasıl yararım."

"Öyleyse niye yarmıyorsun? Ne diye yaracağını söyleyip duruyorsun? Niye yapmıyorsun o zaman? Çünkü korkuyorsun."

"Korkmuyorum."

"Korkuyorsun."

"Korkmuyorum."

"Korkuyorsun işte."

Yine bir duraklama oldu ve göz temasını kesmeden yan yan çember çizildi. İyice yaklaşıp omuz omuza geldiler bu sefer. Tom,

"Çek arabanı buradan!" dedi.

"Sen çek!"

"Çekmem."

"Ben de çekmem."

İkisi de bir ayağını yere yan basıp destek alarak karşısındakini itiyor, geri adım attırmaya çalışıyordu; bu sırada da birbirlerine hınçla, düşmanlıkla bakıyorlardı. Ama kimse diğerine geri adım attıramadı. İkisi de ter içinde kalıp kıpkırmızı olana kadar itiştikten sonra birbirlerini kollaya kollaya ayrıldılar, bunun üzerine Tom, "Hem korkaksın, hem de bir halt beceremiyorsun," dedi. "Seni ağabeyime söyleyeceğim, isterse serçe parmağıyla döver seni, gününü göreceksin."

"Hava cıva senin ağabeyin be! Benim ağabeyim ondan daha büyük, hem isterse onu şu çitin üstünden bile atar."

(İki ağabey de hayaliydi.)

"Yalan söylüyorsun."

"Öyle san sen, görürsün."

Tom başparmağıyla yere bir çizgi çekip şöyle dedi:

"Sıkıysa şu çizgiyi geç bakalım. Seni öyle bir tepelerim ki ayağa kalkamazsın. Geçemezsen de ödleğin tekisin."

Yeni oğlan bir sıçrayışta çizgiyi aşıverdi.

"Tepeleyecektin ya, haydi görelim bakalım nasıl tepeliyorsun."

"Bana bak, üstüme çok varma, yoksa karışmam."

"Ama tepelerim demiştin, niye öyle duruyorsun ki şimdi?"

"Parayla, iki sent verseler sağlam kemik bırakmam."

Yeni oğlan cebinden iki kocaman bakır para çıkarıp alaycı bir gülümsemeyle uzattı. Tom bir vuruşta paraları yere düşürdü. Bir saniye geçmeden çocuklar toprağın üstünde kediler gibi kenetlenmiş, yuvarlanıp boğuşmaya başlamıştı; bir dakika içinde birbirlerinin saçını çekip üstünü başını yırtmaya kalktılar, birbirlerinin burnunu yumruklayıp tırmaladılar, ikisi de tepeden tırnağa toz ve şan içinde kaldı. Ama sonra karmaşa giderek azaldı ve toz bulutunun içinde yeni oğlanın göğsüne oturmuş onu yumruklayan Tom göründü.

"Pes et!" dedi Tom.

Oğlan sadece kendini kurtarmaya çalışıyordu. Ağlamaya başlamıştı — ama gözyaşlarının sebebi öfkeydi daha ziyade.

"Pes diyeceksin!" dedi Tom ve yumruklar devam etti. Nihayet yabancı boğuk bir sesle "Pes!" dedi ve Tom onun ayağa kalkmasına izin verip sonra da:

"Artık sana ders olsun bu," dedi. "Bir dahaki sefere kime diklendiğine dikkat et."

Yeni oğlan üstündeki başındaki tozu silkeleye silkeleye uzaklaşmaya başladı; ağlıyor, burnunu çekiyor ve zaman zaman arkasına bakıp başını tehditkârca sallayarak "bir daha eline geçirirse" Tom'a neler yapacağını söylüyordu. Tom da onun komik taklidini yaparak yanıt verdi ve neşesi

yerine gelmiş bir halde yola koyuldu; o arkasını döndükten hemen sonra yeni oğlan bir taş alıp fırlattı ve onu sırtından vurdu, ardından hemen dönüp var gücüyle kaçmaya başladı. Tom haini evine kadar kovaladı ve böylece nerede oturduğunu da öğrenmiş oldu. Bir süre kapıda mevzilenip düşmana "erkeksen çık" dercesine durdu; ama düşman pencereden dil çıkarmakla yetinip dışarı çıkmamayı tercih etti. En sonunda düşmanın annesi göründü ve Tom'a kötü, terbiyesiz, pis bir çocuk olduğunu söyleyip gitmesini emretti. Tom da gitti, ama giderken o çocuğun "dersini vermek" için "geleceğini" söylemeyi ihmal etmedi.

O gece eve bayağı geç vardı ve büyük bir dikkatle pencereye tırmanıp içeri girdiğinde teyzesinin kurduğu pusuya düştü; teyzesi üstünün başının halini görünce. Cumartesi tatilinde onu esaret altında tutup ağır işte çalıştırma kararı artık tamamen kesinleşti.

BÖLÜM II

Cumartesi sabahı gelmişti ve yaz mevsimindeki dünya aydınlık ve tazeydi, hayatla dolup taşıyordu. Herkesin yüreğinde bir türkü dolanıyordu; hele yürek tazeyse türkü dudaklara dek ulaşıyordu. Her yüzde neşe, her adımda canlılık vardı. Akasyalar açmış, çiçeklerin hoş kokuları her yanı kaplamıştı.

Köyün arkasında yükselen Cardiff Tepesi yemyeşildi. Biraz da uzakta olduğundan tam bir düşler ülkesi gibi görünüyordu, öyle hülyalı, huzur verici, davetkârdı.

Tom, elinde bir kova badana kireci ve uzun saplı bir fırçayla kaldırımda belirdi. Çite şöyle bir bakınca tüm neşesi uçup gitti, ruhuna derin bir hüzün çöktü. Yirmi beş metre uzunluğunda, üç metre yüksekliğinde tahta bir çit! Hayat boş, kendisinin varlığı da bir yükten ibaretti adeta. İçini çekerek fırçayı kovaya daldırdı, en tepedeki tahtaya sürdü; aynı işlemi tekrarladı; bir daha yaptı; koca bir kıta gibi duran henüz badana vurulmamış çit ile incecik badanalı şeridi kıyasladı ve cesareti kırılarak bir kütüğün üstüne çöktü. Jim elinde bir demir kovayla "*Buffalo Kızları*"nı söyleyerek kapıdan seğirtti. Meydandaki kuyudan su taşımak daha önce Tom'a nefret edilesi bir iş gibi görünürdü, ama bu kez hiç de öyle görünmedi. Tulumbanın başında başkalarının da olduğunu hatırladı. Beyaz, melez ve zenci oğlanlarla kızlar hep orada sıraya girerdi, iyice bir soluklanır, oyuncaklarını değiş tokuş eder, dalaşır, boğuşur, bir sürü şamata çıkarırlardı. Ayrıca kuyu sadece yüz elli metre uzakta olmasına rağmen Jim'in bir kova suyu asla bir saatten erken getirmediğini, hatta genellikle birinin onun arkasından gitmesi gerektiğini de o an anımsadı.

"Hey, Jim," dedi Tom. "Biraz badana yaparsan suyu ben getiririm."

Jim kaşlarını kaldırdı.

"Yapamam Sahip Tom. Çünkü Hanımefendi benim gitmem gerektiğini ve yolda durup kimseyle çene çalmamamı söyledi. Sahip Tom'un benden badana yapmamı isteyeceğini de söyledi, ama yoluma gitmeli ve kendi işime bakmalıymışım... 'gelip bakacakmış', onu da dedi."

"Sen boş ver onun ne dediğini Jim. O hep öyle der, ağzı alışmış bir kere. Ver kovayı... şıp diye gider gelirim. Haberi bile olmaz."

"Mümkün değil Sahip Tom. Hanımefendi kafamı koparır sonra. Vallahi de koparır ha."

"O mu! Hayatta da kimseyi dövmez ki o... Dikiş yüksüğüyle kafasına vurur sadece, kim korkar ki bundan, ne olacak yani? Ağır laflar eder, ama laf canını yakmaz insanın... şey, yani tutup da ağlamaya başlamazsa. Jim, sana bir misket veririm. Hem de beyazından!"

Jim tereddüt etmeye başlamıştı.

"Beyaz misket, Jim! Hem de en beresizinden, nefis."

"Vay be! Ne de afili bir şeymiş! Ama korkuyorum Sahip Tom, ya Hanımefendi bir şey der de..."

"Bak istersen sana parmağımdaki yarayı da gösteririm."

Neticede Jim de bir insandı... bu kadar vaade dayanamadı. Kovayı yere bırakıp beyaz misketi aldı ve sargı bezi açıldıkça ortaya çıkan ayak parmağındaki yarayı görmek için ilgiyle eğildi. Bir an sonra Jim elinde kova, poposu yana yana can havliyle koşarak uzaklaşıyor, Tom var gücüyle badana yapıyor ve Polly Teyze elinde terliği, gözlerinde zafer parıltısıyla savaş alanından ayrılıyordu.

Ama Tom'un enerjisi pek uzun sürmedi. O güne planladığı eğlenceli şeyleri düşününce üzüntüsü kat be kat artıyordu. Çok geçmeden özgür çocuklar bin türlü harika keşiflere gitmek üzere sökün edecekler, çalışmak zorunda olduğu için onunla amansızca dalga geçeceklerdi —sırf bunu düşünmek bile içini yakıyordu. Tüm servetini çıkarıp baktı —oyuncak parçaları, bilyeler ve ıvır zıvır; İŞ değiş tokuşuna yetecek kadar çoktu belki, ama yine de yarım saatlik saf özgürlük almaya bile yetmezdi. Bu yüzden kıt geçim araçlarını cebine soktu ve çocukları satın alma fikrinden vazgeçti. Tam bu karanlık, umutsuz anda zihninde bir şimşek çaktı! Büyük, muhteşem bir fikir bulmuştu.

Fırçasını eline alıp sükunetle çalışmaya koyuldu. Çok geçmeden Ben Rogers köşeden çıktı; en çok bu çocuğun alaylarından çekinirdi Tom. Ben belli bir düzende hoplayarak yürüyordu —neşesinin yerinde olduğunun ve büyük şeyler yapmayı planladığının deliliydi bu. Bir yandan elma yerken, bir yandan da ahenkli bir sesle uzun uzun vuut yapıyor, sonra kalın sesli bir tın-tın-tın, tın-tın-tın'a geçiyordu; çünkü o sırada bir buharlı gemiydi kendisi. Yaklaştıkça hızı düşürdü, sokağı ortaladı, sancak tarafına doğru yattı, heybetli görünmek için büyük bir çaba harcayarak ağır ağır dönmeye başladı, çünkü Büyük Missouri gemisinin ta kendisiydi ve üç metre su çekiyordu. Aynı anda hem gemi, hem kaptan, hem de makine dairesi kampanasıydı, o yüzden kendini hem üst güvertede durmuş emir verirken hem de emirleri yerine getirirken hayal etmek zorundaydı.

"Makineler durdu, efendim! Ling-i-ling-ling." Artık karaya iyice yanaşmıştı, yavaş yavaş kaldırımın hizasına geldi. "Biraz geri! Ting-i-ling-ling!" Kollarını dikleştirip iki yanına yapıştırmıştı. "Sancak tarafına doğru! Ting-i-ling-ling! Çov! Çı-çov-vov-çov!" Bu sırada sağ eli ağır ağır çember çiziyordu, çünkü on üç metrelik bir çarkı temsil ediyordu. "İskele tarafına! Lin-lin-lin! Çov-çı-çov-çov!" Sol el çember çizmeye başladı.

"Sancak tamam! Ting-i-ling-ling! İskele tamam! Dur! Dış taraf yavaş dönsün! Ting-i-ling-ling! Çov-ov-ov! Başa dikkat, başa dikkat! Haydi canlanın! Halatı atın... sen ne yapıyorsun orada? Babaya sıkıca dolayın, bir daha geçirin! Şunun yanında durun... tamam, bırakın! Makineler durdu efendim! Ling-i-ling-ling!"

"Fşşşt! Fşşt! Fşşt!" (kontrol için vanaları açıp kapıyorlardı).

Tom badanasına devam ediyor, buharlı gemiye hiç mi hiç ilgi göstermiyordu. Ben biraz onu seyrettikten sonra:

"N'apıyorsun?" dedi. "İşler pek fena berbat galiba, ha?"

Cevap gelmedi. Tom son fırça darbesinin yarattığı sonucu bir sanatçının gözüyle inceledi; sonra fırçayı hafifçe tekrar sürüp önceki gibi sonuca baktı. Ben tepesine dikilmişti. Elmayı görünce Tom'un ağzı sulandı, ama gık demeden işine devam etti. Ben tekrar konuştu:

"Selam dostum, çalışmak zorunda kaldın galiba ha?"

Tom irkilmiş gibi aniden arkasını döndü.

"Aaa, sen misin Ben! Geldiğini görmedim."

"Ben yüzmeye gidiyorum da. Sen de gelmek istemez miydin? Ama çalışmayı tercih ederdin elbette, değil mi? Tabii ederdin!"

Tom çocuğu şöyle bir süzdükten sonra sordu:

"Neye iş diyorsun ki sen?"

"Haydaa, bu iş değil mi?"

Tom badanasına devam ederken kaygısızca cevapladı:

"Belki öyledir, belki de değildir. Tek bildiğim Tom Sawyer'a uygun olduğu."

"Hadi canım sen de, hoşuna mı gittiğini söylüyorsun?"

Fırçanın hareketleri devam etti.

"Hoşuna gitmek mi? Niye hoşuma gitmesin ki? Çit badanalama fırsatı her gün karşısına çıkar mı insanın?"

Bu sözlerle işin rengi değişmişti. Ben elmasını dişlemeyi bıraktı. Tom fırçasını zarafetle ileri geri sürüyor, geri çekilip eserine bakıyor, şuraya buraya birkaç fırça darbesi daha vuruyor, sonra durup tekrar eserini gözden geçiriyordu. Ben de onun her hareketini izliyor, gittikçe daha çok ilgileniyor, gittikçe daha çok kendini kaptırıyordu. Sonunda:

"Hey, Tom, versene biraz badana yapayım," dedi.

Tom bir süre düşündü, tam razı olacaktı ki, fikrini değiştirdi: "Olmaz, olmaz; bana kalırsa bu hiç iyi olmaz, Ben. Anla beni, Polly Teyze bu çit için çok titizleniyor... tam sokağa bakıyor çünkü... arka çit olsaydı hiç düşünmezdim, o da üzerinde durmazdı. Bu çiti çok önemsiyor işte, ne yaparsın. Çok özenli badanalanması lazım, bu işi tam istendiği gibi yapacak çocuk da binde bir çıkar, hatta iki binde bir çıkar herhalde."

"Yok canım... öyle mi? Yapma ya; ver bir deneyeyim, birazcık sadece. Ben olsam sana izin verirdim, Tom."

"Gerçekten vermek isterdim Ben, yalanım varsa canım çıksın; ama Polly Teyze... Jim yapmak istedi ama teyzem bırakmadı. Sid istediydi, onu da kabul etmedi. Neden benim seçildiğimi anlamıyor musun? Ya çite bir zarar verirsen, ya yanlış bir şey yaparsan..."

"Ya ne olur; ben de çok özenli yaparım. Hadi izin ver. Bak... istersen sana elmamın koçanını veririm."

"Şey, ben. Yok, Ben, verme, verme, kusura bakma..."

"Hepsini veririm!"

Tom yüzünde gönülsüzlük, ama içinde hevesle fırçayı teslim etti. Az önceki Büyük Missouri gemisi güneşin alnında çalışıp terlerken, emekli sanatçı da gölgede duran yakındaki bir fıçının üstüne oturup bacaklarını sarkıttı ve elmasını yerken başka kurbanların yolunu gözlemeye koyuldu. Doğrusu pek kıtlık da yoktu; ikide bir yeni çocuklar sökün ediyordu; dalga geçmeye geliyorlardı ama badana yapmak için kalıyorlardı. Ben bitkin düşene kadar, Tom sapasağlam bir uçurtma karşılığında sonraki sırayı Bily Fisher'a satmıştı; o da sırasını savınca Johnny Miller ölü bir fare ve fareyi sallamak için bacağına bağlanacak bir sicim karşılığında yerine geçti; saatler boyu bu böyle devam edip gitti. İkindi vakti geldiğinde, sabahki zavallı yoksul çocuktan eser kalmamış, Tom resmen servet içinde yüzmeye başlamıştı. Az önce söylediğim şeylerin yanı sıra on iki misketi, bir çene arpı parçası, ardından bakmak için mavi bir cam şişe dibi, lastik takılmış boş bir ip makarası, hiçbir kilidi açmayan bir anahtarı, bir tebeşir parçası, camdan içki şişesi tıpası, bir teneke askeri, bir çift iribaşı, altı çatapatı, tek gözlü bir yavru kedisi, pirinç bir kapı tokmağı, bir köpek tasması —ama köpeksiz—, bir bıçak sapı, dört parça portakal kabuğu ve çürümeye yüz tutmuş bir pencere pervazı vardı.

Üstelik tüm bu zaman boyunca aylaklık edip hoş vakit geçirmişti, yanında arkadaştan bol bir şey yoktu, ayrıca çitin üzerinde üç kat badana vardı! Eğer kovadaki kireç bitmeseydi köydeki tüm oğlanları iflas ettirecekti.

Tom, hayat o kadar da boş değilmiş, dedi kendi kendine. İnsanı harekete geçiren kanunların en büyüklerinden birini keşfetmişti: Bir adamın ya da çocuğun bir şeyi çok istemesini sağlamak için o şeyi erişilmesi güç bir hale getirmek yeter. Tom da bu kitabın yazarı gibi büyük ve bilge bir filozof olsaydı, iş denen şeyin mecburen yapılan bir şey, oyunun ise mecburen yapılmayan şey olduğunu anlayabilirdi. Bu da, neden yapay çiçek yapmanın ya da ipte cambazlık etmenin çalışmak, kuka devirmenin ya da Mont Blanc'a tırmanmanın eğlence olduğunu anlamasına yardımcı olurdu. İngiltere'de bazı zengin beyefendiler yazları dört atlı arabalarla günde

yirmi-otuz mil yolculuk ederler, çünkü bu ayrıcalık onlara epeyce paraya mal olur; ama birisi çıkıp da onlara bu iş için ücret önerseydi artık yaptıkları şey çalışmak olurdu ve derhal istifa ederlerdi.

Dünyasında meydana gelen bu somut değişimi zihninde iyice evirip çeviren Tom, haberleri vermek üzere karargâha doğru hareket etti.

BÖLÜM III

Tom gidip Polly Teyze'nin karşısına çıktı. Polly Teyze arka taraftaki hem yatak odası, hem kahvaltı ve yemek odası, hem de kütüphane olarak kullanılan şirin mi şirin bir odada açık pencerenin önünde oturuyordu. Nefis yaz havası, huzur verici sessizlik, çiçeklerin kokusu ve arıların uyku veren vızıltısı etkisini göstermiş ve başı elindeki örgüye doğru düşmüştü, çünkü yanında sadece kedi vardı ve o da kucağında uyuyup kalmıştı. Gözlüğünü yukarı itip kır saçlarının üstüne yerleştirerek sağlama almıştı.. Tom'un çoktan kaçıp gittiğini sanıyordu ve böyle kuzu kuzu gelip teslim olduğunu görünce cesareti karşısında şaşıp kaldı.

"Şimdi gidip oynayabilir miyim, teyze?" dedi Tom.

"Ne, şimdiden mi? Ne kadarını yaptın işin?"

"Hepsini yaptım teyze."

"Bana yalan söyleme Tom, dayanamam."

"Yalan değil, teyze, hepsini yaptım."

Polly Teyze lafa bakıp da kanacak türden bir insan değildi. Kendi gözleriyle görmek için dışarı çıktı; Tom'un söylediğinin beşte biri doğru olsa bile memnun kalacaktı. Tüm çitin badanalanmış, hatta badanalanmakla kalmayıp üstünden iki kez kat çekilmiş, hatta yere de bir çizgi eklenmiş olduğunu gördüğünde şaşkınlığına diyecek yoktu doğrusu.

"Ay, gözlerime inanamıyorum! İşin doğrusu, canın isterse pek de sıkı çalışıyormuşsun, Tom." Ama fazla da övmüş olmamak için ekledi: "Gerçi ayda yılda bir canın istiyor ya. Tamam, hadi git oyna; ama bundan sonra hafta içi vaktinde eve dönsen iyi edersin, yoksa değneği elime alırım."

Tom'un başarısının göz kamaştırıcılığından öyle etkilenmişti ki onu dolaba götürüp bir tane en güzelinden elma seçip ona verdi, ama tabii günaha başvurmadan dürüstçe çabalarla elde edilen yiyeceklerin daha lezzetli ve kıymetli olduğuyla bir nutuk atmayı ihmal etmedi. Kutsal

Kitap'tan münasip alıntılarla nutkunu bitirirken, Tom bir tane de çörek aşırdı.

Dışarı seğirttiğinde Sid'in ikinci kattaki arka odalara çıkan dış merdivenden tırmanmakta olduğunu gördü. Elinin altında toprak topakları vardı, göz açıp kapayıncaya kadar havada uçuşmaya başladılar. Topaklar Sid'e doğru dolu fırtınası gibi hücum etti ve Polly Teyze şaşkınlığından kurtulup Sid'i kurtarmak için fırlayana kadar altı-yedi tanesi vereceği zararı vermiş, Tom da çitin üstünden aşıp gitmişti. Bahçe kapısı da vardı, ama genellikle Tom'un çok acelesi olduğundan kapıyı kullanmazdı. Siyah ipliği hatırlatıp başını belaya sokan Sid'le de hesabını görmüş olduğundan gayet huzurluydu.

Tom köşeyi dönüp teyzesinin inek ahırının arkasından geçen çamurlu yola girdi. Yakalanma ve ceza alma ihtimalinin kalmadığı emniyetli topraklara ulaşmıştı artık, önceden sözleşerek savaşmak üzere bir araya gelmiş iki ordunun konuşlanmış olduğu köy meydanına koştu. Ordulardan birinin generali Tom, diğerininki (can dostu) Joe Harper'dı. Bu iki büyük kumandan şahsen savaşa katılmadılar —bu daha düşük rütbelilere uygun bir şeydi— birlikte bir tümseğe oturup yaverleri aracılığıyla emirlerini ileterek harekâtı yönettiler. Tom'un ordusu kıran kırana bir muharebe sonucunda büyük bir zafer kazandı. Ölüler sayıldı, esir değiş tokuşu yapıldı, bir sonraki çatışma sebebi üzerinde anlaşıldı ve mecburen yapılacak savaşın günü belirlendi; ondan sonra ordular sıraya geçip uygun adım uzaklaştılar, Tom da tek başına eve doğru yollandı.

Jeff Thatcher'ın oturduğu evin önünden geçerken bahçede hiç tanımadığı bir kız gördü; uzun sarı saçları iki örgü yapılmış bu mavi gözlü tatlı varlık beyaz bir yazlık elbisenin altına işlemeli bir uzun paçalı don giymişti. Yeni zafer kazanmış kahraman tek bir kurşun atamadan düştü. Amy Lawrence adlı başka bir kız gönlünden silinip gitti ve ardında en ufak bir hatıra bile bırakmadı. Onu deli gibi sevdiğini sanıyordu; aşkını bir nevi tapınma saymıştı; ama şimdi, uçup giden önemsiz bir duyguydu. Amy'nin kalbini kazanmak için aylarca uğraşmıştı, kız aşkına karşılık vereli bir hafta olmuştu daha; yedi kısacık gün için dünyanın en mutlu ve gururlu

çocuğuydu, ama şimdi bir an içinde, gelip geçen herhangi bir yabancı gibi çıkıp gitmişti gönlünden.

Tom mest olmuş bir halde yeni meleğini kaçamak bakışlarla seyretti bir süre. Ama sonra kızın da kendisini gördüğünü fark etti. Ardından, onun varlığının farkında bile değilmiş pozunda, kızın hayranlığını kazanmak için her türlü saçma sapan çocukça yollardan gösteriş yapmaya başladı. Bu aptalca acayip şeyleri biraz sürdürdü; ama tehlikeli bir akrobasi numarasının tam orta yerinde yan gözle o tarafa baktığında küçük kızın eve doğru ilerlediğini gördü. Tom yaklaşıp kederle çite yaslandı. Kızın biraz daha oyalanacağına inancını yitirmeden bakıyordu. Kız basamaklarda bir an durdu, sonra kapıya doğru gitti. Kız kapının eşiğine basınca, Tom derin bir of çekti; ama sonra aniden yüzü aydınlandı, çünkü gözden kaybolmadan hemen önce elindeki menekşeyi çitin öbür yanına atmıştı.

Tom hemen o tarafa koşup çiçeğe bir iki adım kala durdu, ardından elini gözüne siper edip ilginç bir şey görmüş gibi sokağın ucuna baktı. Yerden bir çöp aldı ve başını olabildiğince geriye yatırarak burnunun ucunda dengede tutmaya çalıştı. Dengede kalmak için yan yan giderken menekşeye de yaklaşıyordu. Nihayet çıplak ayağını menekşenin üstüne koydu, kıvrak parmaklarıyla yakaladı ve hâzinesiyle birlikte hoplaya hoplaya köşeyi dönüp kayboldu. Ama sadece bir an için, çiçeği ceketinin iç tarafına, kalbinin üstüne yerleştirecek kadar; ama belki de midesinin üstüne yerleştirmişti, çünkü anatomi bilgisi pek fazla değildi ve zaten pek de titiz olduğu söylenemezdi.

Sonra geri döndü ve akşam oluncaya kadar gösterilerine devam etti, ama kız bir daha ortaya çıkmadı; gerçi Tom bir süre onun pencerenin arkasında durduğu ve yaptıklarını izlediği umuduyla kendini avuttu. Nihayet kafacığında kavak yelleri eserek gönülsüzce eve gitti.

Akşam yemeği boyunca neşesi öyle yerindeydi ki teyzesi "bu oğlana neler olmuş" diye düşünüp durdu. Sid'e topakları attığı için iyi bir azar işitti, ama laflar bir kulağından girip ötekinden çıkıyormuş gibiydi. Teyzesinin burnunun dibinde şeker aşırmaya kalkınca teyzesi eline vurdu.

"Ama Sid aşırınca vurmuyorsun Teyze," dedi.

"Sid senin gibi eziyet etmiyor ki insana. Gözümü senden ayırsam masada şeker bırakmazsın."

Polly Teyze mutfağa gittiğinde Sid dokunulmazlığın tadını çıkarmak için şeker kâsesine uzandı, aklı sıra Tom'a nispet yapıyordu ki bu da kesinlikle tahammül edilemez bir şeydi. Ama kâse Sid'in parmaklarının arasından kayıp yere düşerek kırıldı. Tom sevinçten uçacaktı neredeyse. Öyle bir saadet içindeydi ki dilini tutup sessiz kalmayı bile becerdi. Tek kelime etmeyeceğini söyledi kendi kendine. Teyzesi geldiğinde bile susacak, uslu uslu oturacaktı. Ancak bu işi kimin yaptığı sorulunca Tom konuşacaktı ve işte o zaman şu usluluk örneğinin layığını bulmasını seyretmeye doyum olmayacaktı. Öylesine içi içine sığmıyordu ki yaşlı kadın geri gelip enkazın başında gözlüğünün üzerinden gazap şimşekleri saçarken, kendini zor tuttu. "İşte geliyor!" dedi kendi kendine. Bir an sonra yere serilmişti! O güçlü el ikinci bir tokat için kalktığı sırada Tom bağırdı:

"Dur bakalım, neden *bana* vuruyorsun? Sid kırdı!"

Polly Teyze duraladı, eli havada donup kalmıştı. Tom şefkat ve telafi umuduyla beklemeye koyuldu. Ama kadının dili tekrar çözüldüğünde sadece şöyle dedi:

"Hıh! Gene de boş yere kötek yememişsindir. Ben yokken kesin başka bir yaramazlık yapmışsındır."

Sonra vicdan azabı çekmeye başladı. Kadıncağızın gönlünden şefkatli, tatlı bir şeyler söylemek geçiyordu, ama bunun yanıldığını itiraf etmek olacağı kanaatine vardı; disiplin anlayışında böyle şeylere yer yoktu. Bu yüzden dilini tuttu ve içi kan ağlayarak işine devam etti. Tom suratını asarak bir köşede oturuyor, dertlerinin tadına varmaya çalışıyordu. Teyzesini dize getirmiş olduğunun farkındaydı ve bundan buruk bir memnuniyet duyuyordu. Aralarındaki bu gerilimi azaltmak için bir şey yapmamaya, teyzesinin hamlelerine de kulak asmamaya kararlıydı. Islak gözlerin buğusunun ardından hasret dolu bakışların kendisine yöneldiğini hissediyor, ama hissettiğini belli etmemekte diretiyordu. Kendisini hastalanmış, ölüm döşeğinde yatarken hayal etti: Teyzesi üzerine eğilmiş, tek bir bağışlama sözü duyabilmek için yalvar yakar oluyordu, ama Tom yüzünü duvara dönecek ve o sözü söylemeden ölecekti. O zaman ne

hissedecekti bakalım? Sonra nehirden ölüsünün getirildiğini canlandırdı kafasında; bukle bukle saçları sırılsıklamdı, zavallı elleri bir daha hiçbir şeyi tutamayacaktı, yaralı kalbi huzura ermişti. Teyzesi nasıl da üzerine kapanacak ve gözyaşları nasıl sel gibi akacaktı, çocuğu geri vermesi için Tanrı'ya yakaracaktı, onu bir daha hiç ama hiç incitmeyeceğine yemin edecekti! Ama Tom bembeyaz kesilmiş, kaskatı yatacak ve hiçbir hayat belirtisi göstermeyecekti —nihayet acıları dinmiş zavallı küçük cefakâr. Bu acıklı hayallerin tesiriyle öyle duygulanmıştı ki yutkunup duruyordu, neredeyse boğulacaktı; gözleri buğulanmış, yaşlarla dolmuştu ve her göz kırpışında taşıyor, burnunun ucundan damlıyordu. Dertlerini pışpışlamak o kadar nefis, o kadar kıvanç vericiydi ki hiçbir dünyevi neşe ya da çiğ bir mutluluğun bunu bozmasına tahammül edemezdi. Öyle şeylerle yan yana duramayacak kadar kutsaldı dertleri. Bu yüzden, kısa süre sonra kuzeni Mary çiftlikte geçirdiği sonsuz haftanın ardından evi görmenin sevinciyle dolup taşarak içeri girince Tom yerinden kalktı; Mary bir kapıdan şarkı ve günışığı getirirken, o da diğer kapıdan çıkıp bulutların ve karanlığın içine karıştı.

Oğlanların hep gittiği bildik yerlerden uzaklaşıp, ruhuyla uygun düşen ıssız yerler aradı. Nehirdeki bir sal onu davet eder gibiydi, salın bir ucuna oturup nehrin kasvetli genişliğine baktı, keşke boğulabilseydi, ama tabiatın tatsız işlemlerinden geçmeden, bir çırpıda ve farkına bile varmadan. Derken çiçeği düştü aklına. Buruşmuş, solmuş çiçeği eline aldığında kasvetli saadeti son haddine vardı. Acaba bilse ona acır mıydı, diye düşündü. Ağlar mıydı, kollarını boynuna dolayıp onu avutabilmek ister miydi? Yoksa şu beyhude dünyadaki herkes gibi o da soğuk bir edayla başını öbür yana mı çevirirdi? Bu tablo içindeki tatlı kederi öyle bir acıttı ki tekrar tekrar aklından geçirdi, farklı yeni açılardan tekrar kafasında kurdu, kabak tadı verinceye kadar yaptı bunu. En sonunda içini çekerek kalktı ve karanlığın içine karıştı.

Dokuz buçuk on sularında Tom, Tapındığı Meçhul Varlık'ın oturduğu boş sokağa girdi; birkaç saniye duraladı; dikkat kesilmiş kulaklarına hiçbir ses ulaşmadı; ikinci kattaki bir pencerenin perdesine bir mumun donuk ışığı vuruyordu. O kutsal varlık orada mıydı, acaba? Çiti tırmandı, bitkilerin

arasından gizlice ilerledi ve pencerenin altında durdu. İçini çekerek hisli hisli yukarı baktı. Ardından pencerenin dibinde yere sırtüstü uzandı, zavallı solmuş çiçeği tutan ellerini göğsünün üstünde kavuşturdu. İşte böyle ölecekti... buz gibi havada, kimsesiz başının üstünde bir dam bile olmadan, alnındaki ölüm terini silecek bir dost eli olmadan, büyük acıyı tatma anı geldiğinde şefkatle üzerine eğilecek sevgi dolu bir yüz olmadan. Parlak sabahı karşılamak için penceresini açtığında o da Tom'u böyle görecekti işte! Ah, bir damla gözyaşı dökecek miydi zavallı cansız bedeninin üstüne, bu pırıl pırıl taze hayatın korkunç bir felakete uğraması, vakitsiz kesilivermesi karşısında azıcık içini çekecek miydi?

Pencere açıldı, bir hizmetçinin cırtlak sesi kutsal sükuneti bozdu, yukarıdan inen bir tufan zavallı aşk şehidinin naaşını tepeden tırnağa ıslattı.

Boğulacak gibi olan kahramanımız burnundan su püskürterek yerinden fırladı. Havada uçan bir şeyin vızıltısı usul bir küfre karıştı, bir cam kırılacak gibi titreşti ve belli belirsiz ufak bir şekil çiti aşıp karanlığın içinde kayboldu.

Çok geçmeden Tom yatmak için üstünü değişmiş, sırılsıklam kıyafetlerini kandil ışığında incelerken Sid uyandı; ama aklına "bir takım laf dokundurmaları" geldiyse bile, aklını başına toplayıp sükunetini korudu, çünkü Tom'un gözlerinde tehlikeli bakışlar vardı.

Tom bir de dua etme sıkıntısını atlatmış olarak, eziyetine katlanmadan uykuya daldı. Sid onun bu savsaklamasını aklının bir köşesine yazdı.

BÖLÜM IV

Sessiz sakin bir dünyaya doğan güneş, huzur içindeki köyün üstünde bir nimet gibi parıldadı. Polly Teyze kahvaltıdan sonra aile ibadetini gerçekleştirdi. En temelden itibaren Kutsal Kitap alıntılarını üst üste koyup ince bir orijinallik çimentosuyla pekiştirerek yükseltilen bir dua ile başladı ibadete. Bu binanın tepesine varınca da, Sina Dağı'na varmışçasına Musevi Şariatı'na dair taş gibi sert bir bölüm okudu.

Ondan sonra Tom, tabiri caizse, göz nuru dökerek İncil ayetlerini ezberine alma çalışmalarına girişti. Sid dersini günler önce yapmıştı. Tom tüm enerjisini beş ayet ezberlemeye vakfetti. Beş ayeti de Dağdaki Vaaz'dan seçmişti, çünkü en kısa ayetler bu bölümdeydi. Yarım saat sonra Tom dersi hakkında çok belirsiz ve genel bir fikir edinmişti, çünkü zihni insan düşüncesinin tüm alanlarına dağılmıştı ve elleri dikkat dağıtıcı işlerle meşguldü. Mary kitabı elinden alıp ezberden okumasını istediğinde sisin içinde yolunu bulmaya çalıştı:

"Ne mutlu r...r..."

"Ruhta"...

"Hah... ruhta; ne mutlu ruhta... e...e..."

"Fakir olanlara..."

"Fakir olanlara; ne mutlu ruhta fakir olanlara; çünkü... çünkü..."

"*Göklerin*..."

"Çünkü *göklerin*. Ne mutlu ruhta fakir olanlara; çünkü göklerin melekûtu onlarındır. Ne mutlu yaslı olanlara; çünkü... onlar..."

"ttt..."

"Çünkü onlar... att..."

"T, E, S..."

"Çünkü onlar T, E... Off, ne olduğunu bilmiyorum işte!"

"Teselli!"

"Hah, *teselli!* Çünkü onlar teselli... tes... olacak mı... eee... yaslı olacaklara ne mutlu... ne mutlu yaslı olanlara... çünkü onlar teselli... eee... NE? Neden söylemiyorsun Mary?.. ne diye adilik ediyorsun ki?"

"Adilik ettiğim filan yok, Tom, zavallı kalın kafalım benim. Ben öyle şeyler yapmam. Haydi al da tekrar ezberle. Hemen cesaretin kırılmasın, Tom, başaracaksın. Ezberlersen sana çok güzel bir şey vereceğim. Haydi bakalım, akıllı bir çocuksun sen."

"Tamam! Ama ne vereceksin Mary, ne olduğunu söylesene."

"Hiç merak etme Tom. Biliyorsun ki güzel diyorsam güzeldir."

"Eminim öyledir Mary. Pekala, tekrar bir deneyeyim."

Gerçekten de tekrar denedi ve merak ile beklentinin çifte baskısı altında öyle bir gayret gösterdi ki parlak bir başarı elde etti. Mary ona on iki buçuk sentlik gıcır gıcır bir "Barlow" marka bıçak verdi. Tom'un öyle bir sevinç dalgasına kapıldı ki bedeni kökten sarsıldı. Doğru, bıçak hiçbir şey kesmiyordu, ama "sahici" Barlow'du, yani akla hayale sığmayacak kadar heybetliydi. Gerçi böyle kesici ve delici silahların inandırıcı bir şekilde taklit edilebileceğine çocukların nasıl olup da inandığı büyük bir sırdır ve belki de daima sır olarak kalacaktır. Tom bıçakla dolabı çizmeyi tasarlıyordu. Başlangıç olarak çekmecelere yönelmişti ki, pazar okulu için giyinmesi söylendi.

Mary ona bir demir leğen dolusu su ve bir kalıp sabun verdi. Tom dışarı çıkıp kovayı oradaki küçük sıranın üstüne koydu, sonra da sabunu suya batırıp onun yanına bıraktı; kollarını sıvadı; suyu usulca yere döktü ve ardından mutfağa girip kapının ardındaki havluyu alıp var gücüyle yüzünü kurulamaya başladı. Ama Mary havluyu elinden aldı.

"Hiç utanmıyor musun Tom. Bu kadar haylaz olma. Su sana bir zarar vermez."

Tom bu işe birazcık bozulmuştu. Leğen yeniden dolduruldu ve bu kez Tom leğenin başında bir süre durup cesaretini toplamaya çalıştı, sonra derin bir nefes alıp işe koyuldu. İki gözü de kapalı bir halde el yordamıyla havlu arayarak tekrar mutfağa girdiğinde, yüzünden damlayan sabun köpükleri ve suların gurur verici kanıtıyla gelmişti. Ama yüzü havlunun içinden çıktığında, gene sıyrılamadı bu işten, çünkü temiz bölge çenesinin altında

ve avurtlarının ardında bitiyordu, maske gibi duruyordu. Bu hattın aşağısında ve gerisinde su görmemiş koyu kir boynunu çepeçevre kaplamıştı. Mary kontrolü eline aldı, işini bitirdiğinde artık renk farkı ortadan kalkmış, Tom tam tekmil bir oğlana dönüşmüştü; gür saçları güzelce taranmış, kısa bukleleri iki yanda zarifçe simetrik olarak yerleştirilmişti. (Buklelerini gizlice düzeltti, epeyce çabalayarak zorlukla bunu başardıktan sonra da saçlarını kafasına yapıştırmaya çalıştı, çünkü bukleler kızlara göreydi ve kendi bukleleri yüzünden hayata küserdi kimi zaman.) Mary iki yıldır sadece Pazar günleri kullanılan takımı çıkardı — bunlara "öteki takım" deniyordu ki buradan da Tom'un gardırobunun büyüklüğünü anlayabiliriz. Tom giyindikten sonra Mary ona iyice bir çeki düzen verdi. Tiril tiril ceketinin düğmelerini çenesinin altına kadar ilikledi, gömleğinin geniş yakasını omuzlarına doğru yatırdı, orasını burasını fırçaladıktan sonra tepesine de benekli bir hasır şapka kondurdu. Artık Tom muntazam ve çok da rahatsız bir görünüm kazanmıştı. En az göründüğü kadar da rahatsızdı, çünkü bu takımın içinde, tertemiz bir halde boğulacak gibi oluyordu. Mary'nin ayakkabıları unutacağını umdu, ama gene umudu boşa çıktı: Mary adet olduğu üzere ayakkabılara don yağıyla güzelce cila çekip Tom'un önüne koydu. Artık tepesi atan Tom, istemediği her şeyin kendisine zorla yaptırıldığını söyledi. Ama Mary ikna edici bir sesle,

"Lütfen, Tom... uslu bir çocuktun sen," dedi.

Tom homurdanarak ayakkabılarını giydi. Biraz sonra Mary de hazırlandı ve üç çocuk Pazar okuluna doğru yola çıktılar. Tom oradan tüm kalbiyle nefret ediyordu, ama Sid ve Mary seviyorlardı.

Pazar okulu dokuzdan on buçuğa kadar sürüyordu ve ondan sonra kilise ayini başlıyordu. Çocuklardan ikisi daima ayin için gönüllü olarak kalırdı ve üçüncüsü de daima kalırdı —ama daha güçlü sebeplerle. Kilisenin yüksek arkalıklı, mindersiz sıraları üç yüz kişi alıyordu; bina küçük ve sadeydi, tepesine de çan kulesi niyetine çam ağacından bir kutu yapılmıştı. Tom kapıda biraz geri kalıp pazar takımı içindeki bir arkadaşına yanaştı:

"Billy, sende sarı kupon var mı?"

"Var."

"Karşılığında ne istersin?"

"Sen ne verirsin?"

"Bir meyan şekeri ve bir olta iğnesi."

"Görelim bakalım."

Tom malları gösterdi. Karşı taraf yeterli buldu ve mallar el değiştirdi. Daha sonra Tom üç kırmızı kuponu bir çift beyaz misketle değiş tokuş etti, iki tane mavi kupon için de ufak tefek bir şeyler verdi. Diğer çocukların da yanına gidip on on beş dakika boyunca farklı renklerden kuponlar almayı sürdürdü. Sonra tiril tiril gürültücü oğlanlar ve kızlar güruhunun içinde kiliseye girdi, sırasına geçti ve önüne gelen ilk çocukla kavga etmeye başladı. Yaşlı ve ciddiyet sahibi bir adam olan öğretmen araya girdi, ama arkasını döner dönmez Tom yan sıradaki çocuğun saçını çekti. Çocuk başını çevirip baktığında Tom çoktan kitap okumaya dalmıştı. Sırf "Ah!" dediğini duymak için bir başkasına iğne batırdı ve öğretmeninden bir daha azar işitti. Gerçi sınıftakilerin hiçbiri Tom'dan farklı değildi. Ele avuca sığmaz, gürültücü ve haylaz çocuklardı hepsi. Sıra ödeve gelince hiçbiri ayetleri düzgün okuyamıyor, sürekli öğretmenin yardımıyla tamamlıyorlardı. Ama sonunda güç bela ayetlerini bitirdiklerinde ödüllerini alıyorlardı: üzerinde Kutsal Kitap'tan satırlar bulunan mavi kuponlar; iki ayet okuyana bir mavi kupon veriliyordu. On mavi kupon bir kırmızı kupona eşitti ve onunla değiş tokuş edilebiliyordu; on kırmızı kupon bir sarı kupona eşitti; on sarı kupon karşılığında ise müdür öğrenciye pek gösterişsiz bir Kutsal Kitap veriyordu (o müreffeh zamanlarda böyle bir kitap kırk sent ediyordu). Okurlarımdan kaçı —resimli bir Kutsal Kitap uğruna da olsa— iki bin ayeti ezberleyecek çalışkanlık ve dikkate sahiptir acaba? Gelgelelim, Mary bu yoldan iki Kutsal Kitap kazanmıştı —bunun için iki yıl sabırla çalışması gerekmişti— ayrıca Alman kökenli bir çocuk dört-beş tane kazanmıştı. Bir keresinde hiç durmadan üç bin ayeti ezberden okumuştu; ama zihinsel melekeleri üzerinde öyle bir gerilim meydana gelmişti ki o günden sonra kıt akıllının teki olup çıkmıştı. Okul açısından bu büyük bir talihsizlikti, çünkü büyük etkinliklerde müdür davetlilerin önüne hemen bu çocuğu çıkartır, Tom'un deyişiyle "numarasını göstertirdi". Yalnızca büyük öğrenciler kuponlarını saklayıp Kutsal Kitap kazanacak kadar uzun süre bu bıktırıcı işle uğraşabilirdi. O yüzden bu ödülün birine verilmesi nadir ve önemli bir olay

sayılırdı. Ödülü alabilen bir öğrenci öyle bir önem ve nam kazanırdı ki, ödül töreninde tüm öğrencilerin yüreği yeniden tutku ve hırsla yanmaya başlar ve bu yangın birkaç hafta kadar sönmezdi. Tom'un kafası hiç bu ödüllerden birinin açlığını çekmemiş olsa da, ödülle birlikte gelen şan ve tezahüratı uzun zamandır tüm kalbiyle arzuluyordu.

Vakti gelince müdür kürsünün önüne geçti. Elindeki kapalı dua kitabının sayfalarının arasına işaret parmağını koymuştu. Çocukları susturup konuşmaya başladı. Pazar okulu müdürleri geleneksel nutuklarını çekerken ellerinde bir dua kitabı bulunması, konserde sahnenin önünde durup şarkı söyleyen şarkıcıların elinde nota kâğıdı bulunması kadar kaçınılmaz bir şeydir. Ama bunun sebebi tam bir sırdır: çünkü ne dua kitabına ne de nota kâğıdına bir kez olsun bakmazlar. Bu müdür otuz beş yaşında sıska bir adamdı; hafif kızıla kaçan sarı bir keçi sakalı ve kısa saçları vardı; kulaklarına kadar ulaşan dik yakasının sivri ön uçları ağzının kenarlarına doğru uzanıyordu. Bu çit yüzünden dosdoğru ileri bakmak zorundaydı, yana bakmak için tüm gövdesini çevirmesi gerekiyordu. Çenesinin hemen altından duran kravatı tam kâğıt para genişliğinde ve uzunluğundaydı, ayrıca kenarları püsküllüydü. Çizmesinin ucu günün modasına uygun olarak kızak tahtasınınki gibi yukarı kıvrıktı. Gençler ayakkabılarını bu hale getirmek için parmak uçlarını duvara bastırıp saatlerce sabırla beklerlerdi. Bay Walters çok canayakın, ciddi ve dürüst bir insandı; kutsal şeylere ve mekânlara o kadar hürmet eder ve dünyevi konulardan o kadar ayrı tutardı ki, kendisi fark etmese de, haftanın diğer günlerinde kimsenin duymadığı değişik bir sesle konuşurdu pazar okulunda. Sözlerine şöyle başladı:

"Evet, çocuklar, şimdi hepinizin mümkün olduğunca omuzlarınızı dikleştirip uslu uslu oturmanızı, bir iki dakikalığına tüm dikkatini bana vermenizi istiyorum. Evet... işte böyle. Akıllı oğlanlar ve kızlar böyle olur. Küçük bir kızın pencereden dışarı baktığını görüyorum... Korkarım benim dışarıda bir yerde olduğumu sanıyor... belki de oradaki ağaçlardan birinde minik kuşlarla konuştuğumu düşünüyordur. [Onaylayan kıkırtılar.] Böyle bir yerde birçok parlak ve temiz minik yüzün doğru şeyler yapmayı ve iyi olmayı öğrenmeye gelmiş olduğunu görmek bana kendimi ne kadar iyi

hissettirdi bilmenizi isterim." Vesaire, vesaire. Nutkun geri kalanını yazmaya gerek yok. Genel hatları hiç değişmez ve pazarları kiliseye giden herkesin de ezberindedir.

Nutkun sonraki kısmı, bazı haytalar arasındaki kavgalar ve başka eğlencelerle, Sid ve Mary gibi yalnız ve sarsılmaz kayaların bile dibine ulaşacak kadar yayılan el kol hareketleri ve fısıldaşmalarla zedelendi. Ama Bay Walters'ın konuşması biterken tüm sesler aniden kesildi ve nutkun sona erişi sessiz bir şükranla karşılandı.

Fısıldaşmaların büyük bir kısmı nadir sayılacak bir olay nedeniyle meydana gelmişti, ziyaretçilerin içeri girmesi: Avukat Thatcher, yanında çok çelimsiz ve yaşlı bir adam; demirkırı saçları olan varlıklı, gösterişli, orta yaşlı bir beyefendi ve bu beyefendinin karısı olduğu su götürmez nezih bir hanımefendi. Hanımefendi de bir kız çocuğun elinden tutmuştu. O ana dek Tom çok huzursuzdu, içten içe sabırsızlık ve arzuyla yanıp tutuşuyordu. Üstelik vicdan azabının pençesindeydi; Amy Lawrence'la göz göze gelmekten kaçınıyor, onun sevgi dolu bakışlarına tahammül edemiyordu. Ama yeni gelen minik varlığı görünce ruhu bir anda neşeyle dolup taşmaya başladı. Anında var gücüyle "gösteriş yapmaya" girişti; diğer oğlanların kulağını, saçını çekiyor, suratını buruşturup türlü şekillere sokuyordu. Bir kızı etkileyeceğini ve beğenisini kazanacağını düşündüğü her türlü numaraya başvuruyordu. Bu coşkusunu gölgeleyen tek bir şey vardı: bu meleğin bahçesinde yaşadığı rezilliğin anısı. Ama o anı da kuma yazılmış gibi, üzerinden geçen mutluluk dalgalarının altında hızla siliniyordu.

Ziyaretçilere şeref locasında yer verildi ve Bay Walters nutkunu bitirir bitirmez onları okula tanıttı. Orta yaşlı adamın önemli bir şahsiyet olduğu meydana çıktı, ilçe yargıcının ta kendisiydi ki çocukların görüp görebildiği en yüksek rütbeli kişiydi ilçe yargıcı. Onun nasıl bir malzemeden yapıldığını merak ediyorlardı, bir yanları kükremesini duymak istiyor, diğer yanları onun kükremesinden korkuyordu. On iki mil ötedeki Constantinople'da oturuyordu... demek ki seyahatlere çıkmış ve dünyayı görmüştü. İşte şu gözler, dediklerine göre çatısı demirden olan ilçe adliyesinin içinde gezinmişti. Bu düşüncelerin yarattığı hayranlık, derin sessizlikten ve fal taşı gibi açılıp yargıcın üzerine dikilen sıra sıra gözlerden

hemen anlaşılıyordu. İşte bu büyük Yargıç Thatcher'dı, kendi avukatlarının ağabeyi. Jeff Thatcher hemen ileri çıktı ki bu büyük adam onu tanısın ve bütün okul kendisini kıskansın. Fısıltıları duysaydı zevkten dört köşe olurdu herhalde:

"Baksana Jim! İşte oraya gidiyor. Aaa... bak! Şimdi onunla tokalaşacak... İşte tokalaşıyor! Hey güzel Rabbim, Jeff'in yerinde olmak istemez miydin?"

Bay Walters da "gösterişe başlamıştı", her türden resmi iş ve faaliyet için emirler yağdırıyor, kararını bildiriyor, bulabildiği her hedefe doğru insanları yönlendiriyordu. Kütüphaneci "gösterişe başladı", kucağına doldurduğu kitaplarla bir oraya bir buraya koşturuyor, böcek gibi vızıldayıp panik halinde dolaşıyordu. Genç bayan öğretmenler "gösterişe başladı", daha şimdi kulağına asıldıkları öğrencilerin üzerine doğru sevecenlikle eğildiler, minik haylazları zarif parmak sallayışlarıyla uyarıp uslu duranların başını sevgiyle okşuyorlardı. Genç bay öğretmenler "gösterişe başladı", bazılarını usulca azarlıyor ya da otorite sahibi olduklarını ve disipline büyük önem verdiklerini belli edecek başka şeyler yapıyorlardı. Ayrıca her iki cinsiyetten birçok öğretmen kürsünün yanındaki kütüphanede yapacak işler bulmuştu; hem de bu işlerin iki-üç kez üst üste yapılması gerekiyordu (epeyce de zahmetli işler gibi görünüyorlardı). Küçük kızlar çeşitli şekillerde "gösterişe başladılar" ve küçük oğlanlar da öyle bir gayretle "gösterişe başladılar" ki hava kâğıt topakları ve boğuşmaların uğultusuyla doldu. Tüm bunların tepesinde büyük adam oturmuş, yargıçlara özgü asil bir tebessümle onlara bakıyor ve kendi haşmetinin güneşinde ısınıyordu — çünkü o da "gösteriş yapıyordu".

Bay Walters'ın ayaklarını yerden kesen coşkunun tek bir şeyi eksikti: bir Kutsal Kitap ödülü verme ve üstün yetenekli bir öğrenciyi sergileme fırsatı. Öğrencilerden bazılarında birkaç sarı kupon vardı, ama hiçbiri yeterli değildi. En parlak öğrencilerin yanına gidip durumlarına bakmıştı. Şu Alman çocuğun aklı başına gelmiş halde ortaya çıkması için neler vermezdi şimdi.

Ama tam bütün umutlar suya düştü derken, Tom Sawyer elinde dokuz sarı kupon, dokuz kırmızı kupon ve on mavi kuponla ortaya çıkıp Kutsal

Kitap'ını istedi. Bulutsuz bir gökyüzünden yıldırım düşmüştü adeta. Walters bu kaynaktan böyle bir talep gelmesini bir on yıl daha beklemiyordu kesinlikle. Ama yan çizmek de mümkün değildi — gereken evraklar tamamlanmıştı ve kesinlikle geçerliydiler. Böylece Tom, yargıç ile diğer seçkinlerin bulunduğu yere çıkarıldı ve büyük haber karargâhtan duyuruldu. En az on yıldır bu kadar büyük bir sürpriz yaşanmamıştı herhalde. O kadar büyük bir sansasyon yarattı ki, yeni kahramanı yargıç kahramanın mertebesine yükseltti ve okul aynı anda bir yerine iki mucizeyle karşı karşıya kaldı. Oğlanların hepsi kıskançlıktan çatlıyordu, ama en çok acı çekenler bu iğrenç derecede görkemli manzarayı kendi elleriyle hazırladıklarını çok geç fark edenler, yani Tom'un badanadan elde ettiği servete karşılık ona kupon verenlerdi. Bu dolandırıcının, düzenbazın, bu hain yılanın oyununa geldikleri için kendilerinden nefret ediyorlardı.

Müdür mevcut koşullar altında gösterebildiği kadar büyük bir coşkuyla ödülü Tom'a verdi; ama ne yaparsa yapsın, yapmacıklığı belli oluyordu, çünkü zavallı adamın içgüdüleri ona ortaya çıkmasını hiç de tercih etmeyeceği bir sırrın varlığını hissettirmişti. Bu oğlanın iki bin ayeti zihnine doldurması hiç olacak iş değildi, on ayetten fazlası tepeden taşardı.

Amy Lawrence gururlu ve memnundu. Tom'a da bunu yüz ifadesiyle göstermeye çalışıyordu, ama Tom ondan tarafa bakmıyordu. Önce meraklandı; sonra birazcık telaşlandı; ardından belli belirsiz bir şüphe gelip geçti, geri geldi. Dikkatle izledi, kaçamak bir bakış ona dünyalar kadar şey söyledi. Kalbi kırıldı, kıskandı, öfkelendi, gözleri yaşlarla doldu ve herkesten nefret etti. En çok da Tom'dan (diye düşünüyordu).

Tom yargıca tanıtıldı; ama çocuk dilini yutmuş gibiydi, ağzını açamıyordu ve kalbi yerinden çıkacak gibi çarpıyordu. Kısmen adamın görkemli büyüklüğünden, ama esasen o kızın babası olduğundan. Ortalık karanlık olsaydı hemen secde edip ayağını öpebilirdi. Yargıç elini Tom'un başının üstüne koydu ve onun akıllı bir çocuk olduğunu söyledikten sonra adını sordu. Çocuk kekeledi, soluğu kesildi ama en nihayetinde konuşabildi:

"Tom."

"Yok, yok, Tom olur mu hiç, adın..."

"Thomas."

"Hah, şimdi oldu. Biraz daha devamı olduğunu anlamıştım. Çok güzel. Ama bir de soyadın vardır herhalde, bana onu da söyleyeceksin değil mi?"

"Beyefendiye soyadını söyle Thomas," dedi Walters, "ayrıca efendim de. Terbiyeli davranmayı asla ihmal etmemelisin."

"Thomas Sawyer... efendim."

"Hah şöyle, Aferin sana! Akıllı çocuk. Parlak ve zeki bir küçük adam. İki bin ayet dediğin çok fazla... çok, çok fazladır. Ancak onları öğrenmek için katlandığın sıkıntıdan asla pişman olmazsın; çünkü bu dünyadaki en önemli şey bilgidir; büyük insanları ve iyi insanları yaratan bilgidir; sen kendin de bir gün büyük ve iyi bir adam olacaksın Thomas, o zaman geriye dönüp baktığında diyeceksin ki, tüm bunları çocukluğumdaki pazar okulunda edindiğim değerli bilgiler sayesinde elde ettim, sevgili öğretmenlerim bana öğrettiklerine borçluyum her şeyi, diyeceksin. Aziz müdürümüz beni çok çalışmaya özendirdi, daima üzerime titredi, bana harika bir Kutsal Kitap verdi. Asla yanımdan ayırmadığım, ayırmayacağım şık bir Kutsal Kitap. Tüm bunları iyi yetiştirilmeme borçluyum, diyeceksin! İşte böyle diyeceksin Thomas ve o iki bin ayetin asla parayla değişilmeyeceğini anlayacaksın, Thomas, bunu adım gibi biliyorum. Şimdi bana ve bu hanımefendiye öğrendiğin şeylerden birkaçını okumanın sakıncası var mı, ah, eminim ki yoktur, çok çalışıp öğrenen çocuklar göğsümüzü kabartır daima. Şimdi, on iki havarinin adlarını biliyorsundur herhalde değil mi? Bize ilk ikisinin adlarını söyleyebilir misin?"

Tom parmağını ceketinin iliğine geçirmiş melül melül bakıyordu. Kızardı ve bakışlarını yere çevirdi. Bay Walters'ın yüreğine bir ağırlık çöktü. Bu oğlanın en basit soruya bile cevap vermesi mümkün değil, dedi kendi kendine, yargıç onu niye sorguya çekiyor ki? Yine de kendini müdahale etmek zorunda hissetti:

"Beyefendiye cevap ver, Thomas... korkma."

Tom hâlâ boş boş bakıyordu.

Bu kez kadın işe karıştı, "Bana söylersin, eminim. "İlk iki havarinin adı..."

"*Davut ile Golyat!*"

Bu sahnenin geri kalanının önüne iyi niyetimizin perdesini çekelim.

BÖLÜM V

On buçuk gibi minik kilisenin çatlak çanı çaldı ve insanlar sabah vaazı için toplanmaya başladı. Pazar okulundaki çocuklar kilisenin içinde dağılmış ve gözetimde kalmak üzere ailelerinin yanında yerlerini almışlardı. Polly Teyze gelmişti, Tom, Sid ve Mary onunla oturdu. Açık pencereden ve dışarıdaki ayartıcı yaz manzaralarından olabildiğince uzak kalsın diye Tom koridor tarafına oturtulmuştu. Kalabalık, sıraların arasındaki yollardan ilerliyordu: çok görmüş geçirmiş, ama artık elden ayaktan düşmüş olan ihtiyar postane müdürü; belediye başkanı ile hanımı — çünkü orada başka gereksiz şahsiyetlerin yanı sıra bir de belediye başkanı vardı; sulh hakimi; alımlı, zeki, kırklarında, cömert, iyi yürekli ve hali vakti yerinde bir hanım olan Dul Bayan Douglas. Bu hanımın tepedeki köşkü, köyün tek sarayıydı ve St. Petersburg'luların pek böbürlendiği şenliklerin en konuksever ve müsrif ev sahiplerinden biriydi. Sonra emektar ve saygıdeğer Binbaşı ile eşi Bayan Ward; parlak bir tip olan Avukat Riverson; ardından köyün güzeli, peşi sıra patiska ve kurdelelerle bezenmiş yürek yakan genç bayanlar, onların arkasından da tam tekmil köydeki bütün delikanlılar hep beraber içeri girdiler. Saçları briyantinli delikanlılar içeri girmeden önce girişte durmuş, bastonlarının başını dişleyerek, geçen genç kızların hepsine hayran hayran göz süzmüşlerdi. En son Örnek Çocuk Willie Mufferson içeri girdi; annesini camdan yapılmış da kırılırmış gibi koruyup kollamaya çalışıyordu. Annesini daima kiliseye getirirdi ve tüm annelerin gözbebeğiydi. Oğlanların hepsi ondan nefret ederdi, çünkü haddinden fazla usluydu. Üstelik kendi anneleri onlara hep Mufferson'ı örnek gösteriyordu. Beyaz mendili her Pazar olduğu gibi güya kazayla arka cebinden dışarı sarkmıştı. Asla mendil taşımayan Tom mendil kullananların züppe olduğunu düşünürdü.

Cemaat tamamen toplanmıştı artık. Haylazları ve avareleri uyarmak için çan son bir kez çaldı, sonra da derin bir sessizlik çöktü kiliseye. Sadece

asma kattaki koronun kıkırdamaları ve fısıltıları duyuluyordu. Koro üyeleri ayin boyunca kıkırdamaya ve fısıldaşmaya devam etti zaten. Bunlar gibi terbiyeden yoksun olmayan kilise korosu varmış aslında bir zamanlar, ama artık unuttum nerede olduğunu. Çok uzun yıllar önceydi ve hakkında pek az şey hatırlayabiliyorum, galiba yabancı bir ülkedeymiş bu koro.

Papaz seçtiği ilahinin adını duyurdu ve ülkenin o kısmında çok sevilen özel bir tarzda hevesle okumaya başladı. İlahiye orta perdeden başlıyor, kademe kademe yükselterek belli bir noktaya kadar çıkıyor, tam o noktadaki sözcüğe kuvvetle vurgu yapıyor, ardından tramplenden atlar gibi hızla aşağı iniyordu.

Taşınır mıyım vakit gelince
Semaya çiçekli huzur tarhlarında
İkbal kavgasını bırakıp diğerlerine
Kanlı deryalara açılmayı mükâfat ardında

Papazın ilahi okuması çok beğenilirdi. Kilisenin düzenlediği cemiyet toplantılarında hep şiir okuması istenirdi; bitirdiği zaman hanımlar, "Bunu sözcüklerle ifade etmeye imkân yok; çok güzel, bu ölümlü dünyaya ait olamayacak kadar güzel," demek istercesine ellerini havaya kaldırıp sonra çaresizce kucaklarına bırakır, gözlerini göğe dikip başlarını iki yana sallarlardı.

İlahi okunduktan sonra Papaz Sprague kendini bir ilan tahtasına dönüştürerek toplantılar ve derneklerle ilgili "duyuruları" okumaya başladı; uzadıkça uzayan liste kıyamete kadar sürecek gibi görünüyordu. Amerika'da hâlâ yerini koruyan tuhaf bir adet bu, gazeteden geçilmeyen bu çağda şehirlerde bile sürüp gidiyor. Nedense bir gelenek ne kadar mantıksızsa, ondan kurtulmak o kadar zor oluyor.

Ardından papaz duaya başladı. Sağlam ve dört dörtlük duaydı bu, her türlü ayrıntıya giriyordu; kilise için, kilise mıntıkasındaki çocuklar için yakardı. Köydeki diğer kiliseler için, köy için, ilçe için, eyalet için, eyalet idarecileri için, Birleşik Devletler için, Birleşik Devletlerdeki tüm kiliseler için, Kongre için, başkan için, hükümet yetkilileri için, denizlerde fırtınalarla boğuşan zavallı gemiciler için, Avrupa monarşilerinin ve Doğu

zorbalarının çizmesi altında inleyen milyonlar için, ışık ve iyiliğe sahip olmalarına rağmen görecek gözleri ya da duyacak kulakları olmayanlar için, uzaktaki adalarda yaşayan kâfirler için dua etti. Bitirirken de, söyleyeceği sözlerin hayır ve iyiliğe vesile olması, bereketli toprağa serpilmiş tohuma benzemesi, zaman içinde minnettar bir iyilik hasadı vermesi için niyaz etti. Amin.

Elbise hışırtıları arasında cemaat yerlerine oturdu. Bu kitapta hikâyesi anlatılan çocuk duadan hiç hazzetmemiş, sadece katlanmıştı — gerçi o kadarını yaptığı da şüpheli ya. Dua boyunca sabırsızlıktan kıvranmış, hiçbir şeyi dinlememişti, ama farkında olmasa da duanın ayrıntılarını takip ediyordu. Çünkü araziyi tanıyor, papazın izlediği yolu avucunun içi gibi biliyordu. Kısacık bir ek yapıldığında kulakları hemen algıladı, tüm bedeni ve ruhu tepki verdi. Ek yapılmasını haksızlık olarak görüyor, alçakça buluyordu. Duanın tam ortasında, önündeki sıranın arkasına bir sinek kondu ve sükunetle ellerini birbirine sürterek onun ruhuna eziyet etmeye başladı; kollarıyla kafasını sarmalayıp ve öyle gayretle ovuşturuyordu ki kafası bedeninden ayrılacakmış gibi görünüyor, incecik bir ipe benzeyen boynu ortaya çıkıyordu; arka ayaklarıyla kanatlarını sıvazlıyor, ceketinin eteğini düzeltir gibi bedenine yapıştırıyordu; tamamen güvende olduğunu gayet iyi biliyormuş gibi rahat rahat süsleniyor ve temizleniyordu. Gerçekten de güvendeydi; çünkü Tom elleri karıncalanmasına, onu yakalamak istemesine rağmen hamle etme cesaretini bulamıyordu. Dua devam ederken böyle bir şey yaparsa hemen o anda ruhunun lanetleneceğine inanıyordu. Ama duanın son sözleriyle birlikte eli kıvrılıp yavaşça ilerlemeye başladı; "Amin" dendiği anda sinek bir savaş esiri oldu. Teyzesi bu hareketi gördü ve sineği serbest bırakmasını sağladı.

Papaz hangi vaazı okuyacağını duyurup son derece ağdalı bir metni öyle monoton bir sesle okumaya koyuldu ki, kısa sürede birçok kişinin başı önüne düşmeye başladı. Oysa bu vaazda cehennemin ateş ve kükürtünden söz ediliyor, üstelik mukadder seçkinlerin sayısını o kadar düşürüyordu ki kurtarmaya bile değmeyecek kadar azalmışlardı. Tom vaazın sayfalarını saydı; kiliseden çıktığında daima kaç sayfa okunduğunu bilirdi, ama nutkun kendisine dair nadiren bir şeyler hatırlardı. Fakat bu kez bir süreliğine

gerçekten ilgilendi. Papaz kıyamet koptuğunda dünyadaki tüm milletlerin bir araya toplanacağını görkemli ve canlı bir tarzda anlatıyordu. İşte o zaman aslan ile kuzu yan yana duracak, küçük bir çocuk onlara yol gösterecekti. Fakat bu yüce manzaranın dokunaklılığı, verdiği ders ve barındırdığı anlam çocuğun zihnine hiç ulaşmadı; sadece dünya milletlerinin önündeki baş kahramanın önemli konumuyla ilgilenmişti. Düşündükçe yüzü aydınlanıyordu. "Keşke o çocuk ben olsaydım, tabii bir de aslan evcil olacak," dedi kendi kendine.

Sonra vaazın tekdüze kısımları gelince gene sıkılmaya başladı. Birden aklına sahip olduğu hâzinelerden biri geldi ve hemen onu cebinden çıkardı. Kocaman çenesi olan dev gibi kara bir böcekti bu. Tom adını kıskaç böceği koymuştu. Böcek bir fişek kutusunun içindeydi. Kutu açılınca böceğin ilk yaptığı şey parmağını yakalamak oldu. Bunu doğal Tom'un vurduğu bir fiske takip etti ve böcek sıralar arasındaki yola düşüp sırtüstü kalırken, acıyan parmak da oğlanın ağzına doğru yol aldı. Böcek çaresizce bacaklarını çırpıyor ama yüzüstü dönemiyordu. Tom ona doğru bir göz attı, almak istiyordu ama böcek ulaşamayacağı bir yere fırlamıştı. Vaaza ilgisini yitirmiş başkaları da kurtuluşu böcekte bulmuş onu izliyordu. Başıboş bir kaniş cinsi köpek ağır ağır yaklaştı; yaz havası ve sessizlik yüzünden miskinleşmiş, kapalı kalmaktan bıkmış, bir değişiklik arayan kasvet basmış bir köpekti bu. Yerlerde sürünen kuyruğu böceği gördüğünde havaya kalkıp sallanmaya başladı. Keşfini inceliyordu; etrafında döndü, uzaktan kokladı, biraz cesaretlendi, daha yakından kokladı, sonra ağzını açıp hevesle atılarak dişleriyle yakalamaya çalıştı, ama kıl payı kaçırdı; bir daha, bir daha denedi; bu işten hoşlanmaya başlamıştı; böceğin iki yanını patileriyle kapatarak karnını yere yapıştırdı ve deneylerine devam etti; en sonunda yoruldu, ilgisini kaybetti ve dalgınlaştı. Başı düşmeye başladı ve çenesi ağır ağır alçalıp en nihayetinde düşmana temas etti, düşman da hemen ısırdı. Kaniş feryadı basarak başını salladı ve böcek birkaç metre ileriye yine sırtüstü düştü. Çevredeki izleyiciler gizlemeye çalıştıkları bir kıvançla sarsıldılar, birkaç kişi yüzünü yelpazesinin ya da mendilinin ardına gizledi; Tom'un da mutluluğuna diyecek yoktu doğrusu. Köpek çok sarsak görünüyordu ve muhtemelen de kendini bozguna uğramış gibi hissediyordu,

ama yüreğinde hınç da vardı, intikam almak istiyordu. Bu yüzden tekrar böceğe doğru gitti ve ihtiyatlı bir hücuma kalktı; onu içine aldığı çemberin hemen her noktasından içeri doğru atılıyor, ön patilerini yaratığın neredeyse bir santim yakınına kadar şimşek gibi uzatıp çekiyor, hatta dişleriyle daha da yaklaşıp onu kapmaya çalışıyordu; başını her hızla çektiğinde kulakları dalgalanıyordu. Ama yine zamanla yoruldu, bir sinekle oyalanmaya çalıştı ama pek rahatlayamadı; burnunu yere yapıştırarak bir karıncayı takip etti ama ondan da hemen sıkıldı; esnedi, iç geçirdi, böceği tamamen unuttu ve tam üstüne oturdu. Aniden can acısıyla keskin bir çığlık koparan kaniş rüzgâr gibi koşmaya başladı; bir yandan ciyaklıyor, bir yandan koşturuyordu; kürsünün önünden geçti, sıraların arasındaki diğer yola daldı, kapıların önünden geçti, yaygaraya hiç ara vermeden dört bir yanı kat etti, ama koştukça ıstırabı daha da artıyordu, artık ışık hızıyla seyahat eden tüylü bir kuyrukluyıldıza dönmüştü. Nihayet, acı içindeki çıldırmış yaratık yörüngesinden saptı ve sahibinin kucağına atladı, sahibi onu tuttuğu gibi pencereden fırlattı ve acılı ses hızla azalıp uzaklarda tamamen yok oldu.

O zamana kadar kilisedeki herkes kahkahalarını bastırmaktan kıpkırmızı kesilmiş, boğulacak gibi olmuştu, vaaz da zınk diye durmuştu. Vaaz tekrar başladıysa da tavsamıştı, sık sık tökezliyordu. İnsanları etkileme ihtimali kalmamıştı artık. Zira en ciddi duygular bile zar zor bastırılan gülüşmelerle karşılanıyor, sanki zavallı papaz çok esprili bir şey söylemiş gibi birileri sıraların arkasına saklana saklana kıkırdıyordu. Bu sabır sınavı sona erip kutsama duası başladığında, herkes rahat bir nefes aldı.

Tom Sawyer büyük bir sevinçle eve döndü. İçine biraz renk katınca kutsal ayinin pek de fena olmadığını düşünüyordu. Canını sıkan tek bir şey vardı: Köpeğin kıskaç böceğiyle oynamasına bir itirazı yoktu, ama onu alıp götürmesi ayıp olmuştu doğrusu.

BÖLÜM VI

Pazartesi sabahı Tom Sawyer büyük bir mutsuzluk içinde uyandı. Pazartesi sabahları hep böyle olurdu, çünkü okulda yeni bir hafta ve yeni sıkıntılar başlayacaktı. Neredeyse tüm Pazartesi sabahları, aradaki hafta sonu tatilinin olmamasını dilerdi, çünkü böyle bir tatilden sonra yeniden tutsaklığa ve disipline dönmek onun için daha zor olurdu.

Tom yatarken bir yandan da düşünüyordu. Kısa bir süre geçince hasta olmayı dilediğini anladı. Hasta olursa okula gitmeyebilirdi. Bu, belirsiz de olsa bir olasılıktı. Tom her tarafını gözden geçirdi. Fakat herhangi bir rahatsızlık bulamadı ve yeniden inceledi. İkinci incelemesinde bazı ağrılı yerler bulabileceğini umuyordu ve bu ağrıları arttırmaya çalışacaktı. Fakat kısa bir süre sonra bu belirtiler de hafifledi ve sonra tamamen kayboldu. Tom biraz daha düşündü. Sonra birden bir şey buldu: Üst ön dişlerinden biri sallanıyordu! Ne kadar şanslıydı! Tom tam inlemeye başlayacaktı ki, mahkeme karşısına bununla çıkarsa, teyzesinin bu kanıtı çekip çıkartacağını ve canının yanacağını düşündü. Dişini şimdilik bir kenarda tutup başka bir şey bulmaya karar verdi. Aklına bir şey gelmedi, fakat sonra doktorun bir keresinde anlattığı ve hastayı iki üç hafta yatağa çivileyen ve parmağının düşmesine bile neden olabilecek hastalığı hatırladı. Acı içindeki ayak parmağını yorganın altından çıkartıp incelemeye başladı. Hangi belirtilerin olması gerektiğini bilmiyordu, fakat şansını deneyecekti. Ateşli bir biçimde inlemeye koyuldu.

Fakat Sid kendini kaybetmişçesine derin bir uykunun içindeydi.

Tom daha güçlü bir biçimde inledi. Bir yandan da parmağının ağrımaya başladığını hayal ediyordu.

Sid'den hiç tepki gelmiyordu.

Tom çaba göstermekten nefes nefese kalmıştı. Biraz durdu, sonra derin bir nefes alıp göğsünü şişirdi ve gerçekten de çok başarılı iniltiler

çıkartmaya başladı.

Sid horlamaktan başka bir şey yapmıyordu.

Tom iyice sinirlenmişti. "Sid, Sid!" diye seslenerek onu sarstı. Bu işe yaradı ve Tom yeniden inlemeye başladı. Sid esneyip gerindi ve homurdanarak dirseklerinin üzerinde doğrulup Tom'a baktı. Tom inlemeye devam etti. Sid:

"Tom!" dedi. "Hey Tom!"

Yanıt gelmedi.

"Hey Tom! Neyin var?" diye sorusunu yenileyerek Tom'u sarstı ve endişe içinde yüzüne baktı.

Tom acı çekiyormuş gibi sızlanarak yanıt verdi:

"Yapma Sid. Beni öyle sarsma!"

"Neden peki? Neyin var? Tom? Teyzemi çağırayım ben!"

"Hayır çağırma. Biraz sonra geçer. Kimseyi çağırma!"

"Ama olmaz! Böyle inleyip durma. Çok kötü. Ne zamandır bu haldesin?"

"Saatlerdir. Ahh! Sid! Öyle kıpırdanıp durma. Beni öldüreceksin!"

"Tom! Beni neden daha önce uyandırmadın? Tom yapma! Çok fena oluyorum. Tom senin neyin var?"

"Sid, bugüne dek bana yaptıklarını bağışlıyorum. [İnler.] Bana yaptığın her şeyi. Ben öldüğümde..."

"Tom! Ölmüyorsun, değil mi? Ölme ne olur! Belki..."

"Herkesi bağışlıyorum Sid. [İnler.] Bunu herkese söyle. Sid! Pencere pervazımı ve tek gözlü kedimi kasabaya yeni gelen o kıza ver. Ve ona de ki..."

Fakat Sid giysilerini kapmış ve oradan çoktan uzaklaşmıştı. Tom'un hayalgücü o kadar iyi işliyordu ki, gerçekten acı çekiyor gibiydi. İniltileri şaşkınlık verici düzeyde inandırıcıydı.

Sid uçar adımlarla alt kata indi ve seslendi:

"Ah, Polly Teyze. Gel! Tom ölüyor!"

"Ölüyor mu!"

"Evet! Çabuk gelin!"

"Saçmalıyorsun! İnanmıyorum!"

Ama yine de koşarak üst kata çıktı. Sid ve Mary de arkasından onu izledi. Polly Teyze, Tom'u görünce yüzü bembeyaz kesildi. Dudakları titremeye başladı. Tom'un yatağına yaklaştığında soluk soluğa bir haldeydi.

"Tom! Tom! Neyin var?"

"Teyzeciğim... Ben..."

"Yavrum neyin var? Sana neyin var dedim?"

"Teyze! Ayak parmağım çok ağrıyor!"

Yaşlı kadın bir iskemleye çöküp güldü, sonra biraz ağladı ve sonra hem gülüp hem ağlamaya devam etti. Bu sayede kendisini toparladı ve şöyle dedi:

"Tom! Beni çok korkuttun. Şimdi bu saçmalığa bir son ver ve yataktan çık!"

İnlemeler dindi ve ayak parmağındaki acı yok oldu. Çocuk kendisini biraz aptal hissetmişti ve şöyle dedi:

"Polly Teyze. Parmağım sanki çok ağrıyordu. O kadar ki, dişimin ağrısını bile unutturdu."

"Demek dişin ha? Nesi varmış dişinin?"

"İçlerinden biri sallanıyor ve çok kötü ağrıyor."

"Tamam tamam! Yine inlemeye başlama. Aç bakayım ağzını. Pekala. Dişin sallanıyor, doğru, ama bu seni öldürmez. Mary! Bana ipek bir iplik ve mutfaktan da biraz ateş getir."

Tom:

"Teyze lütfen! Ne olur dişimi çekme! Ağrısı durdu bile. Ağrıyorsa bir daha yerimden kalkamayayım. Ne olur teyze çekme! Evde kalıp okulu kaçırmak istemiyorum."

"A! Demek okulu kaçırmak istemiyorsun, ha? Yani tüm bu gürültü okuldan kaçmak için kopartıldı, öyle mi? Tom, Tom! Ben seni çok seviyorum, ama sen bu yaramazlıklarınla benim yaşlı kalbimi durmadan kırıyorsun."

Bu arada diş için istenenler getirilmişti. Yaşlı kadın ipin bir ucunu Tom'un sallanan dişine, diğer ucunu da yatağın başına bağladı. Sonra, ateşli közü çocuğun yüzüne yaklaşırdı. Sallanan diş artık yatağın başındaydı.

Fakat her olumsuz olayın bir olumlu yanı olabiliyordu. Tom, kahvaltıdan sonra okula gittiğinde, önüne çıkan tüm çocukları kıskandırdı; çünkü üst dişlerinin arasındaki boşluktan o kadar havalı bir biçimde tükürüyordu ki, tüm çocuklar ona bakıyordu. Buna hayran olan bir grup çocuk Tom'un peşine takılmıştı. O ana dek, parmağı kesildiği için tüm dikkatleri üzerine çekmiş olan başka bir çocuk da, bu gelişmenin sonucunda yalnız kalmış, Tom yüzünden bütün popülaritesini yitirmişti. Çok üzgün bir biçimde ve aslında hissetmediği bir küçümsemeyle, Tom Sawyer gibi tükürmenin aslında zor olmadığını söyledi, fakat çocuklardan biri bunu Tom'u kıskandığı için söylediğini ileri sürdüğünde, tacını yitirmiş bir kahraman edasıyla oradan uzaklaştı. Tom kısa bir süre sonra, kasaba ayyaşının herkes tarafından dışlanan oğlu olan Huckleberry Finn'e rastladı. Huckleberry, kasabadaki tüm annelerin yüreğinde ateşli bir nefret ve korku uyandırırdı, çünkü aylak, kural tanımaz, terbiyesiz ve yaramazdı. Fakat her çocuk ona derin bir hayranlık duyar, yasak da olsa onunla arkadaşlık etmeye bayılır, ona benzeyecek kadar cesaretli olabilmeyi isterdi. Tom da diğer aile çocukları gibi Huckleberry'nin bu ayrıcalıklı ve dışlanmış konumuna özenirdi, ancak onunla oynamaması için kesin emirler almıştı. Fakat o, eline geçirdiği her fırsatta Huck'la oynardı. Huckleberry sürekli eskimiş yetişkin erkek kıyafetleri giydiğinden paçavralar içinde gezerdi. Şapkası, kenarında hilal şeklinde oyuk olan dev bir paçavraydı; paltosu, giydiği zaman neredeyse topuklarına kadar sarkardı; tek askıyla tutturulmuş pantolonunun kıçı ta aşağılara sarkar; saçaklanmış paçaları kıvrılmadıkları zaman yere sürünürdü. Huckleberry kendi özgür iradesine göre hareket ederdi. Açık havalarda kapı eşiklerinde, yağmurlu havalarda da boş domuz ahırlarında yatardı. Okula ve kiliseye gitmek ya da herhangi birine "Efendim," demek, kimsenin sözünü dinlemek zorunda değildi. İstediği zaman istediği yerde balığa çıkar, istediği kadar kalabilirdi. Ona dövüşmeyi yasaklayan yoktu. Gece geç saatlere kadar oturabilirdi. Baharda yalınayak gezen ilk ve sonbaharda pabuç giyen son çocuk hep o olurdu. Asla yıkanmak, temiz giysiler giymek zorunda değildi ve harika küfür edebiliyordu. Kısaca söylemek gerekirse, bu çocuk yaşamdaki birçok

değerli şeye sahipti. St. Petersburg'un baskı altında yaşayan tüm çocukları böyle düşünüyordu.

Tom, bu dışlanmış çocuğa seslendi:

"Selam Huckleberry!"

"Sana da selam! Hayrını gör!"

"Elindeki ne?"

"Kedi ölüsü."

"Bir bakabilir miyim Huck? Hey! Kaskatı olmuş. Onu nerede buldun?"

"Bir çocuktan satın aldım."

"Ne karşılığında?"

"Mavi bir fiş ve mezbahadan aldığım bir sidik torbası."

"Peki mavi fişi nereden buldun?"

"İki hafta önce Rogers'tan aldım. Bir çember karşılığında."

"Söylesene — kedi ölüleri ne işe yarar?"

"Ne işe mi? Siğilleri iyileştirir."

"Hadi canım! Gerçekten mi? Ben işe yarayan daha iyi bir şey biliyorum."

"Eminim bilmiyorsundur. Neymiş bu?"

"Tabii ki mantar suyu."

"Mantar suyu!?? O bir işe yaramaz ki."

"Öyle mi dersin? Hiç denedin mi?"

"Yok, denemedim. Ama Bob Tanner denemiş."

"Bunu nereden biliyorsun?"

"Bob, Jeff Thatcher'a söylemiş. Jeff de Johnny Baker'a. Johnny, Jim Hollis'e, Jim de Ben Rogers'a söylemiş. Ben, zenci bir çocuğa söylemiş, o da bana söyledi. Anladın mı?"

"Ne olmuş ki? O saydıklarının hepsi yalancı. Zenci çocuk dışında. Onu biliyorum. Gerçi yalan söylemeyen bir zenci çocuk görmedim ya, neyse. Söylesene. Bob Tanner bunu nasıl yapmış Huck?"

"Elini, mantarlı ve yağmur suyunun biriktiği bir kütüğün içine sokmuş."

"Bunu gündüz mü yapmış?"

"Elbette."

"Yüzü kütüğe mi dönükmüş?"

"Evet. Yani ben öyle olduğunu düşünüyorum."

"Peki bir şey söylemiş mi?"

"Sanmıyorum, ama emin değilim."

"Aha! Siğilleri geçirmek için bunu mu yapıyormuş! Ne kadar aptalca! Bu işe yaramaz ki. Ormanın içine gideceksin, içi ıslak mantarlı bir kütük bulacaksın ve gece yarısı, sırtın dönük bir biçimde kütüğe elini sokacak ve şöyle diyeceksin:

'Arpa tanesi, arpa tanesi, yardım et bana
Mantar suyu, mantar suyu, sil bu siğilleri.'

Sonra da gözlerin kapalı bir halde hızla on bir adım atacaksın. Olduğun yerde üç kez dönüp, kimseyle konuşmadan evine döneceksin. Konuşursan büyü bozulur."

"Hımm. Bu iyi bir yönteme benziyor, fakat Bob Tanner böyle yapmamış."

"Hayır efendim. Elbette öyle yapmadı, çünkü kasabanın en siğilli ve sivilceli oğlanı odur. Mantar suyu yöntemini bilseydi, tek bir siğili, tek bir sivilcesi kalmazdı. Elimin üstündeki siğilleri ben bu yöntemle iyileştirdim Huck. Kurbağalarla çok oynadığım için elimde bir sürü siğil çıkıyor. Bazen de fasulyeyle geçiriyorum."

"Fasulyenin iyi olduğunu biliyorum. Onu denedim."

"Öyle mi? Sen nasıl yapıyorsun?"

"Fasulyeyi alıp ikiye bölüyorsun, şöyle kan çıkacak gibi siğili de kesiyorsun Kanı alıp fasulyenin bir parçasına sürüyorsun. Yere bir çukur kazıp bunu gömüyorsun, ama saat gece yarısı ve gökyüzü Ay'sız olmalı. Daha sonra, fasulyenin diğer yarısını bir dört yol ağzında yakıyorsun. Kanlı parça siğilin geçmesini sağlıyor, biliyorsun... Böylece bir de bakıyorsun; yaran iyileşmiş! Evet. İşte bu Huck, işte bu! Fakat fasulyeyi gömerken, *'Fasulye gel, siğil git! Senden kurtulayım,'* dersen iyi olur. Joe Harper böyle yapıyormuş. Joe, Coonville'i ve daha birçok yeri görmüş. Söylesene... Kedi ölüsüyle yaraları nasıl iyileştiriyorsun?"

"Çok basit! Kötü kalpli birinin gömüldüğü günün gecesinde, gece yarısına doğru kedi ölüsünü alıp mezarlığa gidiyorsun. Gece yarısı olunca

oraya bir şeytan gelir. Belki de birden fazla, ama sen onları göremezsin. Rüzgâr gibi bir ses duyarsın, belki de hafiften konuşmalarını. Şeytanlar ölmüş adamı alıp götürürken, sen kediyi onların ardından fırlatıp bir yandan da *'Ölünün arkasında şeytan, şeytanın arkasında kedi, kedinin arkasında siğil, haydi kaybol siğil,'* diyorsun. Bu yöntem her yarayı geçirir."

"Bu yöntem işe yarar gibi görünüyor. Sen bunu hiç denedin mi Huck?"

"Hayır. Bunu bana bizim Hopkins Ana anlattı."

"O halde gerçekten etkili olmalı. Çünkü herkes onun bir cadı olduğunu söyler."

"Söyler mi? Tom! Onun cadı olduğundan eminim. Babama büyü bile yapmış. Babam kendisi söylüyor. Bir gün yolda bir bakmış büyü yapıyor. Babam bunu görünce eline kocaman bir taş almış. Kadın kaçarak babamın elinden zor kurtulmuş. Ve babam aynı gece, sarhoşken yere kapaklanıp kolunu kırmış."

"Off! Çok kötü. Peki baban kadının kendisine büyü yaptığını nasıl anlamış?"

"Sen ne diyorsun! Babam bunu hemen anlar. Söylediğine göre, eğer kadın hiçbir şey yapmadan tam gözünün içine bakarsa sana büyü yapıyor demekmiş. Bir de, bir şey mırıldanıyorlarsa bundan hiç kuşkun olmasın. Çünkü böyle olduğunda, Tanrı'nın duasını tersten okuyor olurlarmış."

"Huck? Kedi ölüsünü ne zaman deneyeceksin?"

"Bu gece. Bu gece şeytanlar Hoss Williams'ın ruhunu almaya gelirler herhalde."

"Ama onu cumartesi günü gömdüler. Cumartesi günü almamışlar mıdır?"

"Tom saçmalama! Gece yarısı olmadan büyüleri işe yaramaz ki! Hem sonra pazar günü. Şeytanlar pazar günleri ortalıkta fazla dolaşmaz sanırım."

"Bu aklıma hiç gelmemişti. Haklısın. Ben de seninle gelebilir miyim?"

"Elbette... ama korkmazsan."

"Korkmak? O da nedir? Miyavlayacak mısın?"

"Evet — ve fırsat bulursan sen de miyavla. Geçen sefer beni o kadar çok miyavlattın ki, Hays denen adam 'Pis kedi!!' diye taşa tutu! Ben de onun camına taş attım. Sakın kimseye söyleme, olur mu?"

"Söylemem. O gece teyzemin gözü üzerimde olduğu için miyavlayamadım. Ama bu defa söz. Miyavlayacağım. Hey Huck! Bu nedir?"

"Bir şey değil. Kene."

"Nerede buldun onu?"

"Ormanda."

"Karşılığında ne istersin?"

"Bilmiyorum. Satmaya niyetim yok."

"Peki. Zaten küçücük bir şey."

"Senin kenen değilse laf atmak kolay. Ben seviyorum. Benim için oldukça iyi bir kene."

"İyi de burada bir sürü kene var. İstesem bin tanesini bulurum."

"Peki neden bulmuyorsun o halde? Çünkü bulamayacağını biliyorsun. Üstelik bu oldukça erkenci bir kene bence. Bu yıl gördüğüm ilk kene."

"Hey Huck! Bu kene için sana dişimi verebilirim."

"Göster bakalım."

Tom bir kâğıt parçası çıkartıp büyük bir özenle açtı. Huckleberry büyük bir hevesle dişe bakıyordu. Başdöndürücüydü. Sonunda şöyle dedi:

"Bu gerçek mi?"

Tom dudağını kaldırarak dişlerinin arasındaki boşluğu gösterdi.

"O halde anlaştık," dedi Huckleberry. "Kabul ediyorum."

Tom, aldığı keneyi, çok yakın bir geçmişte çimdik böceğinin hücresi olan kutuya kapadı. İki çocuk da, eskisinden daha zengin olduklarını düşünerek birbirlerinden ayrıldılar.

Tom, yolun kenarındaki küçük ve ahşap okul binasının yanına vardığında, içeriye büyük bir zafer edasıyla girdi. Şapkasını askıya astı ve başarılı bir işadamı havalarıyla sırasına oturdu. Yüksek kürsüsündeki büyük hasır koltuğunda oturan öğretmen uyuyakalmıştı. Alçak sesle kitaplarını okuyan çocukların mırıltısını ona ninni gibi gelmiş olmalıydı. Mırıltıların kesilmesiyle uyandı.

"Thomas Sawyer!"

Tom, adı uzun söylendiği zaman başının belada olduğunu bilirdi.

"Efendim!"

"Buraya gel. Şimdi anlat bakalım! Neden her zamanki gibi geç kaldın?"

Tom bir yalan uydurmak üzereydi ki, arkasından iki sarı saç örgüsü sarkan birini gördü ve aşkın hızıyla bunun kim olduğunu hemen anladı. Sınıfın o tarafındaki tek boş yerin, kızın yanındaki yer olduğunu gördü. Hemen o anda:

"HUCKLEBERRY FINN İLE KONUŞTUM," dedi.

Öğretmenin kalbi durmuş gibiydi ve bir an öylece bakakaldı. Sınıftaki mırıltılar da kesildi. Öğrencilerin hepsi, bu cesur çocuğun delirmiş olduğunu düşünüyordu. Öğretmen:

"Sen... sen ne yaptım dedin?" diye sordu.

"Huckleberry Finn ile konuştum."

Tom'un söylediklerini yanlış anlamak mümkün değildi.

"Thomas Sawyer; bugüne dek duyduğum en şaşırtıcı itiraf bu. Bu kabahati cezalandırmaya cetvel yetmez. Ceketini çıkart!"

Öğretmenin kolu, yoruluncaya kadar çalıştı. Değneğin hızı da zaten giderek yavaşlamıştı. Sonra:

"Şimdi bayım! Gidip kızların yanına otur. Bu da sana bir uyarı olsun!"

Sınıfta duyulan gülüşmeler Tom'u utandırmış gibiydi, fakat bu utangaçlığın gerçek nedeni, tanımadığı idolüne karşı duyduğu hayranlık ve o günkü talihi yüzünden duyduğu mutluluktu. Tom, çam tahtasından yapılmış sıranın ucuna oturdu. Kız başını öteki tarafa çevirip kenara çekildi. Sınıftaki herkes birbirini dürtüyor, ortalık göz kırpmaları ve fısıldaşmalarla kaynıyordu, fakat Tom sıraya dayanmış bir halde kıpırdamadan oturuyor, önündeki kitabı okuyormuş gibi yapıyordu. Ona gösterilen ilgi giderek azaldı ve az önceki mırıltılar sınıfa geri döndü. Tom az sonra kıza kaçamak bakışlar atmaya başladı. Kız bunun farkına vardı ve dudaklarını bükerek Tom'a aniden sırtını çevirdi. Biraz zaman geçince çekinerek önüne dönmeye yeltendiğinde, sıranın kendi tarafında bir şeftali gördü. Kız meyveyi itti, fakat Tom onu yavaşça yeniden kızın önüne koydu. Kız şeftaliyi yine Tom'a doğru itti, ama bu defa bunu daha yavaş yaptı. Tom sabrını yitirmeden meyveyi yeniden onun önüne koydu; kız bu defa şeftaliye dokunmadı. Tom, sıranın üzerindeki yazı tahtasına güç bela okunan yazısıyla, "Lütfen al — bende daha var," yazdı. Kız yazıya baktı,

fakat bir tepki vermedi. Tom bunun üzerine sol eliyle kızın görmesini engelleyerek tahtanın üzerine bir şey çizmeye koyuldu. Kız bir süre onunla hiç ilgilenmedi, ama giderek hafiften meraklanmaya başladı. Tom hiç oralı değilmiş gibi bir hava takınarak çizmeye devam etti. Kız çaktırmadan bakmaya çalıştı, Tom onun bu denemesini görmezden geldi. Kız en sonunda yenilgiyi kabul ederek fısıldadı:

"Bakmama izin ver."

Tom elini biraz araladı; tahtanın üzerinde son derece gülünç bir ev resmi vardı; evin çatısında, duman tüten iki baca vardı. Kız bütün dikkatini bu resme vermiş ve diğer her şeyi unutmuştu. Resim bitince bir süre dikkatle bakıp fısıldayarak:

"Güzel oldu. Bir de adam çizsene," dedi.

Ressam, evin bahçesine sopaya benzeyen bir adam çizdi. Adam evden daha uzun olmuştu, ama kız bu gibi ayrıntıların üzerinde durmuyordu. Tom'un canavarını beğenmişti. Fısıldayarak:

"Güzel bir adam oldu. Şimdi de yolda yürürken beni çiz," dedi.

Tom bir kum saati ile bir yuvarlak çizdi ve buna çöp bacaklarla kollar ekledi. Açık duran parmakların arasına da bir yelpaze çizdi.

"Çok güzel!" dedi kız. "Ben de resim çizebilmeyi isterdim."

"Çok kolay bir şey," dedi Tom. "Sana öğretebilirim."

"Gerçekten mi? Ne zaman?"

"Öğlen. Yemek için eve gidiyor musun?"

"Sen kalırsan ben de kalabilirim."

"Peki. Anlaştık o zaman. Adın ne?"

"Becky Thatcher. Senin adın ne? Ama dur, biliyorum. Thomas Sawyer."

"O benim ceza adım. Uslu durduğumda herkes Tom der. Sen de Tom dersin, değil mi?"

"Evet."

Tom yine eliyle çizim tahtasını kapatıp bir şeyler çizmeye başladı. Kız bu defa hiç çekinmeden, resmi görmek için yalvardı.

"Önemli bir şey değil ki," dedi Tom.

"Evet önemli."

"Değil. Görmek istemezsin ki."

"Hayır isterim. Lütfen bakayım."

"Ama sonra herkese söylersin."

"Söylemem. Söz veriyorum söylemem."

"Hiç kimseye söylemeyeceksin değil mi? Yaşadığın sürece?"

"Hayır, kimseye, ama kimseye söylemeyeceğim. Şimdi bakayım."

"İyi de görmek isteyeceğin bir şey değil."

"Ama beni zorluyorsun! Bakacağım." Kız elini Tom'un elinin üzerine koydu ve biraz itiş kakıştan sonra Tom numaradan yenik düşmüşçesine elinin kaymasına izin verdi ve ortaya şu sözcükler çıktı: "SENİ SEVİYORUM."

"Seni haylaz çocuk!" diyen Becky hafifçe Tom'un eline vurdu. Ama yüzünün kızarmasına engel olamadı ve bu durumdan hoşlandığını belli etti.

Tom tam o sırada kulağında bildik bir acı hissetti ve tüm bedeninin yukarı doğru çekildiğini hissetti. Bu durumda sınıfın köşesine götürüldü ve tüm çocukların alaycı kıkırdamaları arasında kendi sırasına oturtuldu. Öğretmen bir süre, tüm ürkünçlüğü ile tepesinde dikili kaldı, fakat sonra bir şey söylemeden kendi yerine döndü. Tom'un kulağı acıdan ateş gibi yansa da, yüreği coşku ve sevinç içindeydi.

Ortalık sessizleştiğinde Tom gerçekten dersine çalışmak için elinden geleni yaptı, fakat içinde büyük bir karmaşa vardı. Kendi sırası gelince ayağa kalkıp metnini okudu, ama beceremedi. Sonraki coğrafya dersinde de, göllerle dağları, dağlarla nehirleri, nehirlerle de kıtaları karıştırmaya başlayınca, sınıftaki karmaşa geri döndü. Dilbilgisi dersinde birçok sözcüğün altından kalkamadı ve sonuncu oldu. Bu nedenle, aylardır gururla taşıdığı gümüş madalyayı geri vermek zorunda bırakıldı.

BÖLÜM VII

Tom kafasını derse vermeye çalışıyordu, ama aklı bir karış havadaydı. En sonunda içini çekti, esnedi ve direnmeyi bıraktı. Öğle tatili hiç gelmeyecek miydi acaba? Hava alabildiğine durgundu. En ufak bir esinti bile yoktu. İnsanı miskinleştiren, ayakta uyutan günlerdendi bu. Okuma yapan yirmi beş öğrencinin yatıştırıcı mırıltısı arı vızıltısı gibi tekdüze devam ederken, ruha huzur ve dinginlik veriyordu. Uzaklarda, kavurucu güneşin alnındaki Cardiff Tepesi yemyeşil eteklerini mora çalan ışıl ışıl bir ısı örtüsü sarmıştı. Yükseklerde tembel tembel süzülen birkaç kuş vardı. Dışarıda onlardan başka yalnızca birkaç inek vardı ki, onlar da uyuyordu.

Tom'un kalbi ya kaçıp kurtulmak ya da bu bıkkınlık verici zamanda oyalanacak ilginç bir şey bulmak için çırpınıyordu. Ceplerini yoklarken yüzü aniden şükran duygusuyla aydınlandı, aslında dua etse, olsa olsa böyle bir sonuç alırdı ama Tom bunu bilmiyordu. Fişek kutusunu çaktırmadan cebinden aldı. Keneyi çıkardı ve uzun, dümdüz sıranın üstüne koydu. Herhalde bu mahluk da şükran duası etmiş kadar olmuştur, ama biraz erken sevinmişti; çünkü minnettarlıkla uzaklaşmaya başladığı zaman Tom bir iğneyle onu döndürdü ve yeni bir yöne doğru ilerlemesini sağladı.

Tom'un can dostu hemen yanında oturuyor, o da Tom gibi sıkıntıdan patlıyordu ve şimdi bu eğlenceye merak ve şükranla ilgi göstermeye başlamıştı. Bu dostun adı Joe Harper'dı. İki çocuk tüm hafta boyunca çok yakın dost oluyor, Cumartesi günleri can düşmanı olup çarpışıyorlardı. Joe yakasından bir iğne çıkarıp mahkuma spor yaptırılmasına yardımcı olmaya başladı. Kısa bir süre için spor daha da ilgi çekici oldu. Ama sonra Tom birbirlerinin yolunu kestiklerini ve ikisinin de keneden tam anlamıyla faydalanamadığını söyledi. Bu yüzden Joe'nun yazı tahtasını aralarına koydu ve tam ortasına yukarıdan aşağıya kadar bir çizgi çekti.

"Senin tarafında olduğunda istediğin gibi dürtebilirsin, kesinlikle de dokunmam. Ama onu kaçırırsan ve benim tarafıma geçerse de sen dokunmayacak, sınırı tekrar geçene kadar bekleyeceksin."

"Tamam, anlaştık... sen başla dürtmeye."

Kene Tom'dan kaçıp ekvator çizgisini geçti. Joe biraz taciz ettikten sonra bıraktı ve gene öbür tarafa geçti. Bu sınır geçmeler birkaç kez tekrarlandı. Çocuklardan biri büyük bir ilgiyle keneyi taciz ederken, öteki de aynı büyüklükte bir ilgiyle seyrediyordu. İkisi yazı tahtasının başında kafa kafaya vermişlerdi ve kıyamet kopsa farkına varamayacaklardı. En sonunda talih Joe'nun yüzüne daha çok güler gibi oldu. Tıpkı çocuklar gibi endişelenip heyecanlanan kene hangi yolu denerse denesin, tam "zafere ulaşacakken", Tom'un parmakları da karıncalanırken, Joe'nun iğnesi ustaca bir hareketle böceğin yönünü değiştiriyor ve kendi tarafında tutuyordu. En sonunda Tom artık dayanamadı. Bu kadar kışkırtılmaya gelecek bir çocuk değildi. Böylece içeri uzanıp iğnesiyle bir müdahalede bulunmaya çalıştı. Joe hemen celallendi.

"Tom, rahat bıraksana şunu."

"Sadece onu biraz canlandırmak istedim, Joe."

"Hayır efendim, haksızlık ediyorsun; onu elleme."

"Yapma be, çok da bir şey yapmayacaktım ki."

"Elleme, diyorum!"

"Ellerim!"

"Elleyemezsin... benim tarafımda."

"Söyle bakalım Joe Harper, kimin kenesi bu?"

"Kiminse kimin... çizginin benden tarafında ve sen ona dokunamazsın."

"İstediğim gibi dokunurum. Bu benim kenem ve canım ne isterse onu yaparım, canımı alsan gene yaparım!"

Tom'un ensesine sert bir tokat indi, bir tane de Joe'nun ensesine! İki dakika boyunca çocukların ceketlerinden bolca toz kalktı, diğer çocuklar da kıvançla izledi. İki kafadar öyle bir dalmışlardı ki öğretmen ayak ucuna basarak gelip başlarında durduğunda tüm seslerin kesildiğini fark etmemişlerdi. Öğretmen kendisi de katılmadan önce olayın epeyce bir

kısmını seyretmişti. Öğle tatili olduğunda Tom uça uça Becky Thatcher'ın yanına gitti ve kulağına eğildi:

"Şapkanı tak, eve gidermiş gibi yap. Köşeye gelince diğerlerini ekip öbür yola dön. Ben de ters taraftan gidip aynı yola çıkarım."

Böylece biri bir çocuk grubuyla, öbürü başka bir çocuk grubuyla okuldan çıktı. Biraz sonra da o yolda buluşup geri döndüler, okul sadece onlara kalmıştı. Önlerinde bir yazı tahtası alıp beraber oturdular; Tom kalemi Becky'ye verip elini onun elinin üstüne koydu ve beraber çizerek umulmadık ölçüde acayip bir ev daha yarattılar. Sanata olan ilgileri azalmaya başlayınca da sohbete daldılar. Tom bir saadet denizinde yüzüyordu.

"Fareleri sever misin?" diye sordu.

"Hayır, nefret ederim!"

"Ben de öyle... canlı olanlarından. Ama ölü olanları kastediyorum, ip bağlayıp başının üstünde döndürürsün ya."

"Yok, aslında farelere pek bir ilgim yoktur. Ben esas sakız severim!"

"Tam ben de aynı şeyi söyleyecektim! Keşke sakızım olsaydı!"

"Öyle mi? Bende var. Bir süre çiğnemen için verebilirim, ama geri vereceksin."

Tom elbette kabul etti. Böylece sırayla sakız çiğnediler ve eksiksiz bir mutlulukla bacaklarını sallıyor, ayaklarını öndeki sıraya vuruyorlardı.

"Hiç sirke gittin mi?" dedi Tom.

"Evet, babam belki gene götürecek beni, uslu durursam."

"Ben üç dört kez gittim sirke... hatta belki daha çok gittim. Kilise hiç sirkle boy ölçüşemez. Sirkte sürekli bir şeyler olur. Büyüyünce bir sirkte palyaçoluk yapacağım."

"Ay, öyle mi! Ne güzel olur. Öyle benekli benekli çok cici görünüyorlar."

"Evet, bence de. Ayrıca çuvalla para kazanıyorlar... günde bir dolar alan varmış, Ben Rogers öyle diyor. Becky, sen hiç nişanlandın mı?"

"O neymiş ki?"

"Evlenmek için nişanlanırsın ya."

"Yoo."

"Nişanlanmak ister misin?"

"Herhalde isterdim. Ama bilmiyorum. Nasıl bir şeye benziyor?"

"Nasıl mı? Hiçbir şeye benzemiyor. Sadece bir oğlana ondan başka kimseyi sevmeyeceğini, asla asla asla sevmeyeceğini söylüyorsun, sonra öpüşüyorsun, hepsi bu kadar. Herkes yapabilir."

"Öpüşmek mi? O ne için peki?"

"Şey, o da... yani, bunu hep yapıyorlar işte."

"Herkes mi?"

"Şey, evet, birbirini seven herkes yapıyor. Yazı tahtasının üzerine ne yazdığımı hatırlıyor musun?"

"Eee... evet."

"Ne yazmıştım?"

"Bunu sana söyleyemem"

"Ben söyleyebilir miyim?"

"Ee... evet... ama başka zaman."

"Olmaz, şimdi."

"Hayır, şimdi değil... yarın."

"Ah, hayır, şimdi, lütfen Becky. Fısıldayarak söylerim, yavaştan söleyiveririm, bir şey olmaz."

Becky tereddüt ediyordu, ama Tom onun suskunluğunu rıza sayarak kolunu kızın beline doladı, dudaklarını kulağına yaklaştırarak usulca derdini anlattı. Ardından da ekledi:

"Şimdi sen bana fısılda... aynı şekilde."

Kız bir süre direndikten sonra,

"Ama yüzünü öbür yana çevir ki göremeyesin, o zaman söylerim," dedi. "Ama asla kimseye söylemeyeceksin... söylemezsin değil mi Tom? Sakın söyleme... olur mu?"

"Asla, kesinlikle söylemem. Haydi Becky."

Tom başını öbür tarafa çevirdi. Kız çekingence yaklaştı, nefesi Tom'un buklelerini havalandırırken fısıldadı: "Seni... seviyorum!"

Sonra hemen ayağa fırlayıp sıraların arasında koşmaya başladı, Tom da peşindeydi. Sonunda bir köşeye sığınıp minik ak önlüğünü kaldırarak yüzünü örttü. Tom onu kollarına alıp yalvarmaya başladı.

"Haydi Becky, tamam artık... sadece öpüşme kaldı. Hiç korkma bundan... çok kolay bir şey. Lütfen Becky."

Kızın yüzünü saklayan önlüğü ve ellerini indirmeye çalıştı.

Kız yavaş yavaş direnmeyi bıraktı ve ellerini indirdi; mücadeleden kıpkırmızı olmuş yüzü ortaya çıktı, artık teslim olmuştu. Tom onun kırmızı dudaklarını öptükten sonra,

"Şimdi her şey tamam Becky," dedi. "Bundan sonra hiçbir zaman, benden başkasını sevmeyeceksin, benden başkasıyla evlenmeyeceksin, asla asla, hiçbir zaman. Tamam mı?"

"Tamam, asla senden başkasını sevmeyeceğim, Tom; asla senden başkasıyla evlenmeyeceğim, ama sen de benden başkasıyla evlenmeyeceksin."

"Elbette. Tabii ki. Usul böyle. Ayrıca her zaman okula gelirken ya da eve giderken benimle yürüyeceksin, etrafta kimse yokken. Şenliklerde sen beni seçeceksin ben seni seçeceğim, çünkü nişanlılar böyle yapar."

"Ay çok hoş. Daha önce hiç böyle bir şey duymamıştım."

"Yaa, tabii çok güzel! Ben ve Amy Lawrence niş..."

Fal taşı gibi açılan gözler hata ettiğini gösterince, aklı karışan Tom duraladı.

"Tom! Demek senin ilk nişanlandığın kız ben değilim!"

Becky ağlamaya başladı.

"Yoo, ağlama Becky. Artık onu hiç sevmiyorum zaten."

"Seviyorsun Tom... hiç yalan söyleme, seviyorsun işte."

Tom kızın boynuna sarılmaya çalıştı, ama kız onu itip yüzünü duvara döndü ve ağlamaya devam etti. Tom avutucu sözler söyleyerek tekrar denedi, ama yine püskürtüldü. Ardından gururu baskın çıkan Tom, sırtını döndüğü gibi dışarı çıktı. Bir süre dışarıda kaygıyla bekledi, kızın pişman olup onu bulmaya geleceği umuduyla ikide bir kapıya bakıyordu. Ama kız görünmedi. Sonra içini kötü bir his kapladı, belki de suç kendisindeydi. Yeniden adım atmak için gururuyla epeyce mücadele ettikten sonra yüzünü karartıp içeri girdi. Kız hâlâ köşede yüzünü duvara dönmüş hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Tom'un yüreği sızladı. Onun yanına gidip bir süre başında

dikildi, tam olarak nasıl başlayacağını bilemiyordu. Sonunda, pek de ne diyeceğini bilemeden konuştu:

"Becky, ben... ben senden başka kimseyi sevmiyorum."

Cevap gelmedi... hıçkırıklar devam ediyordu.

"Becky?" dedi yalvarırcasına. "Becky, bir şey söylemeyecek misin?"

Hıçkırıklar arttı.

Tom en değerli mücevherini, bir ocak siperinin üstünden çıkardığı pirinç topuzu cebinden aldı, görebilmesi için kızın yüzüne yaklaştırdı.

"Lütfen, Becky, almayacak mısın?"

Kız bir vuruşta topuzu yere düşürdü. Bunun üzerine Tom okuldan çıktı, alıp başını gitti ve o gün bir daha okula dönmedi. Becky az sonra bunu sezer gibi oldu. Arkasını dönüp kapıya koştu, Tom görünürde yoktu. Bahçeye gitti, orada da değildi. Sonra bağırdı:

"Tom! Geri gel Tom!"

Cevabı duymak için kulak kesildi, ama hiçbir şey işitmedi. Sessizlik ve yalnızlıktan başka kimse kalmamıştı yanında. Bir yandan ağlamaya, bir yandan kendine kızmaya başladı. Çok geçmeden öğrenciler sökün etti ve Becky de yas tuttuğunu gizlemek, kırık kalbinin sızısını bastırmak zorunda kaldı. Bitmek bilmez usandırıcı öğleden sonrasını, hüznünü paylaşabileceği kimse olmadan, yabancılar arasında geçirdi.

BÖLÜM VIII

Tom okula dönenlerin yolundan iyice uzaklaşana kadar o sokak senin bu sokak benim dolaştı, en sonunda koşar adım ilerlemeye başladı. Küçük bir "akarsuyu" iki-üç kez geçti, çünkü çocukların başlıca batıl inançlarından biri de suyu geçmenin izlenmeyi önleyeceğiydi. Yarım saat sonra Cardiff Tepesi'nin zirvesindeki Douglas Konağı'nın arkasında kaybolmak üzereydi ve arkasındaki vadide okul binası iyice uzakta kalmış, zar zor seçiliyordu. Sık ormanın içine daldı, patika kullanmadan ortasına doğru ilerledi ve dalları her yana yayılmış bir meşenin altında oturacak yosunlu bir yer buldu. Yaprak bile kımıldamıyordu. Ağır öğle sıcağı kuşların şakımasını bile susturmuştu. Baygın yatan doğanın sessizliğini sadece uzaklardaki bir ağaçkakanın zaman zaman yükselen sesi bozuyordu ki bu da her yana sinmiş sessizliği ve yalnızlık duygusunu daha da derinleştiriyor gibiydi. Tom'un ruhunu hüzün sarmıştı; duyguları çevresindekilere birebir uyuyordu. Dirseklerini dizlerine dayalı, çenesini ellerinde uzun efkârlı efkârlı oturdu. Hayat denen şeyin en alası bile dertsiz geçmiyordu, tüm dertlerinden yeni kurtulmuş olan Jimmy Hodges'u kıskanacağı geliyordu neredeyse. "Yatıp uzanmak, ebedi düşlere dalmak ne de huzur vericidir," dedi kendi kendine, "uyumak, rüzgâr dallar arasından dolaşır, mezarların üstünde biten çiçekleri okşarken, tüm dertlerden azade." Keşke Pazar okulunda iyi notlar almış olsaydı, o zaman ardına bile bakmadan çeker gider, tüm dertlerinden sonsuza dek kurtulurdu. Şu kıza gelince. Tom ne yapmıştı ki? Hiçbir şey. Dünyanın en iyi insanı gibi davranmış, ama köpek muamelesi görmüştü, basbayağı köpek muamelesi. Günün birinde pişman olacaktı, ama belki de o gün çok geç olacaktı. Ah, keşke *hiç değilse bir süreliğine* ölebilseydi!

Ama gençlerin esnek yürekleri uzun süre aynı kalıpta tutulamaz. Tom'un zihni farkında olmadan bu hayata dair kaygılara kaymıştı yine. Peki

ya şimdi arkasını dönse ve sırra kadem bassaydı? Ya şimdi uzaklara gitse, çok uzaklara, denizlerin ötesindeki bilinmeyen ülkelere gitse ve bir daha asla geri dönmeseydi! O zaman Becky kendini nasıl hissederdi acaba! Soytarı olma fikri tekrar aklına geldi, ama bu kez iğrenç buldu soytarıyı. Eğlence, şakalar ve benekler menekler, ulu ve puslu bir romantizm diyarına yükselmiş bir ruhu incitmekten başka ne yapabilirlerdi ki. Ama yok, o bir asker olacak ve uzun yıllar sonra savaş yorgunu bir halde görkemle geri dönecekti. Yok yok, en iyisi Kızılderililere katılmaktı, sıradağlarda ve Uzak Batı'nın yolsuz izsiz büyük ovalarında bufalo avlayıp savaşlara katılabilirdi. Günün birinde de büyük şef olur, başında tüyler ve yüzünde korkunç renklerde boyalarla uyuşuk bir yaz sabahı herkesin kanını donduran bir savaş narası atarak Pazar okuluna dalabilir, arkadaşlarının gözlerinin asla sönmeyecek bir kıskançlık ateşiyle kavrulup gitmesine yol açabilirdi. Yok, bundan daha da gösterişlisi de vardı. Korsan olacaktı! İşte bu en iyisiydi! *Artık* geleceğe dair planları netleşmiş, akla hayale sığmaz bir ihtişamla parıldıyordu. Onun adı tüm dünyada duyulacak ve insanları tir tir titretecekti! Uzun, basık, kara gövdeli yelkenlisiyle —Fırtınanın Ruhu koyacaktı adını, yüreklere korku salan bayrağı pruvada her daim dalgalanacaktı— çalkalanan denizleri şan ve şerefle aşacaktı! Ünü doruğa ulaştığında, eski köyünde birdenbire ortaya çıkacak ve kararlı adımlarla kiliseye yaklaşacaktı. Teni güneşten kararıp keçeleşmiş olacaktı, siyah kadifeden takımı, kocaman çizmeleri, kızıl kuşağı, kemerini dolduran dizi dizi tabancalar, belinde kandan paslanmış kılıcı, tüyleri dalgalanan geniş kenarlı şapkası olacaktı. Üstünde kurukafa ve çapraz kemik olan siyah bayrağı açılacaktı ve Tom fısıltıları giderek artan bir coşkuyla kulak verince, şöyle dediklerini duyacaktı: "İşte Korsan Tom Sawyer! Karayiplerin korkulu rüyası!"

Evet, ölmek var dönmek yoktu, meslek seçilmişti. Evden kaçacak ve mesleğine başlayacaktı. Hemen ertesi sabah harekete geçecekti. O yüzden hemen şimdi hazırlıklara başlamalıydı. Önce tüm kaynaklarını bir araya toplayacaktı. Biraz ilerideki çürümüş kütüğe gidip Barlow marka bıçağıyla bir ucunun altını kazmaya başladı. Kısa zaman sonra bıçağı, sesinden kof

olduğu anlaşılan bir tahtaya ulaştı. Elini oraya koyup gür bir sesle tılsımlı sözleri söyledi:

"Buraya gelmemiş olan, gel! Burada olan burada kal!"

Toprağı biraz eşeledi, bir çam kabuğunu ortaya çıkardı. Kabuğu kaldırınca da altı ve yanları kabuktan yapılmış minik bir hazine odasına ulaştı. İçinde bir misket vardı. Tom'un şaşkınlığına diyecek yoktu. Kafası karışmış bir halde başını kaşıyarak,

"Tüh be, şu işe bak!" dedi.

Öfkeyle misketi fırlatıp düşünmeye başladı. Gerçek şuydu ki, kendisinin ve arkadaşlarının asla yanılmaz saydığı bir batıl inancın doğru olmadığını çıkarmıştı ortaya. Gereken tılsımı söyleyerek bir misket gömer, on beş gün ellemeyip, sonra da az önce söylediği tılsımla açarsan, kaybettiğin tüm misketleri, ne kadar uzak yerlerde kaybetmiş olursan ol, toplanmış olarak bulursun. Ama şimdi görüyordu ki bu işlem gerçekten ve şüpheye mahal bırakmayacak şekilde başarısız olmuştu. Tom'un inanç binası temellerine dek sarsılmıştı. Bu büyünün işe yaradığını birçok kez duymuş, ama başarısız olabileceğini hiç duymamıştı. Daha önce de birkaç kez aynı şeyi denediğini, ama sonra misketi sakladığı yeri bulamadığını çoktan unutup gitmişti aslında. Bir süre oturup bu muammayı çözmeye çalıştı ve en sonunda bir cadının müdahale edip tılsımı bozduğuna karar verdi. Ama bundan emin olması gerekiyordu; o yüzden bir süre etrafı araştırdıktan sonra, ortasında huni şeklinde bir çöküntü olan kumluk bir alan buldu. İyice yere eğildi ve ağzını deliğe yaklaştırarak seslendi:

"Karınca aslanı, karınca aslanı, ne bu işin aslı astarı? Karınca aslanı, karınca aslanı, ne bu işin aslı astarı?"

Kum hareketlendi ve minik siyah bir böcek bir saniyeliğine görünüp tekrar korkuyla kumun içinde kayboldu.

"Söyleyecek yüreği yok! Demek ki hakikaten yapan cadıymış. Biliyordum zaten."

Cadılarla çatışmanın akıl karı olmayacağını biliyordu, o yüzden süngüsü düşmüş bir halde çevresine bakındı. Derken aklına en azından o tek miskete sahip olabileceği geldi ve sabırla misketi aramaya koyuldu. Ama o misketi

de bulamadı. Bunun üzerine hazine odasının önüne geçti, tam misketi attığı sıradaki gibi durdu ve cebinden ikinci bir misket çıkartıp onu da fırlattı."

"Birader, bul biraderini!"

Misketin nereye düştüğüne baktı ve ardından gidip orayı araştırdı. Ama herhalde öncekinden daha yavaş ya da hızlı atmıştı; bu yüzden iki kere daha denedi. Son denemesi başarılı oldu. İkinci misket öncekinin yirmi-otuz santim yakınına düşmüştü.

O sırada ormanın yeşil dehlizlerinde, uzakta çalınan bir oyuncak borazanın sesi yankılandı. Tom hemen ceketiyle pantolonunu çıkardı, askısını kemere dönüştürdü ve çürümüş kütüğün oradaki bir çalıyı kaldırarak altından ilkel bir ok ve yay, çıtadan yapılma bir kılıç ve teneke bir borazan çıkardı. Az sonra bunları kapmış yalınayak ve gömleğinin etekleri uçuşarak koşuyordu. Büyük bir karaağacın altında durdu, borazanı öttürerek yanıt verdi, sonra da ayaklarının ucuna basa basa, sakınganca ilerlemeye başladı. Usulca dönüp hayali adamlarına seslendi:

"Burada bekleyin şen dostlarım! Ben borazanı öttürünceye kadar kendinizi göstermeyin."

Bu kez Joe Harper ortaya çıktı, o da ceketsiz ve Tom gibi tepeden tırnağa silahlıydı.

"Dur!" diye haykırdı Tom. "Benim iznim olmadan Sherwood Ormanı'na gelen kim?"

"Guisborne'lu Guy'ın kimsenin iznine ihtiyacı yok. Sen kimsin... kimsin..."

"Ki benimle böyle konuşmaya cüret ediyorsun," diye hatırlattı Tom, çünkü kitabı ezberlemiş, ona göre konuşuyorlardı. Joe tekrarladı:

"Sen kimsin ki benimle böyle konuşmaya cüret ediyorsun?"

"Ben mi? Ben Robin Hood'um, zavallı etine bildireceğim şimdi kim olduğumu."

"Demek sen o meşhur kanun kaçağısın? Öyleyse bu şen ormandan geçiş izni almamaya sonuna kadar hakkım var demektir. Asıl sana izin lazım!"

Çıtadan yapılma kılıçlarını çektiler ve diğer donanımlarını yere bıraktılar. İki çocuk pozisyonlarını aldı ve ciddi, dikkatli bir vuruşma başladı. Kılıçlar iki kez yukarıda, iki kez aşağıda çarpışıyordu.

"Eğer beni asmak istiyorsan canlan biraz!" diye bağırdı Tom.

Böylece "biraz canlandılar", soluk soluğa ve ter içinde devam ettiler. En sonunda Tom bağırdı:

"Düş! Düş artık! Neden düşmüyorsun?"

"Banane! Sen kendin neden düşmüyorsun? Kaç kere isabet ettirdim."

"İyi de ne alakası var. Ben düşemem, kitapta öyle yazmıyor ki. Kitap şöyle diyor: Sonra tersinden bir vuruşla zavallı Guisborne'lu Guy'ın canını aldı. "Şöyle bir dön ki seni arkandan vurayım."

Otoriteye kulak asmamak olmazdı, bu yüzden Joe kendi etrafında döndü, sırtından darbeyi alıp düştü.

"Tamam," dedi Joe, ayağa kalkarak, "şimdi de *sen* benim öldürmeme izin vereceksin. Adalet yerini bulmalı."

"Ama bunu yapamam, kitapta yazmıyor."

"İyi ama bu haksızlık... böyle olmaz."

"Tamam Joe, istersen sen Keşiş Tuck ya da değirmencinin oğlu Much ol, beni sopayla öldürürsün. Olmazsa ben biraz Nottingham Şerifi olayım sen Robin Hood ol, öyle beni öldür."

Bu seferki kabul edilebilirdi, böylece maceraları devam etti. Sonra Tom yeniden Robin Hood oldu ve hain bir rahibe yarasını ihmal ettiği için bakımsızlıktan öldü. Ölüm döşeğindeyken Joe hüngür hüngür ağlayan tüm kanun kaçağı kabilesini temsilen hüzünle onu alıp götürdü, yayını cansız ellerine yerleştirdi. Tom şöyle dedi: "Bu ok nereye düşerse Robin Hood'u oradaki bir ağacın altına gömün." Sonra okunu attı, yere uzandı ve öldü, ama bir ısırgan otunun üzerine yattığından bir ceset için fazla büyük bir telaşla ayağa fırladı.

Çocuklar giyindiler, teçhizatlarını sakladılar ve artık kanun kaçağı olmadıklarına hayıflanarak çekip gittiler. Bir yandan da modern medeniyetin bu kayıplarını nasıl telafi edebileceğini merak ediyorlardı. Sonsuza dek Birleşik Devletler Başkanı olmaktansa Sherwood Ormanı'nda bir yıllığına kanun kaçağı olmayı tercih edeceklerini rahatça söyleyebilirlerdi.

BÖLÜM IX

O gece saat dokuz buçukta Tom ve Sid her zamanki gibi odalarına yollandılar. Dualarını ettikten sonra yatağa girdiler ve Sid kısa sürede uyuyup kaldı. Tom uyanıktı, bekliyordu, ama sabırsızlıktan içi içine sığmıyordu. Tam şafak şimdi söker derken saatin onu vurduğunu duydu! Çaresizlik bu değilse neydi acaba? Gerginliği geçsin diye kıpırdanmak, öbür yanına dönmek ihtiyacındaydı, ama Sid'i uyandırmaktan korkuyordu. O yüzden karanlığın içine gözlerini dikerek hiç kımıldamadan beklemeye devam etti. Havada fena halde iç karartıcı bir şeyler vardı. Gün boyu hiç duyulmayan sesler kesif sessizliğin içinde kulağına ulaşmaya başladılar. Saatin tıkırtısı dikkatini çekti. Eskimiş kirişler gizemli çıtırtılar çıkartıyordu. Merdiven basamakları ara ara hafifçe gıcırdıyordu. Etrafta ruhların gezindiğine hiç şüphe yoktu! Polly Teyze'nin odasından ölçülü, boğuk bir horultu geliyordu. Hiçbir insan dehasının yerini saptayamayacağı bir ağustos böceğinin monoton ötüşü duyuldu. Ondan sonra yatağın başındaki duvarda yürüyen bir tosvuran böceğinin ürkütücü tıkırtısı, Tom'un tüylerini diken diken etti. Bu böceğin ölüm döşeğindekilerin başında beklediğine inanılırdı ve sesini işittin mi birisinin günleri sayılı demekti. Çok uzaklardan bir köpeğin uluması gece göğüne yayıldı ve daha da uzaktan cılız bir ulumayla karşılık buldu. Tom ıstırap çekiyordu. Nihayet zamanın ortadan kalktığına ve ebediyetin başladığına karar verdi. Bilinci gidip gidip gelmeye başladı. Saat on biri vurdu, ama o duymadı. Bir ara rüyalarına çok hazin bir miyavlamanın karışmaya başladığını ayırt etti. Komşu pencerelerden birinin açılmasıyla uyanır gibi oldu. "Baş belası! Yaylan hadi!" nidasının ardından boş bir şişe odunluğun çatısına çarpıp kırılınca Tom cin gibi oldu. Bir dakika sonra giyinip pencereden çıkmış, çatıda emekleyerek ilerliyordu. İlerlerken bir-iki kez sakınarak miyavladı. Önce odunluğun çatısına, oradan da yere atladı. Huckleberry Finn elinde

ölü kediyle onu bekliyordu. Çocuklar hemen uzaklaşıp karanlığın içinde kayboldular. Yarım saat sonra da mezarlığın uzun otları arasında ilerliyorlardı.

Eski Batı'ya özgü mezarlıklardan biriydi bu. Köyden bir buçuk mil uzağa, bir tepeye kurulmuştu. Çevresindeki tahta çit kimi yerlerde içeri doğru, kimi yerlerde dışarı doğru eğilmişti, ama hiçbir yerde düz durmuyordu. Bütün mezarlık otlar ve yosunlarla kaplıydı. Eski mezarların hepsi toprağa gömülmüştü. Mezarların üstündeki, yuvarlak tepeli, kurtlarca kemirilmiş tahtalar dayanacak bir yer arıyor gibiydiler, ama bir şey bulamadıklarından kimi o yana, kimi bu yana yatmıştı. Bir zamanlar üstlerine "bilmem kimin mübarek hatırasına" yazılıydı, ama artık bir şey anlamak mümkün değildi, hatta çoğu günışığında bile okunmayacak hale gelmişti.

Ağaçların arasından rüzgâr usulca inildeyerek geçtiğinde, Tom bunun rahatsız edildikleri için şikâyet eden ruhların sesi olmasından korktu. Çocuklar çok az konuşuyor, konuştuklarında ise fısıldıyorlardı; çünkü bu yer ve zamanda olanın matemi, bir de her şeyi saran sessizlik onların da ruhunu eziyordu adeta. Aradıkları taze toprak yığınını bulmaları uzun sürmedi; en sonunda mezarın ayakucuna bir iki metre uzaktaki üç tane yan yana karaağacın dibine yerleştiler.

Onlara çok uzun gibi gelen bir zaman boyunca sessizce beklediler. Ölüm sessizliğini bozan tek ses uzaklardan bir baykuşun ötüşüydü. Tom'un kafasındaki düşünceler giderek daha bunaltıcı bir hal alıyordu. Biraz konuşmak zorunda hissetti kendini. Sonunda fısıldayarak konuştu.

"Hucky, sence ölüler bizim burada olmamızı isterler mi?"

Huckleberry de fısıldayarak cevap verdi:

"Keşke bilseydim. Burası nasıl da bunaltıcı, değil mi?"

"Sorma!"

Uzun bir sessizlik oldu, çocuklar meseleyi kafalarında ölçüp biçiyorlardı. En sonunda yine Tom konuştu.

"Hucky, sence Hoss Williams konuştuklarımızı duyuyor mudur?"

"Tabii duyuyordur. En azından ruhu duyuyordur."

Tom biraz duraladıktan sonra devam etti:

"Keşke ona Bay Williams deseydim. Ama kötü bir niyetim yoktu. Herkes ona Hoss diyor."

"Ölüler hakkında ne dediğine dikkat etsen iyi olur, Tom."

Bu sözler üzerine iyice bunaldılar ve yeniden sessizlik başladı. Sonra Tom aniden arkadaşının kolunu yakaladı:

"Şşşt!"

"Ne oldu Tom?" Kalpleri çarparak birbirlerine sarıldılar.

"Şşşt! İşte yine duydum! Sen de duydun mu?"

"Ben..."

"İşte! Şimdi duydun mu?"

"Tanrım, geliyorlar Tom! Kesinlikle geliyorlar. Ne yapacağız?"

"Ne bileyim. Sence bizi görürler mi?"

"Onlar tıpkı kediler gibi karanlıkta görürler, Tom. Keşke buraya gelmeseydim."

"Korkma be. Bizimle uğraşacaklarını sanmıyorum. Kimseye bir kötülüğümüz dokunmadı. Eğer hiç kıpırdamadan durursak belki o zaman bizi fark etmezler."

"Denerim, Tom, ama bir durabilsem, tir tir titriyorum."

"Dinle!"

Çocuklar başlarını eğip birbirine yaklaştırarak nefeslerini tuttular. Mezarlığın öbür ucundan boğuk sesler onlara kadar ulaşıyordu.

"Bak! Görüyor musun?" diye fısıldadı Tom. "O nedir?"

"Zebani ateşi. Tom, şimdi korkudan öleceğim."

Karanlığın içinden çıkan karaltılar onlara doğru yaklaştı. Birinin elindeki eski tip teneke fener yere sayısız küçük ışık beneği düşürüyordu. Huckleberry tepeden tırnağa ürpererek fısıldadı:

"Kesin zebaniler bunlar. Hem de üç tane! Tom, ayvayı yedik! Dua etmeyi bilir misin?"

"Denerim, ama o kadar korkma. Bize bir zarar vermezler. *Ben şimdi uykunun kollarına bırakırken kendimi, Tanrım sen bizi..."*

"Şşş!"

"Ne oldu Huck?"

"Bunlar *insan* be! En azından bir tanesi öyle. Bizim Muff Potter'ın sesini tanıdım."

"Yok artık... gerçekten mi?"

"Yemin ederim ki o. Sakın kıpırdama, parmağını bile oynatma. Bizi fark edemeyecek kadar sarhoştur kesin... Ne zaman ayık ki zaten, canı çıkasıca ayyaş!"

"Tamam, tamam, hiç kıpırdamam. Şimdi yollarını şaşırdılar. Aradıklarını bulamıyorlar. İşte yine geliyorlar. Yaklaşıyorlar. Hayır uzaklaşıyorlar. Yaklaşıyorlar. İyice yaklaştılar! Tam üstümüze geliyorlar şimdi de. Galiba ben birinin daha sesini tanıdım Huck, bu Kızılderili Joe."

"Tabii ya... şu eli kanlı melez! Zebaniler onlardan daha iyidir vallahi. Burada ne haltlar karıştırıyorlar acaba?"

Sonra fısıltıları tamamen kesildi, çünkü üç adam mezara ulaşmış ve çocukların saklandığı yerin bir iki metre uzağında durmuşlardı.

"İşte burada," dedi üçüncü bir ses; sesin sahibi feneri kaldırdığında genç Doktor Robinson'un yüzü aydınlandı.

Potter ve Kızılderili Joe bir el arabasında halat ve bir çift kürek getirmişlerdi. Arabayı bırakıp kürekleri alarak mezarı kazmaya başladılar. Doktor feneri mezarın başına yerleştirdikten sonra karaağaçlardan birine sırtını vererek oturdu. O kadar yakındaydı ki çocuklar uzansalar dokunabilirlerdi.

"Çabuk baylar!" dedi alçak sesle. "Her an Ay çıkabilir."

Cevap yerine homurdanarak kazmaya devam ettiler. Bir süre için toprak ve yosun yükünü boşaltan küreklerin hışırtısından başka hiçbir ses duyulmadı. O da çok tekdüze bir sesti. En sonunda küreklerden biri tabuta çarptığında çıkan takırtıyla tekdüzelik bozuldu. Birkaç dakika sonra iki adam tabutu tutup yukarı çıkarmışlardı. Kürekleriyle kapağı kaldırdılar, cenazeyi çıkarıp sertçe yere bıraktılar. Bulutların arasından sıyrılan Ay, o bembeyaz, cansız yüzü aydınlattı. El arabasının üzerine yerleştirdikleri cesedin üstünü bir battaniyeyle örtüp halatla sıkıca bağladılar. Potter kocaman bir sustalı çıkarıp ipin serbest ucunu kestikten sonra doktora döndü:

"Lanet şey artık hazır, cerrah efendi, şimdi beş daha çık bakalım, yoksa burada kalır."

"Hay çok yaşa!" dedi Kızılderili Joe.

"Bana bakın, siz ne demek istiyorsunuz?" dedi doktor. "Ücreti peşin istediniz, ben de verdim."

"Doğru, hatta başka şeyler de yaptın," dedi Kızılderili Joe, artık ayağa kalkmış olan doktora yaklaşarak. "Beş yıl önce yiyecek bir şeyler için geldiğimde beni babanın mutfağından kovmuştun, oraya iyi niyetle gelmediğimi söylemiştin. Ben de aradan yüz yıl bile geçse seninle hesaplaşmaya yemin etmiştim. Bunun üzerine baban da beni serserilikten içeri atmıştı. Unuttum mu sandın? Kızılderili kanı boşuna dolaşmıyor damarlarımda. Şimdi seni elime geçirdim, öcümü alacağım!"

Yumruğunu doktorun yüzüne doğru sallayarak ona gözdağı veriyordu. Doktor beklenmedik bir yumrukla haydudu yere serdi. Potter bıçağını yere atarak haykırdı:

"Sen benim ortağıma nasıl vurursun!" Doktorun üstüne atıldı ve iki adam otları ezerek, topuklarıyla toprağı kazarak boğuşmaya başladılar. Kızılderili Joe ayağa fırladı, gözlerinden öfke kıvılcımları saçarak Potter'ın bıçağını aldı ve dövüşenlerin çevresinde kedi gibi sinsice dönerek fırsat kollamaya başladı. Doktor aniden kendini kurtardı, Willams'ın mezarının başına dikilen tahta yazıtı söküp bir vuruşta Potter'ı yere yıktı. Tam o anda melez beklediği fırsatı yakaladı ve bıçağı köküne kadar genç adamın göğsüne sapladı. Doktor şöyle bir dönüp Potter'ın üzerine düştü ve kanı onun üstüne başına dökülmeye başladı. Tam o anda bulutlar korkunç manzarayı örttü ve korku içindeki çocuklar karanlığın içinde tüm hızlarıyla koşarak karanlığa karıştılar.

Ay yeniden ortaya çıktığında Kızılderili Joe yerde yatan iki adamın başına dikilmiş bakıyordu. Doktor anlaşılmaz bir şeyler mırıldandı, birkaç kez hırıltılar çıkararak nefes almaya çalıştı, sonra katılıp kaldı.

"İşte şimdi adalet yerini buldu, lanet olası," dedi melez.

Ardından cesedin ceplerini boşalttı. Bıçağı cesedin göğsünden çıkarıp Potter'ın açık sağ eline tutuşturdu ve boş tabutun üstüne oturdu. Üç, dört... beş dakika geçtikten sonra Potter kımıldamaya ve inlemeye başladı.

Parmaklarını kapayıp bıçağı tuttu, kaldırıp baktı ve ürpererek yere bıraktı. Sonra kalkıp oturdu ve cesedi uzağa iterek önce ona, sonra şaşkın şaşkın etrafa baktı. Gözleri Joe'nun gözleriyle karşılaştı.

"Tanrım, neler oldu böyle Joe?" dedi.

"Berbat bir iş," dedi Joe, yerinden bile kıpırdamadan. "Neden yaptın ki böyle bir şeyi?"

"Ben mi! Ben bir şey yapmadım!"

"Baksana şuraya! Bu laflarını kimse yutmaz, bilmiş ol."

Potter zangır zangır titremeye başladı, yüzü bembeyaz kesilmişti.

"Ben de ayıldım sanıyordum. Keşke hiç içmeseydim. Ama başım çok fena... geldiğimiz zaman daha ayıktım sanki. Her şey arapsaçı gibi; hemen hiçbir şey hatırlamıyorum. Söylesene Joe... ama bak, doğruyu söyle, dostum... ben miydim bunu yapan? Kasten olmadı, ruhum ve şerefim üzerine yemin ederim ki kasıtlı değildi, Joe. Peki nasıl oldu anlatsana. Ah, korkunç bir şey bu... gencecik adamdı, önünde daha uzun yıllar vardı."

"Siz ikiniz boğuşuyordunuz, o sana mezarın yazıtıyla vurdu ve sen yığılıp kaldın; ama sonra sendeleyerek, sallana sallana ayağa kalktın, gidip bıçağı aldın ve tam yazıtı sana doğru ikinci kez savurduğu sırada köküne kadar sapladın. Sen de yığılıp kaldın, ondan beri de yerde ölü gibi yatıyordun."

"Ne yaptığımı bilmiyordum. Keşke Tanrı canımı alsaydı da yapmasaydım bunu. Hep viskiden olmuştur. Bir de çok heyecanlandım herhalde. Daha önce hiç silah kullanmadım, Joe. Kavga ettim, ama asla silahla değil. Herkes bilir bunu. Joe, kimseye söyleme! Ne olur kimseye söyleme Joe, sen iyi bir dostsun. Seni severim, bilirsin, hep seni korumuşumdur. Hatırlamıyor musun? Kimseye söylemeyeceksin, değil mi?" Zavallı adam soğukkanlı katilin önünde diz çöktü ve yalvarırcasına ellerini bitiştirdi.

"Hayır, sen bana daima dürüstçe ve iyi davrandın Muff Potter, sana kötülük etmeyeceğim. Kimsenin hakkını yemem ben."

"Joe, sen bir meleksin. Yaşadığım sürece senin için dua edeceğim." Potter ağlamaya başladı.

"Tamam, tamam, yeter artık. Mızıldanmaya vakit yok. Sen hemen şu taraftan gidip kaybol, ben buradan giderim. Haydi canlan, arkanda hiçbir iz de bırakma."

Potter önce yürümeye, sonra koşmaya başladı. Melez de arkasından bakıyordu.

"Yediği darbe ve içtiği rom yüzünden göründüğü kadar sersemlediyse, iyice uzaklaşıncaya kadar bıçak aklına gelmeyecektir," diye mırıldandı. "Ondan sonra da almak için tek başına buraya dönmeye cesaret edemez... korkak herif!"

İki-üç dakika sonra öldürülmüş olan adam, battaniyeye sarılı ceset, kapaksız tabut ve açık mezarın başında Ay'dan başka hiç kimse kalmamıştı. Mezarlık kesif sessizliğine kavuştu.

BÖLÜM X

İki çocuk korkudan dilleri tutulmuş halde uçarcasına köye doğru koştular. Takip edilme korkusuyla ikide bir başlarını çevirip endişeyle arkalarına bakıyorlardı. Önlerine çıkan her ağaç kökünü bir adama, bir düşmana benzetiyorlardı ve her seferinde ödleri kopuyordu. Köyün hemen dışındaki kulübelerin yanından geçerken uyandırdıkları köpeklerin havlamaları hızlarını daha artırmış, adeta onları kanatlandırmıştı.

"Şafak sökmeden eski tabakhaneye bir yetişebilsek!" diye soluk soluğa fısıldadı Tom. "Daha fazla dayanamayacağım."

Huckleberry de cevap yerine hırıltılar çıkardı; çocuklar tüm umutlarını bağladıkları hedefe gözlerini dikerek, tüm güçleriyle koşmaya devam ettiler. En nihayetinde aynı anda hedefe vardılar, açık kapıdan içeri dalıp koruyucu gölgelerin içinde bitkin ve şükran dolu bir halde yere yığıldılar. Kalplerinin çarpıntısı yavaş yavaş yatıştı.

"Huckleberry, sence bu işin sonu ne olur?" diye fısıldadı Tom.

"Doktor Robinson ölürse, asılmaya kadar varır gibime geliyor."

"Gerçekten mi?"

"Bundan eminim Tom."

Tom bir süre düşündü.

"Kim söyleyecek peki? Biz mi?"

"Sen ne diyorsun? Diyelim ki bir şey oldu ve Kızılderili Joe'yu asmadılar, o zaman bizi er ya da geç öldüreceğinden adım gibi eminim."

"Ben de kendi kendime aynı şeyi düşündüm, Huck."

"Eğer birinin söylemesi gerekiyorsa, bırakalım Muff Potter söylesin, bunu yapacak kadar aptaldır o. Genellikle bir o kadar da sarhoştur."

Tom bir şey söylemedi... düşünmeye devam ediyordu. Sonunda fısıldadı:

"Huck, Muff Potter'ın haberi yok ki. Nasıl söyleyecek?"

"Nasıl haberi olmaz?"

"Çünkü Kızılderili Joe bıçağı sapladığı sırada, aldığı darbeyle yere yığılmıştı. Sence bir şey görebilmiş midir? Sence neler olduğundan haberi var mıdır?"

"Aman Tanrım, çok haklısın Tom!"

"Üstelik, yazıtı kafasına yiyince belki onun da işi bitmiştir!"

"Yok, hiç zannetmem, Tom. Gırtlağına kadar içkiyle doluydu, halini gördüm; hem zaten hep öyledir. Babam da öyle zom olduğunda tepesinde top patlasa kendine gelemezdi. Bunu bana kendisi söylemişti. Muff Potter'ın da farkı yok işte. Ama aynı darbeyi ayık bir adam alsaydı ölür giderdi derim ben, gerçi bilemiyorum."

Tom bir süre daha derin düşüncelere daldı.

"Hucky, çeneni tutabileceğinden emin misin?"

"Tutmak zorundayız, Tom. Sen de gayet iyi biliyorsun. Eğer biz ötersek ve o şeytan Kızılderili asılmazsa, bizi bir çift kedi yavrusu gibi boğuverir. Bak şimdi Tom, en iyisi birbirimize söz verip yemin edelim... bunu yapmak en iyisi... hiçbir şey söylemeyeceğine yemin et."

"Bence de öyle. Huck. En iyisi bu. Sen de elini uzat ve yeminimizi..."

"Hayır, hayır, böyle olmaz. Ufak tefek sıradan yeminler böyle olur... özellikle kızların yeminlerinde, çünkü zaten sözlerinde durmazlar ve sana biraz kızınca hemen ağızlarından kaçırıverirler... ama böyle büyük bir yeminin yazılı içilmesi gerek. Hem de kanla."

Tom tüm varlığıyla bu fikri alkışladı. Derin, karanlık ve korkunçtu. Saat, koşullar, çevre, her şey buna uygundu. Ay ışığında gördüğü temiz bir tahta parçasını yerden aldı, cebinden küçük bir tebeşir parçası çıkarıp Ay'ın da yardımıyla uğraşmaya başladı. Aşağıya her çizgi çekişinde dilini dişleri arasında kıstırarak ve yukarı çekişinde dilini serbest bırakarak, büyük bir zorlukla şu satırları yazdı:

> *Huck Finn ve Tom Sawyer Bu konu hakkında sessiz kalacaklarına yemin eder ve yemini bozup konuşurlarsa o anda düşüp ölmek istediklerini belirtirler.*

Tom'un yazma konusundaki becerisi ve dilinin kıvraklığına Huckleberry hayran kalmıştı. Hemen yakasından bir iğne çekip parmağına batırmaya

davrandı, ama Tom onu durdurdu:

"Hop hop! Öyle yapma. Pirinç iğne o. Bakır pası vardır şimdi üstünde."

"O ne ki?"

"Bildiğin zehir, tamam mı. Azıcık yutsan anlarsın ne menem bir şey olduğunu."

Tom kendi iğnelerinden birinin ipini çözdü, çocuklar tek tek iğneyi başparmaklarının ucuna batırdılar ve parmağı sıkıp kan çıkardılar.

Tom üst üste pek çok kez sıktıktan sonra, kalem niyetine kullandığı parmağıyla adının baş harflerini yazmayı başardı. Ardından Huckleberry'ye H ve F harflerinin nasıl yapacağını gösterdi, böylece yemin tamamlanmış oldu. Tahta parçasını bir takım kasvetli törenler ve tılsımlar eşliğinde duvarın dibine gömdüler, böylece dillerini bağlayan zincirler kilitlenmiş ve anahtar bilinmeyen bir yere atılmış oldu.

Bu arada harabenin diğer tarafından içeri bir karaltı süzülmüştü, ama çocuklar farkına varmadılar.

"Tom," diye fısıldadı Huckleberry, "artık ikimiz de sonsuza dek dilimizi tutarız değil mi?"

"Tabii ki tutarız. Kıyamet kopsa bile sessiz kalmak zorundayız. Yoksa düşüp ölürüz... Bunu bilmiyor musun be?"

"Doğru ya, olduğumuz yere yığılırız."

Biraz daha fısıldaştılar. Sonra hemen dışarıda, üç-dört metre ötede köpeğin biri acı acı ulumaya başladı. Çocuklar korkuyla birbirlerine sarıldılar.

"Hangimizi kastediyor acaba?" dedi Huckleberry heyecanla.

"Bilmiyorum... şu aralıktan bir baksana. Çabuk ol!"

"Hayır, sen bak Tom!"

"Olmaz... yapamam Huck!"

"N'olursun Tom. İşte bak yine uluyor!"

"Hey Tanrım, çok şükür!" diye fısıldadı Tom. "Bu sesi tanıyorum. Harbison'un köpeği bu."

"Haa, tamam, iyi o zaman... vallahi korkudan ödüm patladı sandım, Tom; sahipsiz bir sokak köpeği olduğuna yemin edebilirdim."

Köpek yeniden uludu. Çocukların yüreği ağzına geldi.

"Aman Allah! Bu Harbison'un köpeği değil!" diye fısıldadı Huckleberry. "Haydi, bak şuna Tom!"

Tom korkudan zangır zangır titreyerek eğilip gözünü aralığa uydurdu. Sonra duyulur duyulmaz bir sesle fısıldadı:

"Huck, *sokak köpeğiymiş*!"

"Çabuk Tom, çabuk! Kimi kastederek uluyor?"

"Huck, herhalde ikimizi birden kastediyor... burada ikimiz varız ya işte."

"Tom, bence artık işimiz bitti. Benim nereye gideceğimden pek şüphem yok doğrusu. Ne günahlar işledim bilsen."

"Biliyordum böyle olacağını! Her fırsatta okulu kırmanın, her yapma deneni yapmanın sonu budur işte. Uslu bir çocuk olabilirdim, tıpkı Sid gibi olabilirdim, istesem olurdu... ama yok, yapmadım elbette. Ama bu seferlik paçayı kurtarabilirsem, bir daha Pazar okulunda asla haylazlık etmeyeceğim!"

Tom hafiften burnunu çeke çeke ağlamaya başladı.

"Sen mi kötüymüşsün!" Huckleberry de hıçkırarak ağlamaya başladı. "Git işine Tom Sawyer, sen benim yanımda sütten çıkmış ak kaşık gibisin. Tanrım, Tanrım, Tanrım, keşke senin yarın kadar şanslı olabilseydim."

Tom bir öksürükle kendini toplayarak fısıldadı:

"Bak Hucky, bak! Bize *arkasını* dönmüş!"

Hucky kalbinde neşeyle baktı.

"Evet, gerçekten de! Demin de mi arkası dönüktü?"

"Evet ya, dönüktü. Ama hiç düşünmedim, budalanın dik alasıyım ben. İşte bu harika, var ya. Peki şimdi kime uluyor?"

Uluma durdu. Tom hemen kulak kesildi.

"Şşt! O da neydi?" diye fısıldadı.

"Galiba bir... domuz homurtusu. Yok yok... birisi horluyor Tom."

"Evet, horlama bu. Peki nereden geliyor Huck?"

"Bence diğer uçtan geliyor. Sese bakılırsa öyle yani. Babam bazen orada domuzların arasında yatardı, ama o horlarken ortalık yıkılırdı. Üstelik bu köye bir daha geleceğini hiç sanmıyorum."

Çocukların ruhunu yine macera arzusu sarmıştı.

"Hucky, ben önden gidersem sen de gelir misin?"

"Aslında pek gelmek istemem, Tom. Ya Kızılderili Joe'ysa!"

Tom duraladı. Ama sonra macera arzusu güçlenip bütün korkularını bastırdı ve çocuklar şanslarını bir denemeye karar verdiler, ama horlama kesilirse hemen tabanları yağlamaya hazırdı ikisi de. Böylece art arda geçip ayak ucuna basarak ilerlediler. Horlayan adama beş adım kala Tom bir dala bastı ve dal sert bir çatırtıyla kırıldı. Adam hırıldayarak döndü ve ay ışığında yüzü ortaya çıktı. Bu Muff Potter'dı. Adam kımıldadığında çocukların kalbi çarpmayı bırakmış, bedenleri kaskatı kesilmişti, ama sonra korkuları geçti. Gene ayak ucuna basarak ahşap kırık tahtaların arasından dışarı çıktılar ve biraz uzaklaştıktan sonra vedalaşmak için durdular. O uzun, acı uluma gece göğünü bir kez daha doldurdu! Dönüp baktıklarında o yabancı köpeğin Potter'in yattığı yerin hemen yanında durduğunu ve Potter'a dönük olarak burnunu yukarı çevirmiş olduğunu gördüler.

"Aman yarabbim, ona uluyormuş!" dedi iki çocuk birden.

"Tom, dediklerine göre Johnny Miller'ın evinin orada da bir sokak köpeği ulumuş, gece yarısıymış, iki hafta kadar önce. Sonra da bir çobanaldatan kuşu gelip çitin üstüne konmuş ve ötmeye başlamış, hem de aynı gece. O sırada daha kimse ölmemişmiş orada."

"Bunu biliyorum zaten. Ölen olmasa ne fark eder ki. Sonraki Cumartesi Gracie Miller mutfakta ocağa düşüp yanmamış mıydı?"

"Doğru, ama *ölmemişti.* Üstelik iyileşiyormuş diye duydum."

"Tamam ama bekle de gör bakalım. Bence onun işi bitti, tıpkı şu Muff Potter gibi o da gidici. Zenciler hep öyle söyler ve bu tür şeyleri çok iyi bilirler, Huck."

Sonra da ayrıldılar, ama kafalarında bin bir düşünce uçuşuyordu. Tom pencereden yatak odasına süzüldüğünde gece sona ermek üzereydi. Ses çıkarmadan üstünü değiştirdi ve kimse kaçtığını fark etmediği için kendini tebrik ettikten sonra uyuyakaldı. Usul usul horlayan Sid'in uyanık olduğunu, hatta bir saattir numara yaptığını fark etmemişti.

Tom uyandığında Sid üstünü değişip çıkmıştı. İçerideki aydınlıkta bir geç kalmışlık hissi vardı. Birden ürperdi. Neden ona haber vermemiş, her zamanki gibi uyanıncaya kadar eziyet etmemişlerdi? Bunu düşününce aklına kötü şeyler gelmeye başladı. Beş dakika içinde giyinmiş, tüm bedeni

ağrılar içinde ve uykulu bir halde aşağı inmişti. Ailesi hâlâ masada oturuyordu, ama kahvaltıyı bitirmişlerdi. Kendisini azarlayan bir ses duymadı, ama gözler kaçırılıyordu. Suçlu bir kişinin yüreğini donduracak türden bir sessizlik ve ciddiyet havası vardı ortalıkta. Oturdu ve neşeli görünmeye çalıştı, ama hiç de kolay değildi bu. Ne bir tebessüm, ne bir tepki alabildi ve o da suskunlaşıp kalbinin derinlere doğru batıp gitmesine izin verdi.

Kahvaltıdan sonra teyzesi onu bir köşeye çektiğinde Tom dayak yeme umuduyla neşelenecekti neredeyse, ama bu da olmadı. Teyzesi ağlamaya başladı ve nasıl gece kaçabildiğini, teyzesinin yaşlı kalbini nasıl kırabildiğini sordu. En sonunda da, aynen böyle devam etmesini, hem kendini mahvetmesini hem de saçları ağarmış teyzesini üzüntüden mezara göndermesini söyledi; çünkü yaşlı kadının artık çabalayacak gücü kalmamıştı. Bin değnekten daha çok canı acımıştı Tom'un, artık kalbi bedeninden daha fazla ağrıyordu. O da ağlamaya başladı, bağışlanmak için yalvardı, tekrar tekrar ıslah olma sözleri verdi. En sonunda teyzesi dışarı çıkmasına izin verdi, ama bu bağışlanmada eksik bir şeyler vardı, zayıf bir güven hissi doğurmaya yetebilirdi ancak.

Teyzesinin yanından ayrılırken, Sid'den öç almayı düşünemeyecek kadar mutsuzdu. Bu yüzden de Sid'in telaşla arka kapıya doğru kaçması aslında gereksiz bir hareketti. Dünyası kararmış bir halde, üzüntüyle okula gitti ve önceki gün okuldan kaçtıkları için Joe Harper'la beraber değnek yediler. Tom ufak tefek hırpalanmaları hissedemeyecek kadar büyük dertleri olan biri edasındaydı, değnek yerken. Ondan sonra yerine oturdu, dirseklerini sıraya koyup çenesini avuçlarının arasına alarak, gözlerini duvara dikti. Çektiği çileler son haddine varmıştı. Bundan daha hüzün verici bir şey olamazmış gibi geliyordu. Dirseği sert bir cisme değiyordu. Uzun süre sonra ağır ağır ve üzüntüyle duruşunu değiştirip içini çekerek o cismi eline aldı. Kâğıda sarılmıştı. Kâğıdı açtı. Peşinden uzun, derin bir iç çekme geldi, kalbi kırılmıştı. Pirinçten şömine siperi topuzuydu bu!

Artık bu son damla bardağı taşırmıştı.

BÖLÜM XI

Öğleye doğru köyün tamamı korkunç haberle çalkalanıyordu. Daha hayal bile edilmeyen telgrafa hiç gerek yoktu; hikâye insandan insana, gruptan gruba, evden eve neredeyse telgraf hızıyla yayıldı. Tabii ki okul müdürü öğleden sonrayı tatil etti. Bunu yapmasaydı, köydekiler onun tuhaf bir insan olduğunu düşünürdü.

Öldürülen adamın yakınında kanlı bir bıçak bulunmuş ve birileri bıçağın Muff Potter'a ait olduğunu hatırlamıştı... Söylenenler böyleydi. Ayrıca geç vakte kalmış bir yurttaş Potter'ın gece bir ya da ikide "dereye inmiş" üstünü başını yıkadığını görmüştü, Potter görüldüğünü fark edince hemen tüymüştü. Şüpheli bir durumdu bu, özellikle de Potter'ın yıkanmak gibi bir alışkanlığı olmadığı düşünülürse. Ayrıca bu "katili" (kanıtları değerlendirip hükmü verme konusunda hiç de yavaş sayılmazlardı) yakalamak için köyün altı üstüne getirilmiş, ama adam bulunamamıştı. Tüm yollara atlılar çıkartılmıştı ve şerif onun karanlık basmadan yakalanacağından "emindi".

Köydeki herkes mezarlığa doğru çekiliyordu adeta. Tom'un kalp kırıklığı bir anda kayboldu ve o da yürüyenlere katıldı; başka herhangi bir yere gitmeyi bin kez tercih etmeyeceğinden değil, muazzam çekim kuvvetine dayanamadığı için. O ürkütücü yere ulaştıklarında, minik bedeniyle solucan gibi kıvrıla kıvrıla kalabalığın arasından geçip üzücü manzarayı gördü. Oraya en son gelişinin üstünden çağlar geçmişti sanki. Biri kolunu çimdikledi. Dönüp bakınca Huckleberry ile göz göze geldi. İkisi de gözlerini hemen başka yere çevirdiler ve bakışmalarını fark eden oldu mu, diye tasalanmaya başladılar. Ama herkes önlerindeki korkunç manzaraya kapılmış, yorumlar yapıyordu.

"Zavallı adam!" "Zavallı adam!" "Mezar soyguncularına ibret olsun!" "Muff Potter'ı yakalarlarsa asarlar!" Bu laflar havada dolaşırken, papaz de işe karıştı: "Tanrı vermiş cezasını. Bu işte 'O'nun eli var."

Tom aniden tepeden tırnağa ürperdi, çünkü Kızılderili Joe'nun kaskatı yüzüne takılmıştı gözleri. O anda kalabalıkta bir dalgalanma ve itişme başladı. Bazı sesler yükseldi: "Bu o! Bu o! Ta kendisi geliyor!"

"Kim? Kim?" diye bağırdı yirmi ses birden.

"Muff Potter!"

"Hah, şimdi durdu!.. Bakın, geri dönüyor! Tutun, kaçmasın!"

Tom'un başının üstünde ağaç dallarında oturanlar onun kaçmaya çalışmadığını söylediler... Sadece kuşkulu ve şaşkın görünüyordu.

"Arsızlığın bu kadarı olmaz!" dedi yan taraftan biri, "Kimseye görünmeden bir göz atmak istemiş yediği halta herhalde... burada başkalarının olmasını beklemiyordur."

Kalabalık ikiye ayrılıp yol açtı ve şerif, Potter'ın kolundan tutarak cakalı cakalı aradan geçti. Zavallı adamın yüzü kül gibiydi, nasıl bir korkuya kapıldığı gözlerinden okunuyordu. Öldürülen adamın başına geldiklerinde, sıtmalı gibi titremeye başladı ve yüzünü avuçlarının içine alıp gözyaşlarına boğuldu.

"Ben yapmadım dostlar," dedi hıçkırıklar arasında, "şerefim üzerine yemin ederim ki ben yapmadım."

"Kim suçladı ki seni?" diye bir ses yükseldi.

Bu atış hedefi on ikiden vurmuştu. Potter yüzünü kaldırıp gözlerinde acınası bir umutsuzlukla çevresine bakındı. Kızılderili Joe'yu görünce de haykırdı:

"Kızılderili Joe, hani söz vermiştin asla..."

"Bu senin bıçağın mı?" dedi Şerif bıçağı ona doğru uzatarak.

Potter yere yığılacak gibi oldu, ama hemen koluna girip oturttular.

"İçimden bir ses geri gelip şunu almazsam..." ürperdi. Ardından bitkin elini mağlup bir edayla sallayarak, "Anlat onlara Joe, anlat... artık bir anlamı kalmadı," dedi.

Huckleberry ile Tom ağızları açık seyrederken, taş yürekli yalancı soğukkanlılıkla meseleyi anlattı. Çocuklar Tanrı'nın bulutsuz gökten adamın başına yıldırımlar yağdırmasını bekliyor, bu kadar gecikmesine de hayret ediyorlardı. Adamın sözlerini bitirdiğinde hâlâ canlı ve tek parça halinde olduğunu görünce de, yemini bozup ihanete uğramış zavallı tutukluyu

kurtarmak içgüdüsü yüreklerinde bir taşıp bir çekilmeyi bıraktı ve tamamen yok oldu, çünkü açıkça belliydi ki bu alçak ruhunu şeytana satmıştı ve böyle büyük bir gücün mülküne müdahale etmeye çalışmanın sonuçları ölümcül olabilirdi.

"Neden çekip gitmedin? Buraya gelip ne yapacaktın?" diye sordu biri.

"Elimde değildi... elimde değildi," dedi Potter, inleyerek. "Kaçmak istedim, ama ayaklarım beni buraya getirdi." Sonra yine hıçkırarak ağlamaya başladı.

Kızılderili Joe birkaç dakika sonra soruşturma başlayınca, yemin ederek yine aynı soğukkanlılıkla olup bitenleri anlattı. Yıldırımların hâlâ düşmediğini gören çocuklar onun ruhunu şeytana sattığından tamamen emin oldular. Böylece, daha önce hiç görmedikleri kadar uğursuz ve ilginç bir şey haline geldi ve hayret dolu gözlerle yüzüne bakmaktan kendilerini alamaz oldular.

İkisi de içten içe geceleri onu izlemeye karar verdiler, fırsat çıkarsa korkunç efendisini görmeyi umuyorlardı.

Kızılderili Joe kurbanın cesedinin kaldırılmasına ve götürülmek üzere bir arabaya konmasına yardım etti. O sırada kalabalık içinde bir ürperti dolaştı, çünkü birileri cesedin yarasının kanadığını fısıldamıştı! Çocuklar bu güzel tesadüfün şüpheleri doğru yöne çekeceğini düşündüler; ama hayal kırıklığına uğradılar, çünkü birden fazla köylünün:

"Kanadığında Muff Potter'ın bir metre uzağındaydı," dediği duyuldu.

Tom'un korkunç sırrı ve vicdan azabı en az bir hafta daha rüyalarına girmeyi sürdürdü. Bir sabah kahvaltıda Sid:

"Tom," dedi, "uyurken sürekli dönüyor ve sayıklıyorsun, ikide bir uyanıyorum."

Tom'un benzi soldu, gözlerini yere indirdi.

"Bu kötüye işaret," dedi Polly Teyze endişeyle. "Nedir seni rahatsız eden Tom?"

"Hiç. Bildiğim hiçbir şey yok." Ama oğlanın elleri öyle titriyordu ki kahvesi döküldü.

"Üstelik çok acayip şeyler söylüyorsun," dedi Sid. "Dün gece, 'Bu kan, kan bu işte!' dedin. Bunu sürekli tekrarlayıp durdun. Ayrıca, 'Daha fazla

işkence etmeyin... söyleyeceğim!' diyordun. *Ne* söyleyeceksin? Anlatacağın şey nedir?"

Tom'un gözlerinin önünde benekler uçuşmaya başlamıştı. O anda neler olabileceğini tahmin etmek mümkün değil, ama neyse ki Polly Teyze'nin yüzündeki endişe yok oldu ve bilmeden Tom'un yardımına yetişti.

"Hah! O korkunç cinayet yüzünden. Hemen her gece benim de rüyama giriyor. Bazen bir bakıyorum cinayeti işleyen benmişim."

Mary de aynı şekilde etkilendiğini söyledi. Sid tatmin olmuş görünüyordu. Tom en hızlı şekilde oradan ayrıldı ve sonrasında da bir hafta boyunca diş ağrısından şikayet edip, yatarken çenesini bir bezle bağladı. Sid'in gece onu izlediğinden, sık sık bezi açtığından ve uzun süre dirseğinin üstünde doğrulup onu dinlediğinden, sonra da bezi tekrar yerine yerleştirdiğinden hiçbir zaman haberi olmadı. Tom'un kafasındaki gerginlik yavaş yavaş azaldı, diş ağrısı da bıktırıcı bir hal aldığından rafa kalktı. Sid onun kopuk kopuk sayıklamalarından bir şey anladıysa bile kendine sakladı.

Okul arkadaşlarının kedi ölüleri hakkında soruşturmalar açarak, ona kendi derdini hatırlatmasının hiç sonu gelmeyecek gibi görünüyordu Tom'a. Onun her türlü yeni girişimin başını çekme alışkanlığında olmasına rağmen bu soruşturmalarda asla adli tabip rolüne soyunmaması Sid'in dikkatini çekmişti; ayrıca onun asla şahit rolü de oynamadığını fark etmişti. Bu da çok tuhaftı. Ayrıca Tom'un bu soruşturmalardan belirgin bir şekilde çekindiği ve yolunu bulursa kesinlikle uzak durduğu da gözünden kaçmamıştı. Sid tüm bunlara hayret ediyor, ama hiçbir şey söylemiyordu. Ama en sonunda soruşturmaların da modası geçti ve Tom'un vicdanını daha fazla sızlatmadılar.

Bu kederli döneminde, Tom hemen her gün fırsatını bulup minik hapishane penceresinin önüne gidiyor ve bulabildiği ufak tefek atıştırmalıkları "katile" atıyordu. Hapishane derme çatma küçük bir tuğla binaydı ve köyün bir köşesindeki bataklığın içine yapılmış, başına muhafız dikilmemişti, hatta içinde nadiren biri olurdu. Hapishaneye götürdüğü ufak tefek, Tom'un vicdanını biraz olsun rahatlatıyordu.

Köylüler Kızılderili Joe'yu mezar soygunculuğu yaptığı için katran ve tüye bulayıp köyden kovmayı çok istiyorlardı. Ama adamdan o kadar korkuyorlardı ki bu işin başını çekecek kimse bulunamadı ve mesele unutuldu. Joe da ifadesini verirken anlatmaya kavgadan başlamaya özen göstermiş, öncesindeki mezar soygunculuğunu itiraf etmemişti. O yüzden de şimdilik meseleyi mahkemeye taşımamak herkese en doğrusu gibi görünmüştü.

BÖLÜM XII

Tom'un gizli derdinin aklından çıkmasının sebeplerinden biri, kendine meşgul olacak yeni ve önemli bir mesele bulmasıydı. Becky Thatcher okula gelmeyi bırakmıştı. Tom birkaç gün gururuyla cebelleşip "onun hatırasını rüzgâra bırakıp unutmaya" çalıştı, ama başaramadı. Geceleri, kendini dertler içinde onun babasının evinin çevresinde dolanırken buluyordu. Kız hastaydı. Ya ölürse! Bu düşünce tüm zihnini kaplamıştı. Artık savaşlara ilgi duymuyor, hatta korsanlığı bile düşünmüyordu. Hayatın tüm çekiciliği gitmiş, geriye hüzünden başka bir şey kalmamıştı. Çemberini kaldırdı, beyzbol sopasını da. Artık onlardan tat almıyordu. Teyzesi endişelendi. Her türden tedaviyi onun üzerinde denemeye başladı. Yeni ilaçlara ve tüm yeni çıkmış iyileştirme ve sağlığı artırma yöntemlerine körlemesine bağlanan tiplerdendi Polly Teyze. Bu tip şeyleri denemeyi alışkanlık haline getirmişti. Bu türden yeni bir şey piyasaya çıktığında hemen denemek için sabırsızlanırdı. Ama kendi üstünde değil, çünkü o asla hasta olmazdı. Bu yüzden de önüne kim çıkarsa onun üstünde denerdi. Tüm "sağlık" dergilerinin ve soytarılık abidesi tıp yayınlarının abonesiydi. Bunların içini dolduran ciddiyetli cehalet, onun için hava ve su gibiydi. Bu yayınlarda yazan, havalandırma, yatma, kalkma, yeme, içme, egzersiz yapma, belli bir ruh hali takınma, giyinme konusundaki "saçma sapan" tavsiyeler kutsaldı onun için. O ayki sağlık dergilerinde genellikle bir önceki ay tavsiye edilen her şeyin aksinin tavsiye edildiğini hiç fark etmemişti. Son derece saf ve dürüst bir insan olduğundan çok kolay bir avdı onlar için. O sahte dergileri ve sahte ilaçları bir araya getirip ölümle kuşanmış bir halde solgun atıyla ilerler, deyim yerindeyse, "cehennemi peşine takıp" gezerdi. Ama acı çeken komşuları için iyilik meleği ya da Hızır'ın ta kendisi olduğuna yürekten inanırdı.

Şimdi yeni olan su tedavisiydi ve Tom'un kötü durumu tam denk gelmişti. Her sabah onu güneş ışığına çıkarıyor, odunluğa götürüp soğuk suyla bir güzel ovuyordu. Ardından havluyla zımparalarmış gibi kurulayıp kendine getiriyordu. Sonra da ıslak bir çarşafa sarıp battaniyelerin altına sokarak terletiyordu. Böylece, Tom'un deyimiyle "sarı özütü kulaklarından çıkana" kadar temizliyordu ruhunu.

Ama tüm bunlara rağmen oğlanın hüznü artıyor, rengi soluyor, canı çekiliyordu. Tedaviye sıcak banyo, küvette banyo, duş ve suya batırıp çıkarmayı da ekledi. Çocuk cenaze arabası gibi kederli kalmaya devam etti. Polly Teyze su tedavisini sıkı bir yulaf diyeti ve siğil bantlarıyla desteklemeye başladı. Kavanozun ne kadar alacağını hesaplar gibi kapasitesini hesaplıyor, her Allah'ın günü midesini her şeye iyi gelen saçma ilaçlarla dolduruyordu.

Tom zamanla bu eziyete kayıtsızlaştı. Bu aşamaya geçince yaşlı kadının kalbi korkuyla doldu. Onun bu kayıtsızlığı neye mal olursa olsun kırılmalıydı. Bu sefer de ağrı kesici denen şeyi duymuştu. Hemen bir sürü sipariş etti. Tadına baktığında kalbi minnettarlıkla doldu. Tam anlamıyla sıvı halde ateşti bu. Su tedavisini ve diğer her şeyi kesip tüm umudunu ağrı kesiciye bağladı. Tom'a bir çay kaşığı verip büyük bir endişeyle sonucu bekledi. Ama en sonunda dertleri sona ermiş, ruhu huzura kavuşmuştu, çünkü "kayıtsızlık" sona ermişti. Çocuk ateşin üstüne oturtulsa bu kadar şiddetli, bu kadar içten bir ilgi gösteremezdi.

Tom artık uyanma vakti geldiğini hissetti; böyle boş boş yaşamak gayet romantik olabilirdi, ama duyguları dağılmaya, hareketlilik ruh halini değiştirmeye başlamıştı. Bu yüzden kurtulmak için çeşitli planlar yapmaya başladı ve en sonunda ağrı kesiciyi sevmiş gibi yapmaya karar verdi. O kadar sık ağrı kesici istedi ki teyzesini bıktırdı ve en sonunda kadın o kadar istiyorsa gidip almasını, kendisini de rahat bırakmasını söyledi. Bunu yapan Sid olsaydı mutluluğuna diyecek olmazdı, ama karşısındaki Tom olduğundan, şişeyi gizlice kontrol etmeyi sürdürdü. İlaç gerçekten de azalıyordu, ama çocuğun oturma odasının zeminindeki bir çatlağı tedavi etmekte olduğu aklına gelmedi.

Bir gün Tom çatlağın günlük ilacını verirken teyzesinin sarman kedisi mırlayarak geldi ve gözlerini oburca çay kaşığına dikip içindekinin tadına bakmak için yalvarmaya başladı.

"Gerçekten tatmayacaksan hiç isteme, Peter," dedi Tom.

Ama Peter gerçekten tatmaya hevesli görünüyordu.

"Bunu istediğinden emin misin?"

Peter daha emin olamazdı.

"Pekala, madem tadacaksın, biraz vereceğim, çünkü ben cimri bir insan değilim; ama hoşuna gitmezse başka hiç kimsede değil, kendinde aramalısın suçu."

Peter buna razıydı. Böylece Tom kedinin ağzını açtı ve ağrı kesiciyi içine akıttı. Peter aniden tavana kadar sıçradı, ardından bir savaş narası patlatıp odanın içinde dört dönmeye, mobilyalara çarpmaya, saksıları devirmeye ve ortalığı birbirine katmaya başladı. Sonra, başını yukarı uzatıp, müthiş neşelenmiş gibi arka ayaklarının üstüne kalktı ve dindirilemez bir mutluluk çığlığı atarak kendi çevresinde döndü. Ardından yeniden evin içindeki turlarına başlayıp, her gittiği yere kaos ve yıkım götürdü. Polly Teyze içeri girdiğinde onun son birkaç ikili takla daha atıp nihai bir zafer çığlığı patlattığını, sağlam kalan saksıları da devirerek pencereden fırlayıp gittiğini gördü. Yaşlı kadın hayretten donakalmış bir halde gözlüklerinin üstünden etrafa baktı. Tom yerde katıla katıla gülüyordu.

"Neler oldu bu kediye, Tom?"

"Bilmiyorum ki teyze," dedi oğlan soluk soluğa.

"Daha önce hiç böyle bir şey görmemiştim. Ona bunu yaptıran ne acaba?"

"Gerçekten bilmiyorum, Polly Teyze. Kediler daima çok iyi vakit geçiriyormuş gibi davranırlar."

"Sahiden mi?" Sesinin tonu Tom'u endişelendirmişti.

"Evet. Yani bildiğim kadarıyla kediler böyledir."

"Bildiğin kadarıyla?"

"Evet."

Yaşlı kadın eğilirken, Tom endişenin artırdığı bir ilgiyle onu izledi. Neyin peşinde olduğunu tahmin etmekte çok geç kalmıştı. Muhbir çay

kaşığının sapı karyola eteğinin altından görünüyordu. Polly Teyze çay kaşığını tutup çıkardı. Tom korkuyla büzülerek gözlerini yere indirdi. Polly Teyze her zamanki tutacakla (kulağı) onu ayağa kaldırdı ve yüksüğüyle birkaç kez kafasına vurdu.

"Evet, yavrum, ağzı dili olmayan zavallı hayvana neden böyle muamele ettin bakalım?"

"Ona acıdığım için... çünkü onun teyzesi yok."

"Teyzesi yok ha!.. Seni aptal. Ne alakası var şimdi?"

"Var işte. Çünkü bir teyzesi olsaydı o yakardı içini! Onun bağırsaklarını söker ve bir insanınkini sökerken hissettiğinden daha fazlasını hissetmezdi!"

Polly Teyze'nin göğsüne bir pişmanlık ağrısı saplandı. Artık meseleye yeni bir gözle görüyordu. Kediye yapılan zalimlik, çocuğa yapıldığında da zalimlik *olabilirdi.* Bakışlarındaki sertlik yok oldu, vicdanı sızlamaya başladı. Gözleri biraz yaşardı ve elini Tom'un başına koyup usulca, "Senin için en iyi olanı yapmaya çalışıyordum, Tom," dedi. "Üstelik, bak nasıl da işe *yaradı."*

Tom, çok zor fark edilir bir mimik dışında tamamen ciddiyetle onun yüzüne baktı.

"En iyi olanı yapmaya çalıştığını biliyorum, teyze, ben de Peter için aynısını yapıyordum. Hem bak *onda* da nasıl işe yaradı. Onu hiç böyle koştururken görmemiştim, şeyden beri..."

"Tamam, tamam, beni yeniden sinirlendirmeden git artık Tom. Bir kereliğine olsun iyi bir çocuk olmaya çalış, artık ilaç almana da gerek yok."

Tom okula vaktinden önce geldi. Bu tuhaf olayın son günlerde her gün yaşandığı dikkatlerden kaçmamıştı. Şimdi de —yine son zamanlarda yaptığı gibi— arkadaşlarıyla oynayacağına okul bahçesinin kapısının oradan ayrılmıyordu. Hasta olduğunu söylüyordu ve gerçekten de hasta görünüyordu. Her yöne bakınıyormuş gibi yapmaya çalışıyordu, ama aslında tek bir yere bakıyordu — yolun aşağısına. Jeff Thatcher yolda belirdiğinde, Tom'un yüzü aydınlandı. Bir an ona baktıktan sonra yine üzüntüyle arkasını döndü. Jeff geldiğinde, Tom onu lafa tutarak konuyu Becky'ye getirmek için dikkatlice çaba sarf etti. Ama şaşkın çocuk Tom'un

oltasının ucundaki yemi asla görmüyordu. Tom izlemeye devam ediyor, ne zaman bir kabarık etek görse umutlanıyor ve sonra da doğru kişi olmadığını görür görmez, elbisenin sahibinden nefret ediyordu. En sonunda elbiseler sona erdi ve Tom artık umudunu tamamen yitirdi. Boş okul binasına girip çilesini çekmek üzere bir yere oturdu. Ama o anda yeni bir elbise bahçe kapısından içeri girince, Tom'un kalbi gümbür gümbür atmaya başladı. Bir saniye sonra dışarı fırlamış Kızılderili gibi naralar atıyor, gülerek koşturuyordu; diğer çocukları kovalıyor, ölüm ya da sakatlanma tehlikesine rağmen çitin üstünden atlıyor, taklalar atıyor, başının üstünde duruyor... aklına gelen her tür kahramanca şeyi yaparken, Becky Thatcher görüyor mu diye kaçamak bakışlar fırlatıyordu. Ama duruma bakılırsa Becky onun farkında bile değildi, hiç bakmıyordu. Tom'un orada olduğunun farkında olmayabilir miydi? Bu kez kahramanlıklarını onun yakınlarında yapmaya başladı. Savaş narası atarak geldi, bir oğlanın şapkasını kaptı, okulun çatısına fırlattı, bir grup çocuğun arasına dalıp onları dört bir yana dağıttı ve kendisi de Becky'nin burnunun dibine serildi, neredeyse onu da düşürecekti. Becky ise burnunu havaya kaldırıp başını çevirerek, "Hıh! Kimileri de kendini pek güçlü ve akıllı sanıyor... sürekli gösteriş yapıyorlar!" dedi.

Tom'un yanakları al al oldu. Hemen kendini toparladı ve süngüsü düşmüş, harap olmuş bir halde sessizce uzaklaştı.

BÖLÜM XIII

Tom artık kararını vermişti. Kederli ve umutsuzdu. Terk edilmiş, arkadaşsız kalmış bir çocuğum, dedi kendi kendine. Kimse onu sevmiyordu. Tom'u neye sürüklediklerini anladıklarında pişman olurlardı belki de. Hep doğru olanı yapmaya, söz dinler bir çocuk olmaya çalışmıştı, ama ona müsaade etmemişlerdi. Madem ondan kurtulmaktan başka bir şey istemiyorlardı, öyle olsundu. Varsın *onu* suçlasınlardı ortaya çıkan sonuçlar yüzünden... Başka kimi suçlayacaklardı ki? Arkadaşı olmayan birinin şikâyet etmeye hakkı var mıydı? İşte en sonunda onu buna zorlamışlardı: Artık bir suçlu olarak yaşayacaktı. Başka seçeneği yoktu.

Bunları düşünürken Kır Sokağı'na kadar gelmişti, okulun "ders" çıngırağı uzaktan uzağa kulağına ulaştı. Bu tanıdık sesi bir daha asla, asla duymayacağını düşününce, hıçkırıklar boğazına düğümlendi... çok zordu bunu yapmak, ama onu zorlamışlardı. Bu soğuk ve ıssız dünyaya sürüldüğüne göre, boyun eğmekten başka yol yoktu, gerçi onları affetmişti. Ardından Tom hüngür hüngür ağlamaya başladı. Tam o anda can dostu Joe Harper'la karşılaştı. Joe'nun gözlerinde buz gibi bir bakış vardı, kalbinde büyük ve feci bir gaye taşıdığı belliydi. Açıkça görünüyordu ki "iki ruh ama tek bir düşünce" vardı burada. Tom ceketinin koluyla gözlerini silip hıçkırıklar arasında, evdeki kötü muamele ve şefkat yokluğu yüzünden kaçmaya karar verdiğini, çekip gideceğini ve koca dünyayı gezeceğini, bir daha hiç dönmeyeceğini söyledi ve Joe'nun kendisini unutmayacağını umduğunu söyleyerek tiradını bitirdi.

Ama sonra Joe'nun da Tom'dan aynı şeyi istemeyi düşündüğü ve bu amaçla onu aradığı ortaya çıktı. Annesi onu kremayı içtiği için kırbaçlamıştı, ama Joe ne tadına bakmıştı kremanın, ne de kimin içtiğini görmüştü. Belliydi ki annesi ondan bıkmıştı ve gitmesini istiyordu. Madem öyle istiyordu, Joe'nun da bu isteğe boyun eğmekten başka çaresi yoktu.

Onun mutlu olmasını ve zavallı oğlunu yalnız başına çile çekip ölmeye mahkum ettiği için hiç pişman olmamasını diliyordu.

İki çocuk kederli kederli yürürken daima birbirlerinin yanında duracaklarına ve kardeş kalacaklarına, ölüm onları tüm dertlerinden kurtarana dek asla ayrılmayacaklarına yemin ettiler. Ardından planlarını anlatmaya başladılar. Joe bir keşiş olmak istiyordu, ıssız bir mağarada ekmek kabuğu yiyerek yaşayacak ve bir süre sonra da soğuktan, yoksulluktan ve kederden ölecekti. Ama Tom'u dinledikten sonra, suç işlemenin çok daha avantajlı olduğuna karar verdi ve korsan olmaya razı oldu.

St. Petersburg'un üç mil aşağısında, Mississippi Nehri'nin genişliğinin bir mili azıcık aştığı yerde uzun, dar ve ağaçlık bir ada vardı. Bu adanın yukarı ucundaki kumsal, buluşmak için son derece uygundu. Epey uzakta kalıyor ve nehrin karşı yakasındaki sık ve ıssız bir ormana bakıyordu. İşte Jackson Adası bu yüzden seçildi. Korsanlığı kime karşı yapacakları o sırada akıllarına bile gelmedi. Sonra gidip Huckleberry Finn'i buldular, o da derhal aralarına katıldı, çünkü onun için tüm meslekler birdi, hiç fark etmiyordu. Köyün iki mil yukarısında, nehir kıyısının ıssız bir yerinde en sevdikleri saatte, yani gece yarısı buluşmak üzere ayrıldılar. Orada, ele geçirmeyi düşündükleri küçük bir de kütüklerden yapılma sal vardı. Herkes yanında olta iğnesi ve misina getirecek, ayrıca en karanlık ve gizemli yollardan (çünkü onlar kanun kaçağıydı) elde ettikleri tüm erzakı da yanlarında götüreceklerdi. Öğlenden sonra hepsi de, köyün çok yakında "müthiş şeyler duyacağı" söylentisini yaymanın keyfini yaşadılar. Bu belirsiz ipucunu verdikleri herkesi "hiç sesini çıkarmayıp beklemesi" için uyarıyorlardı.

Gece yarısına doğru Tom koca bir jambon ve birkaç atıştırmalıkla geldi, bir tümseğe çıkıp sık çalıların arasına sinerek buluşma yerini gözetlemeye koyuldu. Etraf yıldızların ışığıyla aydınlanmıştı ve çıt çıkmıyordu. Güçlü nehir, dingin bir okyanus gibi dümdüzdü. Tom kulak kabarttı, ama sessizliği bozan hiçbir şey olmadı. Sonra usulca, belirgin bir ıslık çaldı. Tümseğin alt tarafından bir ıslık cevap verdi. Tom iki kere daha ıslık çaldı. Bu işaretlere de aynı şekilde cevap verildi. Sonra da sakıngan bir ses sordu:

"Kimdir o?"

"Tom Sawyer, İspanya'nın Kara intikamcısı. Adlarınızı verin."

"Elikanlı Huck Finn ve Denizlerin Dehşeti Joe Harper." Tom bu isimleri en sevdiği kitaplardan bulmuştu.

"Tamam, şimdi parolayı söyleyin."

İki kısık ses, çevrelerini saran gecenin içinde aynı anda o korkunç sözcüğü fısıldadı:

"KAN!"

Tom önce jambonu tümsekten yuvarladı ve sonra da kendisi üstünü başını yırtıp berelenerek peşinden indi. Tümseğin altındaki kıyıda kolayca ilerlenen geniş bir patika da vardı elbette, ama bir korsanın çok değer verdiği zorluk ve tehlike gibi avantajlardan yoksundu işte.

Denizlerin Dehşeti bir parça salam getirmiş, ama getirinceye kadar bitap düşmüştü. Elikanlı Finn ise bir tava ile bir miktar tam kurumamış yaprak tütün yürütmüştü, ayrıca pipo yapmak için birkaç mısır koçanı getirmişti. Ama ondan başka tütün içen ya da "çiğneyen" korsan yoktu. İspanyol Denizlerinin Kara İntikamcısı asla ateşsiz yapamayacaklarını söyledi. Bu bilgece bir fikirdi; o günlerde kibrit denen şeyin varlığından haberdar olan hemen hiç kimse yoktu. Yüz metre kadar yukarıda, büyük bir salda yanan ateşin dumanını gördüler ve gizlice yanaşıp bir parça köz aldılar. Bunu müthiş bir maceraya dönüştürmeyi başardılar: Sık sık birbirlerine "hişşt!" deyip parmaklarını dudaklarına götürüyor, ellerini hayali hançerlerin sapından kesinlikle ayırmıyor ve ürkütücü fısıltılarla, "düşman" kımıldarsa "köküne kadar saplayın," çünkü "ölüler konuşmaz" diye emir veriyorlardı. Sal mürettebatının çoktan köye dönmüş depoda uyumakta ya da meyhanede içmekte olduklarını gayet iyi biliyorlardı, ama yine de korsanca davranmadan ateşi almak için bir mazeret değildi bu.

Ardından, kürek çekerek uzaklaştılar, Tom kaptanlık yapıyordu, Huck arka küreğe, Joe da ön küreğe geçmişti. Tom ikisinin arasında kaşlarını çatıp kollarını kavuşturmuş, alçak ve katı bir sesle emirler veriyordu. "Orsalayın, şimdi rüzgâr yönüne!"

"Emredersiniz, efendim!"

"Yavaş, yavaaşşşş!"

"Yavaş, efendim!"

"Dümeni kırın!"

"Kırdık, efendim!"

Çocuklar tekdüze hareketlerle salı nehrin ortasına götürürken, bu emirlerin sırf "usule uymak" için verildiği ve özel bir anlama gelmediği gayet açıktı elbette.

"Hangi yelkenler açık?"

"Pupa, pik, flok yelkenleri, efendim!"

"Ana yelkenleri açın! Şu direğin tepesine çıkın, beş kişi o tarafa, pruva serenlerine! Haydi, canlanın!"

"Emredersiniz efendim!"

"Şu babafingo serenini çözün! Çabuk halatı toplayın! Haydi, yiğitlerim!"

"Emredin efendim!"

"İskele alabanda! Bindirmeye hazırlanın! İskele, iskele! Şimdi baylar! Daha güçlü! Yavaşşş!"

"Yavaşladık efendim!"

Nehrin ortasını geçince, çocuklar salın başını sağa döndürdüler ve yeniden küreklere asıldılar. Nehir çok kabarık olmadığından, akıntı iki-üç milden hızlı değildi. Sonraki on beş dakika boyunca kimse bir şey söylemedi. Sal şimdi artık uzakta kalmış köyün hizasından geçiyordu. Köyün yeri iki-üç donuk ışıktan anlaşılıyordu. Bütün köy, aradaki yıldızlı engin suyun diğer yakasında huzurla uyuyordu ve o an cereyan eden muhteşem olayın farkında bile değildi. Kara İntikamcı kollarını kavuşturmuş hiç kımıldamadan duruyor, eski sevinçlerinin ve son zamanlardaki çilelerinin sahnesine "son bir kez bakıyor"; ah keşke diyor "o" da beni görebilseydi; vahşi denizde yelken açtığımı, tehlikelerle ve ölümle cesurca karşılaştığımı, dudaklarımda yarım bir gülümsemeyle felaketime doğru sürüklendiğimi bilseydi. Jackson Adası'nı köyün görüş mesafesinin dışına taşımak için hayal gücünü birazcık zorlaması yeterliydi, bu yüzden hem buruk hem de tatmin olmuş bir kalple "son bir kez baktı". Diğer korsanlar da son bir kez bakıyorlardı, ama o kadar uzun süre baktılar ki, neredeyse akıntı onları adadan uzağa sürükleyecekti. Fakat neyse ki zamanında tehlikenin farkına vardılar ve hemen yönlerini değiştirdiler.

Sabahın ikisi gibi, sal adanın ucuna iki yüz metre kala kuma oturdu ve yüklerinin tamamını taşıyıncaya kadar gidip geldiler. Minik salın üzerindekilerin geri kalanı eski bir yelkenden ibaretti ve onu da erzağı korumak için çalıların arasındaki bir kuytunun üzerine yaydılar; ama kendileri iyi havalarda tüm diğer kanun kaçakları gibi açıkta uyuyacaklardı.

Karanlık ormanın yirmi-otuz adım içerisinde büyük bir kütüğün dibine ateş yaktılar ve tavada biraz salam kızarttılar, getirdikleri mısır ekmeğinin de yarısını salamla beraber yediler. Keşfedilmemiş, kimsenin yaşamadığı bir adada, insan eli değmemiş bu ormanda kendilerine özgürce ve vahşice ziyafet çekmek, başka insanların uğraştığı dertlerden uzaklaşmak öyle şanlı bir başarıydı ki, asla medeniyete dönmeyeceklerini söylediler tek tek. Yükselen alevler yüzlerini aydınlatıyor, orman tapınağının direklerini, yani ağaç gövdelerini, cilalanmış gibi duran bitki örtüsünü, sarmaşık salkımlarını kızıla boyuyordu. Son salam dilimi de bitip, mısır ekmeği istihkakının sonu da mideye indirilince, çocuklar mutlulukla otların üstüne uzandılar. Daha serin bir yer de bulabilirlerdi, ama alev alev yanan bir ateş gibi romantik bir şeyden vazgeçecek değillerdi.

"Ne güzel değil mi?" dedi Joe.

"Hem de nasıl," dedi Tom.

"Bizi görseler, diğer çocuklar ne derdi acaba?"

"Burada olmak için canlarını verirlerdi be. Hişt, Hucky, ne dersin?"

"Bana da öyle geliyor," dedi Huckleberry. "Ne olursa olsun, ben memnunum. Bundan daha iyisini isteyemezdim. Genellikle karnımı doyuracak kadar yiyecek bulamam. Ama burada kimse gelip bana tekme atamaz ya da kovalayamaz."

"Tam bana göre bir hayat," dedi Tom. "Sabahları kalkmak yok, okula gitmek yok, el-yüz yıkamak yok, bütün diğer saçma sapan şeyler de yok. Korsanlar karadayken hiçbir şey yapmak zorunda değildir, Joe, ama keşişin bir sürü dua etmesi gerekir, üstelik eğlenmek için yapacak bir şeyi de yoktur, tek başına durur öyle."

"Evet, doğru söylüyorsun," dedi Joe, "ama bunu çok fazla düşünmemiştim zaten. Deneyip gördüm ve şimdi kesinlikle korsan olmayı tercih ederim."

"Hem bugünlerde insanlar eski zamanlardaki gibi keşişlik yapmıyorlar pek," dedi Tom, "ama korsanlık daima saygın bir meslek olmuş. Üstelik bir keşişin bulabildiği en sert yerde uyuması, çuval giyip başına kül serpmesi, yağmurda durması ve..."

"Çuval giyip başına kül serpmek neden?" dedi Huck.

"Ne bileyim. Ama öyle yapmak *zorundalar.* Keşişler hep böyle yapar. Keşiş olsan, sen de yapmak zorunda kalırdın."

"Ben keşiş olsam yapmazdım," dedi Huck.

"Peki ne yapardın o zaman?"

"Bilemem. Ama bunu yapmazdım."

"Ama Huck, yapmak *zorundasın.* Nasıl olur da yapmazsın?"

"Ben katlanamam öyle bir şeye işte. Kaçar giderdim."

"Kaçmak mı! Keşişlerin en hımbılı sen olurdun herhalde be. Tam bir yüz karası olurdun."

Elikanlı, daha önemli bir işi olduğundan cevap vermedi. Koçanı oymayı bitirmişti, ardından kenarına içi boş bir sap geçirdi, oyuğu tütünle doldurdu ve tepesine de bir köz kondurup neşeyle tüttürmeye koyuldu. Diğer korsanlar onun bu kötü alışkanlığının haşmetini kıskandılar ve içlerinden, en kısa zamanda aynı alışkanlığı edinmeye karar verdiler. Huck tekrar konuştu:

"Korsanlar ne yapmak zorundadır peki?"

"Onların sadece zorbalık etmesi yeter," dedi Tom. "Gemileri ele geçirip yakarlar, paralarını alıp adalarındaki korkunç yerlere saklarlar. Buralarda defineleri hayaletler ve yaratıklar korur. Korsanlar gemideki herkesi öldürürler. Onları kalasın üstünde yürütüp denize atarlar."

"Ama kadınları adalarına götürürler," dedi Joe; "kadınları öldürmezler."

"Hayır," diye onayladı Tom, "kadınları tabii ki öldürmezler. Böyle şeyler yapmayacak kadar soyludurlar. Ayrıca kadınlar daima güzeldir."

"Ayrıca eski kıyafetlerle gezmezler! Asla! Tepeden tırnağa sırma, gümüş ve elmas içindedirler!" dedi Joe coşkuyla.

"Kim?" diye sordu Huck.

"Korsanlar elbet."

Huck umutsuzca üstüne başına baktı.

"Galiba ben korsanlara yakışır bir şekilde giyinmiyorum," diye hayıflandı, "ama bundan başka da kıyafetim yok."

Diğer çocuklar, maceralar başladıktan kısa zaman sonra pahalı kıyafetler edinebileceklerini söylediler. Bu sefil paçavraların başlangıç için yeteceğini, ama zenginleşen korsanların öncelikle bir gardırop düzmesinin adetten olduğunu belirttiler.

Giderek konuşmaları azaldı ve bu minik kayıp çocukların gözkapakları ağırlaşmaya başladı. Elikanlı'nın parmaklarının arasındaki pipo düştü ve tüm vicdanı temiz, bedeni bitkin düşmüş insanlar gibi uyumaya başladı. Denizlerin Dehşeti ve İspanya'nın Kara İntikamcısı uyumakta biraz zorlandılar. Etrafta onları diz çöktürüp yüksek sesle dua ettirecek herhangi bir otorite bulunmadığından, yattıkları yerde içlerinden dualarını ettiler. Aslında hiç dua etmemeyi de akıllarından geçirmişlerdi, ama o kadar ileri gitmekten de çekiniyorlardı, çünkü gökten tepelerine aniden bir yıldırım düşmesine yol açabilirlerdi. Ondan sonra uykunun kenarına kadar gelip orada dolanmaya başladılar. Ama davetsiz bir konuk gelip uykudan içeri "düşmelerine" mani oldu. Vicdanlarıydı bu. Kaçmakla yanlış yaptıklarına dair belli belirsiz bir korku hissetmeye başlamışlardı. Derken çaldıkları eti düşündüler ve işte o zaman asıl işkence başladı. Belki binlerce kez şekerleme ya da elma çaldıklarını hatırlattılar vicdanlarına. Ama bu türden bahanelerle dinecek gibi değildi vicdanın sesi. Eninde sonunda acı gerçeği görmezden gelemeyeceklerini anladılar: şekerleme çalmak sadece "aşırmaktı", ama salam ve jambon gibi değerli şeyleri çalmak düpedüz hırsızlıktı işte. Kutsal Kitap'ta buna karşı açık bir buyruk vardı. Neticede ikisi de, bu işte kaldıkları sürece, korsanlıklarını bir daha asla hırsızlık suçuyla lekelememeye karar verdiler içlerinden. Böylece vicdanları elverdi ve bu acayip, tutarsız korsanlar huzurla uyumaya başladı.

BÖLÜM XIV

Tom sabahleyin uyandığında nerede olduğunu hatırlayamadı. Doğrulup oturdu, gözlerini ovuşturarak çevresine bakındı. İşte o zaman hafızası geri döndü. Serin, gri bir şafak söküyordu. Ormanın her yerine sinmiş sakinlik ve sükunet, insanı dinlendiriyor, nefis bir huzur veriyordu. Yaprak bile kıpırdamıyor, derin düşüncelere dalmış yüce doğayı tek bir ses bile rahatsız etmiyordu. Yaprakların ve otların üstünde boncuk boncuk çiğ damlaları diziliydi. Ateş ak bir kül tabakasıyla örtülmüştü, ortasından ise maviye çalan incecik bir duman sütunu yükseliyordu. Joe ile Huck hâlâ uyuyorlardı.

Ormanın derinliklerinde bir kuş öttü, diğeri ona cevap verdi. Bir ağaçkakanın takırtısı duyuldu. Sabahın serin ve nemli griliği yavaş yavaş beyaza döndü, sesler giderek çoğaldı ve canlılık emareleri arttı. Uykuyu üstünden atıp işbaşına geçen doğanın mucizesi, Tom'un tam gözlerinin önünde gerçekleşiyordu. Minik yeşil bir tırtıl nemli bir yaprağın üstünde ilerliyor, zaman zaman bedeninin üçte ikisini kaldırıp "çevreyi kokluyor", biraz daha gidiyordu; herhalde ölçüyor, dedi Tom. Tırtıl ona doğru yaklaştığında taş gibi kıpırtısız durdu. Yaratık her ona doğru yaklaştığında umutlanıp, başka yere yöneldiğinde umutsuzlaşarak bekledi. En sonunda bedenini havada kıvırıp acı verici bir saniye boyunca düşündükten sonra kararlı bir hareketle Tom'un ayağına indi ve yolculuğuna onun üzerinde devam ederek, onun kalbini mutlulukla doldurdu —çünkü bunun anlamı çocuğun yeni bir takım elbise edineceğiydi— hiç şüphe yok ki şahane bir korsan kıyafeti olacaktı bu.

Ondan sonra nereden geldiği belli olmayan bir dizi karınca çıktı ortaya ve günlük işlerine koşturdular. Bir tanesi yiğitçe çabalıyor, kendisinin beş katı büyüklüğünde ölü bir örümceği ağaç gövdesinden yukarı doğru

çıkartıyordu. Kahverengi benekli bir uğur böceği bir otun baş döndürücü yükseklikteki ucuna tırmandı, Tom ona doğru eğilip şöyle dedi:

"Uç, uç, böceğim.
Annen sana terlik pabuç alacak. "

Bunun üzerine böcek de kanatlarını açıp hevesle uçtu. Ama bu durum çocuğu hiç şaşırtmamıştı, çünkü iş takıp takıştırmaya gelince bu böceğin her söylenene inandığını eskiden beri biliyordu ve bu safdilliğini daha önce de sınayıp görmüştü. Ondan sonra güllesini azimle yuvarlayan bir bokböceği çıkageldi. Tom onun ayaklarını gövdesinin altında toplayıp ölü taklidi yaptığını görmek için parmağıyla dokundu böceğe.

Kuşlar da az çok ayaklanmışlardı artık. Bir alaycıkuş Tom'un tepesindeki bir ağaca kondu ve komşusu olan kuşların ötüşlerini şen şakrak taklit etmeye koyuldu. Sonra keskin ötüşlü bir alakarga, mavi bir yalım misali geçip çocuğun uzansa yakalayabileceği bir fidana konuverdi. Başını bir yana devirerek, amansız bir merakla yabancıları incelemeye başladı. Gri bir sincap ve "tilki" ailesine ait büyücek bir yaratık koşturarak geldi. Arada oturup çocuklara bakarak bir şeyler söylüyorlardı, çünkü bu yabani hayvanlar büyük ihtimalle daha önce hiç insan görmemişlerdi ve korkmaları gerekip gerekmediğini pek bilmiyorlardı. Artık tüm doğa uyanmış, hareketlenmişti, sık ağaçların orasından burasından günışığı huzmeleri mızrak gibi yere uzanıyordu. Sonra bu manzaraya, kanat çırpan birkaç kelebek de eklendi.

Tom diğer korsanları uyandırdı. Hiç vakit kaybetmeden bağrışarak koşturdular. Bir iki dakika sonra hepsi soyunmuş, dibi bembeyaz kumla döşeli berrak suda birbirlerini kovalıyor ve boğuşuyorlardı. Suyun şahane enginliğinin öbür tarafında uyuyan minik köye hiç özlem duymadılar. Hızlıca bir akıntı ya da nehrin yükselmesi salı alıp götürmüştü, ama bu durum memnuniyetlerini artırdı, çünkü salın gidişiyle, bir anlamda kendileriyle medeniyet arasındaki köprüleri yakmış oluyorlardı.

Tamamen kendilerine gelmiş, kalpleri mutlulukla dolu ve kurt gibi acıkmış bir halde kampa döndüler. Kısa süre içinde ateşi canlandırdılar. Huck yakınlarda bir pınar bulmuştu. Çocuklar büyücek meşe ya da ceviz

yapraklarından kendilerine bardak yaptılar. Az sonra, bu yabani orman tılsımıyla tatlandırılmış suyun en az kahve kadar güzel olduğunu fark etmişlerdi. Joe kahvaltı için salam keserken, Tom ile Huck ondan bir dakika beklemesini istediler. Kıyıdaki umut verici bir kuytuya yaklaşıp oltalarını attılar ve neredeyse aynı anda ödüllerini aldılar. Joe daha sabırsızlanmaya başlamadan güzel bir levrek, iki tane çipura ve minik bir yayın balığıyla döndüler. Bu kadar balık koca bir aileyi doyurmaya yeterdi. Salamın yanında balık da kızarttılar ve hayretler içinde yemeklerini yediler, çünkü daha önce hiçbir balık onlara bu kadar lezzetli gelmemişti. Tatlı su balığının yakalandıktan sonra ne kadar çabuk pişirilirse o kadar lezzetli olduğunu bilmiyorlardı tabii. Açık havada uyumanın, açık havada idman yapmanın, yıkanmanın ve epeyce acıkmış olmanın ne de güzel bir sos olduğunu da pek düşünmediler.

Kahvaltıdan sonra gölgeye çekilip uzandılar, Huck da piposunu tüttürdü. Ardından ormanın içinde bir keşif gezisine çıktılar. Çürümüş kütüklerin üstünden, yerdeki birbirine girmiş çalıların, her yanı sarmaşıklarla kaplı ormanın kralı ağaçların altından sert adımlarla, neşeyle yürüdüler. Zaman zaman ot döşenmiş ve çiçeklerle bezenmiş minik kuytulara rastlıyorlardı.

Hoşlarına giden bir sürü şey buldular, ama hayret verici bir şey yoktu. Adanın yaklaşık üç mil uzunluğunda ve çeyrek mil genişliğinde olduğunu keşfettiler, anakaraya en yakın yeriyle arasında en fazla iki yüz metre genişliğinde bir boğaz vardı. Hemen her saat başı biraz yüzdükleri için, kampa geri döndüklerinde ikindi vakti olmuştu. Balık tutmayı bile bekleyemeyecek kadar acıkmışlardı. Onun yerine soğuk jambonu mideye indirdiler ve sohbet etmek için kendilerini bir gölgeye attılar. Ama konuşmalar kısa sürede azaldı ve sonunda tamamen kesildi. Ormanı saran durgunluk, kasvet ve yalnızlık hissi çocukların neşesini de etkilemeye başlamıştı. Hepsi de düşüncelere daldı. Ne olduğunu anlayamadıkları bir özlem duygusu içlerini doldurmaya başladı. Sonra bu duygu biçimlenmeye başladı. Yeni yeni filizlenen ev hasretiydi bu. Hatta Elikanlı Finn bile kapı eşiklerinin ve boş fıçıların düşünü kuruyordu. Ama hepsi de bunu

güçsüzlük sayıp utandıklarından, hiçbiri aklından geçenleri söylemeye cesaret edemiyordu.

Bir süredir kulaklarına uzaklardan tuhaf, belli belirsiz bir ses geliyordu. Tıpkı işleyen bir saatin tıklamaları gibi, hep farkındasındır, ama dikkatini çekmez. Sonra bu gizemli ses yaklaştı ve zorla çocukların dikkatlerini üstüne çekti. Çocuklar irkilerek birbirlerine baktılar ve hep birden kulak kabarttılar. Uzun, derin ve kesintisiz bir sessizlik oldu, sonra uzaklardan boğuk bir gümleme yankılanarak suyun üstünden onlara kadar ulaştı.

"Bu da nedir?" dedi Joe, heyecanla.

"Emin değilim," diye fısıldadı Tom.

"Şimşek değildi," dedi Huckleberry, hayret dolu bir sesle, "çünkü şimşek çaktığında..."

"Dur!" dedi Tom, "Sus da dinle."

Onlara yüz yıl kadar uzun gelen bir süre sonunda aynı boğuk gümleme sessizliği bozdu.

"Gidip bir bakalım."

Hep birden ayağa fırlayıp köye bakan kıyıya doğru koştular. Sahile geldiklerinde çalıları aralayıp kendilerini göstermeden nehre baktılar. Küçük buharlı vapur, köyün bir mil kadar aşağısında akıntıyla ilerliyordu. Geniş güvertesi insanlarla doluydu. Vapurun çevresinde kürek çeken ya da akıntıyla ilerleyen bir sürü kayık vardı, ama çocuklar kayıklardaki adamların ne yaptığını anlayamadılar. Vapurun bordasından beyaz bir duman çıktı ve genişleyip tembel bir bulut gibi ağır ağır yükseldi, ardından aynı gümleme çocukların kulaklarına kadar ulaştı.

"Şimdi anladım!" diye haykırdı Tom; "Birileri boğulmuş!"

"Doğru söylüyorsun," dedi Huck; "geçen yaz Bill Turner boğulduğunda da böyle yapmışlardı. Suyun üstünde top patlatınca boğulan kişi yüzeye çıkıyor. Ayrıca ekmeklerin içine civa koyup suya bırakıyorlar, suyun altında boğulmuş biri varsa ekmek onu buluyor ve tam tepesinde duruyor."

"Bunu ben de duymuştum," dedi Joe. "Ekmek bunu nasıl yapıyor hep merak ettim."

"Bence bunu yapan ekmek değil," dedi Tom. "Bana kalırsa ekmeği suya bırakmadan önce *okudukları dua* yapıyor."

"Ama hiçbir şey söylemiyorlar," dedi Huck. "Onları gördüm ve hiç konuşmuyorlardı."

"Bu çok tuhaf," dedi Tom. "Ama belki de içlerinden dua ediyorlardır. Tabii ya, okumadan olmaz. Herkes bilir bunu."

Diğerleri Tom'un sözlerinin akla yakın olduğunu düşündüler, çünkü tılsımla verilen talimatlar olmadan cahil bir ekmeğin böyle ciddi bir göreve gönderildiğinde akıllıca davranması beklenemezdi.

"Vay be, keşke ben de orada olsaydım," dedi Joe.

"Ben de," dedi Huck. "Kimin boğulduğunu bilmek için neler vermezdim."

Çocuklar dinlemeye ve izlemeye devam ettiler. Tom'un zihninde aniden bir şimşek çaktı ve haykırdı:

"Çocuklar, kimin boğulduğunu biliyorum. Biziz boğulan!"

Çocuklar bir anda kendilerini kahraman gibi hissettiler. İşte parlak bir zafer kazanmışlardı. Özlenmişlerdi, arkalarından yas tutulmuştu, onlar yüzünden kalpler kırılmıştı, gözyaşları dökülüyordu. Bu zavallı yitik çocuklara yapılan kötülüklerin hatırası yüzünden kendilerini suçlu hissediyorlardı, kimileri de amansız pişmanlık acılarının pençesinde kıvranıyordu. Hepsinden iyisi de, tüm köy onlar hakkında konuşuyordu, bu göz kamaştırıcı ünleri yüzünden tüm oğlanlar onları kıskanıyordu. Bu çok iyiydi işte. Böyle bir şey için korsan olmaya değerdi.

Hava kararmaya başladığında vapur normal güzergâhına döndü ve kayıklar kayboldu. Korsanlar kamp yerine döndüler. Yeni edindikleri haşmetin ve çıkardıkları muhteşem belanın şanının sevinci yüzünden içleri içlerine sığmıyordu. Balık tuttular, akşam yemeğini pişirip yediler ve köydekilerin onlar hakkında ne düşündüğü ve söylediği konusunda fikir yürüttüler. Halk arasında yarattıkları huzursuzluğa dair manzaralar, durdukları yerden bakınca hayli takdire şayan görünüyordu. Ama gecenin gölgeleri çevrelerini sararken konuşmalar azaldı ve akılları başka yerlerde dolaşırken, gözlerini ateşe dikip öylece oturdular. Artık heyecan meyecan kalmamıştı. Tom ile Joe bu hoş muzipliğin tadını onlar kadar çıkaramayan evdeki bazı kişileri düşünmekten kendilerini bir türlü alıkoyamıyorlardı. Kaygılanmaya başladılar, dertleri ve mutsuzlukları artıyordu. Farkında

olmadan bir-iki kez içlerini çektiler. Joe arkadaşlarının medeniyete dönme konusuna nasıl baktıklarını anlamak için "nabızlarını yoklamayı" epey güç göze alabildi. Hemen dönmekten bahsetmiyordu elbette ama...

Tom hemen alaylara başlayıp onun hevesini kursağında bıraktı! Henüz lafa karışmamış olan Huck da onunla işbirliği yapınca, çabucak kararsızlığın üstesinden gelindi. Joe güç bela lafı çevirdi, bu işten korkaklık damgası yemeden sıyrıldığı için derin bir nefes aldı. İsyan fiilen bastırılmış ve gün kurtarılmıştı.

Gecenin ilerleyen saatlerinde Huck'ın başı göğsüne düşmeye başladı ve en sonunda horul horul uyumaya koyuldu; Joe da onu izledi. Tom dirseğine dayanmış hareketsiz duruyor ve dikkatle diğer ikisini izliyordu. Nihayet yavaşça doğruldu ve ateşin yarattığı titrek gölgelerin arasında, otların içinde bir şeyler aramaya başladı. Çevreye saçılmış akçaçınar kabuklarını gözden geçirdikten sonra uygun görünen iki tanesi seçti. Sonra ateşin yanına çömelip, "kırmızı tebeşiriyle" kabukların üzerine zorlukla bir şeyler yazdı; bir tanesini dürüp ceketinin cebine yerleştirdi, diğerini de Joe'nun şapkasının içine koyup biraz uzağa bir yere kaldırdı. Ayrıca şapkanın içine bazı paha biçilemez hâzinelerini de koydu; bunların arasında bir parça tebeşir, kauçuk bir top, üç olta iğnesi ve bir tane "kesme" diye bilinen misket vardı. Ardından ayak ucuna basarak ağaçların arasından dikkatle uzaklaştı ve artık sesinin duyulmayacağı bir yere geldiğini hissedince de, kumsala doğru hızla koşmaya başladı.

BÖLÜM XV

Birkaç dakika sonra Tom kumsalın açığındaki sığ suda Ilinois kıyısına doğru yürüyordu. Derinlik beline gelinceye kadar yolun yarısını kat etmişti bile. Akıntı yüzünden artık dik duramadığından, güvenle suya atlayıp geri kalan yüz metreyi yüzmeye başladı. Akıntıyı çapraz geçmeye çalışıyordu, ama yine de düşündüğünden daha hızlı aşağı sürüklendi. En nihayetinde kıyıya ulaşmayı başardı ve kendini yukarı çekebileceği alçak bir yer buluncaya kadar akıntıyla sürüklendi. Ağaç kabuğu yerinde mi diye ceketinin cebini yokladıktan sonra, ormana girip üstünden sular damlayarak kıyı boyunca ilerledi. Saat ona gelirken köyün tam karşısında bir açıklığa vardı. Yüksek kıyının ve ağaçların gölgesinde duran vapuru gördü. Göz kırpan yıldızların altında her şey alabildiğine sessizdi. Kıyı boyunca etrafı kolaçan ederek ses çıkarmadan ilerledi, sonra da suya girdi, birkaç kulaç atıp vapurun pupasına bağlanmış olan kayığa bindi. Tahtaların altına girerek soluk soluğa beklemeye başladı.

Bir süre sonra çan çaldı, bir ses açılma emri verdi. Bir-iki dakika içinde kayığın burnu vapurun arkasına doğru döndü ve yolculuk başladı. Tom başarısından memnundu, çünkü bunun vapurun son seferi olduğunu biliyordu. Çok uzun bir süre gibi gelen on - on beş dakika sonra makineler durdu. Tom kayıktan aşağı kayıp karanlıkta sahile yüzdü. Geç kalanlara yakalanmamak için elli metre kadar aşağıda karaya çıktı. Tenha sokaklardan koşarak geçip, kısa süre içinde kendini teyzesinin arka çitinin karşısında buldu. Çitten atladı, eve yaklaştı ve içinde ışık yanan oturma odasının penceresinden içeri baktı. Polly Teyze, Sid, Mary ve Joe Harper'ın annesi hep birlikte oturmuş konuşuyorlardı. Yatağın kenarında toplanmışlardı ve kapı da yatağın öbür tarafında kalıyordu. Tom kapıya gidip kilidi yavaşça kaldırdı, sonra kapıyı usulca iterek biraz araladı. Her gıcırdadığında duraksayarak dikkatle itmeye devam etti ve en sonunda, emekleyerek içeri

girmesine yetecek kadar araladığına karar verdi. Böylece önce kafasını içeri sokarak sakınganca içeri sokulmaya başladı.

"Mum neden titreşiyor böyle?" dedi Polly Teyze. Tom acele etti. "Baksanıza kapı mı açık ne? Tabii ya, açık kalmış. Bu aralar tuhaf şeylerin sonu gelmiyor. Git de kapat şunu Sid."

Tom tam zamanında yatağın altına girdi. Bir süre yattığı yerde nefes alıp verişini düzene sokmaya çalıştı, ondan sonra da biraz daha süründü ve teyzesinin ayağına dokunabilecek kadar yakına geldi.

"Ama söylediğim gibi," dedi Polly Teyze, *"kötü* bir çocuk değildi... sadece hınzırdı. Delifişek gibi, gamsız bir oğlandı. Bir aygırdan daha fazla sorumluluk sahibi değildi. Asla içinde kötülük yoktu ve şu dünyadaki en iyi yürekli çocuktu." Bunları söyledikten sonra ağlamaya başladı.

"Ya, ya, benim Joe da öyleydi... daima şeytanlık peşinde koşardı ve her türlü hınzırlığı yapardı, ama hiç bencil değildi ve çok iyiydi... Tanrı beni affetsin, daha önce ekşidi diye attığımı hatırlamayıp onu kremayı aşırdı diye dövdüğüm gözümün önünden gitmiyor, artık onu bir daha asla, asla, asla göremeyeceğim, zavallı talihsiz çocuk!" Bayan Harper yüreği sökülüyormuş gibi hüngür hüngür ağlamaya başladı.

"Umarım Tom şimdi bulunduğu yerde daha rahattır," dedi Sid; "ama keşke bazı konularda iyi olabilseydi..."

"Sid!" Tom yaşlı kadının yüzünü göremese de, gözlerindeki öfkeyi hissetmişti. "Tom'a karşı tek kelime ettiğini görmeyeyim, artık gitti o! Tanrı onunla ilgilenir... sen hiç kendini yorma küçük bey. Ah, Bayan Harper, onu nasıl unuturum bilmiyorum! Genellikle yaşlı kalbime eziyet edip durmasına rağmen şu hayatta benim için bir teselliydi o."

"Rabbin verdiği canı Rab alır. Takdiri ilahi işte! Ama çok zor... ah, buna katlanmak ne kadar zor! Daha geçen Cumartesi Joe burnumun dibine bir çatapat atmıştı, ben de bir tane patlattığım gibi yere sermiştim onu. Nereden bilecektim ki, hemencecik... ah, keşke bir şansım daha olsaydı, ona sarılır ve dualar ederdim."

"Evet ya, evet, neler hissettiğini çok iyi anlıyorum, Bayan Harper, tam olarak biliyorum neler hissettiğini. Daha dün öğlenleyin, Tom kedinin ağzından içeri ağrıkesici boşaltmıştı da hayvan neredeyse evi yerle bir

ediyordu. Tanrı beni affetsin, yüksüğümle Tom'un kafasına vurmuştum, zavallı çocuk, zavallı merhum. Ama şimdi tüm dertlerinden kurtuldu işte. Ondan duyduğum son sözler ise ayıbımı yüzüme..."

Ama bu hatıra yaşlı kadına ağır geldiğinden, yine hıçkırıklara boğuldu. Tom da burnunu çekmeye başlamıştı, ama diğerlerinden ziyade kendine acıyordu. Mary'nin de ağladığını ve hıçkırıklar arasında onun için iyi bir şeyler söylediğini duyabiliyordu. Kendini daha önce hiç görmediği kadar önemli ve soylu görmeye başladı. Ama yine de teyzesinin üzüntüsü ona öyle dokunmuştu ki, neredeyse yatağın altından çıkıverip onu neşeye boğacaktı. Üstelik böyle bir hareketin tiyatroya uygun görkemi de çok çekici geliyordu, ama yine de bu arzusuna direndi ve kıpırdamadan durdu. Dinlemeye devam ettiği kesik kesik cümlelerden şunları öğrendi: İlk başta yüzerken boğulduklarının zannedilmiş, sonra küçük salın yokluğu fark edilmişti; çocuklardan bazıları kayıp çocukların bütün köy "müthiş bir şey duyacak" dediğini hatırlamış, kafasını işletebilen büyükler "bu bilgileri bir araya getirerek" çocukların sala binip gittiğine kanaat getirmişti. Nehrin aşağısındaki köyde ortaya çıkacakları sanılmıştı, fakat öğleye doğru köyün beş-altı mil aşağısında sal Missouri kıyısında bulunmuş ve artık umut kesilmişti. Karınları acıkıp da, gündüz ya da karanlık basmadan önce eve dönmediklerine göre boğulduklarına karar vermişti herkes. Cesetlerin aranmasının boşuna olduğunu düşünüyorlardı; çünkü çocukların hepsi de iyi yüzücülerdi ve nehrin ortasındaki güçlü akıntıda boğulmadılarsa, kesin kurtulup kıyıya ulaşırlardı. Çarşamba gecesindeydiler. Eğer cesetler Cumartesi'ye kadar bulunamazsa tamamen umut kesilecek ve sabahleyin cenaze töreni yapılacaktı. Tom'un tüyleri diken diken oldu.

Bayan Harper hıçkırıklar arasında iyi geceler dileyerek gitmek üzere arkasını döndü. Sonra iki matemli kadın aynı anda içgüdüsel bir hareketle dönüp kucaklaşarak, uzun uzun ağladılar ve ancak ondan sonra ayrıldılar. Polly Teyze, Sid ile Mary'ye olağandışı sevecenlikte bir iyi geceler diledi. Sid burnunu çekerek, Mary de tüm kalbiyle ağlayarak gitti.

Polly Teyze diz çöküp Tom için öyle yürek paralayıcı, öyle duygulandırıcı dualar etti, sözcüklerinden ve yaşlı, titreyen sesinden öyle

eşsiz bir sevgi fışkırdı ki, dualar bittikten sonra bile uzun süre Tom gözyaşlarına engel olamadı.

Teyzesi yattıktan sonra da uzun süre hareketsiz kaldı, çünkü kadın zaman zaman üzüntüyle iç çekiyor, huzursuzca hareket ediyor ve yatakta dönüyordu. Ama en sonunda uyuyakaldı, sadece uykusunda usul usul inliyordu. Tom ağır ağır yerinden çıktı ve yatağın yanında ayağa kalktı, mumu yakıp ışığını eliyle gizleyerek teyzesine baktı. Yüreği ona karşı acıma hissiyle doldu. Ağaç kabuğunu çıkarıp mumun yanına koydu. Ama sonra bir şey düşündü ve kararsızca orada bir süre oyalandı. Aklına gelen güzel bir fikirle düşündüğü şeyi çözünce, yüzü aydınlandı. Ağaç kabuğunu çabucak cebine geri koydu, eğilip teyzesinin solgun yanağını öptü ve sessizce dışarı çıkıp kapıyı arkasından kapattı.

Vapurun bağlı olduğu yere geri döndüğünde kimseyi görmeyince cesurca geminin güvertesine çıktı, çünkü vapurda bekçi dışında kimse kalmadığını ve onun da taş gibi kıpırdamadan uyuduğunu biliyordu. Pupadan kayığın halatını çözdü, kayığa bindi ve nehrin yukarısına doğru sessizce kürek çekmeye koyuldu. Köyün bir mil kadar yukarısına ulaştığında, karşı kıyıya yöneldi ve var gücüyle kürek çekmeye koyuldu. Karşı kıyıya ustaca yanaştı. Kayığı alıkoymak istiyordu, çünkü bu da bir tür gemiydi, dolayısıyla korsanlar için meşru bir av teşkil ediyordu. Ama kayığı arayacaklarını ve neticede saklandıkları yerin ortaya çıkabileceğini biliyordu. Bu yüzden kayığı bırakıp kıyıya çıktı ve ormanın içine girdi.

Oturup uzun süre dinlendi, ama çektiği tüm acıya rağmen uyanık kalmak için de direndi, sonunda yorgun argın kamp yerinin hizasına doğru ilerledi. Gece sona ereli çok olmuştu. Adanın kumsalının hizasına ulaştığında gün ışımıştı. Güneş iyice yükselip geniş nehri ışıltılarla doldurana kadar biraz daha dinlendi, sonra da suya atlayıp adaya doğru yüzmeye başladı. Biraz sonra üzerinden sular damlayarak fark edilmeden kampın eşiğine gelmiş, Joe'nun sözlerini dinliyordu:

"Hayır, Tom harbi çocuktur Huck, bence geri gelecek. Bizi bırakıp gitmez. Bunun bir korsan için yüz karası olacağını bilir ve o duruma düşmeyecek kadar gururludur. Bence bir plan yapıyor. Asıl düşündüğüm şey neyi planladığı?"

"Olsun, her koşulda eşyaları artık bizim, öyle değil mi?"

"Neredeyse bizim sayılır, Huck, ama henüz değil. Kahvaltıya kadar buraya gelmezse bizim olacağını yazmış."

"Ki geldi!" dedi Tom, sahneye çıkar gibi çalımla kampa girdi.

Kısa sürede doyurucu bir salam ve balık kahvaltısı hazırladılar, hazırlarken de Tom onlara yaşadığı maceraları (süsleye püsleye) anlattı. Hikâye sona erdiğinde şanlı şerefli bir kahramanlar takımı gibi hissediyorlardı kendilerini. Tom yemekten sonra bir kuytuya çekilip öğlene kadar uyudu. Diğer korsanlar da balık tutmak ve keşfe çıkmak için hazırlık yaptılar.

BÖLÜM XVI

Akşam yemeğinden sonra, çete kumsalda kaplumbağa yumurtası avına çıktı. Kumun içine çubuklar sokuyor ve gevşek bir yere rast gelince dizlerinin üstüne çöküp elleriyle kazıyorlardı. Tek bir çukurdan elli altmış yumurta çıkardıkları oluyordu. Yumurtalar yusyuvarlak beyaz şeylerdi ve cevizden birazcık daha küçüktü. O gece dillere destan bir yumurta şöleni düzenlediler, Cuma sabahı da aynı şölen tekrarlandı. Kahvaltıdan sonra, kumsalda taklalar atıp bağrışarak birbirlerini kovaladılar; koşarken üstlerinde başlarında ne varsa sağa sola savuruyorlardı. Nihayet çırılçıplak kaldılar ve şenliklerini sığ suların içine, akıntının olduğu yere taşıdılar, akıntı zaman zaman ayaklarının yerden kesilmesine yol açıyor ve eğlenceyi daha da artırıyordu. Kimi zaman da bir araya gelip birbirlerine avuç avuç su atıyor, bir elleriyle yüzlerini koruyarak yavaş yavaş yaklaşıyor ve nihayet güreşmeye başlıyorlardı. Baskın gelen, rakibini suya batırıncaya kadar güreş devam ediyordu. Ak ayak ve kollardan bir yumak halinde boğuşuyor, sular sıçratıyor, kahkahalar atıyor ve aynı anda nefes almak için suyun üstüne çıkıyorlardı.

İyice yorulduktan sonra koşarak sahile çıkıp kuru, sıcak kumların üstüne serildiler ve üstlerini kumla örtmeye çalıştılar, bir süre sonra yeniden canları suya girmek istedi ve önceki şenlik tekrar başladı. En sonunda çıplak tenlerinin, ten rengi "taytlara" hayli benzediğini düşünerek kumun üstüne bir halka çizip sirkçilik oynamaya koyuldular. Sirkin üç soytarısı vardı, çünkü hiç kimse bu şerefli konumu komşusuna kaptırmaya niyetli değildi.

Ondan sonra misketler fora edildi, iyice kabak tadı verinceye kadar oynadılar. Ardından Joe ile Huck yeniden yüzmeye gitti, ama Tom kumsalda kaldı, çünkü pantolonunu fırlatıp atarken ayak bileğindeki çıngıraklı yılan çıngırağından bileziği düşürmüştü ve bu gizemli tılsımın

koruması olmadan nasıl olup da bir yerine kramp girmediğine şaşıyordu. Bileziği buluncaya kadar suya girmedi, bulduğunda ise diğer çocuklar yorulmuş, dinlenmeye karar vermişlerdi. Zamanla birbirlerinden ayrıldılar, üçünü de sıkıntı bastı. Geniş nehrin öte yakasına, güneşin altında köyün uyukladığı yere özlem dolu bakışlar attılar. Tom ayak başparmağıyla kuma *Becky* yazarken buldu kendini. Hemen sildi ve zayıflığından dolayı kendine kızdı. Ama sonra aynı adı tekrar kuma yazdı; elinde değildi. Tekrar sildi ve içindeki bu şeytani arzudan sıyrılmak için çocukları bulup bir araya getirdi.

Ama Joe'nun keyfi artık geri dönmemecesine kaçmıştı. Evini o kadar özlemişti ki, çektiği çileye katlanacak hali kalmamıştı. Gözlerine yaşlar hücum etmesine çok az kalmıştı. Huck da gamlı görünüyordu. Tom'un da pek neşesi kalmamıştı, ama belli etmemek için büyük çaba sarf ediyordu. Henüz onlara söylemeye hazır olmadığı bir sırrı vardı, ama isyanla sonlanacağa benzeyen bu buhran ortadan kalkmazsa, sırrını açmak zorunda kalacaktı galiba. Neşeli görünmeye çalışarak seslendi:

"Eminim bu adada daha önce de korsanlar vardı, çocuklar. Haydi tekrar keşfe çıkalım. Definelerini buralarda bir yere saklamış olmalılar. İçi altın ve gümüşle dolu çürümüş bir tahta sandık bulsak fena mı olur ha?"

Ama bu sözler çok cılız bir coşku yarattı ve herhangi bir yanıt gelmeden o da sönüp gitti. Tom onları ayartmak için bir-iki şey daha denedi ama yine başaramadı. Bu hayli cesaret kırıcı bir işti. Joe elinde bir çubukla kederli kederli kumu karıştırıyordu. Nihayet konuştu:

"Çocuklar, bırakalım bu işi artık. Ben eve gitmek istiyorum. Burası çok ıssız."

"Hayır Joe, zamanla alışırsın," dedi Tom. "Burada ne kadar çok balık avladığımızı baksana."

"Bana ne balıktan, balıkçılıktan. Ben eve gitmek istiyorum."

"Ama Joe, hiçbir yerde buradaki gibi yüzme fırsatı bulamazsın."

"Yüzmek o kadar eğlenceli değil, üstelik yüzmeme izin vermeyen birileri olmayınca yüzmenin de tadı çıkmıyor sanki. Ben eve gitmek istiyorum."

"Hayret bir şey! Bebe misin sen? Anneni mi istiyorsun?"

"Evet, annemi istiyorum, senin olsa sen de isterdin. Ben senden daha fazla bebe değilim." Joe usul usul burnunu çekmeye başladı.

"Aman şu ağlak bebeyi bırakalım da annesinin kucağına dönsün, değil mi Huck? Zavallıcık... Annesinin kucağını mı özlemiş? Gitsin öyleyse. Sen buradan gayet memnunsun, değil mi Huck? Biz kalıyoruz, değil mi?"

Huck'tan pek gönülsüz bir "e...ve..t" çıktı.

"Seninle bir daha hayatım boyunca konuşmayacağım," dedi Joe ayağa kalkarak. "İşte gidiyorum!" Sıkkın bir halde az öteye gidip giyinmeye başladı.

"Kimin umurunda?" dedi Tom. "Kimse seni istemiyor. Git evine dön de herkes gülsün sana. Oysa ne güzel korsan olmuştun! Huck ile ben ana kuzusu değiliz. Biz kalıyoruz, değil mi Huck? Eğer istiyorsa çeksin gitsin. Onsuz da gayet iyi idare ederiz, derim ben."

Ama Tom göründüğü kadar umursamaz değildi, Joe'nun asık suratla giyinmeye devam ettiğini gördükçe telaşlanıyordu. Huck'ın hevesle Joe'nun hazırlanışını izlediğini ve uğursuz bir suskunluğa gömüldüğünü görmek de pek iç rahatlatıcı değildi. Joe hiçbir veda sözcüğü etmeden suya girip Illinois sahiline doğru yürümeye başladı. Tom'un morali iyice bozuldu. Bakışlarını Huck'a çevirdi. Huck onun bakışlarına dayanamayıp gözlerini yere indirdi. Sonra da söze girdi:

"Ben de gitmek istiyorum, Tom. Gerçekten de yalnız, kimsesiz kaldık burada, artık daha da kötü olacak. Haydi biz de gidelim, Tom."

"Ben gitmiyorum, istiyorsanız hepiniz gidebilirsiniz. Ben kalacağım."

"Ben gitsem iyi olacak, Tom."

"İyi, git bakalım... kim tutuyor seni?"

Huck çevreye saçılmış giysilerini toplamaya başladı.

"Tom, senin de gelmeni isterim. Gel bir daha düşün. Sahile çıktığımızda seni bekleriz."

"Epey uzun beklersiniz o zaman, başka da bir şey olmaz."

Huck üzüntüyle uzaklaşmaya başladı; Tom da, gururunu yenip onlarla gitmek için müthiş bir arzu duyarak arkasından baktı. Çocukların durmasını bekliyordu, ama ikisi de suları yararak ağır ağır yürümeye devam ediyordu. Orasının artık iyice ıssız ve sessiz olduğunu fark etti. Gururunu yenmek için

son bir hamle yaptı ve arkadaşlarının arkasından koşarak bağırmaya başladı:

"Durun! Durun! Size söylemem gereken bir şey var!"

Hemen durup ona doğru döndüler. Yanlarına vardığında sırrını onlara anlatmaya başladı, önce karamsarca dinlediler, ama sonra nereye varmak istediğini anlayınca savaş çığlıkları atıp alkışlamaya başladılar; bu fikrin "acayip!" olduğunu ve baştan söyleseydi hiç ayrılmaya kalkmayacaklarını söylediler. Tom makul bir sebep uydurdu; ama asıl sebep, bu sırrın bile onları uzun süre yanında tutmayacağından korktuğu için son bir ayartma şansı olarak yedekte saklamasıydı.

Çocuklar neşeyle geri döndüler ve bıraktıkları yerden azgınlığa devam ettiler, bu arada sürekli Tom'un harikulade planından söz ediyor, dehasına hayranlıklarını belirtiyorlardı. Leziz bir yumurta ve balık öğününden sonra, Tom artık tütün içmeyi öğrenmek istediğini söyledi. Bu fikir Joe'nun da hoşuna gitti ve o da katılmak istedi. Huck ikisine de pipo yapıp içini tütünle doldurdu. Bu çömezler daha önce asma yaprağını kıvırarak yaptıkları purolardan başka hiçbir şey içmemişlerdi, ki bu da hem dili pek buruyordu, hem de "erkeksi" sayılmazdı doğrusu.

Yere uzanıp çenelerini dirseklerine dayayarak dikkatle pipolarını tüttürmeye başladılar, ama pek de kendilerine güvenemiyorlardı. İçlerine çektikleri dumanın tadı hiç iyi değildi ve kusacak gibi oluyorlardı, ama yine de: "Ama bu çok kolaymış be!" dedi Tom. "Hepsinin bu kadarcık olduğunu bilsem, çok daha önceden öğrenirdim."

"Ben de öyle," dedi Joe. "Tamamen çocuk oyuncağı."

"Pek çok defa insanları tütün içerken görmüş, keşke ben de yapabilsem, demiştim, ama becerebileceğim hiç aklıma gelmemişti," dedi Tom.

"Hiç sorma, ben de aynısını düşünürdüm, değil mi Huck? Sen benim böyle dediğimi hatırlıyorsundur elbette, ha? Huck söylesin bak."

"Kim bilir kaç kez söyledin," dedi Huck.

"Ben de derdim ki," dedi Tom; "yüzlerce kez söyledim. Bir keresinde mezbahanın oradayken. Hatırlamıyor musun Huck? Bob Tanner vardı, Johnny Miller ve Jeff Thatcher da söylediğimde oradaydı. Hatırlamıyor musun, Huck, unuttun mu yoksa bunları söylediğimi?"

"Evet, söylemiştin," dedi Huck. "Beyaz bir misket kaptırdığımın ertesi günüydü... yok yok, ondan bir önceki gündü!"

"İşte bak, sana söylemiştim," dedi Tom. "Huck da hatırlıyor."

"Bana kalsa bu pipoyu tüm gün içebilirim," dedi Joe. "Hiç midem bulanmadı."

"Benimki de bulanmadı," dedi Tom. "Bütün gün içmeye devam edebilirim, ama eminim Jeff Thatcher içemezdi."

"Jeff Thatcher mı! İki nefes çekse yere yığılır. Hele bir denesin; görür gününü o zaman!"

"Kesinlikle görür. Ya Johnny Miller. Johnny Miller'ı bir kez olsun şunu denerken görmek isterdim."

"Ben de, ben de," dedi Joe. "Eminim Johnny Miller hayatta bu kadar uzun süre içemezdi. Bir kere içine çekse bile işi biterdi."

"Gerçekten de biterdi, Joe. Keşke çocuklar bizim şimdiki halimizi görebilseydi."

"Keşke!"

"Çocuklar, asla kimseye bundan bahsetmeyin. Daha sonradan gelip sana, 'Joe, pipon var mı? Canım tütün istedi!' derim. Bunun üzerine sen de umursamadan, sanki önemsiz bir şeyden bahsediyormuş gibi, 'Evet. *Eski* pipom yanımda, başka bir tane daha var, ama tütünümün kalitesi o kadar iyi değil,' dersin. Ben de sana, 'Çok fark etmez, *sert* olması yeter,' derim. Ondan sonra pipolarını çıkartırsın ve gayet fiyakalı bir şekilde yakarız, işte o zaman gör yüzlerini!"

"Gerçekten tam şenlik olur, Tom; keşke hemen *şimdi* yapabilseydik!"

"Bence de! Uzaklarda korsanlık yaptığımız sırada bunu öğrendiğimizi söylesek, bizimle gelemedikleri için nasıl da çatır çatır çatlarlardı?"

"Belki demiyorum, muhakkak. Kesin çatlarlardı!"

Sohbet böyle devam etti; ama yavaş yavaş saçmalamaya, kopuk kopuk cümleler kurmaya başladılar. Aradaki sessizlikler uzadı, tükürme sıklığı olağanüstü derecede arttı. Çocukların avurtlarının içindeki her gözenek bir çeşmeye dönüşmüştü adeta. Dillerinin altındaki mahzenleri su basmasını önlemek için boşaltım işlemini zar zor yetiştiriyorlardı. Tüm çabalarına rağmen zaman zaman boğazlarından içeri taşmalar yaşanıyor ve bunları da

her seferinde ani öğürmeler takip ediyordu. Çocukların ikisinin de benzi sararmış, perişan olmuşlardı. Joe'nun gevşeyen parmaklarının arasından piposu düştü. Biraz sonra Tom da kendininkini düşürdü. İki çeşmeden de gürül gürül tükürük akıyor, iki pompa var güçleriyle bunları dışarı fırlatıyordu. Joe bitkin bir sesle:

"Bıçağımı kaybetmişim," dedi. "Gidip aramaya başlayayım bari."

Tom da titreyen dudaklarının arasından kesik kesik cevap verdi:

"Sana yardım edeyim. Sen şu tarafa git, ben de pınarın oraları arayayım. Yok, yok, senin gelmene gerek yok Huck... biz buluruz."

Huck geri oturdu ve bir saat kadar bekledi. Ondan sonra kendini yalnız hissederek arkadaşlarını bulmaya gitti. Ormanın içinde epeyce birbirinden uzak yerlerde uyuyup kalmışlardı ve benizleri kül gibiydi. Ama başlarında herhangi bir dert varsa bile artık ortadan kalktığını söylüyordu içinden bir ses.

O akşam yemekte pek konuşmadılar, mütevazı bir duruşları vardı. Huck yemeğin üstüne kendi piposunu hazırladıktan sonra onlarınkini de hazırlayacakken, hayır dediler, kendilerini pek iyi hissetmiyorlardı. Akşam yedikleri bir şey dokunmuştu herhalde.

BÖLÜM XVII

Gece yarısına doğru Joe uyandı ve diğerlerine seslendi. Havanın gittikçe boğuklaşması uğursuz bir şeyleri haber veriyor gibiydi. Çocuklar birbirlerine sokuldular. Atmosferdeki durgunluğun yarattığı ağır sıcaklığın boğuculuğuna rağmen ateşin koruyuculuğuna ihtiyaç duyuyorlardı. Hiç kıpırdamadan, tedirgince bekleyerek oturdular. Ateşin ışığının ötesinde her şey gecenin karanlığına karışıp siliniyordu. Titrek bir ışıltıyla bitki örtüsü bir anlığına görünüp kayboldu. Birazdan ikinci ve daha kuvvetli bir ışık çaktı. Sonra bir tane daha. Ardından ormandaki dalların arasından belli belirsiz bir hışırtı geçti ve çocuklar yanaklarını bir esintinin yaladığını hissettiler. *Gecenin Ruhu* geçip gitti sanarak ürperdiler. Bir duraksama oldu. Ondan sonra tuhaf bir ışıkla gece gündüze döndü, ayaklarının altındaki en küçük ot yaprakları bile ayrı ayrı görünür oldu. Işıkta üç irkilmiş yüz birbirine baktı. Bir şimşek çatlayıp dağılarak derin bir gümbürtüyle gökyüzünden indi ve uzaklarda bir yerde yankılanarak sustu. Tüm yaprakları hışırdatan dondurucu bir esinti, ateşin çevresindeki külleri kaldırıp kar gibi yağdırdı. Başka bir şiddetli ışıkla tüm orman aydınlandı. Ardından kopan korkunç gürleme ve çatırtıda, çocuklar çevrelerindeki ağaçların tepesi kopuyor sandılar. Sonrasındaki derin karanlıkta dehşetle birbirlerine sarıldılar. Birkaç büyük yağmur damlası yapraklara çarparak düşmeye başladı.

"Çabuk çocuklar, çadıra gidelim!" diye bağırdı Tom.

Hemen ayağa fırladılar, karanlıkta köklere ve dallara takılarak koştular, ama hepsi farklı yönlere gidiyorlardı. Her şeyi vınlatarak geçen bir rüzgâr ağaçların arasında kükredi. Kör edici şimşekler art arda çakıyor, hemen ardından kulakları sağır edici gürlemeler geliyordu. Sonra sağanak patladı ve artan kasırga, yağmuru perde gibi savurmaya başladı. Çocuklar birbirlerini çağırıyorlardı, ama fırtınanın kükreyişi ve gök gürlemeleri

seslerini bastırıyordu. Yine de teker teker yollarını bulup üşümüş, korkmuş ve sırılsıklam olmuş bir halde çadırın altına girdiler. Ama yine de bu sefalet içinde bir arada oldukları için şükrediyorlardı. Başka sesler kesilse bile, eski yelken rüzgârda öyle bir çırpınıyordu ki birbirlerini duyamıyorlardı. Fırtına güçlendikçe güçlendi ve en sonunda yelken tutturdukları yerlerden kopup rüzgârla beraber uçtu gitti. Çocuklar el ele tutuşarak düşe kalka koşturup nehir kıyısındaki büyük meşenin altına sığındılar. Fırtına doruğa ulaşmıştı. Gökyüzünü ateşe veren şimşeklerin ışığında, aşağıdaki her şey son derece belirgin, gölgesiz ve netti: rüzgârda eğilip bükülen ağaçlar, gürül gürül akan nehrin ak köpükleri, havayı dolduran serpintiler, karşı kıyıdaki yüksek yerlerin koyu hatları. Tüm bunlar hızla geçen bulut yığınlarının ve sağanak perdelerinin ardında kalıyordu. Kısa aralıklarla dev ağaçlar savaşta yeniliyor ve genç ağaçların üstüne devriliyordu. Hiç ara vermeyen gök gürlemeleri artık kulakları yırtan patlamalara dönüşmüştü. O kadar yakından ve şiddetli geliyordu ki insanın dili tutuluyordu. Fırtına bir ara öyle kuvvetle esmeye başladı ki adayı parça parça edecek, yakıp kavuracak, ağaç tepelerine kadar sular altında bırakacak, üfleyip uçuracak ve üzerinde yaşayan tüm yaratıkları sağır edecek, hem de bunların hepsini aynı anda yapacak sandılar. Evsiz gençlerin kafalarını dışarı çıkarmaması gereken türden vahşi bir geceydi bu.

Ama en sonunda muharebe sona erdi, kuvvetler geri çekildi, tehditler ve homurdanmalar azaldı ve barış dünyaya hakim oldu. Çocuklar bir hayli sarsılmış halde kampa döndüler. Ama oraya vardıklarında, hâlâ şükredecek bir şeylerin kaldığını anladılar, çünkü altında yattıkları büyük ağaca yıldırım düşmüş, parça parça etmişti ve bu felaket gerçekleştiğinde onlar altında değildi.

Kamptaki her şey sırılsıklam olmuştu, kamp ateşi de sönmüştü, çünkü kendi yaşlarındaki başka çocuklar gibi onların da aklı bir karış havadaydı ve yağmura karşı bir önlem almamışlardı. Bu da son derece can sıkıcı bir şeydi, çünkü tepeden tırnağa ıslanmışlardı ve donuyorlardı. Üçü de içinde bulundukları sıkıntıyı ifade etmek için ahlanıp vahlanıyorlardı. Ama sonra ateşi dibinde yaktıkları büyük kütüğün içinin yanarak oyulmuş olduğunu (yukarı kıvrılıp topraktan ayrıldığı noktada) el kadar bir közün ıslanmaktan

kurtulduğunu fark ettiler. Böylece kütüklerin ıslanmamış alt taraflarından topladıkları kabukları ve kıymıkları kullanarak ateşi tekrar yakmak için sabırla uğraşmaya başladılar. Bunu başardıktan sonra da kuru dalları üst üste yığıp gürül gürül yanan bir fırın yarattılar ve yürekleri yeniden mutlulukla doldu. Jambonu kurutup kendilerine bir ziyafet çektiler, ardından ateşin başına oturup gece yarısı macerasını genişleterek ve abartarak sabaha kadar birbirlerine anlattılar, çünkü etrafta uyumak için uzanabilecekleri hiç kuru yer yoktu.

Güneş yükselip de üstlerine vurduğunda biraz uykuları geldi ve kumsala gidip uyumak için uzandılar. Ama çok geçmeden güneşin kavuruculuğundan rahatsız olup yorgun argın kahvaltı hazırlamaya koyuldular. Yemekten sonra kendilerini paslanmış gibi hissettiler, kasları katılaşmıştı ve yine ev hasreti çökmüştü içlerine. Tom emareleri görünce, korsanları elinden geldiğince neşelendirmeye çalıştı. Ama misketlerle, sirklerle, yüzmekle, ne de başka bir şeyle ilgilenmiyorlardı. O muhteşem sırrını hatırlattı ve birazcık neşelenmelerini sağladı. Bu neşe henüz sönmeden de, yeni bir araçla ilgilerini çekmeyi başardı. Bir süre için korsan olmayı bırakacak ve Kızılderili olacaklardı. Bu fikir hoşlarına gitti ve çok geçmeden tamamen soyunmuş, zebralar gibi tepeden tırnağa kara çamurdan şeritlere bürünmüşlerdi, hepsi şef olmuştu elbette, ardından bir İngiliz köyüne saldırmak üzere ormanda ilerlemeye başladılar.

Zaman içinde ayrı düşüp üç düşman kabile oldular ve kan donduran savaş naralarıyla birbirlerini pusuya düşürdüler; birbirlerinden binlercesini öldürüp kafa derilerini yüzdüler. O gün kan gövdeyi götürdü. Bu yüzden de pek içlerine sindi.

Akşam yemeği saatine doğru karınları aç bir halde mutlu mesut kampta toplandılar. Ama bu sefer yeni bir zorluk çıktı: Düşman Kızılderililer barış yapmadan aynı sofraya oturamazdı ve barış çubuğu içmeden düşmanlığı sona erdirmeye de imkân yoktu. Barış sağlamak için başka hiçbir usul duymamışlardı. Vahşilerden iki tanesi içlerinden korsan kalmış olmayı diliyordu neredeyse. Ama başka çıkar yol yoktu, bu yüzden becerebildikleri kadar neşeli görünmeye çalışarak sırayla pipolarını içtiler.

Ama bekledikleri olmadı. Vahşilikten memnun kaldılar, çünkü bir şey kazanmışlardı. Artık kayıp bir bıçağı bulmak için oradan ayrılmadan da biraz içebiliyorlardı. Çok rahatsız olacak kadar mideleri bulanmıyordu. Özel bir çaba sarf etmedikleri için bu büyük becerilerini görmezden gelecek değillerdi. Yemeğinden sonra tekrar denediklerinde bayağı başarı gösterdiler ve böylece neşeli bir akşam geçirdiler. Bu marifet, altı ulusun kafa derisini yüzmekten daha büyük bir kıvanç vermiş, sevindirmişti onları. Şimdilik bırakalım tüttürsünler, gevezelik edip böbürlensinler, çünkü bir süreliğine bize hiçbir faydaları yok.

BÖLÜM XVIII

Ama aynı sakin Cumartesi ikindisinde, o küçük köyde kıvançtan eser yoktu. Harper'lar ile Polly Teyze'nin ailesi büyük bir kederle, gözyaşları içinde yas tutuyorlardı. Gerçi normalde de köy gayet sessiz bir yerdi, ama bu sefer alışılmadık bir sessizlik sinmişti her yana. Köylüler dalgın dalgın işlerini yapıyor, pek az konuşuyor ama sık sık içlerini çekiyorlardı. Cumartesi tatili çocuklara yük gibi geliyordu. Oyun oynamayı çekmiyordu canları, zamanla tüm oyunlar sona erdi.

Öğlenden sonra Becky Thatcher kendini okul bahçesinde gamlı gamlı dolaşırken buldu. Ama bahçede onu teselli edecek bir şey yoktu. Becky kendi kendine konuşuyordu:

"Keşke o pirinç ocak topuzu bende kalsaydı! Artık onu hatırlatacak hiçbir şey yok elimde." Gözyaşlarını zar zor bastırarak yutkundu.

Sonra durdu ve kendi kendine şöyle dedi:

"Ben tam buradaydım. Keşke yeniden yaşamak elimde olsaydı. Asla söylemezdim öyle şeyler... dünyayı verseler söylemezdim hiçbirini. Ama artık o yok. Bir daha asla, asla, asla göremeyeceğim onu."

Bu düşünceler onu iyice yıktı ve yanaklarından yaşlar süzülerek uzaklaştı. Ardından Tom ile Joe'nun oyun arkadaşları olan bir grup kız ve oğlan geldi, gözlerini çite dikip saygılı bir tonla konuşarak Tom'un son gördüklerinde şunu şunu yaptığından, Joe'nun şunu söylediğinden, şu hareketi yaptığından (tüm söylenen sözlerin ya da olayların, felaketin habercisi olduğunu şimdi görebiliyorlardı!) bahsetmeye başladılar. Her konuşan kişi kayıp çocukların o sırada tam olarak nerede durduğunu göstererek şöyle bir şeyler söylüyordu:

"Ben de tam şurada duruyordum... tam şimdi durduğum gibi, o da senin durduğun yerdeydi... işte o kadar yakınındaydım... ve gülümsedi, aynen

böyle... sonra içimde bir ürperme oldu böyle... korkunçtu... işte o anda bunun ne anlama geldiğini hiç düşünmediydim, ama şimdi anladım!"

Daha sonra, ölen çocukları en son kimin canlı gördüğü üzerine bir tartışma başladı ve pek çoğu bu üzücü ayrıcalığa kendisinin sahip olduğunu öne sürerek hafiften çarpıtılmış kanıtlar sundu. Merhumları kimin gördüğüne ve onlarla son kez konuştuğuna en nihayetinde karar verildiğinde, şanslı olanlar kendilerini kutsal bir önemde hissettiler ve diğerleri de onları ağzı açık, kıskançlıkla takdir etti. Aklına başka azametli başarı gelmeyen zavallı bir çocuk, hoş görülebilir ölçüde bir gururla hatırladığı bir şeyin sözünü etti:

"Bir keresinde Tom Sawyer beni dövmüştü."

Ama bu şan edinme çabası başarısız oldu. Birçok çocuk aynı şeyi söyleyebilirdi ve bu da ayrıcalığı çok değersiz kılıyordu. Bu grup da, hayret dolu seslerle kayıp kahramanlarla ilgili hatırlarını anlatarak ağır ağır uzaklaştı.

Ertesi sabah Pazar okulu sona erdiğinde çan her zamanki gibi kısaca çalmak yerine ağır ve uzun uzun çaldı. Çok sessiz bir sabahtı ve matem sesi, tüm tabiata sinmiş sessizliğe gayet iyi uymuştu. Köylüler toplanmaya başladı, çoğu girişte durup üzücü olayla ilgili konuşuyordu. Ama içeride hiç fısıldaşma yoktu; sadece sıralara oturan kadınların elbiselerinin çıkardığı hışırtılar bozuyordu sessizliği. Küçük kilisenin en son ne zaman bu kadar dolu olduğunu kimse hatırlayamıyordu. Bir süre sonra bir bekleyiş suskunluğu, sabırsızca bir sessizlik oldu ve önce Polly Teyze, ardından Sid ile Mary, onların peşinden de Harper ailesi, hepsi siyahlara bürünmüş halde içeri girdiler. Bunun üzerine yaşlı papaz da dahil herkes hürmetle doğruldu ve yas tutanlar ön sıraya oturana kadar ayakta bekledi. Bu kez sadece ara sıra hıçkırıklarla kesilen bir ayin sessizliği oldu. Ardından papaz kollarını iki yana açıp dua etmeye başladı. Etkileyici bir ilahinin ardından, Kutsal Kitap'tan "Diriliş ve hayat benim..." suresi okundu.

Tören devam ederken din adamı kayıp çocukların zarafetine, başarısına ve nadir bulunur gelecek vaat eden kişiliğine dair öyle tasvirler yaptı ki orada bulunanların hepsi bu tasvirlere yürekten inandı; daha önce çocukların bu yönünü hiç görmediği, aksine zavallıların sadece hatalarını ve

kusurlarını gördüğü için vicdan azabından kıvranmaya başladı. Papaz merhumların hayatındaki birçok dokunaklı olaya da değindi ki hepsi de çocukların tatlı, cömert kişiliklerinin göstergesiydi; orada bulunanlar da artık bu olayların ne kadar soylu ve güzel olduğunu hatırlıyor, meydana geldikleri sırada düpedüz haytalık olarak görüp iyi bir dayakla cezalandırdıklarını kederle hatırlıyorlardı. Hazin hikâye devam ederken kiliseye toplanmış olanlar gittikçe daha çok duygulandılar ve en sonunda artık dayanamayıp onlar da ıstırap dolu bir hıçkırıklar korosu halinde ağıtçılara katıldılar. Papazın ta kendisi bile duygularına karşı koyamamış, kürsüde ağlıyordu.

Balkon tarafında bir hışırtı olmuştu, ama kimse dikkat etmedi. Biraz sonra kilisenin kapısının gıcırdadığı duyuldu. Papaz yaşlı gözleriyle mendilinin üstünden bakınca dondu kaldı! Önce bir çift göz, sonra İkincisi papazın bakışlarını takip etti, ardından, adeta içgüdüsel bir hareketle, oradaki herkes ayağa kalkıp o tarafa döndü. Üç ölü çocuk sıraların arasından ilerliyordu, en başta Tom, arkasında Joe ve onun arkasında da bir paçavra bohçası gibi görünen ve çekine çekine ilerleyen Huck. Kullanılmayan balkona saklanmış, kendi cenaze törenlerini dinlemişlerdi.

Polly Teyze, Mary ve Harper'lar hemen kavuştukları çocukların üstüne atıldılar, onları öpücüklere boğarken binlerce kez şükrettiler. Zavallı Huck ise arkada utangaç ve tedirgin dikiliyor, ne yapacağını ya da hiç şefkat emaresi göremediği bakışlardan nasıl saklanacağını bilemiyordu. Önce bir tereddüt etti, sonra oradan sıvışmaya davrandı, ama Tom onu hemen yakaladı:

"Polly Teyze, bu haksızlık. Huck'ı gördüğü için sevinen birileri de olmalı."

"Tabii ki var! Ben onu gördüğüme sevindim, zavallı annesiz çocuk!" Polly Teyze'nin sevgi dolu bakışları Huck'ı öncekinden daha fazla tedirgin etmişti. Aniden papaz avazının çıktığı kadar bağırdı:

"Bizi esirgeyen Tanrı'ya şükürler olsun. *İlahiye başlayalım!* Bütün kalbinizle söyleyin!"

Söylemeye başladılar. Herkes coşkuyla ilahi söylemeye başladı. Kilisenin koca orgu bu neşeyle öyle bir ses verdi ki kirişler sarsıldı. Korsan

Tom Sawyer çevresindeki kıskanç gençlere bakarak hayatının en gurur verici anını yaşadığını kendi kendine itiraf etti.

Topluluk dışarı çıkarken, orgdan böyle bir ses çıktığını duymak için tekrar gülünç duruma düşmeye razı olacaklardı neredeyse.

Tom o gün bir yılda yediğinden daha çok tokat yedi ya da —Polly Teyze'nin ruh haline göre— öpücüklere boğuldu; ama hangisinin Tanrı'ya şükrandan ve kendisine olan sevgiden kaynaklandığını pek bilemedi.

BÖLÜM XIX

Tom'un büyük sırrı buydu: Korsan kardeşleriyle eve dönmeyi ve kendi cenaze törenine katılmayı planlamıştı. Cumartesi günü hava kararırken bir kütüğe binip Missouri kıyısına kürek çekmişler, köyün beş-altı mil aşağısında karaya çıkıp şafak sökünceye kadar ormanda uyumuşlardı. Sonra da tenha arka sokaklardan dolanarak gelmiş, kullanılmayan balkonda çürüğe ayrılmış sıraların arasında uyumuşlardı.

Polly Teyze ile Mary, Pazartesi sabahı kahvaltıda Tom'a büyük bir şefkat gösterdiler ve bir dediğini iki etmediler. Alışılmamış ölçüde çok konuşuyorlardı. Polly Teyze bir ara şöyle dedi:

"Pekala, çok da kötü bir şaka olmadığını kabul ediyorum, Tom, neredeyse bir hafta boyunca herkese çile çektirerek epeyce iyi zaman geçirdiniz, ama bana da eziyet edecek kadar katı yürekli olman çok acı. Madem bir kütüğün üstünde cenazene gelebildin, daha önce de bir yolunu bulup gelebilir ve bana sağlığının iyi olduğunu, evden kaçtığını haber verebilirdin."

"Doğru, öyle yapabilirdin, Tom," dedi Mary; "eminim aklına gelmiş olsa yapardın da."

"Yapar mıydın, Tom?" dedi yüzü hevesle aydınlanan Polly Teyze. "Gerçekten yapar mıydın, eğer aklına gelseydi?"

"Şey... ben, bilemiyorum. Her şey ortaya çıkardı ama o zaman."

"Tom, beni daha fazla sevdiğini sanıyordum," dedi Polly Teyze. Sesindeki keder çocuğa ıstırap veriyordu. "Keşke bunu aklına getirecek kadar düşünceli olsaydın, gerçekten yapmasan da olurdu."

"Tamam teyze, zararı yok," dedi Mary; "Tom biraz böyle işte, aklı havada... sürekli acelesi olduğundan hiçbir zaman bunları akıl etmez."

"Öyleyse daha da ayıp. Sid olsa akıl ederdi. Üstelik Sid olsa gelir yapardı da. Tom, günün birinde, çok geç olduğunda arkana bakacak ve sana

hiçbir zahmet vermediği zamanlarda beni daha fazla hoş tutmuş olmayı dileyeceksin."

"Yapma teyze, seni çok seviyorum ben," dedi Tom.

"Hareketlerinle de bunu göstersen inanırdım."

"Keşke akıl etseydim gelmeyi," dedi Tom, pişmanlık dolu bir sesle, "ama sizi rüyamda gördüm. Bu da bir şeydir, değil mi?"

"Pek bir şey değil... kedim bile yapar o kadarını... ama yine de hiç yoktan iyidir. Ne gördün rüyanda?"

"Çarşamba gecesi rüyamda sizi yatağın yanında otururken gördüm, Sid odun sandığının yanındaydı, Mary de hemen onun yanındaydı."

"Evet, öyle oturuyorduk. Zaten hep öyle otururuz. Rüyalarında bizi bu kadarcık umursamış olmana sevindim."

"Ayrıca Joe Harper'ın annesinin de burada olduğunu gördüm."

"Aaa! Gerçekten de buradaydı! Başka ne gördün?"

"Bir sürü şey. Ama biraz bulanık artık."

"Hatırlamaya çalış o zaman, hatırlayamaz mısın?"

"Sanki rüzgâr... rüzgâr esti ve..."

"Gayret et, Tom! Rüzgâr esince bir şey oldu."

Tom parmaklarını alnına bastırıp kaşlarını çatarak bir süre düşündü, sonra, "Şimdi hatırladım!" dedi, "Evet, hatırlıyorum. Rüzgâr mumu titretti!"

"Aman Yarabbim! Devam et, Tom... devam et!"

"Galiba sonra da sen dedin ki, 'herhalde kapı şey olmuş...'"

"Devam et, Tom!"

"Dur biraz düşüneyim... bir dakika. Hah, tamam... herhalde kapı açık kalmış, dedin."

"Burada otururken, sahiden de dedim! Demedim mi Mary? Devam et!"

"Ondan sonra... ondan sonra... çok emin değilim, ama galiba Sid'e kalkıp şey yapmasını... eee..."

"Ne? Ne? Ne yapmasını istedim, Tom? Ne yapmasını istedim?"

"Kapıyı kapatmasını... hah işte... kapıyı kapatmasını istedin!"

"Yarabbim hikmetinden sual olunmaz! Hayatım boyunca böyle bir şey duymadım! Rüyan bu kadarla son bulmuyor herhalde değil mi? Sereny

Harper'a bunu muhakkak anlatmam gerek. Batıl inanca dair söylediği saçmalıklardan sonra buna ne diyecek bakalım? Devam et, Tom!"

"Şimdi her şey aydınlandı. Ondan sonra sen benim kötü olmadığımı, sadece hınzır olduğumu söyledin. Ardından delifişek gibi olduğumdan bahsettin, bir şeyden, neydi... hah... aygırdan daha fazla sorumluluk sahibi değilmişim."

"Aynen öyle dedim! Tamam. Tanrım neler yaratıyorsun! Devam et, Tom!"

"Ondan sonra da ağlamaya başladın."

"Tabii ya. Elbette. Hem ilk seferi de değildi. Ondan sonra..."

"Sonra Bayan Harper ağlamaya başladı, Joe'nun da aynen öyle olduğunu söyledi, keşke kremayı yedi diye onu dövmeseydim, aslında kremayı ben atmıştım, dedi..."

"Tom! Kutsal ruh seni koruyormuş! İçine doğmuş bunlar... Kesinlikle öyle olmuş! Tanrı hepimizi kutsasın!., devam et, Tom!"

"Sonra Sid dedi ki... şey dedi..."

"Ben bir şey dediğimi sanmıyorum," dedi Sid.

"Evet, dedin, Sid," dedi Mary.

"Susun bakayım, bırakın Tom konuşsun! Ne dedi, Tom?"

"Dedi ki... Umarım Tom şimdi bulunduğu yerde rahattır, ama keşke bazı konularda iyi olabilseydi..."

"Bak işte, duyuyor musun? Aynen böyle demişti!"

"Sen de öfkeyle susturdun onu."

"Gerçekten öyle yaptım! Herhalde başımızda bizi izleyen bir melek vardı. Yukarılarda bir yerlerde bir melek bizi izliyordu!"

"Bayan Harper da Joe'nun onu çatapatla korkuttuğundan bahsetti, sen de Peter'dan ve ağrıkesiciden söz açtın..."

"Kesinlikle doğru!"

"Ardından nehirde bizi aramalarıyla ilgili bir sürü şey konuştunuz ve Pazar günü cenazenin düzenleneceğinden bahsettiniz, ardından sen ve Bayan Harper birbirinize sarılıp ağladınız, sonra da o gitti."

"Aynen öyle oldu işte! Kesinlikle öyle oldu, aynen bunlar olmadıysa kör olayım. Tom, görmüş olsan bu kadar doğru anlatamazdın! Sonra ne oldu?

Devam et, Tom!"

"Galiba sonra benim için dua etmeye başladın. Seni görüyor, söylediğin her kelimeyi duyuyordum. Ardından yatağa uzandın ve uyuyakaldın, o kadar üzülmüştüm ki bir akçaçınar kabuğu parçasının üzerine, 'Biz ölmedik... sadece korsanlık etmeye gittik,' yazıp masanın üstüne, mumun hemen yanı başına koydum. Ondan sonra, orada öyle melek gibi uyuduğunu görünce, galiba eğilip yanağından öptüm."

"Gerçekten mi Tom, öptün mü beni? Sırf bunun için her şeyi affedebilirim!" Çocuğu kollarının arasında tüm gücüyle sıktı ve ona kendisini dünyanın en alçak insanı gibi hissettirdi.

"Çok iyi kalplisin, sadece... bir düş olsa bile," dedi Sid kendi kendine konuşur gibi alçak sesle.

"Sus bakalım Sid! İnsanlar rüyalarında gerçek hayatta davranacakları şekilde davranırlar. Al sana kocaman bir elma, senin için saklıyordum bunu, Tom, belki geri gelirsin diye. Hadi okuluna git bakalım. Yüce Rabbime ve cennetteki babamıza seni tekrar bize verdiği için şükürler olsun. Tanrı'nın sabrı ve merhameti sonsuzdur, asla da sözünden dönmez. Gerçi ben değmem onun inayetine, ama onun merhameti ve engebeleri aşmalarını sağlayan yardım eli sırf hak edenlere tahsis edilseydi çok az kişinin yüzü güler, uzun gece geldiğinde çok azı onun cennetine gidebilirdi. Haydi gidin Sid, Mary, Tom, çabuk okulunuza koşun, yapacak bir sürü işim var benim."

Çocuklar okula gittiler ve yaşlı kadın Tom'un mucizevi düşüyle Bayan Harper'ın gerçekçiliğini mağlup etmek için onun evine gitti. Sid evden çıkarken aklından geçen düşünceyi dile getirse herhalde daha iyi etmiş olacaktı:

"Tuhaf doğrusu... eğer bu bir rüyaysa, nasıl oluyor da bu kadar uzun sürüyor ve içinde hiç hata olmuyor!"

Tom büyük bir kahraman olmuştu artık! Oradan oraya atlayıp sıçramıyor, kurum satarak ağır ağır yürüyordu, çünkü tüm halkın gözünü üzerinde hisseden bir korsan olmuştu. Üstelik gerçekten de tüm gözler üstündeydi. O geçerken bakanları ve hakkında konuşanları görmezden gelmeye çalışıyordu, ama adeta canına can katıyorlardı. Kendisinden küçük

çocuklar peşinden ayrılmıyor, merasim alayının başındaki davulcu ya da gezgin hayvanat bahçesinin başındaki fili takip eder gibi ardından geliyor, onun yanında görülmekten ve kendilerine tahammül edilmesinden gurur duyuyorlardı. Tom'un boyundaki çocuklar onun kayboluşundan haberleri yokmuş gibi yapıyorlardı, ama hemen hepsi kıskançlıktan yanıp tutuşuyordu. Kendi tenlerinin de güneşte öyle esmerleşmesi için, onun göz alıcı şanına sahip olmak için her şeylerini verirlerdi. Tom'a gelince, karşılığında koca bir sirk bile verseniz ününden ve esmer teninden vazgeçmezdi.

Okuldaki çocuklar Tom ve Joe'yu gözlerinde öyle büyütmüşlerdi ve bakışlarında öyle bir özlem ve hayranlık vardı ki, kısa sürede kahramanlarımızın burnu olağanüstü büyüdü. Hevesli dinleyicilerini maceralarını anlatmaya başladılar. Ama daha sadece başlamışlardı. Süsleme sanatındaki yaratıcılıkları düşünülürse, maceralarının hiç sonu gelmeyebilirdi. Son olarak pipolarını çıkarıp sakin sakin etrafta dolaşarak içtiklerinde, şanlarının doruğuna da ulaşmış oldular.

Tom artık Becky Thatcher'a ilgi göstermemeye karar vermişti. Şan şöhret yeterliydi. Sırf şanlı olmak için yaşayabilirdi. Artık seçkin biri olduğu için belki Becky ondan özür dilemek isteyecekti. Dilesin bakalım... Tom'un herhangi bir yabancı kadar ilgisiz olabileceğini görecekti. Bir süre sonra Becky okula geldi. Tom onu görmemiş gibi yaptı. Biraz uzağa gidip kızlı erkekli bir gruba katıldı ve onlarla konuşmaya başladı. Birazdan Becky'nin yanakları al al olmuş bir halde gözleri fıldır fıldır ederek aşağı yukarı koşuşturduğunu, okul arkadaşlarını kovalıyormuş gibi yaptığını ve birini yakaladığı zaman kahkahayı patlattığını fark etti. Ama hep Tom'un yakınlarında birini yakalıyordu ve kimi zaman da yan gözle ona bakıyordu. Tüm bunlar Tom'un içindeki tüm haince kibiri uyandırdı ve böylece kızın onu kazanmasını sağlayacak yerde onu kışkırttı ve kızın, çevresinde olduğunu görmemiş gibi yapma gayretini artırdı. Zamanla kız şamatayı bıraktı, kararsızca dolaşmaya başladı. Bir-iki kez içini çekti ve gizlice ama hevesle Tom'un yakınlarından geçti. Sonra bir ara Tom'un diğer herkesten daha fazla Amy Lawrence'la konuşmakta olduğunu fark etti. Adeta kalbine bir bıçak saplandı. Bir anda ne huzuru kaldı ne de rahatı. Oradan

uzaklaşmaya çalıştı, ama ayakları onu dinlemiyor, konuşan çocuklara doğru yaklaştırıyordu. Neredeyse Tom'un dirseğinin dibindeki bir kıza yapmacık bir neşeyle seslendi:

"Mary Austin! Ne kadar fenasın, niye Pazar okuluna gelmedin?"

"Geldim ya... görmedin mi beni?"

"Yoo, görmedim! Sen beni gördün mü? Nerede oturuyordun?"

"Bayan Peters'ın sınıfındaydım, hep orada olurum zaten. Ben seni gördüm."

"Yapma! Seni görmemiş olmam çok acayip. Sana piknikten bahsedecektim."

"Aa, ne güzel. Kim düzenliyor pikniği?"

"Annem benim için düzenliyor."

"Ay çok iyi; benim de gelmeme izin verir mi ki?"

"Verir, verir. Piknik benim için. Benim istediğim herkesin gelmesine izin verir, ben de senin gelmeni isterim."

"Çok tatlı. Ne zaman ki piknik?"

"Yakında. Belki tatil sırasında."

"Çok eğleneceğiz, yaşasın! Diğer kızlarla oğlanları da çağıracak mısın?"

"Tabii, benim arkadaşım olan ya da olmak isteyen herkesi çağıracağım," dedikten sonra Tom'a kaçamak bir bakış fırlattı, ama Tom arkasını dönmüş Amy Lawrence'a adadaki korkunç fırtınayı anlatıyor, kendisi bir metre yakınındayken koca akçaağacın yıldırım düşünce parça parça olduğunu söylüyordu.

"Ben de gelebilir miyim?" dedi Gracie Miller.

"Evet."

"Ya ben?" dedi Sally Rogers.

"Tabii."

"Peki ben?" dedi Susy Harper. "Joe da?"

"Evet."

Böyle devam edip gitti, hepsi neşeyle el çırpıyorlardı, en sonunda Tom ile Amy dışında gruptaki herkes davet edilmek istedi. Sonra Tom serinkanlılıkla konuşmasına devam ederek Amy ile birlikte uzaklaştı. Becky'nin dudakları titremeye başladı ve gözleri yaşardı. Zorlama bir

neşeyle bu emareleri saklayıp gevezeliğe devam etti, ama artık pikniğin de, başka hiçbir şeyin de tadı kalmamıştı. Elinden geldiğince çabuk uzaklaşıp bir köşeye saklandı, ardından kadınların deyimiyle "hüngür hüngür ağladı". Zil çalıncaya kadar, gururu incinmiş bir halde umutsuzca oturdu. Ondan sonra gözlerinde intikam kıvılcımlarıyla ayağa kalktı, saç örgülerini savurarak yürümeye başladı, bunun hesabını fena soracaktı.

Tom ders arasında Amy ile flörtüne devam etti. Becky'yi bulup bu gösterisiyle acı çektirmek için kibirle ağır ağır dolaşıyordu. En sonunda onu gördü, ama aniden sevinci uçup gitti. Becky okulun arkasındaki minik bir sırada Alfred Temple'ın yanıbaşına oturmuş, onunla birlikte resimli bir kitaba bakıyordu. Üstelik kitaba öyle dalmışlardı ve başları birbirine o kadar yakındı ki, dışarıdaki dünyada olup biten hiçbir şeyin farkında değil gibiydiler. Kor gibi bir kıskançlık Tom'un damarlarında dolaşmaya başladı. Becky'nin uzattığı zeytin dalını reddettiği için nefret duydu kendine. Öfkeden ağlayacaktı neredeyse. Birlikte yürürken Amy neşeyle konuşuyordu, çünkü kalbi mutlulukla doluydu. Ama Tom'un dili artık tamamen işlevini kaybetmişti. Amy'nin ne söylediğini duymuyordu ve kız beklentiyle sustuğunda sadece abuk sabuk bir şeyler kekeliyordu ve çoğunlukla da söyledikleri yersiz oluyordu. Okulun arkasından tekrar tekrar geçiyor ve oradaki nefret uyandıran manzara karşısında gözleri dağlanıyordu. Ama elinde değildi. Üstelik Becky Thatcher'ın bir kez olsun onun yaşayanların dünyasında bir yerde olup olmadığına bakmaması —en azından Tom bakmadığını sanıyordu— onu iyice deli ediyordu. Ama Becky onu gayet iyi görüyordu. Kavgayı kazandığının farkındaydı ve az önce kendisinin çile çektiği gibi ona çile çektirdiği için mutluydu.

Amy'nin şen zırvalıkları iyice katlanılmaz hale gelmişti. Tom yapacak işleri olduğuna, halletmesi gereken şeyler olduğuna dair birkaç ipucu verdi; zaman geçip gidiyordu. Ama hiç faydası yoktu. Kız neşeyle şakımaya devam etti. "Of, lanet olsun, hiç kurtulamayacak mıyım ben bu kızdan?" diye aklından geçirdi Tom. Nihayet o şeyleri muhakkak halletmesi gerektiğini belirtti ve kız da safdillikle okul dağıldığında oralarda olacağını söyledi. Tom bunun için ondan nefret ederek adımlarını hızlandırdı.

"Başka hangi çocuk olursa olsun!" diye düşündü Tom, dişlerini gıcırdatarak. "Köydeki her oğlan olur, ama şu akıllı geçinen St. Louis beyzadesi olmasın. Tipe bak, iyi giyiniyor diye kendini aristokrat sanıyor! Göreceğiz bakalım. Seni köyde gördüğüm ilk gün pataklamıştım, küçük bey, demek canın gene istiyor! Ben seni dışarıda yakalarım nasıl olsa! Seni elime geçirdiğimde..."

Hayali bir çocuğu dövme hareketleri yapmaya başladı. Boşluğu itiyor, tekmeliyor, tırmalıyordu.

"Demek öyle ha, demek öyle? Demek istemeden oldu öyle mi? İyi, al bunu da dersini öğren!"

Tom tatmin oluncaya kadar hayali dayak devam etti.

Tom öğlenleyin eve koştu. Amy'nin minnettarca mutluluğunu artık vicdanı kaldırmamıştı, hele öbür taraftan kıskançlığı da beter etmişti onu. Becky ile Alfred resimlere bakmaya devam ediyorlardı, ama dakikalar geçti ve çile çeken Tom görünmedi. Becky'nin zaferine gölge düştü, o da ilgisini kaybetti. Ardından karamsarlık, dalgınlık ve nihayet melankoli geldi. İki-üç kez adımlar duyup kulak kabarttı, ama boşuna umutlanmıştı. Tom gelmedi. En sonunda iyice mutsuz oldu ve işleri bu kadar ileri götürmemiş olmayı diledi. Bilmediği bir şeyden ötürü onu kaybetmekte olduğunu gören Alfred coşkuyla konuşuyordu: "Vay, bu çok güzel! Şuna bir baksana!" En sonunda Becky sabrını yitirdi, "Of, rahat bırak beni! Bunlar umurumda değil," diyerek gözyaşlarına boğuldu, ayağa kalkıp uzaklaşmaya başladı.

Alfred hemen peşinden koşup onu teselli etmeye çalıştı, ama Becky:

"Git buradan, beni rahat bırakmayacak mısın? Senden nefret ediyorum!" dedi.

Çocuk duraksadı ve ne yapabileceğini düşündü, çünkü kız öğlen tatili boyunca resimlere bakacağını söylemişti, şimdi ise ağlaya ağlaya gidiyordu. Alfred umutsuzca boş okul binasına girdi. Kendini küçük düşürülmüş hissediyordu ve çok öfkeliydi. Gerçeği kestirmek hiç de zor değildi, kız Tom Sawyer'dan intikam almak için onu kullanmıştı. Bunlar aklına gelince Tom'a karşı nefreti tekrar canlandı. Kendini fazla tehlikeye atmadan, onun başını belaya sokmanın bir yolunu aradı. Gözü Tom'un ders kitabına takıldı. İşte bir fırsat çıkmıştı. Sevinçle gidip o öğlenden sonra işlenecek dersin

sayfasını açtı ve üzerine mürekkep döktü. O sırada arkasındaki bir pencereden içeriye bakan Becky onu gördü ve fark edilmeden pencerenin önünden çekildi. Tom'u bulup anlatmak için eve doğru yürümeye başladı. Tom ona minnettar kalacaktı ve tüm sorunları çözülecekti. Ama yarı yolda fikrini değiştirdi. Piknikten bahsettiği sırada Tom'un davranışını buruklukla hatırladı ve kalbi utançla doldu. Tom'un mürekkep dökülmüş kitap yüzünden dayak yemesine göz yummaya, ayrıca ebediyen ondan nefret etmeye karar verdi.

BÖLÜM XX

Tom sıkıntılı bir halde eve döndüğünde, teyzesinin söylediği ilk şey, hüznünü pek de ümit vaat etmeyen bir pazarda satmaya kalktığını gösterdi:

"Tom, derini yüzeceğim senin."

"Ne yaptım ki teyze?"

"Ne yapmadın ki. Saf saf Sereny Harper'lara gittim, şu rüyanla ilgili zırvalıklara onun da inanacağını bekliyordum, ama ne oldu, meğer Joe'yu sorguya çekmiş. Senin gerçekten bizim eve geldiğin ve söylediğimiz her şeyi duyduğun ortaya çıktı. Bugün böyle şeyler yapan bir çocuk yarın ne yapar bilemiyorum Tom. Sereny Harper'a gidip kendimi aptal durumuna düşürmeme izin verdiğini, beni uyarmak için hiçbir şey yapmadığını düşünmek içimi yakıyor vallahi."

Teyzesi olaya farklı bir bakış açısı getirmişti. Sabahki zekice oyunu Tom'a iyi bir şaka gibi görünmüştü, hatta dahiceydi. Ama şimdi adilik, haksızlık gibi geliyordu. Başını önüne eğdi ve bir süre aklına söyleyecek hiçbir şey gelmedi, ama sonunda:

"Keşke yapmasaydım, teyze... hiç aklıma gelmemişti," dedi

"Ah yavrum, hiç gelmiyor ki zaten aklına. Kendi bencilliğin dışında hiçbir şeyi düşündüğün yok. Bizim sıkıntımıza bakıp gülmek için gece vakti Jackson Adası'ndan buraya kadar gelmeyi biliyorsun, rüya hakkındaki yalanınla beni kandırmayı da biliyorsun. Fakat bize acıyıp kederden kurtarmak hiç aklına gelmiyor."

"Yaptığımın adice olduğunu biliyorum, teyze, ama gerçekten adice bir şey yapmaya çalışmıyordum; doğru söylüyorum. Ayrıca o gece size gülmek için de gelmemiştim."

"Peki ne için gelmiştin?"

"Bizim için üzülmeyin, çünkü boğulmadık diye haber vermeye gelmiştim."

"Senin böyle iyi bir şey düşünebileceğine bir saniyecik inanabilsem, dünyanın en şükran dolu insanı ben olurdum, Tom; ama biliyorum ki senin aklın böyle iyiliklere çalışmaz."

"Hayır, çalışır, teyze, gerçekten... yalanım varsa şuradan şuraya adımımı atamayayım."

"Tom, yalan söyleme bana... yeter artık. İşleri kötüleştirmekten başka faydası yok bunun."

"Sahiden yalan değil, teyze, doğruyu söylüyorum sana. Yas tutmaktan kurtarmak istemiştim seni... gelmemin tek nedeni buydu."

"Buna inanmak için dünyaları verirdim... bir ömürlük günahın kefareti olurdu, Tom. Kaçtığın ve bu kadar kötü davrandığın için mutlu bile olurdum. Ama işte akıl işi değil bu; peki neden söylemedin bana yavrum?"

"Cenazeden bahsetmeye başladığınızda, aklıma kilisede saklanma fikri geldi, teyze, ben de onu mahvetmemek için bir şey demeden geri gittim. Ağaç kabuğunu da cebime koydum ve sesimi çıkarmadım."

"Hangi kabuk?"

"Korsanlığa gittiğimizi yazdığım kabuk. Ama şimdi, keşke, diyorum, keşke seni öptüğümde uyansaydın... gerçekten öyle."

Teyzesinin yüzündeki öfkeli ifade kayboldu ve gözlerinde aniden bir sevecenlik belirdi.

"Beni gerçekten öptün mü Tom?"

"Evet, öptüm."

"Gerçekten emin misin bundan?"

"Tabii eminim, teyze... kesinlikle eminim."

"Peki beni neden öptün Tom?"

"Çünkü seni çok seviyordum ve uykunda inliyordun, çok üzüldüm."

Bu sözler doğruya benziyordu. Yaşlı kadın sesindeki titremeyi gizleyemeden şöyle dedi:

"Şimdi beni tekrar öp Tom!.. Sonra da doğru okuluna, artık daha fazla meşgul etme beni."

Tom dışarı çıkar çıkmaz yaşlı kadın dolaba koşup Tom'un korsanlığa giderken giydiği harap olmuş ceketi çıkardı. Elinde ceketle durup kendi kendine şöyle dedi:

"Hayır, buna cesaret edemem. Zavallı çocuk, herhalde yalan söyledi... ama çok, çok güzel bir yalan, insanın için ferahlatıyor. Dilerim ki Tanrı'dan... Yok, yok, biliyorum Tanrı onu affedecektir, çünkü böyle bir yalan söylemek için çok iyi niyetli olmak gerekir. Ama yalanını yakalamak istemiyorum. En iyisi bakmayayım."

Ceketi geri koydu ve bir dakika kadar tereddütle orada durdu. İki kere dolabı açıp ceketi tekrar çıkardı ve ikisinde de vazgeçip geri koydu. Son bir kez daha ceketi tekrar eline aldı ve bu kez destek için de şu düşünceye sarıldı: "İyi bir yalandı... iyi bir yalandı... dert etmeyeceğim bunu." Böylece ceketin cebine baktı. Bir an sonra Tom'un ağaç kabuğunda yazanları gözyaşları içinde okurken söyleniyordu:

"Milyon tane günah işlese, affedebilirim bu çocuğu!"

BÖLÜM XXI

Polly Teyze'nin öpücüğünde öyle bir şey vardı ki moralini düzeltmiş, efkarını dağıtıp yüreğini ayaklarını yerden kesen bir mutlulukla doldurmuştu. Okula giderken Kır Sokağı'nın baş tarafında Becky Thatcher'a rastladı. Ruh hali daima davranışlarını etkiliyordu. Hiç tereddüt etmeden ona doğru koşarak şöyle dedi:

"Bugün çok adice davrandım Beck, çok özür dilerim. Yaşadığım sürece bir daha asla, asla böyle bir şey yapmayacağım... haydi artık barışalım, olur mu?"

Kız durup küçümseyerek yüzüne baktı:

"Bu tavırlarını kendine saklarsan çok sevinirim Bay Thomas Sawyer. Bir daha seninle hiç konuşmayacağım."

Başını hışımla çevirerek geçip gitti. Tom o kadar şaşırmıştı ki "Aman çok da umurumdaydı, Bayan Sivrizeka" demek için doğru zamanı kaçırdı. Bu yüzden hiçbir şey söylemedi. Ama yine de epeyce öfkelenmişti. Onun erkek olmasını dileyerek okul bahçesine koştu, erkek olsa neler yapacağını hayal ediyordu bir yandan da. Onunla karşı karşıya geldi ve yanından geçerken iğneleyici bir şeyler söyledi. Becky de ağır bir laf savurdu ve öfkeli karşılaşma ipleri adamakıllı gerdi. Hınçla dolan Becky, dersin başlaması ve mürekkepli kitap için Tom'un kırbaçlandığını görmek için sabırsızlanıyordu. Bir ara Alfred Temple'ı ihbar etmeyi aklından geçirdiyse de, Tom'un saldırganca hamlesi onu tamamen vazgeçirmişti.

Zavallı kız belanın kendi başına gelmek üzere olduğundan habersizdi. Öğretmen Bay Dobbins orta yaşına varmış, ama hayattaki emellerine ulaşamamış bir adamdı. En büyük arzusu doktor olmaktı, ama yoksulluk yüzünden bir köy öğretmeni olabilmişti ancak. Her gün masasının çekmecesinden gizemli bir kitap çıkartır ve öğrencilere bir şey yaptırmadığı sırada ilgiyle bu kitabı okurdu. Kitap daima kilit altındaydı. Okulda kitaba

bir göz atmak istemeyen tek bir afacan bile yoktu, ama hiç bu fırsatı bulamamışlardı. Kitabın ne hakkında olduğu konusunda her erkek ya da kızın bir teorisi vardı, ama birbirine benzeyen iki teori bile yoktu ve gerçeklere ulaşmanın yolu da bir türlü bulunamıyordu. Becky kapının hemen yanındaki masanın yanından geçerken, anahtarın kilidin üstünde unutulmuş olduğunu gördü! Bu çok değerli bir andı. Etrafına bakındı; yalnız olduğunu anladıktan birkaç saniye sonra kitabı ellerinde tutuyordu. Kitabın kapağı —Profesör Bilmemkim, *Anatomi*— ona hiçbir şey çağrıştırmadı; o da sayfaları çevirmeye başladı. Biraz sonra çok güzel çizili renklendirilmiş bir resme denk geldi: bir insan bedeni, hem de anadan doğmaydı. Tam o anda sayfanın üstüne bir gölge düştü, Tom Sawyer kapıdan içeri girerken resmi görmüştü. Becky telaşla kitabı kapatmaya çalışırken, bir talihsizlik eseri resimli sayfa ortasına kadar yırtılıverdi. Kitabı hemen çekmeceye soktu, anahtarı çevirdi, utanç ve üzüntüyle ağlamaya başladı:

"Tom Sawyer, insanları takip edip onların baktığı şeylere bakmak için gerçekten senin gibi adi bir insan olmak gerekir."

"Senin bir şeye baktığını nereden bileyim ben?"

"Kendinden utanmalısın, Tow Sawyer. Beni ihbar edeceksin değil mi. Of, ne yapacağım ben, ne yapacağım! Öğretmen beni dövecek, daha önce hiç okulda dayak yememiştim."

Sonra minik ayağını sertçe yere vurarak şöyle dedi:

"İstediğin kadar adilik yap! Ben de bir şey olacağını biliyorum. Bekle görürsün! Alçak, alçak, alçak!" — yeniden hüngür hüngür ağlamaya başlayarak okuldan dışarı fırladı.

Tom kısmen bu aralıksız hücum yüzünden şaşırdığından oracıkta kalakalmıştı. Kendi kendine şöyle dedi:

"Bu kız hem acayip hem de salak. Demek okulda hiç dayak yemedin! Ne var ki dayak yemekte! İşte kız gibi diye buna denir... Hem derileri ince hem de tavuk kadar ciğerleri yok. Tabii ki bu küçük salağı Dobbins'e şikayet etmeyeceğim, çünkü o kadar adice olmayan başka yollardan alabilirim öcümü, ama ne faydası var ki? Dobbins kitabı kimin yırttığını soracak. Kimse cevap vermeyecek. Sonra da her zaman yaptığı şeyi

yapacak... Sırayla herkese soracak ve doğru kıza sorduğu zaman, ne derse desin onun yaptığını anlayacak. Kızların yüzü daima onları ele verir. Kabukları sert değildir onların. Kesin dayak yiyecek. Neyse, Becky Thatcher'ın işi zor görünüyor, çünkü bundan kesinlikle kaçışı yok." Tom meseleyi biraz daha düşündükten sonra ekledi: "Bana ne ki, o da beni benzer bir durumda görmek isterdi... Biraz terlesin de aklı başına gelsin!"

Tom dışarıda koşturan kalabalığa karıştı. Birkaç dakika sonra öğretmen geldi ve herkes sınıfa girmeye başladı. Tom dersine pek kendini veremiyordu. Kızların tarafına her baktığında, Becky'nin yüzünün hali canını sıkıyordu. Olup bitenleri düşününce ona acımak istemiyordu, ama elinde değildi işte. Tam anlamıyla adına yakışır bir sevinç yaşayamıyordu bir türlü.

Biraz sonra kitabın durumu keşfedildi ve Tom'un zihni bir süreliğine tamamen kendisiyle ilgili konulara kaydı. Becky de bir süreliğine sıkıntısının ağırlığından kurtuldu ve olup bitenleri ilgiyle izledi. Tom'un kitaba mürekkebi dökenin kendisi olduğunu inkâr etmesinin başını dertten kurtarmayacağını tahmin etmişti; haklı da çıktı. İnkâr etmek işleri daha kötüleştirmiş gibi görünüyordu. Becky buna memnun olacağını düşünmüştü, hatta memnun olduğuna inanmaya çalıştı, ama pek emin değildi. Dayağın en şiddetli yerinde ayağa kalkıp Alfred Temple'ı şikâyet etmek geldi içinden, ama sessiz kalmak için kendini zorladı, çünkü, dedi kendi kendine, o da benim resmi yırttığımı söyleyecektir kesinlikle. Tek kelime etmeyeceğim, onu kurtarmak için yapmayacağım bunu!

Tom dayak bitince kaygısızca sırasına geri döndü, çünkü onunla bununla boğuşurken yanlışlıkla mürekkebi dökmüş olabileceğini düşünmüştü. Sırf zevahiri kurtarmak ve adetlere uymak için inkâr etmiş, dayak bitinceye kadar da ilkelerinden ödün vermemişti.

Yaklaşık bir saat daha geçti. Öğretmen tahtında uyuklamaya başlamıştı, okuma yapanların mırıltısı insanın uykusunu getiriyordu. Bay Dobbins yavaş yavaş doğruldu, esnedi, sonra da çekmecesini açıp kitaba uzandı, çıkarmakla çıkarmamak arasında bir süre kararsız kaldı. Öğrencilerin çoğu gevşek gevşek başını kaldırıp baktı, ama iki tanesi büyük bir ilgiyle hareketlerini izliyordu. Bay Dobbins bir süre kitabın üzerinde dalgın dalgın

parmaklarını gezdirdi, sonra da çıkardı ve koltuğuna yerleşip okumaya hazırlandı.

Tom hemen Becky'ye bir bakış fırlattı. Avcıya yakalanmış ve başına silah doğrultulmuş çaresiz bir tavşanın bakışları vardı kızda. Tom onunla tüm tartışmalarını unuttu. Çabuk! Bir şeyler yapmalıydı! Hem de şimdi, hemen! Ama mesele o kadar acildi ki, buluş yapma yeteneği felç olmuştu. Güzel! Aklına bir şey geldi! Bir koşu gidip kitabı kapacak ve kapıdan fırlayıp kaçacaktı! Ama bir an için kararsız kaldı ve o şansı kaybetti. Öğretmen kitabı açmıştı. Keşke Tom az önceki fırsatı tekrar eline geçirebilseydi! Çok geç, artık Becky'ye kimse yardım edemez, dedi kendi kendine. Bir saniye sonra öğretmen başını kaldırıp öğrencilere bakmaya başladı. Göz göze geldiklerinin hepsi yere bakmaya başlıyordu. En masum olanları bile korkutacak bir bakışı vardı. Ona kadar saymaya yetecek bir süre sessizlik oldu; öğretmen gazabını topluyordu.

"Kim yırttı bu kitabı?"

Hiç ses çıkmadı. Yere iğne düşse sesi duyulurdu. Sessizlik devam ederken, öğretmen suçluluk işaretleri görebilmek için tek tek çocukların yüzlerine bakmaya başladı.

"Benjamin Rogers, sen mi yırttın bu kitabı?"

İnkâr. Yeniden sessizlik.

"Joseph Harper, sen mi yaptın?"

Yine inkâr. Bu işlemin ağır ağır süren işkencesi yüzünden Tom'un huzursuzluğu iyice artmıştı. Öğretmen oğlanların sıralarını taradıktan sonra biraz düşündü ve bu kez kızlara döndü:

"Amy Lawrence?"

Kız başını iki yana salladı.

"Gracie Miller?"

Aynı hareket.

"Susan Harper, bunu sen mi yaptın?"

Gene olumsuz. Bir sonraki kız Becky Thatcher'dı. Tom heyecandan ve durumun ümitsizliğini hissettiğinden zangır zangır titriyordu.

"Rebecca Thatcher" — (Tom kızın yüzüne baktığında, korkudan bembeyaz kesilmiş olduğunu gördü) — "sen mi yırttın... hayır, yüzüme

bak" (kızın elleri yalvarırcasına havaya kalkmıştı) — "sen mi yırttın bu kitabı?"

Tom'un zihninde bir şimşek çaktı. Bir anda ayağa fırladığı gibi bağırdı:

"Ben yaptım!"

Bu mucize kabilinden aptallık yüzünden bütün sınıf donakaldı. Tom dağılmış melekelerini toplamak için bir an öyle dikildi. Az sonra cezasını çekmek üzere ilerlerken zavallı Becky'nin gözlerinde ışıldayan şaşkınlık, minnettarlık ve sevgi yüz değneğe bile değermiş gibi geldi ona. Yaptığı şeyin azametinden kendisi de etkilendiğinden, Bay Dobbins'in o güne kadarki en acımasızca darbelerine gıkını bile çıkarmadan göğüs gerdi. Okul dağıldıktan sonra iki saat cezaya kalma emrinin fazladan zalimliğini de kayıtsızlıkla karşıladı. Çünkü esareti bitince dışarıda onu kimin bekleyeceğini biliyordu ve o bıktırıcı saatleri boşa geçmiş saymıyordu.

Tom o gece Alfred Temple'dan intikam alma planları yaparak uyudu. Çünkü Becky utanç ve pişmanlıkla ona her şeyi anlatmış, kendi hainliğinden bahsetmeyi de unutmamıştı. Ama intikam arzusu bile bir süre sonra yerini daha hoş düşüncelere bıraktı ve Becky'nin son sözleri kulağında yankılanarak uyuyakaldı:

"Tom, ne kadar da soylusun!"

BÖLÜM XXII

Tatil yaklaşıyordu. Zaten hep sert bir adam olan öğretmen daha da sert ve titiz olmuştu, çünkü "sınav" günü okulda iyi bir gösteri yapmak istiyordu. Değneği ile cetveli nadiren boş duruyordu artık —hiç değilse daha küçük öğrenciler arasında. Sadece en büyük oğlanlar ve on sekiz ya da yirmi yaşlarındaki kızlar dayaktan kaçabiliyordu. Üstelik Bay Dobbins'in dayağı sertti de! Peruğunun altında kabak gibi kel bir kafası olmasına rağmen, daha yeni orta yaşa ulaşmıştı ve kaslarında hiçbir zayıflık yoktu. Büyük gün yaklaşırken, öğretmenin içindeki tüm tiranlık yüzeye çıktı. En ufak kusurları bile cezalandırmaktan kindarca bir haz alıyor gibiydi. Neticede en küçük oğlanlar günlerini korku ve acı içinde geçiriyor, geceleri de intikam planları yapıyordu. Öğretmene hınzırlık etme fırsatı bulduklarında asla kaçırmıyorlardı. Ama öğretmen daima bir adım öndeydi. Her başarılı intikamın misillemesi öyle kapsamlı ve azametli oluyordu ki, çocuklar daima muharebe alanını yenilmiş olarak terk ediyorlardı. En sonunda bir araya gelerek, göz kamaştırıcı bir zafer getireceğini umdukları bir plan yaptılar. Tabelacının oğlunu aralarına aldılar, ona planı anlatıp yardımını istediler. Onun da bunu kabul etmek için kendince sebepleri vardı, zira öğretmen onların evini pansiyon olarak kullanıyordu ve çocuğun ondan nefret etmesi için bolca sebep çıkmıştı ortaya. Öğretmenin eşi birkaç gün içinde köy dışında bir yere ziyarete gidecekti, o yüzden de planı engelleyecek hiçbir şey kalmıyordu. Öğretmen önemli etkinliklere hazırlık kabilinden körkütük sarhoş olurdu. Tabelacının oğlu, sınav akşamı adam koltuğunda sızıp da müsait hale geldiğinde "o işi halledecek" ve doğru anda uyanıp aceleyle okula gitmesini sağlayacaktı.

Derken bu ilginç olayın da vakti geldi. Akşam sekizde okul binası ışıl ışıldı, yaprak ve çiçeklerden çelenklerle süslenmişti. Öğretmen, yüksek platforma yerleştirilmiş büyük koltuğuna tahtaya arkası dönük olarak

kurulmuştu. Bir hayli yumuşamış ve gevşemiş gibi bir hali vardı. İki yandaki üçer sıra ve tam önündeki altı sıra köyün ileri gelenleri ve öğrencilerin ebeveynleri tarafından doldurulmuştu. Sol tarafında, misafirlerin oturduğu sıraların arkasındaki geniş bir sahneye o akşamki etkinliklerde yer alacak öğrenciler oturtulmuştu: yıkanıp temizlenmiş, cendere misali kıyafetlerin içine sokulmuş küçük oğlanlar; sersem sersem dikilen büyük oğlanlar; keten ve muslinler içinde, çıplak kollarının ve büyükannelerinin eski takılarının fena halde farkında, pembe mavi kurdeleli, saçları çiçeklerle süslü, kar kümeleri misali kızlar ve genç bayanlar. Salonda bulunanların geri kalanı da etkinlikte rolü olmayan öğrencilerden oluşuyordu.

Gösteri başladı. Çok minik bir oğlan ayağa kalkıp çekingence, "Benim yaşımdaki birinden, beklemezsiniz sahneye çıkıp şakımasını" vs. diye başladı. Okuduğu şiire eşlik etmek için çırpınırcasına yaptığı kesin ve sert hareketler bir makinenin —birazcık aksayan bir makinenin— hareketlerine benziyordu. Ama feci şekilde korkmasına rağmen bir sorun çıkmadan devam etti ve yapmacık bir şekilde eğilip sahneden ayrılırken güzelce alkışlandı.

Utangaç görünüşlü, "r"leri söyleyemeyen bir kız, "Mary'nin bir küçücük kuzusu varmış" vs. diye bir şiir okudu, içler acısı bir reverans yapıp uygun miktarda alkış aldıktan sonra yanakları al al, sevinçle yerine oturdu.

Tom Sawyer kibirli bir özgüvenle öne çıkıp "ya özgürlüğümü verin ya da alın canımı" nutkunu ateşli ateşli okumaya başladı. Hiddetle ve coşkun hareketlerle biraz devam ettikten sonra tam ortasında takıldı. Feci bir sahne korkusunun kucağına düştü, bacakları titredi, kusacak gibi oldu. Seyirciler ondan yana çıktı elbette, halden anlayan insanlardı neticede; ama susmuşlardı da, ki bu anlayışlarından da beter bir şeydi. Öğretmen kaşlarını çatınca felaket tamamlanmış oldu. Tom biraz daha çabaladıktan sonra tamamen mağlup bir halde sahneyi terk etti. Cılız bir alkışlama denemesi oldu, ama çabucak sustu.

Daha sonra *Yanan Güvertede Duruyordu Çocuk* ve *İndi Asurlular Dağlardan* gibi hamaset dolu şiir incileri başladı. Peşinden okuma ve yazma yarışmalarına geçildi. Pek ıssız olan Latince sınıfı gayet başarılı

oldu. Ondan sonra akşamın en önemli olayı başladı. Okuldaki genç hanımlar tarafından yazılmış kompozisyonların sırası gelmişti. Kızlar sırayla sahnenin ucuna kadar geliyor, usulca öksürüp —köşesine zarif bir kurdele iliştirilmiş— kâğıdı kaldırıyor, ses tonuna ve noktalamaya mübalağalı bir özen göstererek metnini okuyordu. İşledikleri temaları onlardan önce anneleri, daha önce anneanneleri, hatta haçlı seferine dek tüm nineleri benzer durumlarda işlemişti kuşkusuz. Bu temalardan biri "Dostluktu". Ardından gelenler ise şöyle uzayıp gidiyordu: "Geçmiş Günlerin Hatırası", "Tarihte Din", "Düşler Diyarı", "Kültürün Faydaları", "Siyasi İdarenin Kıyaslanıp Tartışılması", "Melankoli", "Aile Bağları", "Gönülden Geçenler".

Bu kompozisyonların en yaygın özelliği döne döne vurgulanıp beslenen bir melankoliydi. Bir diğer özellik haybeye bol keseden harcanan "şairane dil", başka bir özellik de dönemin gözde laflarını kabak tadı verinceye kadar üst üste kullanmaktı. Bu kompozisyonlara damgasını vuran ve onları sakatlayan bir başka nitelik de, her birinin sonunda muhakkak ortaya fırlayan o çekilmez ve asla değişmez "ahlak dersiydi". Hangi tema işlenirse işlensin, dini ve ahlaki kaygıların yazıya sokuşturulması için bolca kafa patlatılmış olurdu. Bu bitmek bilmez ahlak derslerinin bayağılığı ve samimiyetsizliği onların okuldan okula sıçrayarak çoğalmasını engelleyememişti, bugün de engelleyememiştir ve dünya durduğu sürece de engelleyemeyecek gibi görünmektedir. Genç bayanların kompozisyonlarını ahlak dersleriyle, vaazlarla bitirme mecburiyeti duymadıkları tek bir okul bile yoktur. Üstelik bu kompozisyonlara eklenen ahlak dersi ne kadar uzun sürüyorsa ve vıcık vıcık sofulukla doldurulmuşsa, onu yazan hanım kızımızın o kadar uçarı ve dinden uzak olduğu bilinen bir gerçektir. Ama artık bu kadarı yeter. Tatsız gerçekler yutulması en zor olanlarıdır. Biz gene "sınav" gecesine dönelim. Okunan birinci kompozisyonun başlığı, "Hayat mı denir buna?" idi. Bunun kısacık bir bölümüne okurumuz katlanabilir belki:

"Hayatın sıradan yollarında taptaze dimağ uzun zamandır beklenen bir bayramı nasıl da büyük bir haz duyarak iple çeker! Hayal gücü pespembe mutluluk tabloları çizmekle uğraşmaktadır. Moda tutkunu kendini neşeli

kalabalıkların içinde, "gözdeler gözdesi" olarak görür hayalinde. Kar gibi ak giysilere bürünmüş incecik bedeni övünç dolu bir dansın kıvrım kıvrım yollarında dönüp durmaktadır. En ışıltılı gözler, en hafif adımlar onunkilerdir o şen grubun içinde.

İşte böyle nefis düşler içinde çabucak geçer gider zaman, nihayet onun ihtişamlı düşlerle donattığı cennet diyarına adım atacağı mutlu saat gelip çatar. Büyülenmiş gözlerine her şey nasıl da periler alemi gibi görünmektedir. Her yeni manzara bir öncekinden daha çekicidir. Ama bir süre sonra bir de bakar ki bu güzel manzaranın ardındaki her şey boştur. Bir zamanlar ruhuna neşe saçan övgüler artık kulaklarını tırmalamaktadır. Balo salonunun büyüsü uçup gitmiştir. Onun da sağlığı bozulmuş, yüreği dağlanmış, hevesi sönmüştür. Dünyevi zevklerin ruhun özlemlerini doyuramayacağına inanmıştır!"

Falan filan, feşmekan. Kompozisyon okunurken salonda hoşnutluk mırıltıları dolaşıyor, "Ne kadar tatlı!", "Çok anlamlı!", "Çok doğru!" gibilerinden boğuk nidalar yükseliyordu. En sonunda kompozisyon duygulandırıcı bir vaazla sona erdiğinde coşkulu bir alkış aldı.

Zayıf, gamlı bir kız ayağa kalktı. Aşırı ilaçtan ve sindirim bozukluğundan kaynaklanan "enteresan" bir solgunluk vardı yüzünde. Bu kız da bir şiir okudu. İki kıtasını versek yeter:

MISSOURI'Lİ BİR GENÇ KIZIN
ALABAMA'YA VEDASI

Elveda Alabama! Seni ne çok sevmiştim!
Ama şimdi bırakıp gidiyorum bir süre!
Buruk düşüncelerle dolup taşıyor yüreğim!
Dağlıyor içimi hatıraların zihnimde!
Ne çok dolaştıydım çiçekli kırlarında,
Tallapoosa Nehri'nin kıyısında avunmuştum.
Tallassee Gölü'ndeki azgın dalgalarda,
Yemyeşil Coosa tepelerinde huzur bulmuştum!

Yok, mahcup olmam gönlüm kabına sığmıyor diye.
Gözümden akan yaşlardan çekinmem asla.
Yabanlık mı var ki bana bakan gözlerde?
Şu kopup gittiğim diyar aşinadır bana.
Ah, yurdumdu, yuvamdı benim şu yamaçlar.
Ardımda bırakıyorum vadileri, dağ doruklarını.
Kalmamış bir damla yaş, yüreğim saralar.
Hasretle anıyorum şimdi, aziz Alabama'yı.

Seyirciler arasında "saralar"ın ne anlama geldiğini bilen yoktu elbette, ama gene de şiiri pek sevdiler.

Ardından kara saçlı, kara gözlü esmer bir hanım sahneye çıktı; şöyle bir duralayıp yüzüne alabildiğine acıklı bir ifade vererek ölçülü bir sesle okumaya başladı:

BİR HAYAL

"Kapkaranlık ve fırtınalıydı gece. Gökyüzünde tek bir yıldız bile yoktu titreşen. Ağır gök gürültüsünün derin tınlamaları kulaklarda titreşiyordu hiç durmadan. Diğer yandan korkunç şimşekler göğün bulutlu salonlarında ter ter tepiniyorlardı. Muhterem Franklin'in onların dehşeti üzerindeki hakimiyetine burun kıvırıyorlardı sanki! Kabına sığmaz rüzgârlar hep beraber mistik yuvalarından dışarı uğruyor, manzaranın vahşetini artırmak istercesine esiyorlardı.

Bu efkârlı, karanlık anda insanca yarenlik özlemiyle ağlıyordu yüreğim. Sonra aniden,

Ey sevgili dostum, akıl hocam, rehberim, can yoldaşım,
Acımı dindiren, neşeme saadet katan kişi ilişti yanıma.

Romantik ve genç olanların düşünü kurduğu Cennet Bahçesi'nin ışıklı yollarında gezinen o parlak şeylerden biri gibi yürüyordu. Kendi eşsiz güzelliğinden başka süsü olmayan bir güzellik kraliçesi. Öyle usulca

adımlar atıyordu ki çıt çıkarmıyordu. Yumuşacık temasının büyüsü olmasa, kimseye görünmeden, fark edilmeden geçip gidecekti. Yüzünün hatlarında tuhaf bir kederin izleri vardı. Kış urbasının üstündeki buzdan gözyaşlarıydı sanki bunlar. Dünyadaki bin bir güçlüğü gösterirken bana, tebarüz eden iki varlığa bakmamı söylerken..."

Bu kâbus daha on sayfa devam ediyordu. En sonunda ise, Presbiteryen mezhebinden olmayanlara cehennem kapısını gösteren öyle bir "hayat dersi" veriyordu. Birinciliği bu kompozisyon kazandı. Ayrıca gecenin en önemli olayı haline geldi. Belediye başkanı kompozisyonun yazarına ödülünü verirken ateşli bir konuşma yaptı ve bunun "o güne dek duyduğu en belagatli kompozisyon olduğunu, büyük hatip Daniel Webster'ın bile göğsünü gururla kabartacağını" söyledi.

Bu arada "güzellikler bahçesi" sözcüğünün kompozisyonların çoğunda fazlasıyla tekrarlandığını, ayrıca insan hayatının "hayatın sayfası" mecazıyla anıldığı cümlelerin ortalamayı hayli aştığını da geçerken belirtelim.

Artık neredeyse güleç denilecek ölçüde gevşemiş olan öğretmen, seyircilere sırtını dönüp coğrafya sınavı için karatahtaya bir Amerika haritası çizmeye başladı. Ama harita pek bir şeye benzemeyince salonda bir kıkırtı oldu. Öğretmen durumu fark edince yanlış yerleri düzeltmeye karar verdi. Çizgileri süngerle silip yeniden yaptı, ama bu kez harita iyice çarpıldı ve kıkırtılar arttı. Gülünç düşmemeye kararlı öğretmen tüm dikkatini toplayarak çalışmayı sürdürdü. Bütün gözlerin üzerine dikildiğini hissediyordu. Çizgilerinin fena olmadığı kanısındaydı, ama yine de kıkırtılar sürüyor, hatta giderek artıyordu. Üstelik bunda şaşılacak bir şey de yoktu. Zira yukarıdaki bir tavan kapağı açılmış, karnından iple bağlanmış bir kedi ağır ağır aşağı indirilmekteydi. Kedi miyavlamasın diye çenesi bir çaputla bağlanmıştı. Kedi alçalırken kah yukarı kıvrılarak ipi tırmalıyor, kah aşağı bükülüp pençelerini havada savuruyordu. Kıkırtılar yükseldikçe yükselmişti. Artık kedi ile işine dalmış öğretmenin başı arasında on beş-yirmi santim kalmıştı. Kedi biraz daha aşağı indi, az daha indi ve çaresizce savurduğu pençelerini öğretmenin peruğuna takıverdi. Hemen perukla

beraber tavan arasına çekildi! Öğretmenin dazlak kafası güneş gibi parlıyordu, çünkü tabelacının oğlu kafasına yaldız sürmüştü!

Böylece toplantı sona erdi. Çocuklar öçlerini almışlardı. Tatil başlıyordu artık.

YAZARIN NOTU: Bu bölümdeki "kompozisyonlar" *Batılı Bir Hanımdan Düzyazı ve Şiirler* adlı kitaptan aynen alınmıştır. Fakat okul kompozisyonlarına tıpatıp benzediklerinden, herhangi bir taklitten çok daha uygundur.

BÖLÜM XXIII

Tom, giyim kuşamlarının ihtişamından etkilendiği için Genç Yeşilaycılar Birliği'ne katıldı. Üye olduğu sürece tütün içmekten ve çiğnemekten, ayrıca küfür etmekten kaçınacağına yemin etti. Böylece yeni bir şey öğrenmiş oldu: Bir şeyi yapmayacağına yemin ettirmek, insanın tam da o şeyi yapmak istemesini sağlamanın en kesin yoludur. Tom kısa süre sonra içki içme ve küfretme arzusu duymaya başladı. Bu arzu o kadar güçlendi ki sırf kırmızı kuşağıyla gösteriş yapma fırsatının çıkacağı umudu onu birlikte tutuyordu artık. Dört Temmuz yaklaşıyordu. Fakat Tom bekleyemeyeceğini anladı. Üstelik kendi kendini zincirleyeli daha kırk sekiz saat olmadan anlamıştı bunu. O da umutlarını yaşlı Yargıç Frazer'a bağladı. Adam ölüm döşeğindeydi ve yüksek memur olduğu için büyük bir cenaze töreni düzenlenecekti. Tom üç gün boyunca yargıcın sağlığını yakından takip etti ve herkese sorup durdu. Zaman zaman umudu artıyordu, o kadar artıyordu ki üniformasını çıkarıp aynanın önünde prova yapıyordu. Ama yargıcın durumu cesaret kıracak ölçüde değişkendi. En sonunda tehlikeyi atlattığı, sonra da iyileşmeye başladığı haberleri geldi. Tom'un bu duruma hayli canı sıkılmış, hatta biraz da duyguları incinmişti. Derhal birlikten ayrıldı, ama o gece yargıç aniden kötüleşti ve öldü. Tom bir daha bu konularda kimseye bel bağlamamaya ant içti. Cenaze güzel geçti. Genç Yeşilaycılar eski üyeyi hasetten çatlatacak bir görkemle geçit yaptılar.

Ama Tom yine özgür bir çocuk olmuştu; bu da bir şeydi aslında. İstediği gibi içki içebilir ve küfredebilirdi; ama şaşkınlıkla fark etti ki, ikisini de yapmak istemiyordu. Sırf yapabilecek olması bile arzusunu ve heyecanını alıp götürmüştü.

Tom, sabırsızlıkla beklediği tatilin artık canlılığını yitirdiğini ve sıkıcı gelmeye başladığını fark edince çok şaşırdı.

Günlük yazmayı denedi, ama üç gün boyunca hiçbir şey olmayınca bıraktı.

Önce köye bir zenci müzik grubu geldi ve bütün köy ayağa kalktı. Tom ile Joe Harper bir müzik grubu kurdular ve iki günü mutlu geçirdiler.

Şanlı Dört Temmuz günü bile bir bakıma hezimet oldu, çünkü sağanak yağdı. Dolayısıyla geçit töreni olmadı ve (Tom'un tahminine göre) dünyanın en büyük adamı olan sahici Birleşik Devletler Senatörü Bay Benton'ı görünce fena halde hayal kırıklığına uğradı, çünkü yedi metre boyunda değildi, hatta yakınından bile geçmiyordu.

Sirk geldi. Çocuklar sonraki üç gün boyunca paçavralardan yaptıkları çadırlarda sirkçilik oynadılar. İçeri girmek için erkekler üç topluiğne, kızlar iki topluiğne ödüyordu. Ama sonra sirkçilikten de vazgeçildi.

Bir frenolog bir de gözbağcı geldi. Ama gittiklerinde köyü her zamankinden daha da durgun ve sıkıcı bir halde bıraktılar.

Bazı oğlanların ve kızların partileri oldu, ama bunlar o kadar az sayıda ve o kadar keyifliydi ki, aradaki boşluklar daha da ıstırap verici bir hale geliyordu.

Becky Thatcher tatili ailesiyle birlikte Constantinople'daki evlerinde geçiriyordu. Bu yüzden de hayatın yaşanmaya değer hiçbir iyi tarafı kalmamıştı.

Cinayete dair korkunç sırrın verdiği ıstırap hiç dinmiyordu. Daima orada kalıp vicdanını sızlatacak gibi görünüyordu.

Ondan sonra kızamık başladı.

İki uzun hafta boyunca Tom eve hapsoldu. Dünyayla ve orada olup bitenlerle tüm alakası kesildi. Çok hastaydı, hiçbir şey ilgisini çekmiyordu. En sonunda ayaklanıp bitkince köyde dolaşmaya başladığı sırada ise herkesin feci bir değişim yaşamış olduğunu gördü. Bir "uyanış" yaşanmış ve herkes "dine adamıştı kendini". Hem de sadece yetişkinler değil, kız ve oğlan çocukları da. Tom günahkâr bir yüz görme umuduyla gezinip durdu, ama gittiği her yerde hayal kırıklığına uğradı. Joe Harper'ı ayet ezberlerken buldu ve o can sıkıcı manzaradan üzgün üzgün uzaklaştı. Ben Rogers'ı aradı ve onu da kolunda bir sepet risaleyle yoksulları ziyaret ederken buldu. Jim Hollis'in peşine düştü, ama o da kızamığın kıymetli bir nimet, bir uyarı

olduğundan bahsetti uzun uzun. Karşılaştığı her çocuk onu daha da bunalttı. Artık iyice umudunu yitirip Huckleberry Finn'in kucağına sığınmaya kalktığında ise Kutsal Kitap'tan bir alıntıyla karşılandı. Tüm köyde bir tek kendisinin yolunu kaybetmiş olduğunu ve hiç ama hiç bulamayacağını düşünerek, kırık kalbiyle sürüne sürüne eve gidip yatağına yattı.

O gece dehşetli bir fırtına patladı. Bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyor, gökyüzü kulakları sağır edecek gibi gürlüyor ve kör edici şimşekler çakıyordu. Tom nevresimi başının üstüne çekip hiç kımıldamadan korku içinde sonunun gelmesini bekledi; çünkü tüm bu patırtının kendisi için olduğundan hiç şüphesi yoktu. Göklerdeki güçlerin sabrını nihayet taşırmıştı ve bu da neticesiydi. Bir böceği top atışlarıyla öldürmeye kalkmak, hem güç hem cephane israfı gibi görünebilirdi belki, ama böyle pahalı bir fırtına çıkarmak ona hiç de mantıksız gelmiyordu, çünkü onun gibi bir böceği ezmek için üstündeki otlara da basmak gerekirdi.

Zamanla fırtına gücünü tüketti ve hedefine ulaşamadan dindi. Çocuğun ilk tepkisi şükran duymak ve ıslah olmaktı. İkinci tepki ise beklemekti. Ne de olsa başka fırtına çıkmayabilirdi.

Ertesi gün doktorlar geri geldi; Tom'un durumu kötüleşmişti. Sırtüstü yatarak geçirdiği üç hafta ona koca bir asır gibi geldi. Dışarı çıktığı zaman, kurtulduğu için pek de şükran duymadı, çünkü ne kadar yalnız olduğunu, arkadaşsız ve bir başına kaldığını hatırlamıştı. Gönülsüzce yürümeye başladı ve biraz sonra Jim Hollis'in bir çocuk mahkemesinde yargıçlık ettiğini gördü. Kediyi, kurbanı olan kuşun önünde cinayetten yargılıyorlardı. Joe Harper ile Huck Finn tenha bir sokakta çalıntı bir kavunu mideye indiriyorlardı. Zavallı çocuklar, onların durumunda da tıpkı Tom'unki gibi bir gerileme olmuştu anlaşılan.

BÖLÜM XXIV

En sonunda, miskinleştirici havada bir sarsıntı oldu, hem de şiddetle. Cinayet davasının mahkemesi görülecekti. Köydekilerin en sürükleyici sohbet konularından biri bu oldu bir anda. Tom istemese de bir türlü kaçamıyordu bu konuyu işitmekten. Cinayetten her söz açıldığında içten içe titremeye başlıyordu. Çünkü çektiği vicdan azabı ve duyduğu korkular yüzünden, bu sözlerin sırf kendisine "yoklama çekmek" için söylendiğine inanacağı geliyordu. Cinayete dair bir şeyler bildiğinden şüphelenmeleri olacak şey değildi elbette, ama yine de ortalıkta dolaşan lafları her işittiğinde telaşa kapılıyor, her seferinde tepeden tırnağa ürperiyordu. Huck'la konuşmak için onu tenha bir yere çekti. Kısa bir süre için dilinin bağını çözmek, çektiği sıkıntının yükünü aynı yükü çeken biriyle paylaşmak biraz içini rahatlatır diye umuyordu. Üstelik Huck'ın sessizliğini koruduğundan da emin olmak istiyordu:

"Huck, kimseye şey hakkında bir şey söyledin mi?"

"Ne hakkında?"

"Biliyorsun ne olduğunu."

"Haa, tabii ki söylemedim."

"Tek kelime bile mi?"

"Tek kelime bile etmedim de, merakımı çekti, ne için soruyorsun?"

"Şey, korktum da."

"Bak, Tom Sawyer, bildiğimiz öğrenilirse iki gün bile hayatta kalamayız. Bunu biliyorsun."

Tom biraz rahatlamıştı. Kısa bir sessizliğin ardından devam etti:

"Huck, kimse seni bu konuda konuşturamaz, değil mi?"

"Konuşturmak mı? O melez şeytanın beni boğup öldürmesini istersem, evet konuşturabilirler. Ama başka türlü asla olmaz."

"Tamam, her şey yolunda o zaman. Herhalde sesimizi çıkarmadığımız müddetçe emniyette olacağız. Ama yine de tekrar yemin edelim. Daha garanti olsun!"

"Bana uyar."

Böylece büyük bir ciddiyetle yeniden yemin ettiler.

"Ortalıkta neler konuşuluyor, Huck? Kulağıma bin türlü şey geldi."

"Ne mi? İşte Muff Potter aşağı, Muff Potter yukarı, başka bir şey yok. Öyle bunaltıyorlar ki beni, bazen kaçıp bir yerlere saklanmak istiyorum."

"Bana da aynısının tıpkısını yapıyorlar. Galiba Potter'ın işi bitti. Sen de zaman zaman onun için üzülmüyor musun?"

"Hemen her zaman... hep üzülüyorum. Çok işe yarar biri değildi elbette, ama bugüne kadar başkalarının canını yakacak hiçbir şey yapmamıştı. Sadece kafayı bulacak parayı kazanmak için balık tutar, bir de devamlı tembellik ederdi. Ama hepimiz yapmaz mıyız bunları... en azından çoğumuz yapabiliriz... papazlar filan... Ama iyi bir adamdı... bir keresinde ancak kendine yetecek kadar yemeği varken balığının yarısını bana verdiydi. Ayrıca durumum kötüyken pek çok kez bana arka çıktıydı."

"Benim de uçurtmalarımı tamir eder, oltamın ucuna iğne bağlardı. Keşke onu oradan çıkarabilseydik."

"Aman! Onu çıkaramayız, Tom. Üstelik bir işe yaramaz, eninde sonunda yine yakalarlar."

"Doğru ya... muhakkak yakalarlar. Ama onun hakkında ağır laflar etmelerine de dayanamıyorum, üstelik... şeyi... o yapmamış olmasına rağmen."

"Ben de öyle, Tom. Bu ülkedeki en kanlı haydut, en alçak adam olduğunu söylüyorlar ve neden daha önce asılmadı diye şaşıyorlar."

"Evet, sürekli böyle şeyler söyleyip duruyorlar. Eğer serbest kalırsa linç edeceklerini bile söyleyenler var."

"Sahiden de yaparlar ha."

Çocuklar uzun süre konuştular, ama içleri pek az rahatladı. Akşam yaklaşırken, kendilerini tecrit edilmiş küçük hapishanenin civarında buldular. Belki de tüm zorlukları ortadan kaldıracak mucizevi bir şeyin olacağına dair tanımlayamadıkları bir umut getirmişti onları buraya. Ama

hiçbir şey olmadı; bu talihsiz esirin yardımına koşacak hiç melek ya da peri yoktu görünürde.

Çocuklar daha önce sık sık yaptıkları şeyi yaptılar —hücrenin penceresine gidip Potter'a biraz tütün ve kibrit attılar. Mahkum zemin kattaydı ve zaten muhafız da yoktu.

Onun bu hediyeler için minnettarlığı daha önce hep vicdanlarını sızlatırdı, ama hiç bu kadar acıtmamıştı. Adamın söylediği sözler yüzünden kendilerini yeryüzünün en korkak ve hain çocukları gibi hissettiler:

"Bana çok iyi davrandınız çocuklar... bu köydeki herkesten daha iyisiniz. Bunu asla unutmayacağım, asla. Sık sık kendi kendime diyorum ki, 'tüm oğlanların uçurtmalarını ve başka şeylerini tamir ederdim, balığın iyi olduğu yerleri gösterirdim, mümkün olduğunda onlarla arkadaşlık ederdim, ama şimdi zavallı Muff'ın başı belaya girince hepsi onu unuttu, yalnız Tom unutmadı, bir de Huck... *onlar* beni unutmadı, ben de *onların* iyiliklerini asla unutmayacağım!' Çok korkunç bir iş yaptım çocuklar... çünkü sarhoştum ve aklımı yitirmiştim, yoksa asla yapmam. Şimdi de bunun için sallandıracaklar beni, doğru da yapıyorlar. Doğrusu ve *en iyisi* bu bana kalırsa, yani öyle herhalde. Neyse, bundan bahsetmeyelim. Sizin de içinizi karartmayayım, ne de olsa bana arkadaşlık etmeye geldiniz. Ama şunu söylemem lazım: Asla içmeyin, o zaman buraya, benim bulunduğum yere hiç tıkılmazsınız. Şöyle biraz daha ileri gidin, tamam, öyle işte. İnsanın başı bunca beladayken dost yüzler görmesi ne güzel, hem sizden başka gelen kimse de yok doğrusu. Dost yüzler... dostların iyi yüzleri. Birbirinizin sırtına çıkın da size dokunabileyim. Hah şöyle. Tokalaşalım... sizin kolunuz parmaklıktan geçer, ama benimki çok büyük. Ah bu minik, zayıf eller... ama onlar Muff Potter'a güç veriyor, imkânları olsa dahasını da yaparlar."

Tom yüreği kan ağlayarak eve döndü ve rüyasında korkunç şeyler gördü. Sonraki gün, ondan sonraki gün mahkeme salonunun çevresinde dolandı, içeri girmek için neredeyse dayanılmaz bir arzu hissediyor, ama dışarıda kalmak için kendini zorluyordu. Huck da aynı türden şeyler yaşıyordu. Birbirlerinden uzak durmaya dikkat ediyorlardı. Ama aynı karanlık çekim kuvveti onları tekrar aynı yere getiriyordu. Mahkeme binasından çıkanlar olduğunda Tom hemen kulak kabartıyordu, ama her

seferinde can sıkıcı haberler duyuyordu. Potter'ın etrafındaki çember daraldıkça daralıyordu. İkinci günün sonunda köydekilerin konuşmalarına göre Kızılderili Joe'nun tanıklığı ve kanıtlar çok sağlamdı. Dolayısıyla, jürinin kararının ne olacağı konusunda en ufak bir şüpheye bile yer yoktu.

Tom o gece geç saate kadar dışarıda kaldı ve yatmak için içeriye pencereden girdi. Müthiş bir heyecan içindeydi. Yatağa yattıktan saatler sonra uyuyabildi ancak. Ertesi sabah tüm köy mahkeme binasına doluştu, çünkü büyük gün gelmişti. Sıkış tıkış kalabalıkta kadınlarla erkekler eşit derecede temsil ediliyordu. Uzun bir bekleyişten sonra jüri içeri girip yerini aldı. Kısa bir süre sonra da solgun, bitkin, ürkek ve umutsuz görünen Potter zincirlenmiş bir halde getirilip tüm meraklı gözlerin görebileceği bir yere oturtuldu. Kızılderili Joe da hemen ayırt ediliyordu ve her zamanki gibi kayıtsızca duruyordu. Kısa bir süre sonra yargıç geldi ve şerif duruşmanın başladığını ilan etti. Ardından, avukatlar arasındaki bildik fısıldaşmalar ve belgelerin bir araya getirilmesi başladı. Bu ayrıntılar ve beraberlerinde getirdikleri gecikmeler hem etkileyici hem de ilgi çekici bir hazırlık havası yaratıyordu.

Bir şahit çağırıldı ve cinayetin ortaya çıktığı günün sabahı erken bir saatte Muff Potter'ı bir derede elini yüzünü yıkarken gördüğünü söyledi, tutuklu hemen oradan sıvışmıştı. Biraz daha soru sorduktan sonra savcı,

"Tanık sizin," dedi.

Tutuklu gözlerini kaldırdı, ama avukatı:

"Soracak sorum yok," deyince geri indirdi.

Bir sonraki tanık bıçağın cesedin yanında olduğunu doğruladı. Savcı:

"Tanık sizin," dedi.

"Soracak sorum yok," dedi Potter'ın avukatı.

Üçüncü bir tanık bıçağı Potter'ın elinde sık sık gördüğüne yemin etti.

"Tanık sizin."

Potter'ın avukatı yine soru sorma hakkından vazgeçti.

İzleyicilerin yüzünde huzursuzluk belirmeye başladı. Yoksa bu avukat hiçbir çaba göstermeden müşterisinin hayatını teslim mi edecekti?

Potter'ın cinayet mahalline geldiğinde suçlu gibi davrandığına dair birkaç tanık daha ifade verdi. Onlar da karşı tarafça sorgulanmadan

yerlerine döndüler.

O sabah mezarlıkta bulunan herkesin çok iyi hatırladığı feci durumun tüm ayrıntıları güvenilir tanıklarca anlatıldı, ama hiçbiri karşı tarafın avukatınca sorgulanmadı. Mahkemedekilerin şaşkınlığı ve tatminsizliği kendini mırıltılarla gösterince yargıç kürsüsünden bir uyarı gelmekte gecikmedi. Savcı şöyle dedi:

"Söylediği her söze güvenilecek yurttaşlarımızın yeminli ifadeler neticesinde bu korkunç suçun şuradaki mutsuz tutuklunun işlediğine şüphe olmadığını iddia ediyoruz. Davamızın dayandığı nokta budur."

Potter elinde olmadan inleyip elleriyle yüzünü kapatır ve yavaş yavaş ileri geri sallanırken mahkeme salonuna acı dolu bir sessizlik çöktü. Pek çok erkek duygulanmıştı ve kadınların da çoğu şefkatli gözyaşları döküyorlardı. Savunma avukatı ayağa kalkıp şöyle dedi:

"Sayın Yargıç... Bu davanın başında, müvekkilimin bu korkunç eylemi alkolün yarattığı körce ve sorumsuzca bir çılgınlık anında gerçekleştirdiğini kanıtlamaya niyetli olduğumuzu belirtmiştik. Fakat fikrimizi değiştirmiş bulunuyoruz. Böyle bir savunma yapmayacağız. [Sonra memura döndü.] Thomas Sawyer'ı çağırın."

Potter da dahil olmak üzere salondaki herkesin yüzünde büyük bir şaşkınlık belirdi. Hayret ve ilgiyle bütün gözler yerinden kalkıp kürsünün yanındaki yerini alan Tom'un üzerinde kilitlendi. Çocuğun korkudan rengi atmıştı. Elini kitaba koyup yemin etti.

"Thomas Sawyer, Haziran'ın on yedisinde gece yarısı neredeydin?"

Tom'un gözü Kızılderili Joe'nun demirden yüzüne takılınca dili tutuldu. İzleyiciler soluklarını tutmuş bekliyorlardı, ama kelimeler bir türlü ağzından çıkmıyordu. Ama birkaç saniye sonra çocuk gücünü geri kazandı ve salondakilerin bir kısmının duyabileceği bir sesle yanıt verdi:

"Mezarlıkta!"

"Biraz daha yüksek, lütfen. Korkma. Neredeydin..."

"Mezarlıkta."

Kızılderili Joe'nun yüzünden küçümseyen bir tebessüm geçti.

"Horse Willams'ın mezarına yakın bir yerde miydin?"

"Evet, efendim."

"Biraz daha yüksek sesle. Ne kadar yakındın?"

"Size olduğum kadar yakındım."

"Saklanmış mıydın, açıkta mıydın?"

"Saklanmıştım."

"Nereye?"

"Mezarın hemen ucundaki karaağaçların arkasına."

Kızılderili Joe'da belli belirsiz bir irkilme oldu.

"Yanında kimse var mıydı?"

"Evet, efendim. Yanımda..."

"Dur... dur bir dakika. Arkadaşının adını vermene gerek yok. Zamanı gelince onu da söyleyeceğiz. Yanınızda bir şey taşıyor muydunuz?"

Tom tereddüt etti, kafası karışmış gibiydi.

"Yüksek sesle, oğlum... çekinme. Doğru olana daima saygı duyulur. Oraya ne götürmüştünüz?"

"Sadece... bir... bir... kedi ölüsü."

Salondakiler arasında bir gülüşme başladı, ama yargıç onları hemen susturdu.

"Kedinin iskeletini daha sonra sunacağız. Şimdi bana orada olup biten her şeyi anlat, oğlum... nasıl gördüysen öyle anlat... hiçbir şeyi atlama ve hiç korkma."

Tom anlatmaya başladı, ilk başta tereddütlüydü, ama konuya ısındıkça kelimeler ağzından daha rahat çıkar oldu. Kısa süre sonra onunki dışında bütün sesler kesilmişti. Bütün gözler ona odaklanmıştı. İzleyiciler dudaklarını aralamış, nefes almaya korkarak onun ağzından çıkanları dinliyordu, zamanı unutmuşlar, hikâyenin korkunç çekiciliğine kapılıp gitmişlerdi. Dışa vurulamayan duygular üzerindeki gerilimi doruğa çıkaran da şu sözler oldu: "Doktor yazıtı savurup Muff Potter'ı yere serdiğinde, Kızılderili Joe elinde bıçakla sıçrayıp..."

Şangırt! Melez, yoluna çıkan herkesi itip camı kırarak yıldırım gibi pencereden fırlamış, gözden kaybolmuştu.

BÖLÜM XXV

Tom bir kez daha ihtişamlı bir kahraman olmuştu. Yaşlıların şefkatini, gençlerin kıskançlığını kazanmıştı. Hatta adı basına da yansıyarak ölümsüzleşti, çünkü köy gazetesi onu öven bir yazı yazmıştı. Kimileri onun ileride başkan olacağına inanıyordu, tabii asılmaktan kurtulabilirse.

Yanardöner ve akılsız dünya, her zamanki gibi yaptı ve Muff Potter'a kucak açtı, daha önce nasıl kötü muamele ettiyse şimdi de fazlasıyla iyi muamele ediyordu. Ama böyle davranışlar dünyanın olumlu yönlerinden biridir, bu yüzden de fazla kusur aramaya gelmez.

Tom'un günleri ihtişam ve neşe içinde geçiyordu, ama geceleri korku hakimdi. Gözlerinden öç parıltıları saçan Kızılderili Joe hep rüyasına giriyordu. Tom'u akşam olduktan sonra etrafta dolaşmaya hiçbir şey ikna edemezdi. Zavallı Huck da aynı ıstırap ve korkuyu yaşıyordu, çünkü Tom mahkemeden bir gün önce avukata bütün hikâyeyi anlatmıştı. Huck bu işteki rolünün duyulmasından deli gibi korkuyordu ve Kızılderili Joe'nun kaçışının onu mahkemede tanıklık yapma çilesinden kurtarması, hiç de içini rahatlatmamıştı. Zavallıcık gidip avukattan sessiz kalacağına dair söz istemişti, ama ne faydası vardı ki? Tom'un örselenmiş vicdanı gece onu avukatın evine sürüklediği, en büyük ve korkunç yeminlerle mühürlenmiş dudaklarından o korkunç hikâye çıktığı için artık Huck'ın insan soyuna olan güveni fena halde sarsılmıştı. Gündüzleri Muff Potter'ın minnettarlığı Tom'u konuştuğuna memnun ediyordu, ama geceleri hep dilini tutmuş olmayı diliyordu. Tom vaktinin yarısını Kızılderili Joe'nun asla yakalanmayacağı korkusuyla geçiriyordu, diğer yarısını da yakalanacağı korkusuyla. Adam ölene ve kendisi cesedini görene kadar rahat bir nefes alamayacağından adı gibi emindi.

Kızılderili Joe'nun başına ödül kondu, her taraf arandı, ama adam bulunamadı. Şu hayranlık uyandırıcı, bilgelik timsali yaratıklardan biri, yani

bir dedektif St Louis'ten geldi, etrafta dolandı, başını salladı, bilgece pozlar takındı ve meslektaşlarının sık sık başardığı türden hayret verici bir iş başardı. Kısacası, "bir ipucu buldu". Ama bir "ipucunu" cinayetle suçlayıp asamazsın; neticede dedektif işini bitirip evine döndü ve Tom da kendini en az önceki kadar tehlikede hissetmeyi sürdürdü.

Günler ağır ağır geçip gidiyordu ve her geçen günle beraber endişelerin yükü biraz azalıyordu.

BÖLÜM XXVI

Yaradılışında bir aksaklık olmayan her oğlan çocuğu, günün birinde bir yerleri kazıp define bulmak için dayanılmaz bir istek duyar. Bir gün bu istek aniden Tom'un içinde peyda oldu. Hemen dışarı çıkıp Joe Harper'ı aradı, ama bulamadı. Ondan sonra Ben Rogers'ın peşine düştü, fakat o da balığa gitmişti. Nihayet Elikanlı Huck Finn'i yakaladı. Huck onu dinlemeyi kabul etti. Tom onu tenha bir yere çekip sırrını açtı. Huck gönüllüydü. Aslında Huck eğlenceli görünen ve sermaye gerektirmeyen her türlü girişime katılmaya gönüllüydü, çünkü nakit *olmayan* vakit denen şey sorun yaratacak kadar bol vardı onda.

"Nereyi kazacağız?" dedi Huck.

"Hemen her yer olur."

"Niye, her yerde mi saklı?"

"Yok, aslında değil. Çok özel yerlerde saklıdır, Huck... kimi zaman adalarda, bazen kurumuş yaşlı bir ağacın dibindeki çürümüş bir sandıkta, tam gece yarısı ağacın gölgesinin vurduğu yerde. Ama defineler en çok perili evlerin döşeme tahtalarının altında olur."

"Kim saklıyor ki?"

"Tabii ki haydutlar... Kim olacak? Pazar okulu öğretmenleri mi?"

"Ben nereden bileyim be. Benim olsa asla saklamazdım. Gider harcardım ve hoşça vakit geçirirdim."

"Ben de öyle, ama haydutlar öyle yapmaz, daima saklarlar ve orada bırakırlar."

"Daha sonra almak için geri gelmezler mi?"

"Hayır, gelmek isterler, ama genellikle ya işaretleri unuturlar ya da ölürler. Her neyse, define uzun zaman orada kalır, bekleye bekleye pas tutar. Günün birinde adamın biri işaretlerin nasıl bulunacağını anlatan sararmış

bir kâğıt bulur... ama bu kâğıtta yazanları anlamak için yaklaşık bir hafta gerekir, çünkü hep şifreler ve hiyerogliflerle doludur."

"Hiyer... ne?"

"Hiyeroglifler... resimler filan işte be, hiçbir anlamı yokmuş gibi görünür."

"Sende o kâğıtlardan mı var, Tom?"

"Yook."

"Öyleyse nasıl bulacaksın işaretleri?"

"Bana işaret lazım değil. Hep perili evlere, adalara ya da kurumuş ağaçların dibine gömüyorlar. Jackson Adası'nı biraz denemiştik, bir ara yine deneyebiliriz, ayrıca yukarıda, Sessiz Ev yolunda bir perili ev var, bir sürü de kuru ağaç var, ohoo, hem de kaç tane."

"Hepsinin dibinde define var mı?"

"Ne diyorsun be! Yok herhalde!"

"Öyleyse hangisinin altını kazacağımızı nereden bileceğiz?"

"Hepsinin altını kazarız."

"Ama Tom, bütün yaz sürer bu."

"Eee, ne olmuş? Diyelim ki içinde pas tutmuş ama şıngır şıngır yüz dolar olan bir pirinç kutu buldun ya da elmaslarla dolu çürümüş bir sandık. Ne dersin buna?"

Huck'ın gözleri parladı.

"Harika olur, benim için fazlasıyla harika olur. Sen bana yüz doları ver yeter, elmas filan istemem."

"Tamam. Ama bahse girerim elmasları da kaldırıp atmak istemezsin. Bazı parçalar yirmi dolar eder. En kötüsü bir dolar filan ediyormuş."

"Yok ya! Gerçekten öyle mi?"

"Kesinlikle... Kime istersen sor. Sen daha önce hiç görmedin mi, Huck?"

"Hatırladığım kadarıyla hayır."

"Krallarda bir yığın elmas olur."

"İyi de benim tanıdığım hiç kral yok, Tom."

"Doğru, yoktur. Ama Avrupa'ya gitseydin bir sürüsünün etrafta hop hop gezdiğini görürdün."

"Onlar hoplar mı?"

"Ne?.. Saçmalama ha! Hoplamazlar!"

"İyi de neden öyle söyledin o zaman?"

"Boş ver ya! Sadece onları görürsün demek istedim... ama hoplarken değil tabii... hem neden hoplasınlar ki? Ama benim söylemek istediğim onları... etrafta göreceğindi, yani böyle her yerde işte. Tıpkı şu bizim kambur Richard gibi."

"Richard! Soyadı ne peki?"

"Soyadı yok ki onun. Kralların tek bir adı olur."

"Başka adı olmaz mı?"

"Olmaz valla."

"Pekala, eğer öyle istiyorlarsa benim için fark etmez, Tom; ama kral olup zenciler gibi tek bir isim almayı istemem doğrusu. Peki ya... ilk önce nereyi kazacaksın?"

"Şey, daha bilmiyorum. Sessiz Ev yolunun öbür tarafında, tepenin üstündeki kurumuş ağacın dibinde şansımızı deneyebiliriz, ne dersin?"

"Bana uyar."

Böylece yamuk bir kazma ve bir kürek alıp üç millik bir yola çıktılar. Vardıklarında soluk soluğa ve ter içindeydiler, dinlenmek ve pipolarını tüttürmek için hemen yakındaki bir karaağacın gölgesine kendilerini attılar.

"Bu işi sevdim," dedi Tom.

"Ben de."

"Huck, burada define bulursak, kendi payınla ne yapmayı düşünüyorsun, söyle bakalım."

"Şey, her gün börek yiyip ve gazoz içeceğim bir kere, ayrıca gelen her sirke gideceğim. Eminim vaktim hep neşeyle geçecek."

"Hiç biriktirmeyi düşünmüyor musun?"

"Biriktirmek mi? Ne için?"

"Böylece daha uzun süre geçinmek için bir şeylerin olur."

"Haa, onun bana faydası yok. Eğer çabucak tüketmezsem, babam bir yolunu bulup köye gelir ve pençelerini uzatıp hepsini alır, emin ol o benden de hızlı siler süpürür defineyi. Peki sen yapmayı düşünüyorsun, Tom?"

"Yeni bir tane davul, kesinlikle bir tane kılıç alacağım, bir de kırmızı boyun bağı, bir köpek yavrusu da alırım, bir de evleneceğim."

"Evleneceksin!"

"Aynen öyle."

"Tom, sen... sen aklını mı kaçırdın?"

"Bekle, göreceksin."

"İyi ama bu yapacağın en aptalca şey olur Tom. Babama ve anneme baksana. Hep dövüş! Sürekli kavga ederlerdi. Çok iyi hatırlıyorum."

"Ama bunun önemi yok. Benim evleneceğim kız kavga etmeyecek."

"Bana kalırsa al birini vur ötekine. Hayattan bezdirirler adamı. Bunu oturup adamakıllı düşünsen iyi edersin. Senin iyiliğin için söylüyorum. Nedir peki kızın adı?"

"Zamanı gelince söylerim... şimdi olmaz."

"Tamam, olsun... beklerim. Ama sen evlenirsen ben daha da yalnız kalacağım."

"Hayır kalmazsın, gelip benimle birlikte yaşarsın. Neyse bırakalım artık bunu, haydi kazmaya başlayalım."

Yarım saat boyunca kan ter içinde kazdılar. Sonuç yoktu. Bir yarım saat daha uğraştılar. Hâlâ bir şey bulamamışlardı.

"Hep bu kadar derine mi gömerler?" dedi Huck.

"Bazen... her zaman değil. Genellikle bu kadar olmaz. Galiba doğru yeri kazmıyoruz."

Böylece yeni bir yer seçip tekrar başladılar. Biraz güçleri azalmıştı, ama yine de ilerleme kaydediyorlardı. Bir süre daha sessizce kazmayı sürdürdüler. En sonunda Huck küreğine dayanarak alnındaki boncuk boncuk terleri elinin tersiyle silerken şöyle dedi:

"Sonra nereyi kazacağız, yani bunu bitirdikten sonra?"

"Belki de Cardiff Tepesi'nde, Bayan Douglas'ın evinin arka tarafındaki kuru ağacı bir deneriz."

"Bence de orası iyidir. Ama Bayan Douglas elimizden almaya kalkmasın, Tom? Ağaç onun arazisinde."

"Demek alır ha! Bilemem, hele bir denesin almayı. Defineyi kim bulursa o alır. Kimin arazisinde olduğunun bir önemi yok."

Bu gayet tatmin edici bir cevaptı. Çalışmaya devam ettiler. Bir süre sonra Huck, "Hay lanet!" dedi. "Bence yine yanlış yeri kazıyoruz. Sen ne dersin?"

"Bu çok tuhaf, Huck. Hiç anlamıyorum. Zaman zaman işe cadılar karışırmış. Belki şimdi de öyle bir şey olmuştur."

"Olur mu be! Cadıların gündüzleri gücü olmaz."

"Haa, doğru ya. Bunu düşünmemiştim. Hah, galiba meseleyi anladım! Ne kadar da aptalmışız! Ağacın gölgesinin gece yarısı nereye düştüğüne bakmamız lazım, işte orayı kazacağız."

"Kahretsin, desene budala gibi boşu boyuna kazdık bunca zaman. Hadi, bırakalım artık, gece geri geliriz. Çok da uzun bir yol var ha. Evden çıkabilir misin?"

"Tabii çıkarım. Bu gece işi bitirmemiz lazım, çünkü başkası çukurları görürse ne olduğunu şıp diye anlar ve kendisi bulur defineyi."

"Tamam, gece gelip miyavlarım."

"Oldu. Hadi aletleri çalıların arasına saklayalım."

Çocuklar geceleyin konuştukları vakitte buluştular. Karanlıkta oturup beklemeye başladılar. Çok ıssız bir yerde, eski geleneklerin kasvetle doldurduğu bir saatteydiler. Hışırdayan yapraklar arasında ruhlar fısıldaşıyor, karanlık kuytularda hayaletler pusuda bekliyordu. Uzaklarda bir av köpeğinin uluması duyuldu, bir baykuş matemli bir tonda ona cevap verdi. Çocuklar bu ciddi ortamın etkisi altına girmişlerdi, pek az konuştular. Bir süre sonra, artık saatin on iki olduğuna kanaat getirdiler, gölgenin düştüğü yeri bulup kazmaya başladılar. Kazdıkça umutları artıyordu. Güçleri ve becerileri de umutlarına ayak uydurmuştu. Delik derinleştikçe derinleşiyordu, kazmanın bir şeye çarptığını her duyduklarında kalpleri yerinden çıkacak gibi oluyor, ama sonra yine hayal kırıklığıyla devam ediyorlardı. Çünkü ya bir taş ya da kök çıkıyordu. Sonunda Tom,

"Faydası yok, Huck, gene yanlış yer," dedi.

"Ama yanılmış olamayız. Santimi santimine doğru yeri kazıyoruz."

"Biliyorum, ama başka bir sorun daha var."

"Neymiş o?"

"Zamanı kafadan attık. Ya gece yarısını çok geçirmiştik ya da erken davrandık."

Huck küreğini bıraktı.

"Sorun bu," dedi. "İşte sorunumuz bu. Bana kalırsa bu defineden vazgeçmeliyiz. Doğru zamanı bile bilemiyoruz, üstelik böylesi çok korkutucu oluyor, gece vakti etrafta cadılar ve hayaletler cirit atarken kazı yapılmaz. Sürekli arkamda bir şey varmış gibime geliyor, ama dönüp bakmaya korkuyorum, çünkü belki de önümde fırsat bekleyen başka bir şeyler vardır diyorum. Buraya geldiğimden beri ödüm patlıyor."

"Şey, ben de aynı durumdayım, Huck. Ağacın altına define gömdüklerinde daima bir tane de adam öldürüp gömerler, defineye göz kulak olsun diye."

"Tanrım!"

"Evet, aynen öyle. Hep duyuyorum bunu."

"Tom, ölülerin olduğu yerleri kurcalamaktan hiç hoşlanmam. Başının onlarla belaya girmesi işten değildir, muhakkak bir şey olur."

"Onları uyandırmayı ben de istemem, Huck. Düşünsene, ya buradaki kafasını dışarı çıkartıp bir şey söylerse!"

"Yapma Tom! Korkuyorum."

"Ben farklı mıyım sanki, Huck. Geldiğimden beri üç buçuk atıyorum."

"Tom, gel hadi bu yerden vazgeçelim ve başka bir yeri deneyelim."

"Tamamdır, bence de öylesi daha iyi."

"Neresi olsun peki?"

Tom biraz düşündükten sonra, "Perili ev. Orayı kazalım," dedi.

"Kahretsin. Perili evleri hiç sevmem, Tom. Onlar ölülerden daha da tehlikelidir. Ölüler konuşuyor olabilir belki, ama asla sen görmeden kefeniyle arkandan yaklaşıp, aniden hayaletler gibi yüzüne bakarak dişlerini gıcırdatmaz. Böyle bir şeye kesinlikle dayanamam, Tom... kimse dayanamaz."

"Evet, tamam, ama Huck, hayaletler sadece geceleri ortalıkta dolaşır... gündüz vakti orayı kazmamızı engellemeyeceklerdir."

"Doğru, bak bunda haklısın. Ama sen de biliyorsun, insanlar gündüz de olsa gece de olsa perili evlere yaklaşmazlar."

"Tamam, ama bunun sebebi sadece birinin öldürüldüğü yerlere gitmekten kaçınmaları. Geceleyin o evin çevresinde bir şey gören hiç olmadı... sadece pencereden sızan birazcık mavi ışık... bildiğimiz hayaletlerden yok işte."

"İyi de, etrafta mavi ışıkların dolaştığı bir yerden bahsediyorsun, Tom, kesin ışığın arkasında bir hayalet vardır. En akla yakını bu. Sen de bilirsin, mavi ışığı hayaletlerden başka kullanan olmaz."

"Doğru söylüyorsun. Ama yine de gündüz vakti ortalıkta dolaşmıyorlar, öyleyse ne diye korkalım ki?"

"Peki, tamam. Madem sen öyle diyorsun, perili evde şansımızı deneyeceğiz, ama çok tehlikeli bence."

Bunları konuşurken tepeden aşağı doğru inmeye başlamışlardı. Aşağıda, ay ışığıyla aydınlanmış vadinin ortasında "perili" ev vardı. Tamamen boştu, çitleri uzun zaman önce yıkılmıştı, tam kapısının önünde otlar bitmişti, bacası çoktan yıkılıp tuzla buz olmuştu, pencere pervazları çürümüş, çatının bir köşesi göçmüştü. Çocuklar biraz da pencerelerden birinden mavi ışık geçtiğini görme beklentisiyle sık sık eve bakıyorlardı. Sonra saate ve şartlara uygun bir şekilde alçak sesle konuşarak iyice sağa doğru açıldılar ve perili evin epeyce açığından, Cardiff Tepesi'nin arka tarafını kaplayan ormandan geçerek eve doğru devam ettiler.

BÖLÜM XXVII

Ertesi gün öğlen vakti kurumuş ağacın oraya vardılar. Aletleri almaya gelmişlerdi. Tom perili eve gitmek için sabırsızlanıyordu. Huck da çok heyecanlıydı, ama aniden aklına bir şey geldi.

"Ya Tom, bugün günlerden ne biliyor musun?"

Tom zihninde haftanın günlerini saydı, sonra birden irkilerek Huck'a baktı.

"Tüh be! Aklıma da hiç gelmedi, Huck!"

"Sorma, benim aklıma da gelmedi, ama az önce birden bugünün Cuma olduğunu hatırladım."

"Kahretsin, ama insan her şeyi de aklında tutamıyor ki. Cuma günü böyle bir işe giriştiğimiz için kim bilir başımıza ne gelirdi."

"Of be! Kesin bir felaket olurdu! Bazı günler insanın şansı iyi gider, ama Cuma günü değil."

"Şapşallar bile bilir bunu. Bana kalırsa ilk keşfeden sen değilsin, Huck."

"Ben öyle olduğumu mu söyledim? Üstelik tek sorun Cuma günü olması da değil ki. Dün gece çok kötü, iğrenç bir rüya gördüm... fareler vardı."

"Yapma ya! Tam bela işaretidir. Kavga ettiler mi?"

"Yok, etmediler."

"Tamam, en azından kavga etmemişler, Huck. Kavga etmiyorlarsa çevrede bela var demektir. Tek yapmamız gereken tetikte olmak ve beladan uzak durmak. Bugünlük işi bırakıp oyun oynayalım. Robin Hood'u bilir misin, Huck?"

"Yoo. Robin Hood da kimmiş?"

"İngiltere'nin görüp göreceği en büyük adamlardan biridir... en iyisi. Soygunculuk edermiş."

"Vay be, keşke tanısaymışım. Kimi soyarmış?"

"Sadece şerifleri, piskoposları, zenginleri, kralları ve onlar gibi diğerlerini. Ama asla yoksullara dokunmazmış. Yoksulları severmiş. Elindekileri hep onlara paylaştırırmış."

"Öyleyse hayırsever bir adammış."

"Tabii öyleymiş, Huck. Onun kadar soylu biri daha yokmuş. Bugün de yok onun kadar soylusu, inan bana. İngiltere'deki herkesi tek eli arkasına bağlı olarak dövebilirmiş. Porsuk yayıyla, bir buçuk milden on senti tam ortasından delermiş."

"Porsuk yayı ne ki?"

"Bilmiyorum. Bir tür yay işte. Parayı kıyısından vurursa da, isabet ettirmedim diye oturur ağlarmış... küfür de edermiş. Tamam, şimdi Robin Hood'culuk oynayacağız... Çok eğlencelidir. Sana öğretirim."

"Bana uyar."

Böylece öğlenden sonrayı Robin Hood'culuk oynayarak geçirdiler, zaman zaman arzulu bakışlarını perili eve dikiyor ve yarın orada karşılaşacakları şeylerden, neler olabileceğinden bahsediyorlardı. Güneş batıda alçalmaya başlarken, ağaçların uzun gölgelerinin içinden eve doğru yollandılar ve kısa sürede Cardiff Tepesi'nin ormanlarında gözden kayboldular.

Cumartesi günü öğleyi biraz geçe, çocuklar tekrar kurumuş ağacın dibinde aldılar soluğu. Bir gölgede pipo tüttürüp sohbet ettiler, ardından son çukuru biraz daha kazdılar, gerçi umutları yoktu, sırf Tom pek çok kereler millet yirmi santim kazıp bıraktıktan sonra başkasının gelip kazmayı vurduğu gibi defineyi bulduğunu söylediği için kazmışlardı. Ama bu sefer Tom'un söylediği gibi olmadı, böylece çocuklar aletlerini sırtlanıp uzaklaştılar. Talihi hafife almayıp işi sağlama bağladıkları için içleri rahattı. Define avcılığı mesleğinin tüm gereklerini yerine getirdiklerini hissediyorlardı.

Perili eve vardıklarında, kavurucu güneşin altında hüküm süren ölüm sessizliğinde tuhaf ve ürkütücü bir şey hissettiler. Üstelik mekânın ıssızlığı ve terk edilmişliği öyle iç karartıcıydı ki, bir an içeri girmekten korktular. Kapıya doğru ağır ağır yaklaştılar ve içeri bir göz attılar. Ot bürümüş, zemin tahtaları sökülmüş bir oda gördüler. Duvarlar sıvasızdı, eski bir ocak,

camsız pencereler, yıkık dökük bir merdiven vardı. Her yerde uzun zamandır zarar görmemiş devasa örümcek ağları vardı. Kalpleri çarparak, fısıltıyla konuşarak ve en ufak sese kulak kabartarak usulca içeri girdiler. Tüm kasları gerilmiş, aniden kaçmaya hazırdı.

Kısa bir süre sonra aşinalık korkularını azalttı ve mekânı ilgiyle, eleştirici bir gözle incelemeye başladılar. Kendi cesaretleri karşısında hayranlık duyuyor, aslında biraz da hayret ediyorlardı. Üst kata da bir bakmak istediler. Kaçış yolundan vazgeçmekti bu, ama ikisi de birbirini kışkırttığı için geri adım atmalarına imkân yoktu. Aletlerini bir köşeye atıp yukarı çıktılar. Üst katta da aynı türden çürüme belirtileri vardı. Bir köşede gördükleri bir dolaptan, gizemli bir şeyler umdular, ama dolap boş çıktı. Cesaretleri kıvamını bulmuştu artık. Tam aşağı inip çalışmaya başlamak üzereyken,

"Şşşt!" dedi Tom.

"Ne oldu?" diye fısıldadı Huck, bir anda korkudan rengi atmıştı.

"Şş! İşte! Duydun mu?"

"Evet! Eyvah! Haydi kaçalım!"

"Olduğun yerde kal! Sakın kımıldayayım deme! Doğrudan kapıya geliyorlar."

Çocuklar gözlerini kalasların arasındaki budak deliklerine uydurarak yere yapıştırdılar ve korkudan kanları çekilerek izlemeye koyuldular.

"Durdular... Hayır... geliyorlar... İşte geldiler. Sakın fısıldayayım deme, Huck. Tanrım, keşke hiç gelmeseydim!"

İçeri iki adam girdi. Çocuklar içlerinden şöyle dediler:

"İşte şu son zamanlarda kasabada bir-iki kez gördüğüm sağır ve dilsiz İspanyol... Ama öteki adamı hiç görmemiştim."

"Öteki" hırpani, saçı başı dağınık bir adamdı ve pek meymenetsiz bir yüzü vardı. İspanyol bir panço giymişti. Çalı gibi kalın beyaz favorileri, sombrerosunun altından sarkan uzun beyaz saçları vardı ve yeşil bir pilot gözlüğü takıyordu. İçeri girdiklerinde "öteki" alçak sesle konuşuyordu. Yüzleri kapıya dönük olarak, sırtlarını duvara verip yere oturdular. Adam konuşmaya devam ediyordu. Tedirginliği geçtikte sesi yükseliyor daha ayırt edilir oluyordu.

"Hayır, olmaz," dedi, "Baştan sona düşündüm ve hoşuma gitmedi. Bence tehlikeli."

"Tehlikeli demek!" diye homurdandı "sağır ve dilsiz" İspanyol; çocukları hayrete düşürerek. "Pısırık herif!"

Çocuklar sesi tanıyınca yutkundular ve tir tir titremeye başladılar. Kızılderili Joe'nun sesiydi bu! Kısa bir sessizlik oldu. Ardından yine Joe konuştu:

"Orada yaptığımız işten daha tehlikelisi var mı?.. Yine bir şey çıkmadı."

"Ama o farklıydı. Uzakta, nehrin yukarısındaydı ve etrafta başka ev yoktu. Hem nasıl olsa başaramadık. Kimse o işe kalkıştığımızı anlayamaz."

"Peki ya gündüz vakti buraya gelmekten daha tehlikeli bir şey var mı?.. Bizi gören herkes anında şüphelenir."

"Bunu ben de biliyorum. Ama o aptalca işten sonra başka uygun mekân kalmamıştı. Bu lanet döküntüden çıkmak istiyorum. Dün çıkacaktım, ama o canı çıkasıca çocuklar tepenin üstünde oynadığı için yerimden bile kımıldayamadım."

"O canı çıkasıca çocuklar" bu sözlerin etkisiyle yeniden ürperdiler ve günlerden Cuma olduğunu hatırlayıp bir gün beklemeye karar vermelerinin ne büyük bir şans olduğunu düşündüler. İkisi de içinden, keşke bir yıl bekleseydim, diye geçirdi. İki adam biraz yiyecek çıkarıp karınlarını doyurdular. Uzun ve derin bir sessizliğin ardından yine Kızılderili Joe konuştu:

"Bana bak koçum, sen nehirden yukarıya, ait olduğun yere git. Ben sana haber verinceye kadar orada bekle. Şöyle bir bakmak için bir kez daha köyün içine sızarak şansımı deneyeceğim. Ben biraz etrafı gözleyip her şeyin uygun olduğuna karar verdikten sonra şu "tehlikeli" işi yapacağız. Ondan sonra da ver elini Teksas! İkimiz birlikte basıp gideceğiz!"

Bu tatmin edici görünüyordu. İki adam da esnemeye başladı ve Kızılderili Joe:

"Uykusuzluktan ölüyorum! Nöbet sırası sende," dedi.

Otların arasına kıvrıldı ve kısa süre sonra horlamaya başladı. Arkadaşı onu susturmak için bir-iki kez dürtükledi. Çok geçmeden nöbetçinin başı da

önüne düşmeye başladı, gittikçe daha sık düşüyordu. Neticede iki adam da horul horul uyumaya başladı.

Çocuklar derin ve şükran dolu bir nefes aldılar. Tom fısıldadı:

"İşte fırsat çıktı... gel!"

Huck, "Gelemem... eğer uyanırlarsa canımdan olurum," dedi.

Tom onu cesaretlendirmeye çalıştı, ama Huck ikna olacak gibi değildi. Nihayet Tom yavaşça, usulca doğruldu ve tek başına gitmeye davrandı. Ama attığı ilk adım eskimiş kalaslarda öyle bir gıcırtı çıkardı ki Tom korkudan öleceğini sanıp hemen geri çöktü. İkinci bir denemeye kesinlikle kalkışmadı. Çocuklar zamanın bittiğine ve ebediyete erdiklerine inanıncaya kadar, sürünerek geçen saniyeleri sayıp durdular. En nihayetinde güneşin batmakta olduğunu görünce de şükran duygusuna kapıldılar.

Horultulardan biri kesilmişti. Kızılderili Joe doğrulup oturdu ve çevresine bakındı. Başı bacaklarının arasına doğru sarkmış arkadaşına acı acı gülümsedi, ayağıyla onu dürterek, "Hey! Ne biçim nöbetçisin be sen?" dedi. "Neyse ki bir şey olmadı."

"Vay vay! Uyumuş muyum?"

"Eh, birazcık. Neyse artık gitmemiz lazım ortak. Şu elimizde kalan mangırı ne yapacağız peki?"

"Bilmiyorum... her zamanki gibi burada bırakalım bana kalırsa. Güneye doğru yola çıkıncaya kadar yanımıza almamızın bir faydası yok. Altı yüz elli dolarlık gümüşü oradan oraya taşımak iş değil."

"Tamamdır, öyle olsun... Buraya tekrar geliriz nasıl olsa."

"Geliriz, ama bence her zamanki gibi gece gelelim, öylesi daha iyi."

"Tamam, yalnız bak şimdiden söyleyeyim; o iş için fırsat bulana kadar epeyce zaman geçebilir; başına bir kaza gelmesin, şimdiki yeri pek iyi değil. En iyisi adam gibi gömelim... derine gömelim hem de."

"İyi fikir," dedi arkadaşı. Odanın öteki köşesine yürüdü, eğilip en dipteki ocak taşlarından birini kaldırdı ve şıkır şıkır eden bir torba çıkardı. Torbadan kendisi için yirmi-otuz dolar aldı, Kızılderili Joe için de bir o kadar alıp bir köşede diz çökmüş uzun bıçağıyla yeri kazan Joe'ya torbayı uzattı.

Çocuklar bir anda tüm korkularını ve sıkıntılarını unuttular. İrileşmiş gözlerle adamların her hareketini izlemeye başladılar. Şans!.. Hayal bile edilemeyecek kadar büyük bir şans hem de! Altı yüz dolar altı çocuğu zengin etmeye yeterdi! İşte en umut verici işaretleri takip ederek yapılan bir define avı. Nereyi kazacaklarına karar verme sıkıntısına katlanmayacaklardı. Durmadan birbirlerini dürtüyorlardı. Usulca dürtüyorlardı, ama mesaj gayet açıktı, çünkü şundan ibaretti: "Aha, şimdi burada olduğumuza memnunsun değil mi?"

Joe'nun bıçağı bir şeye çarptı.

"Haydaa!" dedi.

"Nedir o?" dedi arkadaşı.

"Çürümüş bir kalas... yok, yok, bu bir sandık galiba. Gel bir yardım et de neymiş anlayalım. Neyse boş ver, delindi bile."

Elini içeri sokup geri çıkardı.

"Para var bunda!"

"İki adam Joe'nun elindeki paraları incelediler. Altın paraydı bunlar. Yukarıdaki çocuklar da en az onlar kadar heyecanlanmış ve sevinmişti.

Joe'nun arkadaşı dedi ki,

"Bu işi çabucak halledelim. Köşede otların arasında eski bir paslı kazma var, ocağın diğer tarafında... biraz önce görmüştüm."

Bir koşu gidip çocukların kazmasıyla küreğini getirdi. Kızılderili Joe kazmayı aldı, dikkatle inceledi ve başını iki yana sallayarak kendi kendine bir şeyler mırıldandı, sonra da kazmaya başladı.

Kısa sürede sandığı çıkardılar. Çok büyük bir sandık değildi. Demirden kasnakları vardı ve uzun yıllar harap etmeden önce çok sağlam olduğu belliydi. Adamlar saadet dolu bir sessizlik içinde definenin miktarını kestirmeye çalıştılar.

"Burada binlerce dolar var, ortak," dedi Kızılderili Joe.

"Murrel'in çetesinin bir yazı burada geçirdiğini hep söylerler," dedi yabancı.

"Biliyorum," dedi Joe, "anlaşılan doğruymuş, bana öyle göründü."

"Artık o işi yapmana gerek kalmadı."

Melez kaşlarını çatarak cevap verdi:

"Sen beni bilmezsin. Aslında o meseleyi de bilemezsin. Sadece soygun değil benim derdim... intikam istiyorum!" Gözlerinde haince bir parıltı belirdi. "Ama senin yardımına ihtiyacım var. İşimiz bittiğinde... doğruca Teksas'a. Haydi evine, Nance ve çocukların yanına git, benden haber alıncaya dek onların yanında bekle."

"Madem öyle diyorsun. Peki bunu ne yapacağız... geri mi gömelim?"

"Evet" [yukarıda müthiş bir sevinç yaşandı]. "Hayır! Kahretsin, gömemeyiz!" [yukarıda derin bir sıkıntı baş gösterdi]. "Neredeyse unutuyordum. Kazmanın üstünde taze toprak vardı!" [Çocukların yürekleri ağızlarına geldi]. "Burada kazma küreğin ne işi var? Hem de üzerinde taze toprakla? Kim getirdi onları buraya... Şimdi neredeler? Kimsenin sesini duydun mu?.. Kimseyi gördün mü? Hayır! Eğer gömersek döndüklerinde toprağın kazılmış olduğunu anlarlar. Sakın ha... sakın. Onu benim ine götürelim."

"Haa, tabii olur! Daha önce nasıl aklımıza gelmedi. Bir numaraya mı?"

"Yok... İki numaraya... haçın altına. Diğer yer kötü... çok ayakaltı."

"Tamam o zaman. Hava neredeyse kararıyor."

Kızılderili Joe ayağa kalkıp önce bir pencereye, sonra ötekine gitti ve kendini göstermemeye çalışarak dikkatle dışarı baktı. Ardından şöyle dedi:

"Bu aletleri buraya kim getirmiş olabilir? Acaba üst katta olabilirler mi, ne dersin?"

Çocuklar nefes almayı bile kestiler. Kızılderili Joe bir elini bıçağına attı, önce kararsızca bir duraladı, sonra merdivene yöneldi. Çocuklar dolaba saklanmayı düşündüler, ama dermanları yoktu. Basamakların gıcırtısı yaklaşıyordu. Durumun müthiş tehlikesi çocukların felç olmuş muhakemesini harekete geçirdi. Tam kalkıp dolaba doğru koşacaklardı ki, çürümüş kalaslardan bir çatırtı geldi ve Kızılderili Joe çöken merdivenin molozlarıyla beraber yere indi. O küfürler ederek toparlanırken arkadaşı şöyle dedi:

"Şu yaptığının ne faydası var? Eğer birileri varsa ve yukarıdaysa bırak kalsınlar orada... kimin umurunda? Oradan aşağı atlayıp boyunlarını kıracaklarsa bırak kırsınlar? On beş dakika sonra karanlık basacak... ondan sonra istiyorlarsa bizi takip etsinler, ne çıkar; hazırlıklı oluruz. Bana kalırsa

aletleri buraya her kim bıraktıysa bizi görmüş ve hayalet ya da şeytan olduğumuzu sanıp kaçmıştır. Bana kalırsa hâlâ koşuyorlardır."

Joe önce bir şeyler mırıldandı, sonra o da arkadaşına hak verdi. Geriye kalan günışığını hesaplı kullanıp eşyalarını hazırlamaları gerekiyordu. Biraz sonra alacakaranlık koyulaşırken dışarı süzüldüler ve kıymetli sandıklarıyla beraber nehre doğru ilerlediler.

Tom ile Huck bitkin, ama çok rahatlamış bir halde ayağa kalktılar ve evin kalasları arasından adamlara baktılar. Takip etmek mi? Hiç niyetleri yoktu... Bir yerlerini kırmadan aşağı inmek onları gayet memnun etti. Sonra da tepeden köye doğru giden patikaya girdiler. Yol boyunca pek konuşmadılar, ikisi de kendinden nefret etmekle meşguldü. Kazma ile küreği oraya bırakmalarına sebep olan kötü talihten de nefret ediyorlardı. Eğer onlar olmasaydı Kızılderili Joe hiç şüphelenmeyecekti. "İntikamını" alana kadar durmaları için gümüşle beraber altını da oraya saklayacaktı ve sonra da paranın yerinde olmadığını görme talihsizliğini yaşayacaktı. Aletleri oraya getirmeleri bile kör talihin işiydi! Bundan sonra gözlerini açıp İspanyol'un şu intikam işini yapma fırsatı bulmak için gelmesini bekleyecek, ardından onu artık her neredeyse "iki numaraya" kadar takip edeceklerdi. Sonra Tom'un aklına korkunç bir fikir geldi:

"İntikam mı? Peki ya bizden intikam alacaksa, Huck!"

"Sus, deme öyle," dedi Huck, neredeyse düşüp bayılacaktı.

Meseleyi tekrar tekrar gözden geçirdiler ve köye girdiklerinde onun büyük ihtimalle başkasından bahsettiğine inanma konusunda anlaşmışlardı. Hiç değilse Tom'dan başka birisi, çünkü sadece Tom tanıklık etmişti.

Sadece kendisinin tehlikede olduğunu bilmek Tom'un için gerçekten hiç rahatlatmamıştı. Elinde olsaydı, böyle bir meselede yalnız kalmamayı bin kez tercih ederdi.

BÖLÜM XXVIII

O günkü macera geceleyin Tom'un rüyasına girip ona bol bol eziyet etti. Dört kez o büyük defineye dokundu, tam dört kez sandık parmaklarının arasında toza dönüştü, çünkü uyandığında talihsizliğin katı gerçekliğini hatırlıyordu. Sabahın köründe yatağında uzanmış büyük macerasının ayrıntılarını düşünürken, hatıralarının tuhaf bir şekilde belirsiz ve eski gibi gelmeye başladığını fark etti, sanki hepsi de başka bir dünyada ya da çok eskide kalmış bir zamanda olmuştu. Bunun üzerine, büyük maceranın ta kendisinin rüya olduğu fikrine kapıldı. Hem bu fikrin çok sağlam bir gerekçesi de vardı, bir arada gördüğü paranın miktarı gerçek olamayacak kadar fazlaydı. Bir seferde elli dolar bile görmemişti daha önce. Üstelik onun yaşındaki ve onun konumundaki her çocuk gibi "yüzlerce dolardan", hatta "binlercesinden" bahsedildiğinde bunların sadece laf olsun diye uydurulduğunu, dünya üzerinde bu miktarların bulunmadığını sanıyordu. Yüz dolar gibi büyük miktarda paraya tek kişinin sahip olabileceğine bir an bile ihtimal vermemişti. Definelere dair fikirleri ciddi bir gözle incelenseydi, aklında sadece bir avuç gerçek para olduğu, geri kalan tonla paranın ise belirsiz, olağanüstü ve kavranamaz geldiği ortaya çıkardı.

Ama macerasının üzerine düşündükçe ayrıntılar belirginleşiyor, hatları netleşiyordu. Bu yüzden her şeyin rüya olmayabileceği izlenimi de zaman zaman ağır basıyordu. Bu belirsizliğe bir son vermeliydi. Çabucak kahvaltısını yaptıktan sonra çıkıp Huck'ı buldu.

Huck düz karinalı bir geminin top güvertesine oturmuş, suya sarkıttığı bacaklarını efkârlı efkârlı sallıyordu. Tom konuyu Huck'ın açmasını beklemeye karar verdi. Eğer o bahsetmezse, demek ki macera sadece bir rüyadan ibaretti.

"N'aber, Huck?"

"Senden n'aber?"

Bir dakika kadar sessizlik oldu.

"Tom, aletleri kurumuş ağacın orada bıraksaydık şimdi parayı avucumuzdaydı. Ne kadar korkunç değil mi?"

"Öyleyse rüya değildi, rüya görmemişim! Nedense içimden rüya olmasını diliyordum. Keşke rüya olsaydı be Huck."

"Neymiş rüya olmayan?"

"Şey, şu dün olup bitenler. İçimden bir ses rüya olduğunu söylüyordu."

"Rüya! Şu merdiven çökmeseydi nasıl bir rüya olduğunu görürdün o zaman! Ben de tüm gece rüyalar gördüm, o tek gözlü İspanyol şeytan beni kovalayıp duruyordu. Kahrolası herif!"

"Aman dur kahrolası değil. Bulunası! Paranın peşine düşelim!"

"Onu asla bulamayız, Tom. Böyle bir yığını ele geçirmek için insanın bir kez şansı olur, biz de o şansı kaybettik. Üstelik onu görsem titremekten başka bir şey yapamam."

"Tamam, ben de öyle; ama yine de onu görmek ve takip etmek istiyorum... şu iki numaraya doğru."

"İki numara, evet ya iki. Ben de onu düşünüp duruyordum. Ama hiçbir anlam çıkaramadım. Nedir sence?"

"Bilemiyorum. Çok gizli herhalde. Ama, belki de ev numarasıdır, Huck!"

"Tanrım!.. Hayır, hiç sanmam, Tom. Öyle olsaydı bu köyde bir ev olması lazımdı. Ama burada evlerin numarası yok."

"Doğru söylüyorsun. Dur biraz düşüneyim. Hah... bir oda numarası... han odaları var ya!"

"Hah, işin sırrı buymuş demek! Hem sadece iki tane han var. Çabucak buluruz."

"Ben gelinceye kadar sen burada kal, Huck."

Tom hemen fırladı. İnsan içine çıktığında Huck'ı pek yanında istemezdi. İşi yarım saat kadar sürdü. En iyi hanın iki numarasında uzun zamandır genç bir avukatın kaldığını öğrendi, adam hâlâ oradaydı. O kadar gösterişli olmayan hanın iki numarası ise bir sırdı. Hancının küçük oğlu odanın sürekli kilitli olduğunu, gündüz vakti kimsenin girip çıkmadığını söyledi. Bu durumun özel bir sebebi olup olmadığını bilmiyordu. O da biraz

meraklanmıştı, ama güçlü bir merak değildi bu. Odanın perili olduğuna inanarak sırrı olabildiğince eğlenceli hale getirmeye çalışmıştı. Önceki gece de odada ışık yandığını görmüştü.

"İşte bunları öğrendim, Huck. Bana kalırsa aradığımız iki numaranın ta kendisi."

"Bence de öyle, Tom. Şimdi ne yapacaksın?"

"Bırak da düşüneyim."

Tom uzun süre düşündükten sonra şöyle dedi:

"Planımı anlatayım. O iki numaranın arka kapısı, han ile tuğla deposunun arasındaki dar geçide açılıyor. Sen bulabildiğin bütün anahtarları getireceksin, ben de teyzeminkileri yürüteceğim, karanlık basarken gidip kilide uydurmaya çalışacağız. Ayrıca Kızılderili Joe gelirse diye sen nöbet tutacaksın, çünkü köye inip intikamını alma fırsatı çıkar mı diye etrafa bakacağını söylemişti. Onu görürsen sadece takip et. Eğer iki numaraya girmiyorsa, aradığımız yer orası değil demektir."

"Anaam, tek başıma onu takip edemem!"

"Edersin be, hem geceleyin takip edeceksin. Seni görmeyecek bile... Üstelik görse bile aklına bir şey gelmeyecektir."

"Şey, eğer çok karanlık olduğuna karar verirsem onu takip ederim. Bilmiyorum... bilmiyorum, bir denerim."

"Karanlık olursa onu ben de takip ederim, Huck. Belki de intikamını alamayacağına karar verip parasının olduğu yere gider."

"Doğru söylüyorsun, Tom. Belki ben de izlerim. Vallahi de billahi de izlerim!"

"Hah şöyle! Sen çark etme, Huck, sen etmezsen ben de etmem."

BÖLÜM XXIX

Tom ile Huck o gece maceraya hazırdı. Akşam dokuzu geçene kadar hanın çevresinde dolandılar. Biri han kapısını diğeri de geçidi uzaktan gözlüyordu. Geçide giren ya da çıkan kimse olmadı, han kapısından da İspanyol'a benzer biri geçmedi. Aydınlık bir gece gibi görünüyordu, o yüzden Tom eve gitti, etraf yeterince karanlık olursa Huck'ın gelip miyavlayacağını biliyordu. O zaman kendisi de sessizce evden çıkıp anahtarları deneyecekti. Ama gece bulutsuzdu ve Huck on iki gibi nöbete son verip boş bir şeker fıçısında uyudu.

Salı günü de şansları kötü gitti. Çarşamba da aynı şey oldu. Ama Perşembe gecesi daha iyi olacak gibiydi. Tom vakti gelince teyzesinin eski demir fenerini ve gerektiğinde ışığını saklamak için iki büyük havlu alıp dışarı süzüldü. Feneri Huck'ın şeker fıçısına sakladılar ve nöbet başladı. Gece yarısından bir saat kadar önce han kapandı, sonra da ışıkları söndü (çevrede başka da ışık yoktu zaten). İspanyol görünürlerde yoktu. Geçide giren çıkan kimse de olmamıştı. Bütün koşullar elverişli görünüyordu. Etraf çok karanlıktı. Kesif sessizliği sadece zaman zaman uzaklardan gelen gök gürültüleri bozuyordu.

Tom fenerini alıp şeker fıçısının içinde yaktı, dikkatle havluyu çevresine sardı ve iki maceracı karanlıkta hana doğru sessizce ilerlemeye başladılar. Huck erketeye yatarken, Tom da geçide girdi. Ondan sonra Huck'ın zihnine koca bir dağ gibi yerleşen kaygılı bir bekleyiş başladı. Bir noktadan sonra, fenerin ışığını görmeyi ummaya başlamıştı. Işığı görürse elbette korkacaktı, ama en azından Tom'un hayatta olduğunu bilecekti.

Tom gözden kaybolduğundan beri saatler geçmişti sanki. Belki de bayılmıştı; ölmüş müydü yoksa; korku ve heyecandan yüreği yarılmış da olabilirdi. Huck huzursuzca bunları düşünürken giderek geçide yaklaştığını fark etti, bin türlü korkutucu şey düşünüyor ve her an bir felaket sonucu

soluğunun kesilmesini bekliyordu. Gerçi kesilecek pek soluğu kalmamıştı. Kalbinin çarpma şiddetine bakılırsa birazdan bitap düşüp bir daha çarpmayacaktı. Aniden bir ışık parıltısı gördü, Tom yanından hışım gibi geçti:

"Kaç! Canını seviyorsan kaç!"

Huck ikiletmedi, bir seferi yeter de artardı bile. Tom aynı şeyi ikinci kez söylediğinde Huck çoktan saatte yirmi-otuz mil hıza çıkmıştı. Çocuklar köyün alt ucundaki boş mezbahaya ulaşıncaya kadar durmadılar. Tam içeri girdiklerinde fırtına patladı ve sağanak başladı. Tom nefesini toplayınca şöyle dedi:

"Çok korkunçtu, Huck! Anahtarlardan iki tanesini elimden geldiğince ses çıkarmadan denedim. Ama o kadar takırtı çıkartıyorlardı ki korkudan soluk bile alamıyordum. Üstelik kilidi de açmıyorlardı. Bir ara ne yaptığımı fark etmeden kapını kolunu tutup bastırdım ve kapı açılıverdi! Kilitli değilmiş meğer! İçeri girip havluyu bir çıkardım ki... aman Allah!"

"Ne!., ne gördün, Tom?"

"Neredeyse Kızılderili Joe'nun eline basıyormuşum, Huck!"

"Olamaz!"

"Oldu. Yerde, döşemenin üstünde derin derin uyuyordu. Gözünde o pilot gözlüğü vardı ve kollarını iki yana açmıştı."

"Tanrım, ne yaptın peki? Uyandı mı?"

"Yok, kımıldamadı bile. Sızmıştı herhalde. Havluyu kaptığım gibi koşmaya başladım."

"Ben olsam havlu aklıma bile gelmezdi ha!"

"Benim gelir. Kaybedersem teyzem bacaklarımı kırar."

"Peki sandığı gördün mü Tom?"

"Durup etrafa bakamadım ki, Huck. Sandığı görmedim, haçı da. Kızılderili Joe'nun yanı başında yerde duran bir şişe ve demir bardak dışında hiçbir şey görmedim! Haa, iki tane fıçı ve bir sürü şişe de gördüm odada. Oranın neden perili olduğunu da anlamış olduk."

"Nasıl?"

"Çünkü viskiyle dolu! Herhalde bütün içkisiz hanlarda bir perili oda vardır, ne dersin, Huck?"

"Bana da öyle geliyor. Kimin aklına gelirdi ki. Peki ama Tom, madem Kızılderili Joe sızmış, sandığı almak için daha uygun bir vakit olamaz."

"Doğru söyledin, bir denesene!"

Huck omuz silkti.

"Ben mi... şey zor biraz."

"Bence de zor biraz, Huck. Kızılderili Joe'nun yanında tek bir boş şişe görmek yeterli değil. Üç tane olsa tamamdı, o zaman yapardım."

İkisi de derin derin düşünürken uzun bir sessizlik oldu, sonra Tom şöyle dedi:"

"Baksana Huck, Kızılderili Joe dışarı çıkana kadar denemesek iyi ederiz. Böylesi çok korkutucu. Her gece beklersek, er ya da geç oradan çıkacaktır, biz de yıldırım gibi girip sandığı alır çıkarız."

"Tamam, haklısın. Bütün gece beklerim, hem de her gece, yeter ki sen işin öbür kısmını hallet."

"Tamam, tamam, hallederim. Tek yapman gereken Hooper Sokağı'nın oraya gelip miyavlamak... uyumuşsam da pencereye bir çakıltaşı atarsın, o zaman uyanırım.

"Tamamdır, bence gayet iyi!"

"Oldu o zaman, Huck, fırtına dindi, benim eve gitmem lazım. Birkaç saat sonra gün doğacak. Sen geri gidip sabaha kadar nöbet tut, olur mu?"

"Yapacağımı söyledim, Tom, yapacağım da. Bir yıl boyunca her gece o hanın başına musallat olurum. Bütün gün uyur ve geceleri uyanık beklerim."

"Tamam öyleyse. Nerede uyuyacaksın peki?"

"Ben Rogers'ların samanlığında. O sesini çıkarmıyor, babasının zencisi Jake Amca da bir şey demiyor. Jake Amca istediği zaman ona su getiriyorum ve ben ne zaman istersem o da bana bulabildiği kadar yiyecek veriyor. O çok iyi bir zencidir, Tom. Beni de sever, çünkü asla onun üstüymüş gibi davranmam. Bazen oturup onunla birlikte yerim. Ama bunu kimseye söyleme. İnsan böyle şeyleri açlıktan ölmek üzereyken yapar, her zaman yapılacak şeylerden değildir bunlar."

"Tamam, Huck, eğer gündüz bana lazım olmazsan uyursun. Gelip de seni rahatsız etmem. Geceleyin adamın oradan çıktığını görürsen hemen

benim oraya seğirtip miyavlarsın."

BÖLÜM XXX

Cuma sabahı Tom'un ilk duyduğu şey sevindirici bir haber oldu — Yargıç Thatcher'ın ailesi önceki gece köye dönmüştü. Hem Kızılderili Joe hem de define bir süre için değerini yitirdi ve Tom'un gözünde baş sıraya Becky yerleşti. Onunla görüştüler ve kalabalık bir okul arkadaşlarıyla grubuyla birlikte bitkin düşünceye kadar çeşit çeşit oyun oynayarak çok iyi vakit geçirdiler. Gün özellikle sevindirici bir şekilde tamamlandı: Becky, annesinin uzun zamandır söz verdiği ve uzun zamandır ertelenen pikniğin ertesi gün yapılması için onun başının etini yedi ve kadın sonunda razı oldu. Çocuğun sevincine diyecek yoktu, Tom'un da az sevindiği söylenemezdi doğrusu. Güneş batmadan herkese davet kartı gönderildi. Köyün küçükleri hemen hazırlık telaşına düştüler ve ertesi günü iple çekmeye başladılar. Tom öyle heyecanlıydı ki, geç saate kadar uyku tutmadı. Ayrıca Huck'ın miyavlamasını duymayı da umuyordu, böylece definesini bulacak ve ertesi gün Becky ile diğer piknikçileri hayrete düşürecekti. Ama hayal kırıklığına uğradı. O gece işaret gelmedi.

Sonunda sabah oldu ve saat on-on bir gibi neşeli ve heyecanlı bir kalabalık Yargıç Thatcher'ın evinin orada toplandı. Piknik için son hazırlıklar yapıldı. Yaşlıların varlıklarıyla pikniğin tadını kaçırmaları adetten değildi. Çocukların birkaç on sekizlik kız ve yirmi üçlerinde birkaç genç beyefendinin himayesinde yeterince güvende olacağı düşünülüyordu. Eski buharlı vapur bu etkinliğe ayrılmıştı: Neşeli kalabalık kollarında sepetlerle sokakları doldurdu. Sid hasta olduğu için eğlenceyi kaçırmış, Mary de onu eğlemek için evde kalmıştı. Bayan Thatcher'ın Becky'ye söylediği son şey şu oldu:

"Döndüğünüzde çok geç olacak. Belki vapur iskelesinin yakınında oturan arkadaşlarından birinde kalsan daha iyi olur yavrum."

"Öyleyse Susy Harper'da kalayım, anneciğim."

"Çok iyi. Ama davranışlarına dikkat et orada, sakın kimseyi üzeyim deme."

Yolda şen şakrak yürürlerken bu kez de Tom:

"Bak bence ne yapalım biliyor musun," dedi. "Joe Harper'lara gideceğimize tepeyi tırmanalım ve Dul Bayan Douglas'ın evine gidelim. Onda dondurma da vardır! Hemen her gün dondurma yapar... Hem de bir sürü. Üstelik bizi gördüğü için çok sevinecektir."

"Ay, çok iyi fikir!" dedi Becky, ama biraz daha düşündükten sonra, "Peki ama annem ne der?" diye tasalandı.

"Nereden haberi olacak ki?"

Kız bir süre bu fikri kafasında evirip çevirdikten sonra gönülsüzce,

"Bana yanlış geliyor... ama..."

"Yok canım, neresi yanlışmış! Annenin haberi bile olmaz, hem ne zararı var ki? Onun tek istediği senin emniyette olman. İnan bana, aklına gelseydi o da Douglas'a gitmeni söylerdi. Eminim yapardı bunu!"

Bayan Douglas'ın şahane konukseverliği ikna edici bir yemdi. Hem bu yem, hem de Tom'un ikna edici sözleri etkisini gösterdi. Ama geceki program hakkında kimseye bir şey söylenmemesine karar verildi.

Tom'un aklına Huck'ın tam da o gece gelip işaret verebileceği geldi. Beklentilerinin verdiği heyecanın epeyce bir kısmını süpürüp götürdü bu. Ama yine de Bayan Douglas'ın evindeki eğlenceyi kaçırmak da olmazdı. Hem niye vazgeçsindi ki, önceki gece işaret gelmemişti, o gece geleceği ne malumdu? Kesin olan eğlence, kesin olmayan defineden ağır bastı. Tom da onun yaşındaki her çocuk gibi daha güçlü eğilime boyun eğdi, günün geri kalanında para dolu sandığı aklına hiç getirmedi.

Köyden aşağı üç mil indikten sonra vapur ağaçlık bir derenin ağzında durup demirledi. Kalabalık bir anda kıyıyı doldurdu ve kısa süre içinde ormanın derinlikleri ve kayalık yamaçlar, bağırışlar ve kahkahalarla yankılanmaya başladı. Terleyip yorulmanın bin türlü farklı yolu denendi, bir süre sonra gezginler iştahla geri döndüler yanlarında getirdikleri yiyecekleri talana başladılar. Şölenden sonra meşelerin geniş gölgeleri altında dinlenip sohbet ederek kendilerine geldiler. Biraz sonra birinin bağırdığı duyuldu:

"Kim mağaraya gitmek ister?"

"Herkes istiyordu. Deste deste mumlar çıkarıldı ve hep birden tepenin yamacından tırmanmaya koyuldular. Mağaranın ağzı tepenin yukarılarında, A harfi şeklinde bir aralıktan oluşuyordu. Kocaman meşe kapısı kilitli değildi. İçerideki küçük oda buzhane gibi soğuktu ve duvarları, tabiat tarafından nemli ve soğuk soğuk terleyen kireçtaşıyla kaplanmıştı. Orada loş ışıkta durup güneşin altında parlayan yemyeşil vadiye bakmak romantik ve gizemliydi. Ama bu durumun çarpıcılığı çabucak atlatıldı ve eğlence yeniden başladı. Biri mum yakınca herkes birden onun üstüne atlıyordu. Ardından boğuşmalar ve cesaretli bir savunma oluyor, fakat kısa süre içinde mum devriliyor ya da üflenerek söndürülüyordu. Bunun üzerine bir kahkaha tufanı kopuyor ve yeni bir kovalamaca başlıyordu. Ama her şeyin bir sonu vardır. Yavaş yavaş ana geçidin dik inişine girdiler, titrek mumlarının ışığı başlarının yirmi metre yukarısında birleşen yüksek kaya duvarlarını aydınlatmaya yetmiyordu. Bu ana geçit en fazla üç-dört metre genişliğindeydi. Kısa aralıklarla karşılarına ana yoldan ayrılan daha dar geçitler çıkıyordu. McDougal mağarası birbirini kesen ve hiçbir yere ulaşmayan bu tür eğri büğrü yollardan oluşan geniş bir labirentti. İnsanın bu karmakarışık geçit ve uçurumların arasında günler geceler boyu gezip yine de mağaranın sonunu bulamayacağı söylenirdi; onun yerine hep aşağıya inerdi, yeryüzünün derinliklerine giderken hep aynı şeyleri görürdü. Labirentlerin altında başka labirentler vardı, hiçbirinin de çıkışı yoktu. Kimse mağarayı "bilmiyordu". Bu imkânsız bir şeydi. Gençlerin çoğu mağaranın bir kısmını bilirdi, ama bu bilinen kısmın ötesini araştırmaya girişmek pek adetten değildi. Tom Sawyer da herkes kadar biliyordu mağarayı.

Çocuklar ana geçitten üç çeyrek mil kadar ilerledikten sonra gruplar ve çiftler yan geçitlere dalmaya, ürkütücü koridorlardan koşturup yolların tekrar birleştiği yerlerde birbirlerini şaşırtmaya başladılar. "Bilinen" yerlerin ötesine geçmeden neredeyse yarım saat birbirlerini görmeden ilerleyebiliyorlardı.

Çok geçmeden, gruplar birbiri ardına mağaranın ağzına ulaştı, hepsi de soluk soluğa kalmış, gülmekten bayılacak hale gelmiş, baştan aşağı muma batmış, orası burası çamura bulanmış ve o günkü başarısından dolayı dört

köşe olmuştu. Zaman kavramını yitirdiklerini fark edince hayrete düşmüşlerdi, biraz sonra karanlık çökecekti. Onları çağıran çan yarım saattir çalıyordu. Ama yine de bu tür gün sonu maceraları romantik ve bu yüzden de çok tatmin ediciydi. Vapur şamatacı yolcularıyla açıldığında, kaptan dışında hiç kimse gecikmeyi zerre kadar umursamıyordu.

Vapurun ışıkları iskelenin oradan geçtiğinde, Huck nöbetine yeni başlamıştı. Güverteden hiç ses gelmiyordu, çünkü gençler yorgunluktan bitmiş her insan gibi sakin ve sessizdi artık. Bunun ne vapuru oluğunu ve neden iskelede durmadığını merak etti. Ama sonra vapuru aklından çıkardı ve kendi işine yoğunlaştı. Hava bulutlanıyor ve kararıyordu. Saat on gibi araçların gürültüsü azaldı, tek tük ışıklar sönmeye başladı ve etrafta dolaşanlar evlerine gittiler. Köy uykuya dalarak, küçük nöbetçiyi sessizlik ve hayaletlerle baş başa bıraktı. On bir gibi hanın ışıkları da söndü. Artık her yer karanlığa gömülmüştü. Huck bezdirecek kadar uzun bir süre bekledi, ama hiçbir şey olmadı. Artık inancı azalıyordu. Bunun bir faydası var mıydı ki? Gerçekten bir faydası var mıydı? Neden artık vazgeçmiyorlardı?

Kulağına bir tıkırtı geldi. Hemen dikkat kesildi. Geçitteki kapı usulca kapanmıştı. Huck derhal tuğla deposunun köşesine atıldı. Bir saniye sonra iki adam yanından geçti, bir tanesinin kolunun altında bir şey vardı. Herhalde o sandıktı bu! Demek defineyi götürüyorlardı. Şimdi Tom'u çağırmanın ne anlamı vardı ki? Çok saçma olurdu. Adamlar sandıkla beraber çekip giderlerdi ve bir daha da onları kimse bulamazdı. Hayır, peşlerine takılıp gidecekti. Fark edilme ihtimaline karşı da karanlığın emniyetine sığındı. Huck böylece kararını verip adamların arkasından kedi gibi, yalınayak yürümeye başladı, ancak görünmesini engelleyecek kadar mesafe bırakıyordu arada.

Adamlar nehrin yukarısına doğru üç sokak gittikten sonra, soldaki bir sokağa dönüp yollarına devam ettiler. Dümdüz devam edip Cardiff Tepesi'ne çıkan yola kadar gittiler ve oradan yukarı döndüler. Tepenin yarı yolundaki Yaşlı Galli'nin evinin önünden hiç tereddüt etmeden geçtiler ve tırmanmaya devam ettiler. İyi, diye düşündü Huck, demek ki eski taşocağına gömecekler. Ama ocağın orada durmadılar bile. Tepenin

zirvesine doğru yollarına devam ettiler. Uzun sumak çalılarının arasındaki dar bir patikaya daldılar ve karanlıkta kayboldular. Huck yaklaştı ve mesafeyi kısalttı, çünkü onlar da kendisini göremezdi. Biraz daha ilerledikten sonra adımları yavaşladı, çok hızlı gittiğinden korkuyordu; ağır ağır ilerledi, ardından tamamen durdu, dinledi, hiç ses yoktu. Kendi kalbinin deli gibi çarpmasından başka bir şey duymuyordu. Tepenin üstünde bir baykuş öttü: uğursuz bir ses! Ama hiç ayak sesi işitmedi. Yüce Tanrım, her şey boşa mıydı yoksa? Tam var gücüyle koşmaya başlayacaktı ki neredeyse bir-iki metre kadar yakınında birinin boğazını temizlediğini duydu! Huck'ın yüreği ağzına geldi, ama gene de yutkundu ve aynı anda on farklı sıtmaya tutulmuş gibi zangır zangır titreyerek orada kaldı. Kendini o kadar zayıf hissediyordu ki yere yığılıvermediğine şaşıyordu. Nerede olduğunu biliyordu. Bayan Douglas'ın bahçesine çıkan merdivenlerden beş adım uzaktaydı. "Ne güzel," diye düşündü, "buraya gömsünler bakalım, bulmak hiç de zor olmayacak."

Birinin alçak sesle, adeta fısıltıyla konuştuğunu duydu. Bu Kızılderili Joe'ydu:

"Lanet olsun! Belki yanında birileri vardır. Işık yanıyor, hem de bu saatte."

"Ben ışık göremiyorum."

Bu da meymenetsiz yabancı adamın sesiydi. Perili evde de duymuştu sesini. Huck'ın içine buz gibi bir ürperti yayıldı. Demek ki "intikam işi" için gelmişlerdi! İlk aklına gelen kaçmak oldu. Ama sonra Bayan Douglas'ın ona kaç kez iyilik yaptığı geldi. Belki de bu adamlar içeri girip onu öldüreceklerdi. Onu uyarmayı göze alabilseydi keşke, ama bunu yapamayacağını biliyordu, ya gelip onu da yakalarlarsa. Yabancı adamın söyledikleriyle Kızılderili Joe'nun cevabı arasındaki kısacık zamanda düşünmüştü tüm bunları.

"Çünkü önünde çalı var," dedi Joe. "Gel, şuradan bak... şimdi görüyor musun?"

"Tamam. Gerçekten birileri var galiba. En iyisi vazgeçmek."

"Vazgeçmek, öylece bu toprakları terk edip gitmek! Vazgeçmek, belki de bir daha hiç fırsat bulamamak! Sana yine söylüyorum, daha önce de

söylemiştim, onun mücevherleri umurumda değil... hepsini alabilirsin. Ama kocası bana kötülük etti... birçok kez kötülük etti ve yargıçken serserilikten kaç kere içeri attı. Hepsi bu da değil! Milyonda biri bile değil! Beni kırbaçlattı! Hapishanenin önünde, tıpkı bir zenci gibi kırbaçlattı beni! Hem de tüm köyün önünde! Beni kırbaçlattı, anlıyor musun? Bana her türlü kötülüğü yaptıktan sonra öldü. Ama hesabını kadından soracağım!"

"Of, ne olur öldürme onu! Yapma böyle bir şey!"

"Öldürmek mi? Kim öldürmekten bahsetti ki? Yargıç burada olsa onu öldürürdüm, ama karısını öldürmem. Bir kadından öç almak istersen onu öldürmezsin... neye yarar! Onun vitrinini bozarsın. Burun deliklerini keser... kulaklarını dilim dilim edersin!"

"Aman Tanrım, bu çok..."

"Fikirlerini kendine sakla! Senin için en emniyetlisi bu. Onu yatağa bağlayacağım. Kan kaybından ölürse, bu benim hatam mı? O yüzden ölürse gözyaşı dökmem doğrusu. Sen de bana yardım edeceksin dostum... hatırım için... o yüzden buraya geldin... tek başıma bunu yapamayabilirim. Eğer kaçmaya kalkarsan, seni öldürürüm! Anlıyor musun beni? Seni öldürmek zorunda kalırsam, onu da öldürürüm... o zaman bu işi kimin yaptığını hiç kimse öğrenemez."

"Tamam, yapılması gerekiyorsa yapalım artık. Ne kadar çabuk olursa o kadar iyi... elim ayağım boşanıyor."

"Şimdi mi yapalım?.. Yanında başkaları varken mi? Bana bak, senden şüphelenmeye başlayacağım böyle giderse. Hayır, ışıklar sönünceye kadar bekleyeceğiz, acelemiz yok."

Huck bundan sonrasının sessizlik olacağını hissetti ki, bu her türlü cinayet konuşmasından daha korkutucuydu. Nefesini tutarak dikkatle geri geri yürümeye başladı. Ayağını dikkatle ve sağlamca bastı, dengesini sağladıktan sonra büyük bir özenle diğerini kaldırdı, devrilmemeyi güç bela becererek önce bir kenarını sonra öbür kenarını bastı. Aynı özenle ve aynı tehlikeleri göze alarak bir adım daha attı geriye doğru. Sonra bir tane daha, bir tane daha, ayağının altında bir dal kırıldı! Nefesini tutup dinledi. Hiç ses yoktu. Kesif bir sessizlik hakimdi her yana. İçinden tüm samimiyetiyle şükretti. Sumak çalılarının arasındaki geçide ulaşmıştı. Gövdesi bir

gemiymişçesine sevinçle döndü. Sonra hızlı ama dikkatli adımlarla devam etti. Taş ocağının oraya geldiğinde kendini emniyette hissetti ve anında uçarcasına koşmaya başladı. Galli'nin oraya varana kadar tüm gücüyle, hiç durmadan koştu. Bütün gücüyle kapıya vurduğunda yaşlı adamın ve iki yağız oğlunun başları pencerelerde göründü.

"Nedir bu şamata? Kim vuruyor kapıya? Ne istiyorsun?"

"İçeri alın beni... çabuk! Her şeyi anlatacağım."

"Kimsin sen?"

"Huckleberry Finn, çabuk, beni içeri alın!"

"Huckleberry Finn, ha! Pek fazla kapı açılmaz bu isme herhalde! Ama siz onu içeri alın çocuklar, neymiş mesele öğrenelim."

Huck'ın içeri girdiğinde söylediği ilk şey, "Ne olur kimseye bunları size anlattığımı söylemeyin," oldu. "Lütfen söylemeyin... kesin öldürürler beni... ama dul hanım bana iyi davranırdı bazen, o yüzden anlatmam lazım... ama hiç kimseye söylemeyeceğinize söz verirseniz anlatırım."

"Tanrı aşkına, herhalde önemli bir şey söyleyecek, yoksa böyle davranmazdı!" dedi yaşlı adam. "Çıkart ağzından baklayı, kimse başkasına söylemez, evladım."

Üç dakika sonra yaşlı adam ve oğulları tepeden tırnağa silahlanmış tepeden yukarı gidiyorlardı; silahları ellerinde, ayak uçlarına basarak sumak çalılarının arasındaki geçide girdiler. Huck onlara daha fazla eşlik etmedi. Büyükçe bir kayanın arkasına saklanıp dinlemeye başladı. Ağır, endişe dolu bir sessizliğin ardından, aniden silahlar patladı ve bir haykırış duyuldu. Huck artık daha fazla beklemedi. Ayağa fırladığı gibi bacaklarının var gücüyle tepeden aşağı koşmaya başladı.

BÖLÜM XXXI

Pazar sabahının ilk ışıkları belirdiği sırada Huck çekingence tepeden yukarı çıktı ve yaşlı Galli'nin kapısını usulca çaldı. İçeridekiler uyuyordu, ama gece yaşanan heyecan verici olaylar yüzünden hepsi de tetikteydi. Pencerelerden birinden ses geldi:

"Kim o?"

Huck'ın kısılmış sesi ürkekçe cevap verdi:

"Ne olur izin verin içeri gireyim! Benim, Huck Finn!"

"Bu kapı bu isme gece gündüz açıktır, yavrum!.. Hoş geldin!"

Evsiz çocuğun pek duymadığı türden tuhaf sözlerdi bunlar, ama o güne kadar duyduklarının en güzeliydi. Hele son kelimenin ona daha önce söylendiğini hiç hatırlamıyordu.

Kapının kilidi çabucak açıldı ve Huck içeri girdi. Onu bir yere oturttular ve yaşlı adam ile yiğit oğulları hemen giyindiler.

"Evet, yavrum, inşallah iyisindir ve karnın açtır, çünkü güneş doğar doğmaz kahvaltı hazır olacak, hem de sıcacık bir kahvaltı... için rahat olsun. Ben ve çocuklar senin dün gece gelip burada kalacağını umuyorduk."

"Korkudan ödüm patladı," dedi Huck, "koşa koşa kaçtım. Silah seslerini duyunca fırladım ve üç mil boyunca hiç durmadım. Şimdi de neler olduğunu öğrenmek için geldim. Ama ölmüş bile olsalar, o şeytanlara rastlamak istemediğim için güneş doğarken geleyim dedim."

"Tamam, çok kötü bir gece geçirmişe benziyorsun, zavallı çocuk... Ama kahvaltını yaptıktan sonra uyuman için yatak da hazır. Ama onlar ölmedi, yavrum... Çok üzgünüz. Senin tarifin sayesinde nerede olduklarını tam olarak anlamıştık. Ayaklarımızın ucuna basa basa beş metre kadar yanlarına yaklaştık. O sumaklarla çevrili geçit mahzen gibi karanlıktı. Tam oradayken genzim kaşındı. Böyle kötü şans olmaz! Kendimi tutmaya çalıştım, ama olmadı... gelmek zorundaydı ve geldi! Ben en baştaydım, silahımı

doğrultmuştum. Hapşırdığım anda o alçaklar yolun dışına seğirttiler, "Ateş edin, çocuklar!" diye bağırdım ve hışırtının geldiği yere doğru ateş ettim. Çocuklar da ateş ettiler. Göz açıp kapayıncaya kadar toz oldu adi herifler, hemen arkalarından ormana doğru koştuk. Galiba onları vuramamışız. İkisi de ilk başta birer el ateş ettiler, ama mermileri yanımızdan vınlayıp geçti ve bize bir zarar vermedi. Ayak seslerini duymaz olduğumuzda takip etmeyi bıraktık ve polislere haber verdik. Hemen adamları topladılar ve nehir kıyısını beklemeye gittiler, hava ağarınca şerif ve adamları ormanı arayacaklar. Oğullarım da onlara katılacak. Keşke o hainlerin tarifi olsaydı elimizde... Çok işimize yarardı. Ama sen karanlıkta neye benzediklerini görmemişsindir herhalde, değil mi, yavrum?"

"Yok, gördüm, köydeyken gördüm ve peşlerine takıldım."

"Harika! Tarif et onları... Hemen tarif et, oğlum!"

"Bir tanesi şu köyde bir-iki kez dolaşan sağır dilsiz İspanyol, öbürü de hırpani, meymenetsiz bir..."

"Bu kadarı yeter, yavrum, o adamları tanıyoruz! Bir keresinde dul hanımın evinin arkasındaki ormanda karşılaşmıştık, bizi görünce hemen kaçmışlardı. Siz gidin çocuklar, şerife bunları anlatın... Kahvaltınızı yarın sabah yaparsınız!"

Galli'nin oğulları hemen fırladılar. Onlar odadan çıkarken Huck ayağa fırlayıp haykırdı:

"Ne olur onları benim ispiyonladığımı kimseye söylemeyin! Ne olur yapmayın!"

"Tamam, sen öyle istiyorsan öyle olsun, Huck, ama yaptığın şeyin ödülünü istemez misin?"

"Hayır, hayır, istemem! Ne olur kimseye söylemeyin!"

Delikanlılar gittikten sonra ihtiyar Galli şöyle dedi:

"Kimseye söylemezler... Ben de söylemem. Peki ama neden bilinmesini istemiyorsun?"

Huck o adamlardan biri hakkında çok fazla şey bildiğini, bunu öğrenmesinden çok korktuğunu. Bu bildikleri yüzünden öldürülebileceğini anlattı, ama geri kalanını kendine sakladı.

Yaşlı adam bir kez daha sessiz kalacağına dair söz verdikten sonra şöyle dedi:

"Bu adamları nasıl görüp de takip ettin, yavrum? Şüpheli mi görünüyorlardı?"

Huck şüphe çekmeyecek bir cevap tasarlarken bir süre sessiz kaldı. Ardından cevap verdi:

"Şey, biliyorsun çok fena bir hayat sürüyorum. Yani en azından herkes öyle söylüyor ve ben de onlara karşı diyecek bir şey bulamıyorum. Bazen uykum da kaçar, bunu düşünür dururum, hayatımı düzene sokmanın bir yolunu bulmaya çalışırım. Dün gece de işte yine öyle şeyler düşünüyordum. Uykum kaçmıştı, ben de kafamda hep aynı meseleyi ölçüp biçerek yollarda dolaşıp duruyordum, İtidal Hanı'nın yanındaki şu eski tuğla deposunun oraya geldiğimde sırtımı duvara verdim ve kara kara düşünmeye devam ettim. Tam o sırada bu iki adam çok yakınımdan bir yerden geçtiler. Birinin koltuğunun altında bir şeyler vardı, ben de çaldıklarını düşündüm. Bir tanesi tütün içiyordu, öteki ateş istedi. Bu yüzden tam önümde durdular ve puroları yüzlerini aydınlattı, işte o zaman iri olanın beyaz favorilerinden ve pilot gözlüğünden anladım sağır dilsiz İspanyol olduğunu. Diğeri de şu iğrenç, hırpani şeytandı."

"Puroların ışığında hırpani olduğunu nasıl anladın, üstünü başını görebildin mi ki?"

Huck bir an şaşaladıktan sonra cevap verdi:

"Şey, bilemiyorum... ama görmüşüm gibi geliyor bana."

"Sonra da yola devam ettiler, sen de peşlerinden..."

"Evet, onları takip ettim. Niyetlerinin ne olduğunu anlamak istemiştim. Gizlene gizlene yürümeye devam ettiler. Ben de onları dul hanımın merdivenlerine kadar takip ettim, karanlıkta bekledim, hırpani olanın gitmek için yalvardığını, İspanyol'un ise kadının yüzünü yaralayacağına yemin ettiğini işittim, tam sana ve oğullarına anlattığım gibi..."

"Vay be! Sağır dilsiz adam böyle söyledi demek!"

Huck korkunç bir hata daha yapmıştı! Yaşlı adamın İspanyol'un kimliğine dair en ufak bir ipucu bulamaması için elinden geleni yapıyordu, ama ne yaparsa yapsın dili başını belaya sokmakta kararlı görünüyordu. Sır

vermeden meseleden sıyrılmaya çalıştı birkaç kez, ama yaşlı adam ona dik dik bakıyordu ve bu yüzden pot üstüne pot kırıyordu. Sonunda Galli şöyle dedi:

"Bak yavrum, benden korkmana gerek yok. Senin saçının kılına bile zarar verecek değilim. Aksine, seni koruyacağım. Şu İspanyol sağır dilsiz değil. Az önce ağzından kaçırdın, şimdi de toparlayamıyorsun. İspanyol'la ilgili kendine saklamak istediğin bir şey biliyorsun. Bana güvenebilirsin. Ne olduğunu söyle ve gerisini bana bırak. Sana asla ihanet etmem."

Huck yaşlı adamın dürüst gözlerine bir an baktıktan sonra eğilip kulağına fısıldadı:

"İspanyol değil, Kızılderili Joe'ydu o!"

Galli sandalyesinde irkilerek sıçradıktan sonra şöyle dedi:

"Şimdi mesele anlaşıldı. Burun kesmekten ve kulak dilimlemekten söz ettiğinde bunları sen uyduruyorsun sanmıştım, çünkü beyazlar bu türden işler yapmazlar pek. Ama bir Kızılderili yapar! Bu tamamen farklı bir mesele."

Kahvaltı sırasında konuşma devam etti. Yaşlı adam, yatmadan önce kendisinin ve oğullarının yaptığı son işin bir fener alıp merdivenleri ve çevreyi araştırıp kan izleri aramak olduğunu söyledi. Hiçbir şey bulamamışlardı, sadece koca bir bohça dolusu...

"*Ne vardı* bohçada?"

Kelimeler yıldırım olsa Huck'ın solmuş dudaklarından bu kadar şaşırtıcı bir hızla fırlayamazlardı. Gözleri fal taşı gibi açılmıştı ve soluğunu tutmuş cevap bekliyordu. Galli irkildi — onun gözlerine baktı — üç saniye — beş saniye — on — sonra yanıtladı:

"Hırsız ıvır zıvırı işte. Niye, neyin var senin?"

Huck soluğunu koyuvererek arkasına yaslandı, ama içinde sözcüklerle anlatılamayacak bir mutluluk vardı. Galli adam ciddiyetle, merakla ona bakarak şöyle dedi:

"Evet, hırsız ıvır zıvırı. Görünüşe bakılırsa epeyce rahatladın bunu duyunca. Peki ama neydi seni böyle heyecanlandıran? Ne bulmamızı bekliyordun ki?"

Huck köşeye sıkışmıştı, yaşlı adamın sorgulayan bakışları üzerine dikilmişti. Makul bir cevap bulabilmek için her şeyi verebilirdi o an. Aklına hiçbir şey gelmedi. Sorgulayan bakış keskinleştikçe keskinleşiyor, daha bunaltıcı oluyordu. Akıldışı bir cevap geldi aklına, ama uzun uzadıya ölçüp biçecek vakti yoktu, bu yüzden işi şansa bırakıp kısık bir sesle cevap verdi:

"Pazar okulu kitapları, mesela."

Zavallı Huck gülümseyemeyecek kadar bunalmıştı, ama yaşlı adam neşeli bir kahkaha attı. Gülerken tüm vücudu tepeden tırnağa sarsılıyordu. En sonunda böyle bir kahkahanın aslında para sayıldığını, çünkü doktor faturasını azaltacağına şüphe olmadığını söyledi. Ve ekledi:

"Zavallı çocuk, bembeyaz kesildin ve çok yorgun görünüyorsun. Pek iyi değilsin. Biraz tutarsız ve dengesiz olmana şaşmamak gerek. Ama toparlanacaksın. Uyku ve dinlenmek seni iyi eder umarım."

Huck konuya sazan gibi atladığı ve böyle şüphe çekici bir heyecan gösterdiği için kendi kendine kızıyordu, çünkü dul hanımın merdivenlerinin başında o konuşmayı duyduğunda handan çıkarılan bohçanın define olduğu fikrinden vazgeçmişti zaten. Ama sadece define olmadığını düşünmüştü. Yani tam manasıyla bilmiyordu ve ele geçirilen bohçadan bahsedilince kendini tutamamıştı. Ama bu küçük olayın yaşanmasından biraz da memnundu, çünkü artık bohçanın o bohça olmadığından emindi. Zihni bu konuyla uğraşmayı bırakmış, son derece rahatlamıştı. Aslında her şey istediği gibi ilerliyor sayılırdı. Herhalde define hâlâ iki numaradaydı, adamlar o gün yakalanıp içeri atılacaklardı ve o da Tom'la birlikte geceleyin herhangi bir sorun çıkmadan, birinin geleceğinden korkmadan altını alabileceklerdi.

Kahvaltıyı yeni bitirmişlerdi ki kapı vuruldu. Huck hemen fırladığı gibi saklandı, çünkü yaşanan olaylarla uzaktan da olsa ilişkili olduğunun düşünülmesini istemiyordu. Galli içeriye birkaç hanımefendi ve beyefendiyi davet etti. Aralarında Dul Bayan Douglas da vardı. Bazı gruplar da merdivenin oraya bakmak için daha yukarı çıkıyorlardı. Demek ki haberler yayılmıştı. Galli o gece yaşananları konuklarına anlattı. Bayan Douglas canını kurtardığı için minnettarlığını belirtti.

"Hiç gerek yok, bayan. Ben ve oğullarımdan çok daha fazla borçlu olduğunuz biri var, ama adını söylememe müsaade etmedi. O olmasaydı biz oraya hiç gelmeyecektik. Tabii bu sözler öyle büyük bir merak uyandırdı ki asıl konuyu neredeyse gölgede bıraktı. Ama Galli adam konuklarının meraktan kıvranmalarını seyretti ve aynı ıstırabı bütün köye yaydı, çünkü kesinlikle sırrını kimseyle paylaşmak istemiyordu. Tüm bu olup bitenler anlatıldıktan sonra dul hanım şöyle dedi:

"Yatakta kitap okurken uyuyakalmışım ve tüm gürültü sırasında da uyumuşum. Neden gelip beni uyandırmadınız?"

"Uyandırmaya değmez diye düşündük. Adamların geri geleceği yoktu. Kapıyı açmak için kullanacakları aletlerini kaybetmişlerdi. Üstelik sizi uyandırıp korkudan ödünüzü patlatmanın ne faydası vardı? Benim üç zenci gecenin geri kalanında evinizin etrafında nöbet beklediler. Az önce döndüler."

Başka konuklar da geldi ve birkaç saat boyunca hikâye tekrar tekrar anlatıldı.

Gündüz okulu tatile girdiğinde Pazar okulu da olmuyordu, ama o gün herkes erkenden kiliseye gitti. Bu etkileyici olaylar tüm köye yayılmıştı. Gelen haberlere göre haydutlardan hiçbir iz bulunamamıştı henüz. Tören bittiğinde Yargıç Thatcher'ın karısı, koridorda kalabalığın geri kalanıyla birlikte sürüklenen Bayan Harper'ın yanına yaklaştı:

"Bizim Becky gün boyu uyuyacak mı? Herhalde yorgunluktan ölmüştür."

"Sizin Becky mi?"

"Evet," dedi kadın irkilerek. "Dün gece sizde kalmadı mı?"

"Yoo, hayır."

Bayan Thatcher'ın rengi attı ve hemen yanındaki sıraya çöktü, yanındaki arkadaşıyla heyecanla bir şeyler konuşan Polly Teyze yanından geçiyordu:

"Günaydın Bayan Thatcher. Günaydın Bayan Harper. Bizim oğlan yine kayıp. Herhalde Tom geceyi sizlerden birinin evinde geçirmiştir. Şimdi de kiliseye gelmeye korkuyor olmalı. Onunla görülecek bir hesabım var."

Bayan Thatcher dermansızca başını iki yana salladı, yüzü kâğıt gibi olmuştu.

"Bizde kalmadı," dedi giderek huzuru kaçan Bayan Harper. Polly Teyze'nin yüzünde de endişe izleri belirdi.

"Joe Harper, bu sabah Tom'u gördün mü?"

"Görmedim."

"En son ne zaman görmüştün?"

Joe hatırlamaya çalıştı, ama kesin bir şey söyleyemiyordu. İnsanlar kiliseden çıkmayı bıraktılar. Kalabalığın içinde fısıltılar dolaşmaya başladı ve herkesin yüzünde giderek büyüyen bir korku belirdi. Çocuklar ve genç öğretmenler endişeyle sorguya çekildi. Hepsi de Tom ile Becky'nin eve dönüş yolunda vapurda olup olmadığına dikkat etmediklerini söylediler. Karanlıktı; kimse eksik var mı diye düşünmemişti. Nihayet delikanlılardan biri onların hâlâ mağarada olmasından korktuğunu söyledi! Bayan Thatcher yere yığıldı; Polly Teyze ellerini göğe kaldırıp ağlamaya başladı.

Panik ağızdan ağıza, gruptan gruba, sokaktan sokağa yayıldı, beş dakika sonra çanlar deli gibi çalıyordu ve bütün köy ayaklanmıştı! Cardiff Tepesi olayı hemen arka plana düştü, hırsızlar unutuldu, atlar eyerlendi, kayıklara binildi, vapur seferinden alıkondu. Korkunç haber duyulduktan yarım saat sonra, iki yüz adam yoldan ya da nehirden mağaraya doğru ilerliyordu.

Akşama kadar geçen ve çok uzun gibi gelen zaman zarfında köyde in cin top oynuyordu. Kadınların çoğu Polly Teyze ile Bayan Thatcher'ı görmeye gitmiş, onları teselli etmeye çalışıyorlardı. Ziyaretçiler de ev sahipleriyle beraber ağlıyordu, ama yine de bu, sözcüklerden daha iyiydi.

Bitmek bilmez gece boyunca köy haberleri bekledi; ama sabah olduğunda gelen tek mesaj, "Daha fazla mum gönderin, yiyecek de lazım" oldu. Bayan Thatcher aklını kaçırmak üzereydi, Polly Teyze de öyle. Yargıç Thatcher mağaradan umut verici, cesaretlendirici haberler gönderiyordu, ama asıl sevindirici haber yoktu.

Yaşlı Galli üstü başı mum lekeleriyle dolu, çamura bulanmış ve yorgunluktan tükenmiş halde gün ışırken eve döndü. Huck'ı ona ayrılmış olan yatakta hâlâ yatarken buldu, çocuk yüksek ateşten sayıklıyordu. Doktorların hepsi mağaradaydı, bu yüzden Bayan Douglas geldi ve hastanın sorumluluğunu üstlendi. Onun için elinden geleni yapacaktı, çünkü iyi de olsa, kötü de olsa, ikisinin arasında da olsa Tanrı'nın eseriydi ve Tanrı'nın

eseri olan hiçbir şey ihmal edilmemeliydi. Galli bunun üzerine Huck'ın içinde iyilik olduğunu söyleyince dul kadın şöyle cevap verdi:

"Tabii ki vardır. Tanrı'nın damgasıdır o iyilik. Onu asla terk etmez. Asla kendi haline bırakmaz. Her yarattığı varlığın içine bir yere koyar iyiliği."

Öğleye doğru bitkin düşmüş adamlar sürünerek köye dönmeye başladılar, ama kuvvetli olanlar aramaya devam ediyordu. Tek gelen haber mağaranın daha önce hiç girilmemiş en uzak köşelerine kadar araştırıldığıydı. Her aralığa, her yarığa bakacaklardı. O dehlizler labirentinde dolaşırken zaman zaman uzakta ışıklar görünüyordu. Haykırışlar ya da silah sesleri ta derinlere kadar yankılanıyordu. Genelde ziyaretçilerin kullandığı yolun bir hayli dışında duvara mum isiyle "Becky" ve "Tom" yazılmıştı. Hemen oracıkta islenmiş bir kurdele parçası bulmuşlardı. Bayan Thatcher kurdeleyi tanıdı, eline alıp yine ağlamaya başladı. Çocuğundan geriye kalan son hatıra olduğunu söyledi bunun. Başka hiçbir anı eşyası bu kadar değerli olamazdı, çünkü korkunç ölümünden önce canlı bedeninden ayrılan son şeydi bu. Mağaranın içinde bazen uzaklarda bir ışık gördüklerini, heyecan dolu haykırışlar eşliğinde adamların geçitten aşağı koştuklarını... ama her seferinde feci bir hayal kırıklığı yaşandığını anlatıyordu kimileri. Çocuklar bulunamıyordu. Işığın da onları arayanlardan birine ait olduğu anlaşılıyordu.

Üç korkunç gün ve gece bitmek bilmez saatler boyunca beklediler, bütün köy umarsızca bir miskinliğin pençesine düşmüştü. Kimsenin canı bir şey yapmak istemiyordu. İtidal Hanı sahibinin içki sattığının kaza eseri keşfedilmesi bile insanları pek heyecanlandırmadı, oysa önemli bir olaydı bu. Huck bir ara kendine geldiğinde han meselesinden söz açtı ve en kötü ihtimali aklına getirerek, o hastayken İtidal Hanı'nda bir şey bulunup bulunmadığını sordu.

"Bulundu," dedi dul kadın.

Huck yatağında doğruldu, gözleri fal taşı gibi açılmıştı.

"Ne! Ne bulundu?"

"Alkollü içki!.. Hanı kapattılar. Uzan yavrum... Beni çok korkuttun!"

"Bana sadece tek bir şey söyle... Ne olur tek bir şey! Bulan kişi Tom Sawyer mıydı?"

Kadın gözyaşları içinde kaldı.

"Sus, sus, yavrum, sus! Sana daha önce de söyledim ya, konuşmamalısın. Çok hastasın çünkü."

Öyleyse sadece alkollü içki bulunmuştu. Eğer altın bulunmuş olsa çok daha büyük bir şamata kopardı. Demek ki define ellerinden kayıp gitmişti... sonsuza dek. Peki ama bu kadın neden ağlıyordu. Gözyaşı dökmesi tuhaftı doğrusu.

Bu düşünceler Huck'ın zihninin loşluğunda ilerlerken, bitkinliği baskın çıkınca tekrar uykuya daldı. Kadın kendi kendine şöyle diyordu:

"İşte... uyudu, zavallıcık. Tom Sawyer buldu! Ah keşke birileri Tom Sawyer'ı bulabilseydi! Araştırmaya devam edecek umudu ya da kuvveti olan ne kadar az kişi kaldı."

BÖLÜM XXXII

Şimdi Tom ile Becky'nin piknikte neler yaptıklarına dönelim. Diğerleriyle birlikte karanlık geçitlerden yürümüşler, mağaranın bilinen harikalarını ziyaret etmişlerdi: Bu harikalar "Salon", "Katedral", "Alaaddin'in Sarayı" gibi biraz mübalağalı isimlerle anılıyorlardı. Bir süre sonra o neşeli saklambaç oyunu başladı, Tom ile Becky coşkuyla katıldılar ve bıkıncaya kadar oynadılar. Sonra yılan gibi kıvrılan bir geçide girdiler, mumlarını yukarı kaldırarak taş duvarlara (mum isiyle) yapılmış isimlerin, tarihlerin, adreslerin ve özlü sözlerin oluşturduğu karmakarışık yazıları okumaya çalıştılar. Bir yandan konuşup bir yandan ilerlerken, artık duvarlarında hiç yazı olmayan bir yere geldiklerini fark etmemişlerdi. Erişebildikleri bir yere mum isiyle kendi adlarını yazdılar ve yollarına devam ettiler. Derken bir kayadan aşağı dökülen küçük bir pınara rastladılar. Pınar kireçtaşı tortusunu aşınmaz parlak kayalar üzerinden taşıyarak dantelli fırfırlı bir şelale oluşturmuştu. Tom, Becky'nin yolunu aydınlatmak için ufak tefek vücudunu kayanın arkasına doğru sıkıştırdı. Ama aniden kayanın arkasının boş olduğunu, öbür tarafta dar duvarlar arasında aşağı inen doğal bir merdiven bulunduğunu gördü ve kâşif ruhu hemen canlandı. Becky de peşinden geldi. Yolu bulmak için isle bir işaret bırakıp maceraya atıldılar. Kah o yola kah bu yola girerek mağaranın gizemli derinliklerine doğru indiler. Bir işaret daha bıraktıktan sonra, yukarıdaki dünyaya anlatacak yeni şeyler bulmak üzere sağa sola saptılar. Bir ara geniş bir oyuk buldular, tavanında insan bacağı uzunluğunda ve genişliğinde birçok sarkıt bulunuyordu. Bu oyuğun her tarafını hayranlıkla gezdiler, sonra da ona açılan sayısız geçitlerden birine girdiler. Bu geçit onları biraz sonra büyüleyici bir pınara getirdi. Pınarın yatağı ışıltılı kristallerle kaplıydı. Burayı çevreleyen oyuğun duvarları, suyun yüzyıllarca damlaması sonucu oluşmuş sarkıt ve dikitlerin birleşmesiyle ortaya çıkan

sütunlar tarafından desteklenmekteydi. Tavanda gruplar halinde toplaşmış yarasalar vardı. Mum ışığı yaratıkları rahatsız etti, yüzlercesi çığlıklar atıp mumlara doğru öfkeyle saldırmaya başladı. Tom ne yapmaya çalıştıklarını ve bu saldırıların tehlikesini biliyordu. Becky'nin elini yakaladığı gibi karşısına çıkan ilk dehlize daldı. Neyse ki yeterince hızlı davranmıştı, çünkü oyuğun içinden geçerlerken yarasalardan biri Becky'nin mumuna kanadıyla çarptı. Yarasalar çocukları epeyce takip ettiler. Ama bizim kaçaklar önlerine çıkan her geçide dalarak en sonunda tehlikeli yaratıklardan kurtuldular. Tom kısa süre sonra bir yeraltı gölü buldu, göl ileride karanlıklara doğru uzanıyordu. Gölün kıyılarını keşfetmek istiyordu, ama sonra en iyisinin orada oturup biraz dinlenmek olduğuna karar verdi. Çünkü mekânın derin dinginliği ilk defa çocukların ruh halini etkilemeye başlamıştı. Becky, Tom'a döndü:

"Hiç farkına varmamışım, ama uzun zamandır diğerlerinin sesini hiç duymadık galiba."

"Ben de aynı şeyi düşünmeye başlamıştım, Becky, onların çok aşağısındayız ve ne kadar kuzeylerine, güneylerine, doğularına düştük bilemiyorum. Onları buradan duyamayız."

Becky endişelenmeye başlamıştı.

"Ne zamandır aşağıdayız bilmiyorum, Tom. Belki de geri dönmeye başlasak iyi olacak."

"Doğru, bence de iyi olur."

"Yolu bulabilir misin, Tom? Benim bulamayacağım kadar karışık bu geçitler."

"Herhalde bulabilirdim, ama sonra şu yarasalar çıktı. İki mumumuzu da söndürürlerse biteriz. Oraya geri dönmeden başka bir yol bulmamız lazım."

"Olur, ama umarım kaybolmayız. Çok korkunç olur!" Kız ürkütücü ihtimalleri düşünerek ürperdi.

Bir koridora girdiler ve sessizce sonuna kadar gittiler, sağa sola doğru her aralığa bakıyor, tanıdık bir şeyler görmeye çalışıyorlardı, ama her şey yabancı görünüyordu. Tom etrafı incelerken Becky her seferinde cesaret verici bir işaret görmek için onun yüzüne bakıyordu ve o da neşeyle şöyle diyordu:

"Hah, tamam canım. Bu değilmiş, ama şimdi varırız." Fakat her başarısızlığın ardından onun umudu da kırılıyordu. Artık rastgele geçitlere sapmaya başlamıştı, çaresizce doğru olanı bulmaya çalışıyordu. Hâlâ "Her şey yolunda" deyip duruyordu, ama içinde öyle bir ağırlık vardı ki kelimeler anlamını yitirmişti, "her şey bitti" der gibi çıkıyordu ağzından. Becky korkunun verdiği ıstırapla ona tutunmuş, gözyaşlarını bastırmaya çalışıyordu, ama yine de göz pınarları dinmiyordu. En sonunda,

"Off, Tom, boş ver yarasaları, haydi geri dönelim!" dedi. "Her seferinde durumumuz daha kötü oluyor."

Tom durdu.

"Dinle!" dedi.

Derin sessizlik. Öyle derindi ki soluk alıp verişleri net olarak duyuluyordu. Tom bağırdı. Sesi boş geçitlerde yankılanarak uzaklaştı ve uzaklarda alaycı bir kahkahaya dönüşerek yitip gitti.

"Bir daha yapma, Tom, çok korkutucu bir şey bu," dedi Becky.

"Korkunç, ama yapsam iyi olur, Becky; *belki* bizi duyarlar," diyerek tekrar bağırdı Tom.

Tom'un "belki"si bir hayaletin kahkahasından daha korkutucuydu, çünkü umutların yittiğinin açık bir itirafıydı. Çocuklar nefeslerini tutup dinlediler, ama hiçbir sonuç çıkmadı. Tom geriye döndü ve hızlı adımlarla ilerlemeye başladı. Ama kısa süre sonra hareketlerindeki belirgin bir kararsızlık başka bir korkunç gerçeği Becky'nin anlamasına yetti: Geriye dönüş yolunu bulamıyordu!

"Tom, hiç işaret bırakmamışsın!"

"Becky, gerçekten çok aptalım! Çok aptalım! Geri dönmek isteyebileceğimizi hiç düşünmemiştim! Hayır, yolu bulamıyorum. Her şeyi karıştırdım."

"Tom, Tom, kaybolduk! Kaybolduk! Bu korkunç yerden asla çıkamayacağız! Ah, ne diye diğerlerinden ayrıldık ki?"

Becky yere çöküp öyle bir ağlama krizine girdi ki Tom onun öleceğini ya da aklını kaçıracağını sandı. Yanına oturup kollarını omzuna doladı. Kız da yüzünü onun göğsüne gömdü ve sıkı sıkıya ona tutundu. Becky korkularını, faydasız pişmanlıklarını haykıra haykıra ağladı, ama hepsi de

uzaktan alaycı kahkahalar halinde yankılandılar. Tom umudunu kesmemesi için ona yalvardı, ama kız bunu yapamayacağı cevabını verdi. Tom onları bu feci duruma soktuğu için kendini suçlamaya ve azarlamaya başladı. Bunun daha iyi bir etkisi oldu. Becky umudunu kesmemeye çalışacağını söyledi. Ayağa kalkacak ve onun peşinden gidecekti, ama bir daha öyle konuşmasını istemiyordu. Çünkü kendisi de en az onun kadar suçluydu.

Böylece tekrar harekete geçtiler, amaçsızca yürüyor, rastgele oraya buraya sapıyorlardı. Tek yapabildikleri hareket etmek, hiç durmamaktı. Bir süre için umutları canlanır gibi oldu — ama bu umudun altı koftu, sırf olgunluk ve başarısızlığa aşinalık yüzünden kaynağı kurumamış olduğundan, doğası gereği canlanmıştı.

Tom bir süre sonra Becky'nin mumunu alıp söndürdü. Bu tasarruf çok anlamlıydı. Sözcüklere gerek yoktu. Becky anladı ve tekrar kesti umudunu. Tom'un elinde bir bütün mum ve ceplerinde üç dört parça daha olduğunu biliyordu, ama yine de tasarruf ediyordu.

Zaman geçtikçe yorgunlukları artıyordu, çocuklar bunu umursamadan devam etmeye çalıştılar, çünkü zaman bu kadar değerliyken oturup bekleme fikri onlara çok korkunç geliyordu. Bir yerlere doğru, herhangi bir yöne doğru gitmek en azından ilerleme sayılırdı ve bir sonuç elde edebilirlerdi. Ama oturduğun yerde beklemek ölüme davetiye çıkarmak, hem de onu kovalama zahmetinden kurtarmak demekti.

En sonunda Becky'nin narin bacakları onu daha fazla taşımayı reddetti. Olduğu yere oturdu. Tom da yanına çöktü. Evden ve oradaki arkadaşlarından, rahat yataklarından, hepsinden öte ışıktan söz ettiler! Becky ağlıyordu, Tom onu avutmanın bir yolunu bulmaya çalıştı, ama ona cesaret vermek için söylediği şeyler öyle bayatlamıştı ki alay ediyormuş gibi oluyordu. Becky'nin üstüne öyle bir yorgunluk çökmüştü ki hemencecik uykuya daldı. Tom buna çok sevinmişti. Oturup onun kederli yüzünü seyretmeye başladı. Birazdan kızın yüzü hoş rüyaların etkisiyle düzeldi ve doğal halini aldı. Becky'nin yüzünde yavaşça bir tebessüm belirdi ve uzun süre silinmedi. Bu huzur dolu yüz, Tom'un ruhuna da huzur ve sağlık getiriyordu. O da geçmiş günlere ve düşsel hatıralara dalıp gitti.

Tom iyice kendini kaptırmışken Becky hafif bir kahkahayla uyandı, ama gülüşü dudaklarında donup kaldı ve yerini bir inilti aldı.

"Ah, nasıl uyuyabilmişim! Keşke hiç, ama hiç uyanmasaydım! Hayır, hayır, öyle demiyorum, Tom! Ne olur öyle bakma! Bir da bunu söylemeyeceğim."

"Uyumana sevindim, Becky. Biraz dinlenmişsindir, artık çıkışı bulabiliriz."

"Deneriz, Tom. Ama rüyamda çok güzel bir ülke gördüm. Galiba oraya gidiyoruz."

"Belki de gitmiyoruzdur. Neşelen biraz, Becky, gel denemeye devam edelim."

Ayağa kalkıp el ele, umutsuzca yürümeye başladılar. Ne zamandır mağarada olduklarını tahmin etmeye çalışıyorlardı, ama tek bildikleri onlara günler, hatta haftalar geçmiş gibi geldiğiydi. Oysa bunun mümkün olamayacağı açıktı, çünkü mumları daha bitmemişti.

Uzun süre sonra —ne kadar uzun olduğunu onlar da bilemiyorlardı— Tom artık usulca yürümelerini ve su sesi duymaya çalışmaları gerektiğini söyledi. Çünkü bir su kaynağı bulmak zorundaydılar. Nihayet bir tane bulduklarında, Tom tekrar dinlenme vaktinin geldiğini söyledi. İkisi de korkunç derecede yorulmuştu, ama Becky yine de biraz daha yürüyebileceğini söyledi. Tom'un karşı çıktığını duyunca da şaşırdı. Sebebini anlayamamıştı. Yere oturdular ve Tom mumu biraz çamur yardımıyla önlerindeki duvara tutturdu. Az sonra dalıp gittiler. Bir süre ikisi de bir şey söylemedi. Ardından Becky sessizliği bozdu:

"Tom, çok acıktım!"

Tom cebinden bir şey çıkardı.

"Hatırlıyor musun bunu?" dedi.

Becky neredeyse gülümseyecekti.

"Bu bizim düğün pastamız, Tom."

"Evet... keşke tekerlek gibi kocaman olsaydı, ama elimizde kalanın hepsi bu."

"Dilek dilemek için ayırmıştım bunu, Tom. Hani büyükler düğün pastası kestiklerinde yaparlar ya. Ama artık bu bizim..."

Becky cümlesine devam edemedi. Tom pastayı ikiye böldü. Becky iştahla kendi payını yerken Tom da kendisininkini kemirmeye başladı. Şöleni tamamlamak için bolca soğuk suları da vardı. Bir süre sonra Becky artık harekete geçmelerini önerdi. Tom bir an sessiz kaldıktan sonra şöyle dedi:

"Becky, sana bir şey söyleyeceğim, ama katlanabilir misin?"

Becky'nin benzi sarardı, ama katlanabileceğini söyledi.

"Tamam o zaman, burada kalmalıyız Becky, en azından içecek suyumuz var. Şu gördüğün parça bizim son mumumuz!"

Becky kendini bırakıp ağlamaya ve sızlanmaya başladı. Tom onu avutmak için elinden geleni yaptı, ama hemen hiç başarılı olamadı. Sonunda Becky konuştu:

"Tom!"

"Evet, Becky?"

"Bizim yokluğumuzu fark eder ve aramaya çıkarlar!"

"Evet, tabii ki! Kesinlikle ararlar bizi!"

"Belki şimdiden aramaya başlamışlardır, Tom."

"Doğru söylüyorsun, belki de arıyorlardır bizi! Umarım arıyorlardır."

"Ne zaman yokluğumuzu fark ederler dersin, Tom?"

"Herhalde vapura döndüklerinde fark ederler."

"Ama Tom, hava kararmış olur belki. Yine de bizim vapura binmediğimizi anlarlar mı?"

"Şey, bilmiyorum. Ama en azından eve döndüklerinde, annen senin yokluğunu fark edecektir."

Becky'nin yüzündeki korku dolu ifade Tom'un aklını başına getirdi ve çam devirdiğini anladı. Becky o gece eve gitmeyecekti ki! Çocuklar susup düşüncelere daldılar. Biraz sonra Becky kederle ağlamaya başlayınca Tom kendi aklına gelenin onun da aklına gelmiş olduğunu anladı: Bayan Thatcher, Becky'nin Bayan Harper'da olmadığını anlayana kadar öğlen olurdu. Çocuklar son kalan muma gözlerini diktiler ve ağır ağır, amansızca eriyip gitmesini izlediler. En sonunda bir santim boyunda kaldığını gördüler. Son bir cılız alev inip çıktı, inip çıktı, incecik duman sütununu

tırmandı, bir an tepesinde durdu, ardından zifiri karanlığın korkunç hükümdarlığı başladı.

Becky, Tom'un kollarında ağlamakta olduğunun bilincine ne kadar zaman sonra vardı, ikisi de bilemiyordu. Tek bildikleri, onlara çok uzun gibi gelen bir zaman sonra ikisinin de bir ölüm uykusundan uyandıkları ve acılarının tekrar başladığıydı. Tom artık Pazar günü olduğunu söyledi... belki de Pazartesiydi. Becky'yi konuşturmaya çalışıyordu, ama kızın kederi çok büyüktü, hiç umudu kalmamıştı. Tom diğerlerinin onların yokluğunu çok uzun süre önce fark ettiklerinden, aramaya başladıklarından şüphesi olmadığını söyledi. Belki seslenirse birileri onları kurtarmaya gelirdi. Birkaç kez bağırdı, ama karanlıkta sesinin yankısı öyle ürkütücü geldi ki bir daha denemedi.

Saatler geçiyordu, esirlerin mideleri yine kazınmaya başlamıştı. Tom'un yarım pastasının birazı duruyordu, onu bölüp yediler. Ama kendilerini daha da aç hissettiler. Ufacık bir lokma açlığı kamçılamaktan başka işe yaramamıştı.

Bir süre sonra Tom, "Şşt! Bunu duydun mu?" dedi.

İkisi birden nefeslerini tutup dinlediler. Uzaklardan birisi sesleniyor gibiydi. Tom hemen cevap verdi ve Becky'yi elinden tutup sesin geldiği yöne doğru ilerlemeye başladı. Tekrar kulak kabarttı, yine sesi duydu, bu kez daha yakındaydı.

"Onlar!" dedi Tom, "Geliyorlar! Yürü Becky... artık kurtulduk!"

Mahkumların neşesine diyecek yoktu. Ama çok ağır ilerleyebiliyordu, çünkü zeminde çok çukur vardı ve dikkat etmek gerekiyordu. Kısa süre sonra bir çukura denk gelip durmak zorunda kaldılar. Çukur bir metre derinliğinde de olabilirdi, yüz metre derinliğinde de. Üstelik geçecek başka yer de yoktu. Tom yere yapışıp elleriyle olabildiğince aşağıya uzanmaya çalıştı. Dibe ulaşamadı. Orada kalıp kendilerini arayanların gelmesini beklemek zorundaydılar. Kulak kabarttılar. Uzaktan gelen bağırışlar giderek daha da uzaklaşıyordu! Birkaç dakika sonra sesler tamamen kesildi. O anın acısı kapkara çöktü içlerine! Tom sesi kısılana kadar bağırmayı sürdürdü, ama bir faydası yoktu. Becky'ye umut verici şeyler söylüyordu; ama uzun bir endişeli bekleyişe rağmen bir daha hiç ses gelmedi.

Çocuklar tekrar el yordamıyla ilerleyerek su kaynağına döndüler. Zaman ağır ağır ilerlerken tekrar uyudular, uyandıklarında açlıktan ölüyorlardı ve içleri kararmıştı. Tom artık Salı günü olmuştur diye düşünüyordu.

Birden aklına bir şey geldi. Yakında bazı geçitler vardı. Belki de vakitlerini boşa geçirmek yerine bunları keşfe çıksalar daha iyi olurdu. Cebinden uçurtma ipini çıkardı, bir çıkıntıya bağladı, Becky'le beraber yürümeye başladılar, Tom önde gidiyor, yürürken bir yandan da uçurtma ipini açıyordu. Yirmi adım kadar ilerledikten sonra "atlanması gereken bir yere geldiler" Tom dizlerinin üstüne çöküp yeri yokladı, uzanabildiği tüm köşelere eliyle dokundu. Tam biraz daha sağa doğru uzanacaktı ki yirmi metreden az bir uzaklıkta, bir kayanın arkasından mum tutan bir el belirdi! Tom heyecanla haykırdı ve bir an elin arkasından sahibi çıktı: Kızılderili Joe! Tom olduğu yere mıhlanmış gibi kalakaldı, hareket edemiyordu. "İspanyol" un hemen arkasını dönüp koşarak gözden kaybolduğunu gördüğünde, sevincinden ne yapacağını şaşırdı. Tom'un sesini tanımaması, mahkemede tanıklık ettiği için onu öldürmemesi hayret vericiydi. Ama sesi yankılanınca değişmiş olmalıydı. Başka bir sebebi olamazdı. Tom'un korkusu vücudundaki tüm kasları bitkin düşürmüştü. Pınara ulaşacak kadar güç bulabilirse orada kalacağını söyledi kendi kendine, bir daha Kızılderili Joe'yla karşılaşma riskine girmeye hiçbir şey ikna edemezdi onu. Gördüğü şeyi Becky'den saklamayı tercih etti. Beki şansı yaver gider diye bağırdığını söyledi.

Ama açlık ve yorgunluk uzun vadede korkulara baskın çıktı. Pınar başında bıktırıcı bir bekleyişten ve uzun bir uyku çektikten sonra fikri değişti. Çocuklar uyandıklarında açlıktan mideleri delinecek gibiydi. Tom artık Çarşamba ya da Perşembe olduğunu, hatta Cuma ya da Cumartesi bile olabileceğini düşünüyordu, muhtemelen artık aramayı bırakmışlardı. Başka bir geçidi daha keşfetmeye karar verdi. Kızılderili Joe'yla ve tüm diğer korkutucu şeylerle karşılaşmaya razıydı. Ama Becky iyice bitkin düşmüştü. Üzüntüden tüm gücü tükenmişti ve kalkacak gibi değildi. Olduğu yerde kalıp bekleyeceğini ve öleceğini söyledi, zaten pek zamanı kalmamıştı. Tom'a uçurtma ipini alıp gitmesini, istiyorsa geçidi araştırmasını söyledi,

ama sık sık geri gelip onunla konuşması için yalvardı. Ayrıca o korkunç an geldiğinde, yanında durup her şey bitene kadar elini tutmasını da istedi. Tom'un boğazında bir şeyler düğümlendi. Onu öptü ve kendilerini arayanları ya da mağaranın çıkışını bulacağından eminmiş gibi davrandı. Ardından uçurtma ipini tutup emekleyerek ilerlemeye başladı, açlıktan bayılacak gibi oluyor ve yaklaşan sonu düşündükçe gözlerinin önünde ışıklar çakıyordu.

BÖLÜM XXXIII

Salı günü ikindi vakti de geçti ve alacakaranlık yaklaşmaya başladı. St. Petersburg köyü hâlâ yastaydı. Kayıp çocuklar bulunamamıştı. Kurtulmaları için topluca dualar edilmiş, ayrıca birçok kişi kendi başına sayısız kez dua etmişti; ama yine de mağaradan sevindirici haber gelmemişti. Çocukları arayanların büyük çoğunluğu vazgeçmiş, çocukların asla bulunamayacaklarının ortada olduğunu söyleyerek günlük işlerine geri dönmüşlerdi. Bayan Thatcher çok hastaydı, zaman zaman sayıklıyordu. Yatağından çocuğuna seslendiğini, başını kaldırıp bir süre cevap beklediğini, sonra da bitkin bir halde inleyerek yeniden yastığa koyduğunu görenler iyice kederleniyordu. Polly Teyze sürekli kara kara düşünüyordu ve kır saçları neredeyse tamamen aklaşmıştı. Salı gecesi köy kederli ve mutsuz bir halde dinlenmeye çekildi.

Saat gece yarısını geçtikten sonra, köyün çanları aniden çalmaya başladı ve sokaklar bir anda çılgına dönmüş yarı çıplak insanlarla doldu; "Kalkın! Kalkın! Bulundular! Bulundular!" diye bağırıyordu herkes. Tencereler, tavalar, düdükler de şamataya katıldı ve köylülerin hepsi toplanıp nehre doğru indiler ve orada bağırıp çağıran insanların çektiği üstü açık bir arabayla gelen çocukları karşıladılar; herkes eve doğru yürüyüşe katıldı; muhteşem bir kalabalık halinde anacaddeden tezahüratlarla geçtiler!

Bütün köyün ışıkları yanmıştı. Kimse tekrar gidip yatmadı. O küçük köyün gördüğü en büyük geceydi bu. İlk yarım saat boyunca köylüler Yargıç Thatcher'ın evine doğru nehir gibi akmayı sürdürdüler, her gelen çocuklara sarılıp onları öptü, Bayan Thacther'la tokalaştı, bir şeyler söylemeye çalıştı ama onun yerine gözlerinden yaşlar boşanarak yerini sıradakine bıraktı.

Polly Teyze'nin mutluluğuna diyecek yoktu, Bayan Thatcher'ın durumu da neredeyse aynıydı. Ama onun mutluluğu, mağaradaki kocasına iyi haber

ulaştığı zaman tamamlanacaktı.

Tom çevresinde hevesli dinleyicilerle bir kanepeye oturdu ve şahane macerasını anlatmaya koyuldu; zaman zaman süslemek için çarpıcı eklemeler de yapıyordu ve en sonunda da nasıl Becky'yi bırakıp bir geçidi keşfe çıktığını anlatıyordu: Uçurma ipinin yettiği kadarıyla iki geçide daha girmiş, üçüncüye girdiğinde de ipin sonuna ulaşmıştı, tam döneceği zaman uzakta günışığına benzeyen aydınlık bir benek görür gibi olmuştu. İpi yere bırakıp beneğe doğru ilerlemiş, küçük bir delikten başını ve omuzlarını çıkarttığında geniş Mississippi Nehri'ni görmüştü! Gece olsaydı o ışığı hiç görmeyecek ve geçitte daha fazla ilerlemeyecekti! Hemen geriye dönüp Becky'ye iyi haberi vermişti. Becky boşuna umut vermemesini, çünkü çok yorgun olduğunu ve öleceğini bildiğini, hatta ölmek istediğini söylemişti. Tom onu inandırmak için nasıl çabaladığını, mavi gökyüzünü görünce Becky'nin nasıl heyecanlandığını da anlattı. Tom delikten çıkmış, sonra da Becky'yi çıkarmıştı. Oracıkta oturup sevinçten ağlamışlardı. Kayıkla geçen adamları görünce Tom hemen onlara seslenmiş, durumu anlatmış ve açlıktan öldüklerini söylemişti. Adamlar bu müthiş hikâyeye inanmamışlardı başta, "Çünkü," demişlerdi, "mağaranın olduğu vadinin beş mil aşağısındasınız." Ama sonra onları kayığa almış, bir eve götürüp yemek vermiş, gece iki-üç olana kadar uyumalarına izin verip sonra da eve getirmişlerdi.

Şafak sökmeden önce Yargıç Thatcher ve aramaya devam eden bir avuç adam arkalarında bıraktıkları halatlar sayesinde mağarada bulunmuş ve büyük haber verilmişti.

Mağarada aç acına çabalamakla geçen üç gün üç gecenin yorgunluğunu bir anda atmanın kolay olmadığını Tom ile Becky kısa zamanda keşfettiler. Çarşamba ve Salı yataktan çıkamadılar ve yorgunlukları sürekli artıyormuş gibi geldi. Tom Perşembe günü biraz kendine geldi ve Cuma günü köye indi. Cumartesi günü ise neredeyse tamamen kendine gelmişti. Ama Becky Cumartesi gününe kadar odasından çıkamadı, çıktığında ise ciddi bir hastalığın pençesinden kurtulmuş gibi görünüyordu.

Tom bu arada Huck'ın hasta olduğunu öğrendi ve Cuma günü onu ziyarete gitti, ama yatak odasına sokulmadı. Cumartesi ve Pazar günü de

içeri giremedi. Ancak ondan sonra kabul edildi, ama yaşadığı maceralardan bahsetmemesi ve onu heyecanlandırmaması söylendi. Bayan Douglas ona göz kulak olmak için başlarında bekledi. Tom bir ara Cardiff Tepesi olayını da öğrendi. O hırpani adamın cesedi vapur iskelesinin yakınında, nehirde bulunmuştu. Herhalde kaçmaya çalışırken boğulmuştu.

Mağaradan kurtuluşunun üstünden yaklaşık iki hafta geçtikten sonra Tom, artık heyecan verici şeyleri dinleyecek kadar gücü kuvveti yerine gelmiş olan Huck'ı ziyaret etmek üzere yola çıktı. Ne de olsa ona anlatacak epeyce heyecan verici şey vardı. Yargıç Thatcher'ın evi yolunun üstündeydi, o da Becky'yi görmek için uğradı. Yargıç ve arkadaşları Tom'u lafa tuttular ve bir tanesi mağaraya tekrar gitmek isteyip istemediğini sordu gülerek. Tom da elbette gideceğini, hiç sakıncası olmadığını söyledi.

Yargıç lafa karıştı:

"Senin gibi başkaları da vardır, buna hiç şüphem yok, Tom. Ama ben o işi hallettim. Artık o mağarada hiç kimse kaybolmayacak."

"Niçin?"

"Çünkü girişteki büyük kapıyı iki hafta önce sacla kaplattım ve üç yerine kilit taktırdım, anahtarlar bende duruyor."

Tom aniden bembeyaz kesildi.

"Ne oldu yavrum? Çabuk, koşun! Bir bardak su getirin." Getirilen su Tom'un yüzüne serpildi.

"Hah, işte kendine geldi. Neyin var Tom?"

"Kızılderili Joe mağaradaydı!"

BÖLÜM XXXIV

Birkaç dakika içinde haberler yayıldı ve on kayık dolusu adam McDougal'ın Mağarası'na doğru yola çıktı. Bir anda yolcularla dolan vapur da onları takip etti. Tom Sawyer, Yargıç Thatcher'ı taşıyan kayığa binmişti. Mağaranın kapısı açıldığında, içerinin loş ışığında üzücü bir manzarayla karşılaştılar. Kızılderili Joe yerde cansız yatıyordu, yüzü kapıya dönüktü. Sanki özlem dolu gözleri en son anında, dışarıdaki özgür dünyanın ışığına ve neşesine takılı kalmıştı. Tom adama acıdı, çünkü neler çektiğini kendi deneyiminden biliyordu. Ama ne kadar şefkat duysa da, müthiş bir rahatlık ve emniyet hissediyordu artık. Uzun zamandır hiç tam anlamıyla yaşayamamıştı bu duyguyu. Kanlı kaçağın karşısında sesini yükselttiği günden beri üzerinde nasıl da korkunç bir ağırlık vardı.

Kızılderili Joe'nun bıçağı yakında bir yerdeydi, çeliği kırılıp iki parça olmuştu. Kapının altındaki kocaman yatay kütüğün üzeri uzun süre uğraşılarak yontulmuş, deşilmişti. Ama boşa çabalamıştı, çünkü kapının hemen dışında doğal bir eşik oluşturan bir kaya çıkıntısı vardı. Bıçağın bu inatçı malzeme üzerinde hiçbir etkisi olmamıştı, tek zarar gören bıçağın kendisi olmuştu. Ama orada kaya engeli olmasaydı da çabası boşa olacaktı, çünkü o kütüğü tamamen kesmeyi başarsa bile kapının altındaki aralıktan sığmayacaktı. Kızılderili Joe da bunu biliyordu. Sırf bir şeyler yapmış olmak, geçmek bilmez zamanı geçirmek, oyalanmak için bıçağıyla oyup durmuştu orayı. Normalde girişin zemininde ve duvarlarda bir sürü mum parçası olurdu. Bunları ziyaretçiler çıkarken bırakırdı. Ama şimdi hiç kalmamıştı. Mahpus bunların hepsini bulup yemişti. Ayrıca birkaç tane de yarasa yakalamayı becermiş, bunları yiyerek geriye sadece pençelerini bırakmıştı. Talihsiz adam açlıktan ölmüştü. Yakında bir yerde yukarıdaki sarkıttan damlayan su sayesinde çağlardır yükselen bir dikit vardı. Tutsak dikitin ucunu kırmış, saat dakikliğiyle yirmi dakikada bir düşen değerli

damlayı yakalamak amacıyla, üst tarafına çukur açtığı bir taşı tepesine yerleştirmişti. Yirmi dört saatte bir tatlı kaşığı kadar su birikiyordu. Daha piramitler yepyeniyken oradan su damlıyordu, Troya fethedilirken, Roma'nın temelleri atılırken, İsa çarmıha gerilirken, Fatih William Britanya İmparatorluğu'nu kurarken, Kolomb denize açılırken, Lexington katliamının "haberleri" yayıldığında oradan su damlıyordu. Hâlâ da damlıyor. Tüm bunlar tarihin alacakaranlığında yok olup giderken, unutuşun gecesince yutulurken de damlamayı sürdürecek. Her şeyin bir amacı ve görevi var mıdır? Bu su fani bir insan böceğin ihtiyacını karşılamak için mi beş bin yıldır sabırla damlıyordu, on bin yıl sonra başka bir önemli görevi daha mı var? Ne fark eder ki? Talihsiz melez paha biçilmez damlaları yakalamak için taşı oyduğundan bu yana uzun yıllar geçti, ama bugün bile ziyaretçiler McDougal'ın Mağarası'nın harikalarını görmeye geldiklerinde en uzun süre baktıkları şey bu acınası taş ve ağır ağır damlayan sudur. Kızılderili Joe'nun fincanı mağaranın harikaları listesinin başında gelir; "Alaaddin'in Sarayı" bile onunla rekabet edemez.

Kızılderili Joe mağaranın ağzına yakın bir yere gömüldü. İnsanlar yedi mil çevredeki tüm köylerden, çiftliklerden ve mezralardan kayıklara ve arabalara doluşarak geldiler. Yanlarında çocuklarını ve kumanyalarını da getirdiler, bu cenazede en azından asılma etkinliklerindeki kadar tatmin olduklarını itiraf ettiler birbirlerine.

Bu cenazenin yapılması, başka bir şeyin daha ileri gitmesinin önüne geçti: Kızılderili Joe'nun bağışlanması için valiye gönderilen dilekçe. Dilekçe pek çok kişi tarafından imzalanmış; kimilerinin ağladığı, kimilerinin nutuk attığı birçok toplantı düzenlenmiş, duygusal kadınlardan oluşan bir gruba valinin yakınlarında yas tutup ağıt yakma görevi verilmişti. Ondan merhamet etmesi ve sorumluluğunu ayaklar altına alması için yalvaracaklardı. Kızılderili Joe'nun köyden beş kişiyi öldürdüğü sanılıyordu, ama ne olmuş? Adam şeytanın ta kendisi olsaydı bile af dilekçesine adını yazacak, sızıntı yapan arızalı göz pınarlarından üç beş damla akıtacak birkaç zaaflı insan bulmak mümkündü.

Cenazeden sonraki sabah Tom gidip Huck'ı buldu ve önemli bir şey konuşmak için tenha bir yere götürdü. Huck o zamana kadar Galli'den ve

Bayan Douglas'tan Tom'un macerasını öğrenmişti, ama kimseden öğrenemeyeceği bir ayrıntı daha vardı ve Tom şimdi ona tam da bunu anlatacaktı. Huck üzüntüyle şöyle dedi:

"Ne olduğunu biliyorum. İki numaraya gittin ve viskiden başka bir şey bulamadın, değil mi? Kimse bana senin yaptığını söylemedi, ama senden başkasının olamayacağını biliyordum. Viski meselesini duyar duymaz senin parayı bulamadığını anladım, yoksa bir yolunu bulup bana haber verirdin. Kimseye söylemesen de bana söylerdin. Zaten içimden bir ses o definenin asla bize nasip olmayacağını söyleyip duruyordu."

"Hancıyı ihbar eden ben değilim, Huck. Cumartesi pikniğe gittiğimde handa bir sorun yoktu. O gece sen nöbetteydin, hatırlamıyor musun?"

"Aa! Doğru ya. Sanki bir yıl önce olmuş gibi geliyor. O gece Kızılderili Joe'yu dul bayanın evine kadar takip etmiştim."

"Onu takip mi ettin?"

"Evet... ama kimseye söyleme. Kızılderili Joe'nun geride bıraktığı adamların kulağına gider diye korkuyorum. Beni bulmalarını ve adice şeyler yapmalarını istemem. Ben olmasam şimdiye çoktan Teksas'a varmıştı çünkü."

Ondan sonra Huck, daha önce Galli'den ancak bir kısmını duymuş olan Tom'a macerasının tamamını anlattı.

"O zaman," dedi Huck, ana meseleye geri dönerek, "iki numaradaki viskiyi kim ihbar ettiyse parayı bulan da odur. Ne olursa olsun, bizim şansımız kalmadı Tom."

"Huck, para asla iki numarada olmadı!"

"Ne!" Huck arkadaşının yüzüne merakla baktı. "Yoksa paranın izini tekrar mı buldun, Tom?"

"Para mağarada, Huck!"

Huck'ın gözleri parladı.

"Bir daha söyle, Tom!"

"Para mağarada!"

"Tom... dürüst ol bak... şaka mı ediyorsun, ciddi misin?"

"Ciddiyim, Huck. Hayatımda hiç bu kadar ciddi olmamıştım. Benimle birlikte oraya gidip çıkarmama yardım edecek misin?"

"Tabii ki ederim! Eğer yolumuzu aydınlatabilirsek ve orada kaybolmayacaksak neden olmasın."

"Sen orasını merak etme, tereyağından kıl çeker gibi halledeceğiz."

"Harika! Peki paranın orada olduğunu nereden..."

"Oraya gidinceye kadar bekle Huck. Eğer bulamazsak sana davulumu ve şu dünya üzerinde sahip olduğum her şeyi veririm. Yemin ederim ki veririm."

"Tamam, tamam... anlaşık. Ne zaman gidiyoruz?"

"Hemen şimdi gidebiliriz istersen. Gücün yerinde mi?"

"Mağaranın çok derinlerinde bir yerde mi? Daha üç-dört gündür dışarı çıkabiliyorum, bir milden uzun yürüyemem herhalde, Tom... pek sanmıyorum."

"Benden başkası olsa mağaranın içine doğru beş mil gitmesi gerekir, Huck, ama kimsenin bilmediği bir kestirme biliyorum. Seni bir kayıkla doğrudan kestirmeye götüreceğim, Huck. Kayığı aşağı kadar ben götürüp yukarı da ben çıkaracağım. Senin kılını bile kıpırdatmana gerek yok."

"Öyleyse ne duruyoruz, Tom, gidelim."

"Tamam. Yanımıza biraz ekmek, et ve pipolarımızı alalım, bir-iki tane küçük torba, iki-üç tane uçurtma ipi ve bir de şu yeni çıkan şeytan kibritlerinden de biraz alsak iyi olur. Keşke mağaranın içinde kaldığımda yanımda onlardan bir sürü olsaydı."

Öğleni biraz geçe çocuklar orada olmayan birinin küçük kayığını ödünç alıp yola çıktılar. "Mağara Yamacı"nın birkaç mil aşağısında Tom şöyle dedi:

"Mağaradan buraya kadar yamaç hep aynı görünüyor... Ne bir ev, ne ağaçlık var, çalılar hep birbirine benziyor. Ama yukarıda toprak kaymasıyla oluşmuş beyaz yeri görüyor musun? İşte işaretlerden biri o. Burada kıyıya çıkmalıyız.

Kıyıya çıktılar.

"Evet, şu anda elinde bir olta kamışı olsa deliğin içine sokabilirdin. Bak bakalım bulabilecek misin deliği?"

Huck her tarafa baktı, ama hiçbir şey bulamadı. Tom gururla bir sumak çalısı kümesine doğru yürüdü.

"İşte burada! Şuna baksana, Huck, bu ülkedeki en emniyetli delik. Kimseye söylememen yeterli. Ne zamandır soyguncu olmak istiyordum, ama böyle bir şeye ihtiyacım olduğunu biliyordum, nerede karşıma çıkacağını düşünüyordum. İşte şimdi elimizde, asla kimseye söylemeyeceğiz. Sadece Joe Harper ile Ben Rogers'ı içeri alacağız, çünkü bir çete kurmamız lazım, yoksa racona uygun olmaz. Tom Sawyer'ın Çetesi, kulağa çok hoş geliyor, değil mi, Huck?"

"Hoş gelmez olur mu, Tom. Peki kimi soyacağız?"

"Kime denk gelirsek. Yoldan geçenler... Genellikle onlar soyulur."

"Sonra da öldüreceğiz."

"Yok... Her seferinde değil. Onları mağaraya saklayıp fidye isteyeceğiz!"

"Fidye nedir?"

"Para. Arkadaşlarının olabildiğince çok para toplamasını sağlarsın ve onu bir yıl tuttuktan sonra para hâlâ gelmediyse öldürürsün. Genellikle böyle yapılır. Sadece kadınları öldürmezsin. Kadınları kapatırsın, ama öldürmezsin. Daima güzel ve zengin olurlar, bir de çok korkarlar. Saatlerini filan alırsın, ama daima şapkanı çıkarır ve kibar davranırsın. Soyguncular kadar kibar insanlar yoktur... Hangi kitaba bakarsan bak. Tamam işte, kadınlar sana aşık olurlar, mağarada bir-iki hafta kaldıktan sonra ağlamayı keserler ve ondan sonra istesen de onlardan kurtulamazsın. Dışarı atsan dönüp geri gelirler. Kitaplarda hep böyle yazıyor."

"Çok bela işmiş be Tom. Bence korsan olmak daha iyi."

"Evet, ama bunun da bazı iyi yönleri vardır, hem eve yakın olursun, hem de sirklere filan."

Bunları konuşurken her şeyi hazırlamışlardı, deliğe girdiler. Tom önden gidiyordu. Tünelin öbür ucuna vardıktan sonra uçurtma ipini bir yere tutturup devam ettiler. Birkaç adım sonra pınarın başına geldiler. Tom tepeden tırnağa ürperdiğini hissetti. Huck'a duvarda bir parça çamurun üstündeki mum parçasını gösterdi ve Becky ile birlikte alevin sönüşünü nasıl izlediklerini anlattı.

Mekânın durgunluğu ve kasveti üzerlerine çöktüğünden fısıltıyla konuşmaya başlamışlardı. Yürümeye devam ettiler ve "atlanacak yere"

gelinceye kadar diğer koridordan gittiler. Mum ışığında bunun bir uçurum değil, sadece beş-on metre aşağıya kadar devam eden dik bir yamaç olduğunu gördüler. Tom fısıldadı:

"Şimdi sana bir şey göstereceğim, Huck."

Mumunu yukarı kaldırarak şöyle dedi:

"Şimdi köşenin ta öteki yanına bak. Görüyor musun? Şuradaki büyük kayanın üstünde... mum isiyle yapılmış."

"Tom, bu bir *haç!"*

"Nerede şimdi senin şu iki numara? *"Haçın altında"* değil miydi? Kızılderili Joe'nun mumunu gördüğüm yer tam orasıydı işte."

Huck bir süre gözlerini dikip mistik işarete baktı, sonra titreyen bir sesle şöyle dedi:

"Tom, hadi gidelim buradan!"

"Ne dedin? Defineyi bırakalım mı yani?"

"Evet, bırakalım. Kızılderili Joe'nun hayaleti buralardadır, kesin eminim."

"Hayır, değildir, Huck, burada olamaz. Hayaletler öldükleri yere musallat olurlar, taa yukarıda, mağaranın ağzındadır. Orası beş mil uzakta."

"Hayır, Tom, hiç sanmıyorum. Bence parasının çevresinde dolaşacaktır. Hayaletler nasıldır bilirim, sen de bilirsin."

Tom da Huck'ın haklı olabileceğinden korkmaya başladı. İçinde kötü bir his kabarıyordu. Ama aniden aklına bir fikir geldi.

"Huck, ne kadar da aptalız biz be! Kızılderili Joe'nun hayaleti haçın bulunduğu yere gelir mi hiç!"

Gayet makul görünüyordu. Hemen etkisini gösterdi.

"Bu hiç aklıma gelmemişti, Tom. Ama hakkın var. Şu haçın olması bizim için büyük şans. Bence şuraya inip sandığı aramaya başlayalım."

Önce Tom indi, inerken çamurlu yüzeyde ayak basacak yerler oluşturmaya çalışıyordu. Huck da peşinden gitti. Büyük kayanın bulunduğu yerden yanlara doğru açılan dört geçit vardı. Çocuklar üç tanesine girdiler, ama bir şey bulamadılar. Kayanın dibine en yakın olan geçitte küçük bir yarık buldular, içine birkaç tane battaniye serilmişti; ayrıca eski bir pantolon askısı, bir parça salam kabuğu ve iki-üç tavuğun iyice kemirilmiş kemikleri

vardı. Fakat para sandığı filan yoktu. Çocuklar orayı tekrar tekrar aradılar, ama fayda etmedi.

"Haçın altında, diyordu," dedi Tom. "Haçın altı denebilecek en uygun yer burası. Kayanın kendisinin altında olamaz, çünkü kayayla zemin arasında aralık yok."

Tekrar her tarafı aradılar ve cesaretleri kırılmış bir halde yere oturdular. Huck'ın aklına hiçbir şey gelmiyordu. Bir süre sonra Tom:

"Baksana Huck," dedi, "kayanın öbür tarafındaki çamurda ayak izleri ve mum lekeleri var, ama diğer taraflarında yok. Sebebi nedir acaba? Hiç kuşkum yok, para kayanın altında. Çamuru kazacağım."

"Fena fikir değil, Tom!" dedi Huck, yeniden canlanarak.

Tom'un "gerçek Barlow" bıçağı ortaya çıktı ve beş-on santim kazdıktan sonra ahşap bir şeye çarptı.

"Huck! Duydun mu sesi?"

Huck da elleriyle kazmaya başlamıştı. Kısa sürede kalaslar ortaya çıktı ve kaldırdıklarında da kayanın altına doğru giden doğal bir delikle karşılaştılar. Tom elini içeri sokup mumu olabildiğince kayanın altına doğru uzattı, ama deliğin sonunu göremiyordu. İçeri girmeyi önerdi. Eğilip delikten içeri girdi. Daracık yol giderek dikleşiyordu. Önce sağa, sonra sola döndü, Huck da hemen arkasındaydı. Tom yeni bir virajı döndükten sonra haykırdı: "Aman tanrım, Huck, şuraya bak!" Karşılarındaki şeyin define sandığı olduğuna şüphe yoktu. Küçük bir oyuğun içinde sandığın yanı sıra boş bir barut fıçısı, meşin kılıfları içinde bir çift tüfek, iki-üç çift eski püskü mokasen, deri bir kemer ve damlayan suların ıslattığı birkaç parça döküntü daha vardı.

"Sonunda bulduk!" dedi Huck, elini pas içindeki altınların üzerinde gezdirerek. "Tanrım, zengin olduk, Tom!"

"Elimize geçeceğinden hiç şüphem yoktu, Huck. İnanılmayacak kadar iyi bir şey bu, ama gerçekten de artık o bizim! Haydi burada oyalanmayalım, çıkaralım şunu. Dur şu sandığı kaldırmayı bir deneyeyim.

Sandık yirmi-otuz kilo geliyordu. Tom epeyce zorlanarak kaldırdı, ama taşıyabilecek gibi görünmüyordu.

"Tahmin etmiştim," dedi; "perili evde taşırlarken ağır olduğunu anlamıştım. Küçük torbaları getirmekle iyi etmişiz."

Kısa sürede parayı torbalara doldurdular ve haç işaretli kayanın altından çıkardılar.

"Şimdi gidip tüfekleri ve diğer şeyleri alalım," dedi Huck.

"Hayır, Huck, onları orada bırak. Soygunculuk yaparken ihtiyacımız olan her şey var. Onlar hep orada kalacaklar, cümbüşlerimizi de orada yapacağız. Cümbüş için daha uygun bir yer olamaz."

"Cümbüş nedir?"

"Bilmiyorum. Ama soyguncular cümbüş yapar, o yüzden biz de yapacağız. Gel, Huck, burada çok uzun süre kaldık. Geç kalıyoruz muhtemelen. Ben çok acıktım. Kayığa bindiğimizde hem yemeğimizi yer hem de tütün içeriz."

Sık sumak çalılarının arasından çıktılar, dikkatle çevrelerine bakındılar ve kıyının boş olduğunu görünce kayığa binip sofraya oturdular. Güneş ufka doğru batarken çoktan kıyıdan açılmış ve yola koyulmuşlardı. Tom neşeyle Huck'a bir şeyler anlatarak akşam boyunca kürek çekti ve karanlık bastıktan kısa süre sonra karaya çıktılar.

"Pekala, Huck," dedi Tom, "şimdi parayı götürüp Bayan Douglas'ın odunluğuna saklayacağız, sabahleyin de gidip sayarız ve bölüşürüz, ardından ormanda emniyetli bir yer buluruz. Ben gidip Benny Taylor'un küçük arabasını getirinceye kadar sesini çıkarmadan burada bekle. Bir dakikaya kalmaz dönerim."

Tom gözden kayboldu ve biraz sonra arabayla beraber döndü. İki küçük torbayı arabaya koydu, üzerine eski püskü paçavralar attı ve arabayı çeke çeke yürümeye başladı. Çocuklar Galli'nin evine vardıklarında dinlenmek için durdular. Tam harekete geçecekleri sırada Galli dışarı çıkıp onlara seslendi:

"Hey, kim var orada?"

"Huck ve Tom Sawyer."

"Çok iyi! Gelin benimle çocuklar, herkes sizi bekliyor. Haydi, çabuk olun, devam edin. Arabanızı ben çekerim. Aman, göründüğü kadar hafif değilmiş. Tuğla mı koydunuz üstüne, yoksa hurda demir mi?"

"Hurda demir," dedi Tom.

"Tahmin etmiştim. Bu köydeki çocuklar düzgün bir işte çalışsalar iki katı para kazanacak olmalarına rağmen dökümhaneye altı sente satmak için hurda demir bulmaya bir sürü vakit harcarlar. Ama insan tabiatı böyle işte. Acele edin, acele edin!"

Çocuklar acelenin sebebini öğrenmek istediler.

"Boş verin şimdi; Bayan Douglas'ın oraya gidince anlarsınız sebebini."

Huck sık sık haksız yere suçlanmış olduğundan, "Bay Jones, biz hiçbir şey yapmadık," dedi endişeyle.

Galli adam bir kahkaha attı.

"Ben bilemem, Huck, yavrucuğum. Ne yaptığını hiç bilmiyorum. Dul bayanla aran iyi değil miydi senin?"

"Elbette. O bana hep iyi davranmıştır."

"Tamam o zaman. Neyden korkuyorsun ki?"

Huck'ın ağır işleyen zihninde bu sorunun cevabı biçimlenemeden Tom'la birlikte Bayan Douglas'ın oturma odasına itelendiler. Bay Jones arabayı kapının önüne bırakıp arkalarından içeri girdi.

Oda çok iyi ışıklandırılmıştı ve köyde onları tanıyan herkes oradaydı. Thatcher'lar, Harper'lar, Rogers'lar, Polly Teyze, Sid, Mary, papaz, gazetenin başyazarı ve en şık kıyafetlerini giyip gelmiş daha niceleri. Dul bayan onları giyimlerinin müsaade ettiği kadarıyla içtenlikle karşıladı. Çocukların ikisi de çamura bulanmıştı, her yanları mum lekesi olmuştu. Polly Teyze utancından kıpkırmızı kesilmişti, kaşlarını çatmış Tom'a bakarak başını sallıyordu. Ama gene de oradaki hiç kimse çocukların kendileri kadar çile çekmiyordu o an. Bay Jones şöyle dedi: "Tom evde değildi, o yüzden vazgeçtim, ama ona ve Huck'a tam kapımın önünde rastladım, ben de ikisini birden tuttuğum gibi çabucak getirdim."

"Çok iyi yapmışsınız," dedi dul kadın. "Benimle gelin çocuklar."

Onları yatak odasına götürüp şöyle dedi:

"Şimdi elinizi yüzünüzü yıkayıp üstünüzü giyin. Bakın burada iki tane yepyeni takım elbise var — gömlek, çorap, her şey tamam. Bunlar Huck'ın giysileri. Yok, yok, teşekkür etme Huck. Birini Bay Jones aldı birini de ben.

Ama ikinizin de üstüne olacaktır. Haydi giyinin. Sizi bekliyoruz. Üstünüzü başınızı düzelttiğinizde yanımıza gelin." Böyle söyledikten sonra çıktı.

BÖLÜM XXXV

Tom, bir ip bulabilirsek şuradan aşağı inebiliriz," dedi Huck. "Pencere yerden çok yüksekte değil."

"Ya ne gerek var! Aşağı inip ne yapacağız?"

"Ben böyle kalabalıklara alışkın değilim. Orada duramam. Mümkünü yok, onların yanına çıkamam, Tom."

"Amaan, takma kafanı! Hiçbir şey olmaz. Bak benim umurumda bile değil. Yanında olacağım zaten, korkma."

Sid yanlarına geldi.

"Teyzem akşama kadar seni bekledi, Tom," dedi. "Mary Pazar kıyafetlerini hazırlamıştı ve herkes seni arıyordu. Şu üstünüzdeki çamur ve mum lekeleri de ne?"

"Sen kendi işine bak Sid efendi. Hem neler oluyor, niye toplandı herkes?"

"Dul bayanın her zamanki partilerinden biri. Bu seferki Galli ve oğulları için, o gece onun canını kurtardıkları için. Ayrıca... öğrenmek istiyorsanız size bir şeyler daha söyleyebilirim."

"Neymiş o?"

"Yaşlı Bay Jones bu gece herkese bir açıklama yapacak, ama gündüzleyin teyzene anlatırken duydum, sır veriyordu, ama artık pek sırlık hali kalmadı herhalde. Herkes biliyor... dul kadın da dahil, çünkü bilmiyormuş gibi davranmak için büyük çaba harcıyor. Bay Jones illaki Huck'ın da gelmesi lazım demişti... Huck burada olmadan büyük sırrını açması mümkün olmaz, hepsi bu işte!"

"Ne sırrıymış bu, Sid?"

"Huck'ın soyguncuları dul kadının evine kadar izlemesi. Bay Jones büyük bir sürpriz yapacağını sanıyor, ama kimsenin şaşıracağını sanmam."

Sid sevinçle kıkırdadı.

"Herkese anlatan sen miydin, Sid?"

"Amaan, boş verin kimin anlattığını. Birisi anlatmış işte."

"Sid, köyde bunu yapacak adilikte bir tek kişi var, o da sensin. Huck'ın yerinde olsan tepeden aşağı sıvışır, kimseye soygunculardan bahsetmezdin. Sen sadece adilik yapmaktan anlıyorsun. Başkalarının iyilik yaptığı için övülmesine dayanamıyorsun. Al bakalım. Dul Hanım'ın dediği gibi, hiç teşekkür etme." Tom bunları söylerken Sid'i kulağından yakalayıp poposunu tekmeleye tekmeleye odadan dışarı çıkardı. "Şimdi git cesaretin varsa teyzeme gammazla, yarın hesabını verirsin...!"

Birkaç dakika sonra Bayan Douglas'ın konukları masanın çevresine oturmuştu ve bir düzine kadar çocuk da o memleketin usulü uyarınca aynı odada kenarlara dizilmiş küçük masalara yerleştirilmişti. Vakti gelince Bay Jones kısa bir konuşma yaparak kendisini ve oğullarını şereflendiren dul bayana teşekkür etti, ama bir başkası daha vardı ki alçakgönüllülüğü yüzünden...

Konuşması böyle devam edip gitti. Huck'ın maceradaki rolüne dair sırrını ustalıklı bir çarpıcılıkla anlattı, ama yarattığı şaşkınlık büyük ölçüde sahteydi ve uygun koşullar altında yaratabileceği kadar şamata ve taşkınlık yaratmadı. Ama dul kadın epeyce iyi hayrete düşmüş numarası yaptı ve Huck hakkında o kadar iyi şey söyleyip ona minnettarlığından bahsetti ki çocuk, herkesin bakışlarına ve övgülerine hedef olmanın kesinlikle tahammül edilemez rahatsızlığı yüzünden, bu yeni kıyafetlerin tahammül edilmesi zor rahatsızlığını unutacaktı neredeyse.

Kadın Huck'ı çatısının altına alıp ona bir yuva vereceğini, eğitim görmesini sağlayacağını söyledi; dişinden tırnağından artırdığı parayla onun mütevazı bir iş kurmasına da yardım edecekti. Tom fırsatını bulmuştu.

"Huck'ın buna ihtiyacı yok," dedi. "Huck zengin oldu!"

Bu hoş şakaya uygun nazik gülüşmeleri engelleyen şey oradakilerin görgü kurallarına sıkı sıkıya bağlılığından başka bir şey değildi. Ama suskunluklarının da tadı kaçmaya başlamıştı. Tom sessizliği bozdu.

"Huck'ın parası var. Belki inanmıyorsunuz ama çok parası var. Hiç de gülmeyin. Size gösterebilirim. Bir dakika bekleyin."

Tom kapıdan dışarı fırladı. Oradaki herkes şaşkınlıkla birbirlerine ve sorgularcasına Huck'a baktılar, ama onun da dili tutulmuştu.

"Sid, ne oldu Tom'a böyle?" dedi Polly Teyze. "Şey... bu çocuğun dışarı çıkmasının sebebi. Ben hiç..."

Tom iki dolu torbayı güç bela taşıyarak içeri girince, Polly Teyze cümlesini bitiremedi. Sarı sarı altınları masaya boşaltan Tom:

"İşte... ne demiştim ben size? Bunun yarısı Huck'ın, yarısı da benim!" dedi.

Manzara karşısında herkesin nefesi kesilmişti. Bir an alık alık baktılar, kimse konuşamadı. Ardından koro halinde bir açıklama talebi geldi. Tom açıklayacağını söyledi ve gayet güzel açıkladı. Hikâyesi uzun sürdü ama büyük bir ilgiyle dinlendi. Anlattıklarının büyüsünü bozan hemen hiç olmadı. Anlatmayı bitirdiğinde Bay Jones şöyle dedi:

"Bu partide küçük bir sürpriz hazırladığımı sanıyordum, ama hiçbir değeri kalmadı artık. Bunun yanında benim sürprizin devede kulak kaldığını kabul etmem gerek."

Para sayıldı. Toplamda on iki bin dolardan fazla vardı. Oradakilerden hiçbirinin daha önce bir arada görmediği kadar çok paraydı bu, gerçi aralarından birkaçının malı mülkü muhtemelen bundan çok daha fazla ederdi.

BÖLÜM XXXVI

Okur, küçük ve yoksul St. Petersburg köyünde Tom ile Huck'ın başına konan talih kuşunun büyük bir olay olduğunu tahmin edecektir. Bu kadar büyük bir miktar, hem de nakit olunca mucizevi bir şey gibi geliyordu insanlara. Olaylar dilden dile dolaşıyor, abartılıyor, bire bin katarak anlatılıyordu. Birçok köylünün mantığı bu sağlıksız heyecanın gerilimi altında teklemeye başlamıştı hatta. St. Petersburg ve çevre köylerdeki her "perili" evin her kalası sökülüp arkasına bakıldı, define bulmak amacıyla temelleri kazıldı. Hem de çocuklar tarafından değil, adamlar tarafından; üstelik gayet ciddi, romantizmden uzak kocaman adamlardı bunlar. Tom ile Huck nereye gitseler hoş karşılandılar, herkesin hayranlığını kazandılar. Çocuklar söyledikleri sözlerin bu kadar oturaklı olduğunu hiç bilmiyorlardı. Artık her dedikleri önemseniyor ve tekrarlanıyordu. Yaptıkları her şey itibarlı bulunuyordu. Sıradan şeyler yapma ve söyleme melekelerini yitirmişlerdi sanki. Üstelik geçmişleri kazılıp araştırıldı ve açık orijinallik izleri bulundu. Köy gazetesi çocukların biyografilerini yayınladı.

Dul Bayan Douglas, Huck'ın parasını yüzde altı faizle bankaya yatırmış, Polly Teyze'nin ricası üzerine Yargıç Thatcher da aynı şeyi Tom'un parasına yapmıştı. Artık çocukların tek kelimeyle devasa bir gelirleri vardı: Yılın her günü için ve Pazarların da yarısı için bir dolar. Papazın kazandığı miktar da tam bu kadardı; daha doğrusu ona vaat edilen miktar buydu, ama genellikle bu maaşı alması mümkün olmuyordu. Eski günlerde haftada bir dolar yirmi beş sente bir çocuğu barındırmak, karnını doyurup okula göndermek mümkündü, hatta giyimi ve yıkanması da buna dahildi.

Yargıç Thatcher, Tom'dan çok umutluydu. Sıradan bir çocuğun kızını o mağaradan çıkaramayacağını söyledi. Becky, bir keresinde Tom'un onun yerine dayak yediğini de babasına çıtlattığında yargıç çok etkilendi. Tom'un onu dayaktan kurtarmak için söylediği yalanı ballandıra ballandıra anlatıp

bağışlanmasını istediğinde yargıç coşkuyla bunun soylulara yakışır, cömertçe, cesurca bir yalan olduğunu söyledi. Böyle bir yalan başı dik yürüyebilir ve George Washington'un kiraz ağacını kesmek hakkında söylediği Doğru'yla omuz omuza tarihe geçebilirdi! Becky babasının daha önce hiç, salonda yürüyüp ayaklarını yere vurarak bunları söylediğinde olduğu kadar uzun ve heybetli görünmediğini düşündü. Doğruca gidip Tom'a anlattı bunu.

Yargıç Thatcher bir gün Tom'un büyük bir avukat ya da asker olmasını umuyordu. Tom'un Harp Akademisine kabul edilmesi, sonra da ülkenin en iyi hukuk fakültesinde eğitim görmesi ve her iki mesleğe de uygun hale gelmesi için elinden geleni yapacağını söyledi.

Huck Finn'in serveti ve Bayan Douglas'ın himayesinde olması onu topluma kazandırmıştı. Yok, daha doğrusu sürüklemişti, fırlatmıştı. Bu yüzden de çektiği çileye katlanmak zorunda kalıyordu. Kadının hizmetkârları onu temiz ve tertipli tutuyor, tarayıp fırçalıyor, göğsüne bastırıp dost sayacağı en ufak bir lekesi olmayan soğuk çarşaflara yatırıyorlardı. Çatal bıçak kullanarak yemek zorundaydı; peçete, fincan ve tabak kullanmalıydı. Kutsal Kitap'tan ayet ezberliyordu. Kiliseye gidiyordu. Çok düzgün konuşmak zorunda olduğundan kelimelerin tadı kaçıyordu. Ne yana dönerse dönsün medeniyetin parmaklıkları ve zincirleri onu kısıtlıyor, elini ayağını bağlıyordu.

Bu sıkıntılara üç hafta boyunca cesaretle dayandı, sonra bir gün ortadan kayboldu. Bayan Douglas kırk sekiz saat boyunca büyük bir telaşla her yeri arattı. Herkes endişelenmişti. Aramadık yer bırakmadılar, cesedini bulmak için nehri bile araştırdılar. Üçüncü günün sabahında Tom Sawyer akıllılık edip terk edilmiş mezbahanın arkasındaki boş şeker fıçılarının oraya gitti ve fıçılardan birinin içinde kaçağı buldu. Huck gece orada yatmış, kahvaltısını şuradan buradan aşırdığı öteberiyle yapmıştı, şimdi de uzanmış rahat rahat piposunu tüttürüyordu. Saçı başı darmadağınıktı, mutlu ve özgür olduğu günlerde onu tuhaf bir yaratığa benzeten eski püskü kıyafetler içindeydi. Tom onu ayaklandırdı, sebep olduğu sorunu anlattı ve eve dönmesini söyledi. Huck'ın sakin yüzü bulutlanmıştı.

"Hiç beni çağırma, Tom. Denedim, işe yaramıyor, olmuyor, Tom. Bana göre değil, alışmamışım. Dul kadın bana iyi ve dostça davranıyor, ama onların yaşam tarzına tahammül edemiyorum. Her sabah aynı saatte beni uyandırıyor, elimi yüzümü yıkattırıyor, iki saat saçımı tarıyorlar. Odunlukta yatmama izin vermiyor. İçinde boğulacak gibi olduğum lanet kıyafetler giyiyorum, Tom. O giysilerin içinden hiç hava geçmiyor, hay canına yandığımın. Üstelik o kadar tiril tiriller ki ne oturabiliyorum, ne yatabiliyorum, ne de yuvarlanabiliyorum. Kiliseye gidip kan ter içinde durmak zorundayım. Şu berbat ayinlerden nefret ediyorum! Orada sinek yakalamama izin yok, tütün çiğneyemiyorum. Pazar günü boyunca ayakkabı giymek zorundayım. Dul kadın zil çalınca yemeğe oturuyor, zil çalınca yatağa yatıyor, zil çalınca kalkıyor. Her şey o kadar düzenli ki tahammül etmeme imkân yok."

"Ama herkes böyle, Huck."

"Bu hiçbir şeyi değiştirmez, Tom. Ben herkes değilim ve dayanamıyorum işte. Böyle eli kolu bağlı olmak çok korkunç. Üstelik yemek bir şey yapmadan önüne geliveriyor... böyle yemek istemem ben. Balığa gitmek için izin istemek zorundayım, yüzmeye gitmek için izin istemek zorundayım, her şey için izin istemek gerekiyor. Sürekli düzgün konuşmam gerekiyor, bu da hiç kolay değil. Bazen tavan arasına kaçıp biraz tüttürüyorum ki ağzımın tadı yerine gelsin, yoksa ölür giderim, Tom. Dul kadın tütün içirtmiyor, bağırmama izin yok, esnememe izin yok, gerinmeme izin yok, başkalarının önünde kaşınmama izin yok." Ardından özel bir hiddet ve incinmişlikle ekledi, "Tanrı aşkına, sürekli dua ediyor. Hiç böyle bir kadın görmedim! Kaçmak zorundaydım, Tom, başka yolu yoktu. Üstelik yakında okul açılacak ve gitmek zorunda kalacağım. Okula hiç dayanamam işte, Tom. Zengin olmak anlattıkları kadar iyi bir şey değilmiş. Dert üstüne dert yaşıyorsun, sürekli terliyorsun ve sürekli Tanrı canımı alsa da kurtulsam, diyorsun. Bu üstümdeki kıyafetler tam bana göre, bu fıçı bana göre, bunlardan ayrılmak istemiyorum. Bu kadar belanın hepsi para yüzünden. En iyisi sen benim payımı da al ve denk gelince on sent filan ver. Ama sık sık verme ha, elde edilmesi kolay şeyler bana hiç keyif vermiyor. Dul kadının yanına gidip kusura bakmamasını söyleyiver."

"Bunu yapamayacağımı biliyorsun, Huck. Haksızlık olur, üstelik bu hayatı biraz daha denersen o zaman sevmeye başlayacaksın."

"Sevmek mi! Evet, üzerinde yeterince uzun süre oturursan gürül gürül yanan bir sobayı da sevmeye başlarsın. Yok, ben zenginlik filan istemem, Tom. O yerlere giresice, boğucu evlerde oturamam. Ben ormanı, nehri, şeker fıçılarını seviyorum. Onlar bana yeter, çok bile. Lanet olsun be! Hem tüfeğimiz, hem mağaramız olmuştu. Soygunculuk için her şeyimizi hazırlamışken bu saçma sapan şeyler yüzünden hiç tadım kalmadı.

Tom fırsatı değerlendirdi:

"Zengin olmak beni soygunculuktan vazgeçiremez, Huck."

"Yok canım! Yaşa be, gerçekten ciddi misin, Tom?"

"İnan bana çok ciddiyim. Ama saygın biri olmazsan seni çeteye alamayız, Huck."

Huck'ın sevinci kursağında kaldı.

"Ne demek alamayız, Tom? Beni korsan olarak kabul etmediniz miydi?"

"Tamam, ama bu başka. Soyguncu korsandan daha üsttedir, yani genel olarak böyle. Birçok ülkede soyguncular en üst soylular arasındadır... dük filandırlar."

"Tom, sen hep benim dostum oldun. Ne olur beni çetenin dışında bırakma, Tom. Bırakmazsın değil mi? Yapmazsın değil mi bana böyle bir şey?"

"Huck, seni dışarıda bırakmak istemem, ama insanlar ne der sonra? Ya tutup da, "Hıh! Baksana şu Tom Sawyer'ın Çetesi'ne! Ne kadar basit insanlar var aralarında," derlerse. O zaman seni kastediyor olacaklar, Huck. Bu hoşuna gider miydi, benim gitmez."

Huck önce bir şey söylemedi, zihninde bir şeyin mücadelesini veriyor gibiydi. Ama en sonunda cevap verdi:

"Tamam, geri gidip dul kadının yanında bir hafta daha kalıp tahammül edebiliyor muyum diye bir bakarım, ama beni çeteye kabul edersen."

"Anlaştık, Huck! Haydi gidelim dostum, dul kadından seni biraz rahat bırakmasını isteyeyim."

"Bunu yapar mısın, Tom? Ne olursun. Çok iyi olur. Biraz olsun gevşetsin ipleri. Onun yanında ne tütün içerim ne de küfür ederim. Ne

zaman çeteyi toplayıp soygunculuğa başlıyoruz peki?"

"Haa, şey, hemen başlarız. Çocukları toplayalım da, belki bu gece bir ant içme töreni yaparız."

"Ne içeceğiz dedin?"

"Ant dedim ya."

"O da ne?"

"Yemin işte be. Birbirimizin yanında olacağımıza, çetenin sırlarını lime lime edilsek bile asla açıklamayacağımıza, çeteden birine zarar veren olursa hem onu hem de ailesini öldüreceğimize yemin içeceğiz."

"Bu çok iyi... hatta şahane. Vallahi öyle Tom."

"Bence de öyle. Yeminin gece yarısı, bulabileceğimiz en ıssız, en korkunç yerde yapılması lazım... en iyisi bir perili evde ant içme töreni yapmak, ama hepsini yerle bir ettiler."

"Gene de gece yarısı olması iyi, Tom."

"Doğru, orası iyi. Ayrıca bir tabuta elini koyarak yemin içiyorsun ve kanınla imza atıyorsun.

"İşte bu çok iyi! Hem korsanlıktan milyon kez daha havalı. Artık ölsem bile dururum dul kadının yanında, Tom. Bir gün en namlı soygunculardan biri olursam ve herkes benden bahsederse, eminim beni yetiştirdiği için kıvanç duyacaktır."

SONUÇ

Bu hikâye böyle bitiyor. Bir çocuğun hikâyesi olduğu için bitmesi gereken yer burası. Bir erkeğin hikâyesine dönüşmeden daha fazla devam etmesi mümkün değildi. Yetişkinlere dair roman yazarken nerede duracağın bellidir. O kişi evlenince hikâye biter, ama çocukların hikâyesini yazıyorsan en iyi yer neresiyse orada durman gerekir.

Bu kitaptaki kişilerin çoğu hâlâ yaşıyor, refah içinde ve mutlular. Belki günün birinde gençlerin hikâyesine bir daha dönebilir, ne tür erkek ve kadınlara dönüştüklerini görebiliriz. Bu yüzden de hayatlarının o kısmına dair başka bir şey açık etmemek akıllıca olacak.

Mark Twain

Doğumu: 30 Kasım 1835
Ölümü: 21 Nisan 1910

Asıl adı Samuel Langhorne Clemens olan Mark Twain 1835'te ABD'nin Missouri eyaletine bağlı çok küçük bir köy olan Florida'da doğdu. Dört yaşındayken Clemens ailesi başka bir küçük köye, Mississippi Nehri kıyısındaki Hannibal'e yerleşti. Esnaflık ve avukatlık yaparken politikaya atılan babası, o daha on bir yaşındayken ölünce, Samuel okuldan ayrılıp bir matbaada çırak olarak çalışmak zorunda kaldı. Ardından ağabeyinin çıkardığı Hannibal Journal adlı yerel gazetede dizgiciliğe başladı. Aynı gazeteye ve Boston'da çıkan mizah dergisi The Carpet-Bag'e mizah yazıları yazdı. Dizgicilikten sıkılınca dört yıl boyunca Mississippi Nehri'nde çalışan buharlı gemilerden birinde kaptanlık yaptı. Kuzey-Güney savaşı nedeniyle ayrılmak zorunda kaldığı bu meslek en sevdiği işi oldu. Ağabeyiyle Batı'ya gitti; gazete muhabiri olarak çalışmaya başladı. Mark Twain adını ilk kez 1863'te mizahi bir gezi yazısında kullandı. "Mark Twain" (İngilizcede "ikiyi işaretle") geminin dibe oturmaması için gerekli su derinliğini ölçen bir gemici terimiydi. 1867'de ilk kitabı *The Celebrated Jumping Frog of Calaveras County (Calaveras İlçesinin Ünlü Sıçrayan Kurbağası)* yayımlandı. Güneybatıya özgü mizah anlayışını taşıyan bu öyküyle adını ülke çapında duyurdu. 1870'te kısa ve özlü bir biçimde yaptığı konuşmalarıyla ününü tazeledi. Aynı yıl evlenerek Connecticut'ta Hartford'a yerleşti, üç kızı oldu. Çocuklar ve gençlere yönelik en iyi romanlardan biri sayılan Tom Sawyer'ın Maceralarının ardından başyapıtı Huckleberry Finn'in Maceralarını yazdı. 1880'lerde bir dizgi makinesine yatırım yaptı ama iflas etti. Kitaplarının geliri ve birçok ülkede yaptığı konuşmalarla borçlarını ödeyebildi. 1906'da başladığı otobiyografisini bitiremeden öldü.

Başlıca yapıtları: *Tom Sawyer'ın Maceraları (1876); Huckleberry Finn'in Maceraları (1884); Adem ile Havva'nın Cennet Günlüğü (1905); Çalınan Taç (1881), Yurtdışında Bir Serseri (1880), Mississippi'de Yaşam (1883).*